

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

H. 935-936 / M. 1529-1530 TARİHLİ 1182 NO'LU
EDREMİT ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hakan DURSUN

Ankara 2024

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

H. 935-936 / M. 1529-1530 TARİHLİ 1182 NO'LU
EDREMİT ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi
Hakan DURSUN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Abdüllatif ARMAĞAN

Ankara 2024

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

H. 935-936 / M. 1529-1530 TARİHLİ 1182 NO'LU EDREMİT
ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Abdüllatif ARMAĞAN

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

Prof. Dr. Emine ERDOĞAN ÖZÜNLÜ

Dr. Öğr. Üyesi Abdüllatif ARMAĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Ertan ÜNLÜ

Tez Sınavı Tarihi: 28/06/2024

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Dr. Öğr. Üyesi Abdüllatif ARMAĞAN danışmanlığında hazırladığım “H. 935-936 / M. 1529-1530 Tarihli 1182 No’lu Edremit Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (Ankara.2024)” adlı yüksek lisans - doktora/bütünleşik doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplamı sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

23/07/2024
Hakan DURSUN

İçindekiler

İçindekiler	I
Önsöz.....	II
Kısaltmalar	IV
Tablolar Listesi.....	V
Giriş.....	1
Birinci Bölüm: Edremit'in Tarihi-Coğrafi Gelişimi ve Yönetimi	10
1.1. Edremit'in Coğrafi Konumu ve Tarihi Gelişimi	10
1.2. XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Edremit Kazasının Yönetimi.....	16
İkinci Bölüm: XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Edremit'te Sosyal ve Hukuki Hayat	27
2.1. Edremit'te Sosyal Hayat.....	27
2.1.1. Aile Hayatı ve Mahremiyet	27
2.1.2. Sosyal Hayatta Kadın	33
2.1.3. Yemin	37
2.1.4. Kölelik.....	40
2.2. Edremit'te Hukuki Hayat	52
2.2.1. Miras Hukuku.....	52
2.2.2. Kefâlet.....	54
2.2.3. Darp, Küfür vb. Konulu Davalar.....	57
Üçüncü Bölüm: Edremit'te Ekonomik Hayat	59
3.1. Mülk Satışları	59
3.2. Borç- Alacak Davaları.....	60
3.3. Narh Uygulaması	62
3.4. Vakıflar	63
Dördüncü Bölüm: 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu	67
4.1. Transkripsiyon Metni Hakkında Bazı Açıklamalar	67
4.2. 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu.....	68
Sonuç.....	234
Kaynakça.....	236
Ekler	242
Özet.....	246
Summary	247

Önsöz

Osmanlı tarihi araştırmaları 20. yüzyılın başlarına kadar, geçmiş zaman içinde yazılan eserlerin günün diline aktarılması şeklinde gerçekleşmiştir. Bu durum tarih araştırmalarının genelde büyük devlet adamları ve askeri liderler arasında gidip gelmesine sebep olmuştur. Ancak, yaşanan çeşitli gelişmeler ve ortaya çıkan düşünce akımlarının katkısıyla bu durum eleştirilmeye başlanmış ve tarih araştırmalarında farklı kaynakların da kullanılabilceği ortaya konmuştur. Şer'iyeye sicillerinin tarih araştırmalarında kullanılmaya başlanması böyle bir dönemde ortaya çıkmıştır.

Çalışma konumuz olan 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi gerçekleştirilirken de bu doğrultuda hareket edilmeye çalışıldı. Doğal olarak sicil ait olduğu dönem ve coğrafya, çalışmanın zaman ve mekân bakımından sınırlarını belirlemiştir. Onlarca konudan yüzlerce sicili tek tek ele almak ise bu çalışmanın sınırlarını fazlasıyla aşardı fakat yine sicillerin zengin muhteviyatı, tematik anlamda daha esnek davranmamıza imkân vermiştir: Giriş'te genel olarak şer'iyeye sicilleri hakkında bilgi verildi ve çalışma konusu olarak belirlenen 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicilinin genel bir değerlendirmesi yapıldı. Birinci bölümde Edremit'in coğrafyası kısa bir geçmiş ile anlatıldı ve Edremit Kazası'nın yönetimi ve yöneticileri, sicilden elde edilen örneklerle incelenmeye çalışıldı. İkinci başlıkta Edremit'in sosyal ve hukuki hayatının muhtelif yönleriyle alt başlıklar altında ele alınarak aydınlatılmasına gayret edildi. Üçüncü bölümde ise sırasıyla sicilde yer alan kayıtlar doğrultusunda ekonomik hayat ele alındı. Dördüncü bölüme 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu, metin hakkında kısa bir açıklamayla birlikte konuldu.

Bir kazanın yukarıda anılan başlıklar altında, bir yerel mahkemenin yalnızca birkaç yılını kapsayan kayıtları kullanılarak yüzde yüz aydınlatılabileceği doğal olarak iddia edilemez. Lakin Edremit kazasının hem dönemin başkenti olan İstanbul'a hem de

Avrupa ve Asya'nın birleştii bir nokta olan Çanakkale Boğazına yakınlığı ve de bahsedildiği üzere sicillerin cömert içeriği sayesinde bizi bazı sonuçlara götürmesini ummak, kabul edilmesi gereken bir durumdur. Bu ise ancak hem yazarın hem de okuyucunun kabul edebileceği, belgelerden yüzyıllar öncesinden bize seslenen kişilere rağmen yine de var olan bazı belirsizlikleri ortadan kaldırmak gayesiyle, özenli bir biçimde yapılan fakat sınırları zorlamayan yorumlarla gerçekleşebilir.

Bu tezin hazırlanmasında, Eğitim ve Araştırma Bursu ile maddi açıdan destek olan Türk Tarih Kurumuna müteşekkirim. Konunun belirlenmesinde ve çalışmalarımı gerçekleştirmede yardımcı olan kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Abdüllatif Armağan'a, değerli fikirlerini ve desteğini esirgemeyen büyüğüm Cumali Bozpınar'a, sıkıntıya düştüğüm birçok anda beni motive eden kardeşim Hülya'ya teşekkürlerimi sunarım.

Hakan DURSUN

Kısaltmalar

a.g.e.: Adı geçen eser

a.g.m.: Adı geçen makale

a.g.s.: Adı geçen sayfa

a.g.t.: Adı geçen tez

bkz.: Bakınız

BOA: Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C.: Cilt

çev.: Çeviren

der.: Derleyen

ed.: Editör

EŞS: Edremit Şer'iyeye Sicili

haz.: Hazırlayan

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

MÜD: Mühimme Defteri

S.: Sayı

s.: Sayfa

TDV: Türkiye Diyânet Vakfı

TTK: Türk Tarih Kurumu

vb.: Ve benzerleri

vd.: Ve diğerleri

vs.: Ve saire

Y.: Yıl

Tablolar Listesi

Tablo 1: 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicili Hükümlerinin Konulara Göre Yüzdelerik Dağılımları.....	7
Tablo 2: 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinde Tespit Edilebilen Kazalar.....	18
Tablo 3: 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinde Tespit Edilebilen Karye ve Mahalleler	19
Tablo 4: 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinde Tespit Edilebilen Vakıflar	64

Giriş

Tarih araştırmaları yakın zamanlara kadar toplumu yönetenlerin, askeri dehaların vb. önemli kişilerin hayatları ve faaliyetleri ekseninde ele alınmaktaydı. Fakat yaşanan iki büyük dünya savaşının ardından ortaya çıkan çeşitli düşünce akımlarının da etkisiyle tarih çalışmalarında bu duruma itiraz edilmeye başlanmış ve toplumu yönetenlerle beraber yönetilenlerin, askeri dehalarla birlikte onların emrindeki askerlerin de tarihlerinin yazılması hedeflenmeye ve bu yönde çalışmalar ortaya konmaya başlanmıştır. Bu çalışmada da herhangi bir unvanı olmayan sıradan insanların hayatlarından kesitler ele alınmaya ve bu konuda bir katkıda bulunmaya çalışılacaktır. Türk arşivlerinde var olan koleksiyonlardan bu tarz bir çalışmayı gerçekleştirmek için en uygun olanlardan biri ise şer’iyye sicilleridir. Çalışmada kullanılacak şer’iyye sicilinin bir transkripsiyon metni oluşturulacak, ardından seçilen örnek hükümler doğrultusunda çeşitli başlıklar altında değerlendirilmesine gayret edilecektir. Böyle bir çalışmada Edremit’in tercih edilmesinin sebebi Edremit’in coğrafi konumunun getirdiği avantajlar ve bunun tarımsal üretimde özellikle zeytincilikte tebarüz etmesi, buna dair bir anlatı geliştirilebileceği düşüncesi olmuştur. Lokasyonun ardından 1182 No’lu Edremit şer’iyye Sicilinin seçilmesi ise Edremit’e ait en geriye tarihlendirilen sicillerden biri olmasıdır.

Kuruluşundan Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıcına kadar şer’i ve örfi esaslarla idare edilen Osmanlı İmparatorluğu’nda hukuk bu iki kaynağa dayanmakta ve mahkemeler hem şeriata hem de kanuna göre gerçekleştirilmekteydi¹. Osmanlı toplumunun müslim-gayrimüslim, şehirli-köylü, reaya-beraya, zengin-yoksul vs. gibi çeşitli şekillerde kategorilere sokabileceğimiz pek çok ferdinin anlaşmalarını/anlaşmazlıklarını, sözleşmelerini, alışverişlerini vb. pek çok işlerini çözmek ya da resmi olarak kayıt altına almak için başvurdukları yere bu yüzden şer’i

¹ Halil İnalçık, “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultanî Hukuk ve Fâtiğ’in Kanûnları”, *Osmanlı İmparatorluğu 1 – Toplum ve Ekonomi*, Kronik Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2018, s. 311.

mahkemeler ya da mahkeme idarecisinin unvanıyla kadı mahkemeleri adı verilmekteydi. Kadı tarafından idare edilen bu mahkemelerde, kâtip unvanıyla ona yardımcı olan kişiler de bulunmaktaydı. Kâtiplerin öncelikli işinin, mahkemelerde görülen davaları *sicil* adı verilen defterlere kaydetmek olduğu söylenebilir.

Sicil kelimesi sözlüklerde okumak, kayıt altına almak ve karar vermek gibi anlamlarla karşılır; terim olarak ise toplum ve onu oluşturan insanlarla alakalı tüm hukuki süreçleri, bu sürecin en önemli mercii olan kadıların verdikleri kararların birer kopyalarını yani suretlerini, hüccetleri ve adli teşkilatlanmayla alakalı olan çeşitli resmi kayıtları barındıran defterler olarak bilinmektedir². Birer kayıt defteri görevi gören bu evraklar, yazıldıkları ortama atfen *mahkeme defteri*, mahkemenin niteliği esas alınarak *şer'iyeye sicili* yahut deftere geçirilen hükümlerin karar verici mercii olarak *kadı defterleri* olarak da adlandırılmaktadır.

Bu defterlerde yer alan kayıtlar, türlerine göre iki başlık altında sınıflandırılabilir:

- a) Payitahttan yöneticiler tarafından yani merkezi hükümetten ilgili kadılığa gönderilen emirleri içeren belgeler: Ferman, berat, buyuruldu, hüküm vb.
- b) Kadı tarafından oluşturulan ve sicile kaydedilen kayıtlar yani bölge halkının günlük sorunlarına ve çeşitli anlaşmazlıklarına dair belgeler: Hüccet, vakfiye, ilam vb³.

Osmanlı hukukunun iki temel kolundan birini İslami tabanlı şer'i hukuk oluştururken, diğerini Osmanlıların geçmişteki uygulama ve tecrübelerinden getirdiği örfi hukuk oluşturmaktaydı. Osmanlı kadıları, bu iki kola dayanan yargılama gücünü padişah adına kullanmak üzere hem adli hem idari çok geniş yetkilerle donatılmışlar ve bu yüzden yaptıkları tüm işlemleri siciller vasıtasıyla kayıt altına almışlardır. Ayrıca çeşitli belgelerin

² Yunus Uğur, “Şer'iyeye Sicilleri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 39, İstanbul, 2010, s. 8.

³ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir*, çev. Zeynep Altok, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2003, s. 55-56.

birer kopyasını da ilgili hak sahiplerine teslim ederek bir nevi evrakta sahtekarlık yapılmasının önünü almış olmayı amaçlamışlardır.

Belgelerin defterlere kayıt usulleri tarih boyunca bazı farklılıklar içermekteydi. İlk yıllarda kadılık bölgesini ilgilendiren kayıtların sicillerin baş sayfalarına kaydedildiği, merkezden gelen evrakın ise defterlerin son sayfalarına yazıldığı, bazen her ikisinin de karışık bir şekilde kaydedildiği bilinmektedir. XVII. yüzyılda bu ayırım netleşmiş ve bölgesel kayıtlar defterlerin baş sayfalarına, merkezden gelen emirler defterlerin arkasına yazılmaya başlanmıştır.

Kaydedilen belgeler bugünkü anlamda mahkeme kayıtlarıyla hiç benzerlik göstermemektedir. Birçok şer'iyeye sicilinde vakıflarla alakalı kayıtlar hariç tutulduğu takdirde kayıtların çoğunun genellikle bir sayfa bile tutmadığı, hatta çoğunlukla bir sayfaya en az dört beş adet hüküm kaydedildiği, bazen bu sayının sekize kadar çıktığı görülmektedir.

Şer'iyeye sicilleri, hukukî gereksinimlerden ötürü oluşturuldukları için çok çeşitli hükümleri içermekte ve bu yüzden Osmanlı tarihi kaynakları arasında hatırı sayılır bir konumda bulunmaktadır. İstanbul ile gerçekleştirilen yazışmaların, halka ait arzuhallerin, merkezden gelen fermanların, kanunnamelerin ve şer'i hüccetlerin kaydedildiği bu vesikalar incelenerek Osmanlı İmparatorluğu'nun sosyal ve idari tarihinin bir safhası ortaya konabilir. Özellikle Osmanlı kent tarihi ve yerel hayata ilişkin bir tarih araştırması, şer'iyeye sicili incelenmeden ortaya konulamamaktadır⁴. Bu yüzden bir Osmanlı kentinde yaşanan sosyal hayatla alakalı müracaat edilecek ilk kaynak grubu şer'iyeye sicilleri olmaktadır. Bu vesikalardan şehirdeki aile yapısı, evlenme-boşanma süreçleri vb. durumların nasıl gerçekleştiğini ortaya koymak mümkün olmaktadır. Keza eski insanların

⁴ Sicillerin, yerel tarihçilik çalışmalarında ilk kez M. Çağatay Uluçay tarafından kullanıldığı kabul edilir, detaylı bilgi için bkz. Hasan Işık, "Türkiye'de Yerel Tarihçilik ve Mustafa Çağatay Uluçay", *Türk Tarihçileri*, ed. Ahmet Şimşek, Pegem Akademi, 1. Baskı, Ankara, 2016, s. 309-323.

yaşamları, yiyip içtikleri, giydikleri öğrenilebilmektedir. Özel hukukun dallarından birisi olan şahıs hukukuyla ilişkilendirilebilecek ve şahsın hakları, ehliyet yahut gâiblik ve tatbik edilen cezalar hakkında da sicillerde örnekler bulunabilmektedir. Yine sicillerde yukarıda anıldığı üzere devlet adamlarının hangi görevle nereye ve ne zaman tayin edildiklerine ilişkin yazışmalar da kayıt altına alınmaktadır. Bu durum şer’iyye sicillerini yer ve şahıs isimleri açısından da önemli birer kaynak grubu haline getirmektedir. Kadıların, Osmanlı sistemindeki aktif rollerinden ötürü bu defterler Osmanlı sosyal tarihi, kent tarihi ve idari – iktisadi tarih araştırmalarında başvurulan başlıca kaynak grubu haline gelmiştir. Örneğin Mustafa Akdağ’ın çalışmalarında⁵ özellikle Bursa şer’iyye sicilleri önemli yer tutmakta ve iktisat tarihi alanına katkı sağlamaktadır. Yine Halil İnalçık’ın sosyal ve ekonomik tarih alanında meydana getirdiği eserlerin⁶ kaynakçasında da şer’iyye sicilleriyle sıkça karşılaşılmaktadır. Suraiya Faroqhi’nin ve Ariel Salzman’ın şer’iyye sicillerini karşılaştırmalı tarih ve sosyoekonomik tarih alanına dair yaptığı incelemelerde⁷ kullandıkları görülüyor. Bununla beraber Özer Ergenç’in meydana getirdiği çalışmayla⁸ birlikte sicil kayıtları kent tarihi araştırmalarında sıkça müracaat edilen bir malzeme haline gelmiştir. Son yıllarda ise sicillerin mikro-tarih araştırmacılarının⁹ ilgisini bir hayli çektiği söylenebilir.

Edremit özelinde şer’iyye sicilleri¹⁰ kullanılarak yapılan çalışmalardan ilki Fikret Yılmaz’a aittir¹¹. Yılmaz’ın çalışması yalnızca sicillere değil çoklu kaynak kullanımına

⁵ Mustafa Akdağ, *Türkiye’nin İktisadi ve İçtimaî Tarihi*, C. 2, Cem Yayınevi, İstanbul, 1974.

⁶ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, C. 1, çev. Halil Berktaş, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2017.

⁷ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, çev. Gül Çağalı Güven & Özgür TÜresay, Yapı Kredi Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, 2021; Ariel Salzman, *Modern Devleti Yeniden Düşünmek: Osmanlı Ancien Régime’i*, çev. Ayşe Özdemir, İletişim Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2017.

⁸ Özer Ergenç, *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Ankara Enstitüsü Vakıf Yayınları, Ankara, 1995.

⁹ *İmparatorluğun Öteki Yüzleri: Toplumsal Hiyerarşi ve Düzen Karşısında Sıradan Hayatlar*, der. Fırat Yaşa, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2020.

¹⁰ Sezai Sevim’in doktora tezi tarihsel olarak Fikret Yılmaz’dan önce gelse de tahrir defterlerine dayanılarak oluşturulmuştur bkz. Sezai Sevim, *XVI. Yüzyılda Karasi Sancağı (Tahrir Defterlerine Göre)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993.

¹¹ Fikret Yılmaz, *XVI. Yüzyılda Edremit Kazası*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1995.

dayalı biçimde, Edremit'in XVI. yüzyıldaki gündelik hayatının normal ritmi ve rutinlerine odaklanılmış, akıcı bir dille kaleme alınan sosyal tarih çalışmasıdır. Yine Faruk Atacan Edremit sicillerini kullanan bir başka isim olarak karşımıza çıkmaktadır¹². Atacan'ın çalışması, transkripsiyon metniyle beraber XIX. yüzyılın sonlarına doğru Edremit'in sosyal ve iktisadi hayatını merkeze alır. XVII. yüzyılın ikinci yarısında Edremit'te ekonomik ve sosyal hayatı inceleyen bir diğer çalışma ise Şeyda Büyükcan'a aittir¹³. Tuğba Ayas'ın çalışması ise XVIII. yüzyılın başlarına tarihlenen bir sicilin transkripsiyon metnini içermekte ve çalışmada şer'iyye sicilleri hakkında etraflıca bilgi verilmektedir¹⁴. Bilinen en eski tarihli Edremit sicilinin transkripsiyonu ise Zülfer İdigli tarafından gerçekleştirilmiştir¹⁵. İdigli, 1515-1516 yıllarına tarihlenen bu sicilin transkripsiyonunu oluşturmanın yanında çeşitli konularda istatistiki verilere de ulaşmıştır. XVI. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen kayıtları barındıran 1204 numaralı Edremit sicilinin transkripsiyonları ve içerdiği hükümlerin özetleri ise Yalçın Aksoy tarafından gerçekleştirilmiş ve Edremit'in ilgili yıllardaki genel bir değerlendirmesi yapılmıştır¹⁶. Sonay Kılıç ise siciller ışığında XVIII. yüzyılda Ege kıyılarındaki Osmanlı denizciliği ve deniz ticaretini odak noktasına almış ve Osmanlıların bu konudaki faaliyetlerini incelemiştir¹⁷. Son olarak Sinan Akbaba'ya ait olan çalışmada transkripsiyon metniyle beraber XIX. yüzyılın ilk yarısında Edremit'in idari ve adli yapısı ele alınmıştır¹⁸.

¹² Faruk Atacan, *Hicrî 1311-1312 Tarihli Edremit Şer'iyye Sicili*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2005.

¹³ Şeyda Büyükcan, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında Edremit Kazası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.

¹⁴ Tuğba Ayas, *1229 Numaralı Edremit Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2015.

¹⁵ Zülfer İdigli, *1177 Nolu Edremit Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2017.

¹⁶ Yalçın Aksoy, *1204 Numaralı Edremit Şer'iyye Siciline Göre Edremit'te Sosyal Hayat*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2019.

¹⁷ Sonay Kılıç, *XVIII. Yüzyılda Batı Anadolu Kıyılarında Deniz Taşımacılığı (Edremit Şer'iyye Sicillerine Göre)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2020.

¹⁸ Sinan Akbaba, *Osmanlı Adliye Teşkilatı: 1239 No'lu Edremit Şer'iyye Sicili Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020.

Bu çalışmada temel kaynak olarak ele alınan 1182 Numaralı Edremit Şer'iyye Sicilinin Milli Kütüphane kataloğuna göre künyesi şöyledir:

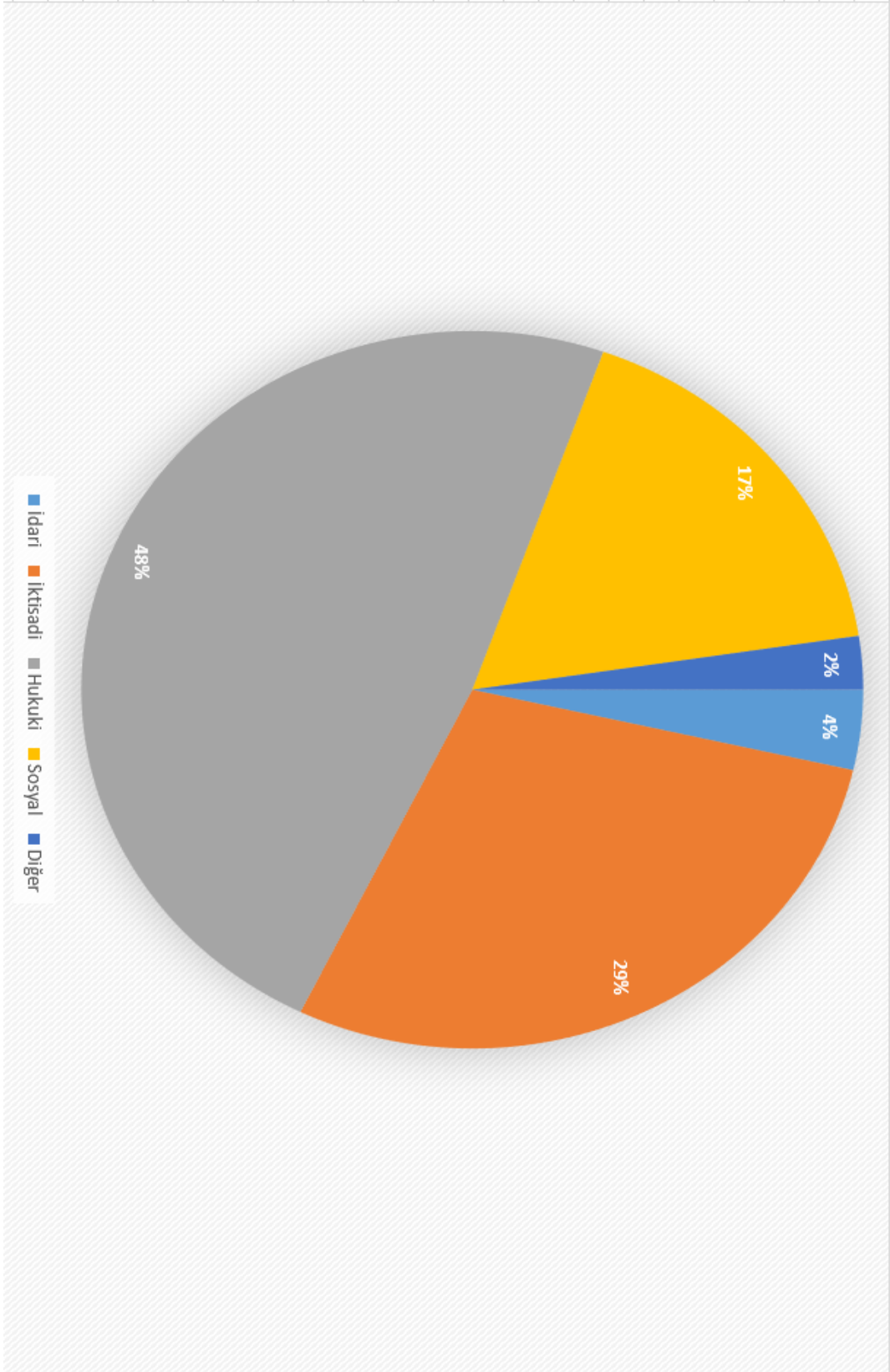
- Demirbaş No: 1182
- Mikrofilm No: 5759
- Poz Sayısı: 93
- Çekildiği Yıl: 1998

Defterin orijinali görülmemekle birlikte çekimlerinin oldukça net olduğu söylenebilir. Fakat yine orijinali görülemediği için okunamayan bazı kısımların çekimler esnasında kaynaklanan bir hatadan ötürü mü yoksa defterde gerçekleşen yıpranmalardan mı kaynaklandığı konusunda tam bir cevap vermek mümkün olamayacaktır. Bununla beraber 3 numaralı belgenin iki kez, 50 numaralı belgenin ise üç kez fotoğraflandığı anlaşılmaktadır.

1182 Numaralı Edremit Şer'iyye Sicilinin tarih aralığı H. 935/936, M. 1529/1530 yıllarına denk gelmektedir. Belgeler genel olarak kronolojik sıraya uygun gitmekle birlikte bazı hükümlerin genel akışın ilerisine ya da gerisine tarihlendiği görülmektedir.

Defter toplamda 88 varak, 174 sayfadan oluşmaktadır. Toplamda çeşitli konulardan 583 adet hükmün transkripsiyonu gerçekleştirilmiştir. Belgelerin ağırlıklı olarak hukuki konulara dair olduğu anlaşılmaktadır. Bunlar ise genellikle vekalet, kefalet, miras yahut nafaka davalarından oluşmaktadır. Ardından mülk satışları, iş akitleri vb. kayıtların baskın olduğu iktisadi konulara dair hüküm kayıtları gelmektedir. Üçüncü grupta ise Edremit'in sosyal hayatına dair fikir veren kayıtlar bulunurken Edremit'in idari işleyişini yansıtan hükümlerin sayısının az olduğu fark edilmiştir. En son ve sayıca en az olarak boş ya da yarım kalmış hükümlerle birlikte tam olarak sınıflandırılmayan diğer bazı hükümler bulunmaktadır.

Tablo 1: 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicili Hükümlerinin Konulara Göre Yüzdelerik Dağılımları

Yazı karakterine ve tarihlendirmede tercih ettikleri ifadeye göre üç farklı kâtip tarafından tutulduğu anlaşılan defterin bazı kısımları okunamayacak durumdadır. Okunamayacak durumda olan yerlerin bazıları yukarıda anılan sebepten ötürü olmakla birlikte defteri kaleme alan kâtiplerden birinin kayıtları özensizce tutması da bir diğer sebep olarak gösterilebilir (eksik hükümler, yazım hataları vb.); satır aralarına kaydedilen yazılar da okumayı güçleştiren bir diğer etken olarak ortaya çıkmaktadır. Bazı hükümlerin ya da ifadelerin anıldığı şekilde sıkıştırılarak yazılmasının nedenleri için iki görüş bulunmaktadır. Öncelikle yazı yazıldığı esnada bir ifadenin/cümlenin unutulmuş olma ihtimali her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Bir diğer düşünce ise aynı konuyu ele alan bir hükümle sonradan kaleme alınan bir başka hükmün aynı yere kaydedilmesi düşünülmüş ve daha eskiye tarihlenen hükmün etrafındaki boş alanlara yazıldığı anlaşılmıştır.

Defterin ilk veya son sayfasında dönemin kadısının kim olduğuna dair bir kayıt bulunmamaktadır. Defterin -daha geç tarihli şer'iyeye sicillerinde kullanılan dil göz önüne alındığında- sade bir dille kaleme alındığı söylenilebilir. Bununla birlikte anlaşılabilirdiği kadarıyla Arapça kaleme alınmış azatlık sözleşmesi olduğu tahmin edilen bir hüküm bulunmaktadır. Ancak Arapça olan bu hüküm okunamamıştır. Varak başına hüküm sayısı değişmekle birlikte bir varaka ortalama 6 ya da 7 hükmün kaydedildiği görülür. Genellikle hüküm kaleme alınmadan önce, hükümleri birbirinden ayırmak için kullanıldığı düşünülen bir çizgi çekilmiş ve bu çizgilerin üstünde oldukça kısa bir biçimde hükmün ne ile alakalı olduğuna dair bir ibare yer almaktadır. Ayrıca katiplerin kaleme aldıkları hükümleri tarihlendirirken *Evâ'il* ve *Evâhir* kelimelerinin haricinde *Evvel* ve *Ahir* sözcüklerini de tercih ettikleri görülmektedir. Kelimelerin sözlük anlamlarına istinaden *Evvel* ifadesiyle yazılan kayıtlar miladi takvime dönüştürülürken kaydın *gurre* yani ayın ilk gününde yazıldığı varsayılmış; *ahir* olarak kaydedilen kayıtların *selh* yani ayın son günü olduğu kabul edilmiştir. Belgelerin tarihlerinin hicri takvimden miladi

takvime çevrilmesinde Türk Tarih Kurumunun internet sitesinde yer alan Tarih Çevirme Kılavuzu isimli uygulama kullanılmıştır.

Birinci Bölüm: Edremit'in Tarihi-Coğrafi Gelişimi ve Yönetimi

1.1. Edremit'in Coğrafi Konumu ve Tarihi Gelişimi

Bugün Edremit, Ege Denizi sahilindeki zeytinliklerle örülü bir körfeze adını veren Balıkesir iline bağlı bir ilçe merkezi konumundadır. XVI. yüzyılda ise Edremit Kazasının sınırlarını kuzeyde Kazdağı'nın yamaçları, güneyde Madra Dağı'nın etekleri oluşturmaktaydı. Bu iki dağ, Havran'ın doğusunda kesişerek Edremit Ovası'nın doğu sınırını oluştururken batıda ise Ege Denizi'ne kadar uzanmaktaydı¹⁹.

Eski Edremit, günümüzdeki konumundan farklı olarak Kemer-Burhaniye kasabasının batısında yaklaşık 12 kilometre uzaklıkta Karataş adı verilen bir yerde bulunuyordu. Jeolojik olarak dördüncü devrede oluşan Edremit, Büyük Mizya adı verilen bölgeye dahil edilmiştir. Mizya, Edremit Körfezi'nden Frigya'nın başladığı Simav'a kadar uzanan bir bölgeyi ifade etmektedir²⁰. Bu antik çağlardaki coğrafya, tarih boyunca çeşitli devletlerin ilgisini çekmiş ve stratejik bir öneme sahip olmuştur.

Edremit'in verimli toprakları ve zengin yer altı kaynakları bulunmaktadır. Kurşun, gümüş, altın, kömür, demir ve kükürt gibi farklı maden çeşitleri bulundurmaktadır. Arkeolojik bulgulara göre Romalılar döneminde Edremit'in kıyılarında ve Papaslık – Altınoluk bölgesinde maden işletmeciliği de yapılmıştır²¹.

Kaz Dağlarının eteklerine kadar uzanması Edremit'e zengin bir çam ormanı ve buradan elde edilecek keresteyi sağlamaktaydı. Nitekim bu keresteler, XVI. yüzyılda gemi inşasında oldukça önemli bir yer tutmaktaydı ve bu durum incelediğimiz sicile de yansdığı üzere Edremit'i Osmanlı donanmasının kereste tedariki için önemli bir konuma getirmişti. 930 yılı Recep ayının ortalarına tarihlenen, “*Kaziye-i mirîye müte'allik olan*

¹⁹ Yılmaz, *a.g.t.*, s. 17-18.

²⁰ Mustafa Karaca, *Roma ve Bizans Döneminde Edremit (Adramytteion) Yöresi Tarihi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2022, s. 5.

²¹ Büyükcın, *a.g.t.*, s. 2.

gemilerin direkleri ve seranları” başlıklı bir hükümden²² bölgenin donanma için kereste hazırlamakla mükellef olduğu anlaşılıyor. Fakat hüküm, işin zahmetinden ötürü bölge halkının kereste kesmek yerine ederince para ödemeyi teklif etmesi ve bunun için gerekli akçenin toplanıp iletecek kişilere teslim edilmesini anlatır. Buna göre bölge halkı direkler, seranlar ve diğer malzemenin kesilmesi karşılığında toplamda 8397 akçe ödemeyi kabul edip ödemeyi gerçekleştirmişlerdir.

Bununla beraber bir ham madde kaynağı olarak sazlıklar da sicillerde kendini göstermektedir. Örneğin 935 senesi Zilhiccesinin ortalarına tarihlenen bir hükümden Ece Gölü²³ sazlığının Gökçe b. Hacı Ahmed tarafından bir yıllığına 1200 akçeye mukataaya alınması kaydedilir²⁴. Yine aynı ayın ilk gününe tarihlenen bir ev satışına dair hükümden sazların evlerde çatı malzemesi olarak kullanıldığı görülüyor²⁵.

Kazdağının eteklerinde olması Edremit’in yaban hayatı açısından önemli bir yere sahip olmasını sağlamıştır. Bölgede doğancı olarak anılan kişilerin²⁶ ve hatta *Doğancı* olarak adlandırılan bir karyenin²⁷ varlığı, Edremit’i bir hassa avlak olarak görmemize imkân tanıyor denilebilir.

²² 1182 No’lu Edremit Şer’iyye Sicili, Belge no: 85 / Sahife 169-a, Evâsıt-ı Receb sene 930 / 10 – 20 Mart 1530 (Bundan sonra EŞS 85/169-a şeklinde yazılacaktır). Yine kayıtlarda “gemici” olarak anılanlar da mevcuttur bkz. EŞS 11/20-a, Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529; EŞS 51/101-b, Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529; EŞS 86/170-b, Evâhir-i Receb sene 936 / 20 – 30 Mart 1530. Bununla beraber Edremit’in ve Ege coğrafyasının Çaka Bey ve Aydın oğlu Umur Bey’le birlikte Türk denizciliğinin gelişmesinde de önemli rol oynadığı akla gelmelidir.

²³ Bugün böyle bir gölün varlığı bulunmamaktadır fakat bundan en azından yüz yıl önce mevcut olduğu anlaşılıyor. Çocukluk ve ilk gençliğini İstiklal Harbi yıllarında Biga havalisinde geçiren bir yazar tarafından kaleme alınan ve aynı bölgede Kuva-yı Milliye’ye destek olan bir Reji Şirketi memurunun hayatını konu alan *Var Olmak* isimli romanda, ele aldığımız sicil kayıtlarının aktardığına benzer bir şekilde tasvir edilmesi ilginç bir tesadüf olmuştur: “...Sol tarafta, çok uzaklarda, Ece Gölü’nün üstündeki mavi bulut kıvılcıklar. Bu gölün sularıyla bu bulut, kardeşler sanki... Ayrılmaz eşitir. Sanki gür sazlıklarını, tombul yaban ördeklerini korumak için Yaradan Tanrı, asıvermiştir o bulutu oraya... Ece Gölü’nün sazlıkları, belki yüz hane topraksız köylüye ekmek getirir. Ördekleri, vur vur bitmez...” (İlhan Tarus, *Var Olmak*, H₂O Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2019, s. 4).

²⁴ EŞS 40/78-a, Evâsıt-ı Zi’l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

²⁵ EŞS 36/70-d, Evvel-i Zi’l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

²⁶ EŞS 52/102-a, Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529. Doğancılar, payitaht için avcı kuşu yetiştirmekle görevlendirilmiş kişilerdir (Batuhan İsmail Kıran, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Doğancılık”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, C. 2, S. 5, 2015, s. 157). Hatta doğanların beslenmesi için bir çeşit vergi alındığı izlenimi uyandıran kayıt da mevcuttur bkz. EŞS 5/8-b, Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

²⁷ Örneğin EŞS 40/78-d, Evâsıt-ı Zi’l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Edremit denilince akla gelen hususlardan birisi de zeytin üretimidir. Fakat incelediğimiz sicil kayıtlarında zeytin üretimiyle alakalı bir hükme rastlanılmadı; zeytin adının tek geçtiği hüküm ise bir narh kayıdır²⁸.

Peki bu durum Edremit'te zeytin üretilmediğine mi işaret ediyor? Tabii ki hayır fakat Fikret Yılmaz'ın da belirttiği gibi kitlesel bir zeytin üretiminin önem kazanmasının XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren olduğunu destekler niteliktedir²⁹. Bununla beraber bağ, bahçe³⁰ ifadelerini içeren çeşitli hükümler mevcuttur. Fakat bunlarda bazı ürünlerin isimlerinin özel olarak sayıldığı halde zeytin isminin sayılmadığı görülmektedir. Yine kaçak kölelere ilişkin kayıtların varlığı, kölelerin buralarda çalıştırıldığına yorulabilir; fakat özel olarak zeytin ifadesinin geçmemesi, en azından bu sicil kayıtlarının kaleme alındığı dönemde zeytinin önemli bir zirai üretim metası haline gelmediğini doğrular diyebiliriz.

Asya ve Avrupa'nın birleştiği Boğazlar bölgesine yakın olmasından ve zengin potansiyelinden dolayı Edremit ve çevresi, tarih boyunca gözde coğrafyalardan birisi olmuş ve bölge Pers, Makedon, Roma ve Türk hakimiyetlerinde kalmıştır. Bu süre zarfında Edremit için *Atramytteion*, *Adramyttium*, *Adramiti* gibi isimler kullanıldığı ve bunların *Adra Vadisi* anlamına gelen *Adramut* kelimesinden türediği³¹, Edremit sözcüğünün ise sayılan isimlerin Türkçeleşmiş hali olduğu söylenebilir.

²⁸ EŞS 64/127-a, tarihsiz.

²⁹ Yılmaz, bunun yerine XVI. yüzyılın son çeyreğine kadar susamın daha çok ön plana çıktığını belirtir bkz. Yılmaz, *a.g.t.*, s. 222-223.

³⁰ Bir hükümde koz yani ceviz ağaçları şeklinde ağacın cinsinin özellikle belirtildiği görülüyor bkz. EŞS 31/61-a, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 935 / 17 – 26 Temmuz 1529. Bir diğer hükümdeyse ağaçların armut ağacı olduğu ifade ediliyor bkz. EŞS 31/61-b, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 935 / 17 – 26 Temmuz 1529. Nüreddin Evkâfına ait meyve bahçelerinin satışının konu alındığı bir hükümdeyse "... *Bey'-i bağçe-i anâr ve meyve ve ceviz ve emrud...*" şeklinde bir ibarenin tercih edildiği fark ediliyor bkz. EŞS 29/56-a, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene hamse ve selasın ve tis'a-mi'e / 17 – 26 Temmuz 1529. Ayrıca çalışma boyunca görülen narh kayıtlarında da yukarıda anıldığı üzere benzer bir durum mevcuttur.

³¹ Bilge Umar, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1993, s. 19.

Perslerden önce Antik Yunan uygarlıklarının hakimiyetinde kalan Edremit, M.Ö. 548 tarihinde bütün Mizya coğrafyası ile Pers egemenliğine girer. Pers idaresi yaklaşık iki asır boyunca sürmüştür³².

M.Ö. 334-333 tarihlerinde Büyük İskender'in seferleriyle birlikte Mizya, Perslerden Makedonyalılara geçer. Büyük İskender'in ölümünün ardından dağılan imparatorlukta Mizya, haleflerinden Lisimahos'un payına düşmüştür. M.Ö. 281 yılında gerçekleşen Korupedyon Muharebesiyle birlikte Mizya da Selekosların hakimiyetine girmiştir. Fakat daha sonra bölge Lisimahos'un devlet adamlarından Filetarios tarafından ele geçirilmiş ve başkenti Bergama olan bağımsız bir Bergama Krallığı adıyla M.Ö. 133 yılına kadar varlığını sürdürmüştür³³. Bu tarihte ise Bergama Krallığı Roma'nın bir eyaleti haline gelir.

Roma İmparatorluğu'nun M.S. 395'te ikiye ayrılmasıyla birlikte Edremit bu tarihten itibaren Doğu Roma İmparatorluğu tarafından idare edilmeye başlanır. VII. yüzyılın başlarında Kapıdağ Yarımadasına kadar uzanan Arap saldırılarına da uğrar ve bu kalıcılığı sağlanamayan akınlar yaklaşık olarak X. yüzyıla kadar sürer. Bu sırada Edremit Thrakesion Theması sınırları dahilinde kalır³⁴.

Bölgeye ilk Türk akınları Malazgirt Savaşı'nın ardından Süleyman Şah'ın Anadolu'nun içlerine hareket ederek Marmara ve Ege Denizi kıyılarına kadar ilerlemesiyle gerçekleşmiştir³⁵. İznik'in 1080 tarihinde Selçuklular tarafından ele geçirilmesiyle birlikteyse Batı Anadolu'da Türkmen beylikleri kurulmaya başlanır. İzmir'i beyliğine başkent yapan Çaka Bey ise buradan gerçekleştirdiği deniz seferleriyle

³² Oğuz Tekin, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, İletişim Yayınları, 10. Baskı, İstanbul, 2016, s. 95.

³³ Tekin, *a.g.e.*, s. 149-157.

³⁴ Georg Ostrogorsky, *Bizans Devleti Tarihi*, çev. Fikret Işıltan, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 6. Baskı, Ankara, 2006, s. 146-147.

³⁵ Akdes Nimet Kurat, *Çaka Bey*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1966, s. 18; Ali Sevim, Erdoğan Merçil, *Selçuklu Devletleri Tarihi Siyaset, Teşkilât ve Kültür*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2014, s. 114.

birlikte Ege'ye ve doğal olarak Edremit havalisine de egemen olmuştur. Fakat Çaka Bey'in 1092 yılında Selçuklu sultanı Kılıç Arslan tarafından öldürülmesiyle beylik egemenliği uzun sürmemiş ve Edremit tekrar Selçuklu hakimiyetine girmiştir.

Haçlı Seferlerinin başlamasıyla birlikte Edremit tekrar el değiştirir ve Doğu Roma hakimiyetine girer. 1202-1204 yılları arasında gerçekleşen IV. Haçlı Seferi sonunda Edremit'in yeni idarecileri, İstanbul'u da ele geçiren Latinler olur ve bu yüzyıl boyunca Edremit Latinlerin, artık fiilen Nif'ten (Kemalpaşa) idare edilen Doğu Roma'nın ve de artan Moğol baskısıyla birlikte batıya doğru göç eden Türk aşiretlerinin mücadele alanlarından biri haline gelmiştir³⁶.

Anadolu Selçuklularının Moğol saldırılarıyla devlet otoritesini yitirmeye başladıkları XIII. yüzyıl sonlarında bu bölgedeki uçbeyleri merkezden bağımsız hareket etmeye başlamış ve bölgenin ismine uzun bir süre adını veren Karesi Bey, Edremit ve çevresi de dahil kendi iktidar alanını oluşturmuştur³⁷.

Karesi Bey muhtemelen babası Kalemşah ile 1296-1297 tarihlerinde artık, Latin İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla birlikte kesin olarak Doğu Roma İmparatorluğu hakimiyetinde bulunan Edremit'in de dahil olduğu Batı Anadolu şehirlerini fethetti ve antik çağlardan beri Mizya olarak bilinen coğrafyanın kendi adıyla anılmasının önünü açtı. Ölümünün ardından beyliğin başına geçen Yahşi Bey zamanında ise beylik doğusunda Osmanoğulları güneyinde ise Saruhan oğullarıyla komşu olmasından ötürü batıda Ege adaları üzerine genişleme politikasını benimsedi. Bu yönelimin adalarda ticaret yapan Avrupalıların işlerini kesintiye uğrattığı ise muhakkaktı. Ayrıca Aydın oğlu Umur Bey'in gerçekleştirdiği benzer seferler de Avrupalıları bir karar almaya sevk etti.

³⁶ Ostrogorsky, *a.g.e.*, s. 454.

³⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılıoğlu, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1937, s. 33.

1334 yılında Avignon'da 40 kadırgadan oluşan bir Haçlı donanmasının oluşturulmasına karar verildi³⁸. Aynı yılın yazında Batıdan Doğu Akdeniz'e doğru ilerlemeye başlayan Haçlı donanmasının hedefi Batı Anadolu sahilleriydi. Aynı tarihlerde Volo Körfezinde seferde bulunan Yahşi Bey'in donanması da bu haber üzerine Anadolu sahillerine döndü ve Haçlıların Ege'yi terk etmesini bekledi. Fakat 1334 Eylül ayında Edremit Körfezi açıklarında Haçlılar ve Karesioğulları arasında bir deniz savaşı gerçekleşti ve Yahşi Bey'in donanması ağır bir yenilgiye uğradı³⁹.

Bu mağlubiyet Karesi seferlerini kesintiye uğratsa da tamamen durmasına sebep olmadı ve beylik deniz ve kara akınlarına devam etti. 1341 yılında Gelibolu'ya ayak basan Yahşi Bey burada istila hareketlerine girişse de kalıcı olamadı. Bu tarihten sonra Yahşi Bey'in faaliyetleri hakkında bilgi bulunmamakta ve bir süre sonra hayatını kaybettiği düşünülmektedir⁴⁰. Yahşi Bey'in ardıllarının içine girdiği iktidar kavgasının ise beyliği Osmanlı hakimiyetine götüren sürecin başlangıcı kabul edebiliriz.

Edremit'in Osmanlı egemenliğine girmesi XIV. yüzyılın ilk yarısında gerçekleşti. Yahşi Bey'in ardından Demirhan Bey beyliğin yönetimini kendisinin hakkı olarak görürken, bir diğer iddiacı olan Dursun Bey ve destekçileri bu uğurda Orhan Bey'den destek aramaktaydılar. Ayrıca bu destek karşılığında da Edremit de dahil önemli kentleri önermeleri Orhan Bey'in müspet bir cevap vermesiyle sonuçlandı.

Orhan Bey'in taht kavgasına Dursun Bey lehine dahil olması Demirhan Bey'in mücadeleyi kaybına sebep oldu. Demirhan Bey sığındığı Bergama Kalesi'nde kuşatıldı. Fakat kuşatma esnasında Dursun Bey'in öldürülmesi, Orhan Bey'in kuşatmanın şiddetini artırmasıyla sonuçlanınca Bergama yerlileri tarafından Demirhan Bey Osmanlılara teslim edildi⁴¹. Orhan Bey'in Karesi topraklarının bir kısmını zaten yardım karşılığında teslim

³⁸ Zerrin Günel Öden, *Karası Beyliği*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999, s. 37-40.

³⁹ *a.g.e.*, s. 41.

⁴⁰ *a.g.e.*, s. 44.

⁴¹ *a.g.e.*, s. 51-56.

aldığı da düşünüldüğünde kalan toprakları ilhak etmesine karşı duracak bir kuvvet kalmamıştı ve Orhan Bey bu bölgenin idaresini oğlu Süleyman Paşa'ya bıraktı.

Bölgenin Orhan Bey döneminden itibaren nispeten barışçıl yollarla Osmanlılara katılmasının⁴² Osmanlıların beylikten imparatorluğa geçişindeki süreçte önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Çünkü böylelikle hem Karesioğullarının denizcilik tecrübesi Osmanlılara aktarılmış hem de Osmanlıların Rumeli'ye geçişlerinin yolu kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Edremit, sicilin tarihlendiği XVI. yüzyılda, Anadolu eyaletinde yer alan Balıkesir merkezli Karesi sancağının 8 kazasından biriydi. Bu dönemde komşuları kuzeyde Biga sancağı, doğusunda İvrindi kazası, güneyinde Ayazmend kazası iken batısında Ege sahilleri bulunmaktaydı⁴³.

1.2. XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Edremit Kazasının Yönetimi

Bölgesinin önemli bir ticaret ve liman merkezi olma vasfını taşıyan Edremit, yönetim biçimi olarak tipik Osmanlı teşkilatlanmasına sahiptir. Geleneksel anlatıya uygun biçimde, Edremit kazası, mahalleleri ve karyeleri Osmanlıların ilk zamanlarından itibaren öncelikle adli işleri temsilen bir kadı, idarenin sağlanması ve asayişin korunması amacıyla da bir subaşının varlığı Edremit sicillerinde de kendini göstermektedir. Yönetim denildiğinde akla ilk gelen şeylerden birisi de nüfustur. Fakat incelediğimiz sicilde bir nüfus hesaplaması yapmamıza imkân tanıyan veriler bulunmamaktadır. Bununla beraber sicilin de tarihlendiği 1530 yılına ait tahrirde Edremit'in vergi nüfusuna dair bilgiler bulunmaktadır⁴⁴. Bu sayıma göre 12 mahalleden oluşan Edremit'te toplamda 176 hane

⁴² Feridun M. Emecen, *İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası*, Timaş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2012, s. 41-42. Örneğin Aşıkpaşazade, Karesi idarecileri için Osmanlı yönetimine sanki gönüllüymüş gibi bir anlatım tarzı benimsemiştir (*Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, haz. Nihal Atsız, Milli Eğitim Basımevi, 1. Baskı, İstanbul, 1970, s.48-49). Benzer bir anlatım tarzı Neşri'de de vardır (Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihan-Nümâ*, C. 1, haz. Faik Reşit Unat, Mehmed A. Köymen, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1949, s. 165-167).

⁴³ Yılmaz, *a.g.t.*, s. 21.

⁴⁴ *a.g.t.*, s. 122-123.

vergi mükellefi olarak kaydedilmişken 57 adet mücerred (bekâr) şeklinde nitelendirilen vergi yükümlüsü bulunmaktaydı. Muaf olarak sınıflandırılanların sayısı ise 26 idi.

Kazanın adli ve beledi idaresi hususunda en yetkili olan kişi kadıydı. Osmanlı kadısının en temel görevi kazâ yani yargı faaliyetiydi⁴⁵. Fakat bununla beraber belli başlı bazı idari görevleri de yüklenmişti ki bunlar aynı zamanda sicillere yansımıştır. Bu görevler şöyle sıralanabilir⁴⁶:

1. Merkezden gelen idari, ekonomik, askeri vb. emirleri takip ve icra etmek,
2. Bir sefer durumunda ordu için gerekli iaşenin sağlanmasını ilgililerle koordine kurarak herhangi bir şikâyete meydan vermeyecek şekilde gerçekleştirmek,
3. Bugün belediyelerce yürütülen çeşitli işleri gerçekleştirmek,
4. Arazi ve mülk satışlarını gerçekleştirmek,
5. Halihazırda noterler tarafından gerçekleştirilen vekalet, kefalet vb. anlaşma ve sözleşmeleri yapmak ve bir anlaşmazlık durumuna karşın sicillere kaydetmek,
6. Ölen bir kişinin muhalefâtını varisler arasında anlaşmazlığa sebep vermeyecek şekilde dağıtmak,
7. Evlenme, boşanma gibi işlemleri gerçekleştirmek.

⁴⁵ Şinasi Altundağ, “Osmanlılarda Kadıların Salâhiyet ve Vazifeleri Hakkında”, *VI. TTK Kongresi Zabıtları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1967, s. 344.

⁴⁶ İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”, *Amme İdaresi Dergisi*, C. 9, S.1, 1976, s. 97.

Tablo 2: 1182 No’lu Edremit Şer’iyye Sicilinde Tespit Edilebilen Kazalar

Kazalar
Aydın
Balıkesir
Balya
Biga
Çan
Edincik
Edremit
Gördeslü
İne
Karaman
Kefe
Kete (?)
Lapseki
Manyas
Mihaliç

Kadının bu konulardaki en büyük yardımcıları naip, muhızlar ve muhtesiplerdi⁴⁷. Bu yardımcılar kadıyla birlikte hareket edebildiği gibi duruma göre kadı tarafından karyelere gönderilmekteydiler. Örneğin 935 yılı Şevval ayının başlarına tarihlenen bir kayıt⁴⁸, bir muhtesibin dolayısıyla bir kadının bize Osmanlı şehrinde nelerle meşgul olduğuna dair fikir vermemize yardımcı olabilir. Vesikaya göre Muhtesib Ali mahkemeye gelerek Hacı’dan şikayetçi olur. Şikâyetin konusu bir Hacı’nın kiraz

⁴⁷ Vekil anlamına gelen naib, kadıya vekalet edebildiği gibi şer’i meseleleri çözümlenmek için kadı tarafından kırsal bölgelere de gönderilebilirdi (İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1988, s. 117). Muhtesip, kadıya özellikle iktisadi işlerde yardımcı olmaktadır (Ziya Kazıcı, “Hisbe”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 18, İstanbul, 1998, s. 144). Muhız ise mahkemede olması gereken kişileri mahkemeye sevk etmek ve mahkemenin güvenliğiyle görevlidir; bununla birlikte takip, soruşturmaya yardımcı olma ve diğer işlerde de tasarruf edilebilmektedir (Recep Ahışahı, “Muhız”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 31, Ankara, 2020, s. 85).

⁴⁸ EŞS 10/19-c, Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529. Bu davadan çok uzak olmayan ve eksik gramajlı satış yapılmasını konu alan hükümler için bkz. EŞS 19/36-a, EŞS 63/125-c, EŞS 65/129-e.

satışında konulan narha uymamasıdır. Ali önce “...işbu Hacı’ya tenbîh etdikde bin dirhem akçeye sat dedikde...” şeklinde sözlü bir uyarıda bulunmuştur. Fakat Hacı, Ali’nin sözünü dinlememiş ve Ali tarafından şikâyet edilmiş, Ali’nin suçlamalarını mahkemede kabul etmiştir.

936 yılı Rebiulahirinin ilk günlerinde ise Muhtesib Ali’nin Turgud isimli kişiyle birlikte mahkemeye çıktığı görülmektedir⁴⁹. Buna göre Ali, Turgud’un pazarda satmak üzere getirdiği keten tohumlarının satışa uygun olmadığı için Turgud’u mahkemeye getirmiş ve Turgud’u söz konusu tohumları satmaktan resmen men’ ettiği anlaşılmıştır.

Görevleri gereği kadının yakınında ya da tayin ettiği yerlerde olan muhtesiblerin, bazen doğrudan işin içinde olmasalar da kendilerini ya da arkadaşlarını ilgilendirebilecek hususlarda şahitlik yaptıkları ve sicillerde şuhûdü’l-hâl⁵⁰ hanesinde yer aldıkları görülmektedir. Mesela 935 senesi Zilkadesinin son gününe ait bir hükmün⁵¹ şuhûdü’l-hâl kısmında Veli Subaşı, Ramazân b. Yörük ve Mehmed Bey b. Aslıhan ile Abdullah el-muhtesib ismi de zikredilmektedir. Hükmün konusu kaçak olduğu zannedilen Arap asıllı bir kölenin yakalanması fakat kölenin aslında bir yıl önce eski sahibi Mustafa b. Babazeyd tarafından azat edildiğinin anlaşılmasıdır.

Tablo 3: 1182 No’lu Edremit Şer’iyye Sicilinde Tespit Edilebilen Karye ve Mahalleler

Karye ve Mahalleler
Acılu (?)
Ağakoyun
Ahi
Ahmedbey

⁴⁹ EŞS 67/133-e, Evvel-i Rebî’ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

⁵⁰ Şuhûdü’l-hâl hanesi, mahkeme esnasında ortamda bulunan kişilerin isimlerinin yazıldığı alandır ve bu hanenin varlığı mahkemenin herkese açık olduğu kadar hem dönemin sicil kayıtlarının kaybolma ihtimaline karşın bir nevi önlem olarak düşünölmelerine işaret eder. Kadının kararına etki eden bir jüri olduğu ise söylenemez (Hülya Taş, “Osmanlı Kadı Mahkemesindeki “Şuhûdü’l-Hâl” Nasıl Değerlendirilebilir?”, *Bilig*, Y. 2008, S: 44, s. 31-32).

⁵¹ EŞS 30/58-a, Ahir-i Zi’l-ka’de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Akhisâr
Ak-kebîri
Akköpri
Aksakal
Alibey
Ayarcı
Azâdlu
Bağcılı
Bağçelü
Bakacık
Balan
Bekci
Bekmezlü
Beylü
Beyobası
Bıyıklu
Börücek
Bulgar
Burhanlu
Câmi' Mahallesi
Cemşîd
Cindere
Çakırlu
Çam
Çamluca
Çâvuş
Çınar/-lı
Çökler (?)
Danişmendlü
Delü Bâyezid / Veli Bâyezid / Dîvâne Bâyezid
Demirciler
Derelü/-li
Dimetoka / Timetoka
Doğancı

Eğirdir
Eğridere
Eğripınar
Emîr
Evrân
Gönanlu
Görice
Gülaç
Hacı
Hacı Ahmed Halîfe Mahallesi
Hacı Bahşı
Hacı İlbey
Hacı Sa'îd Mahallesi
Hâss
Havran-1 Kebîr
Hisârlu
Hüseyin
İbrahimbey
İğdelü
İne
İnegölü
İskender
Kâdî
Kalafatlu
Kalkanlu
Kandarlu
Kara
Karabiga
Karabörücek
Karadeniz
Karasığır
Karayavacık
Kargu
Katırlu

Kemer
Koyuneri
Kozlu
Kurdlu
Küreci
Liman
Müsellem
Osmanlar
Otaç
Ömer
Sahat
Sâlih/-li
Sarâylu
Saru
Saruca
Sekbân
Selçik Hâtûn
Subaşı
Şâhin
Tâhir
Tarlık
Ulucak
Vîrân
Yağlu / Bağlu
Yalacak
Yeniçeri
Yenişehir
Yûsufklar

Kadının yardımcısı olan bir başka görevli muhızdır. 936 Rebiulevvelinin ilk gününe tarihlenen hükme göre Muhız Mustafa'nın görevlerinden birisine

ulaşabilmekteyiz⁵². Vesikadan anlaşılana göre Mustafa'dan, Gülac karyesi sakinlerinden Hâfize bt. Resûl'ün sekiz aylık nafakasını eski kocası Emîr b. Oruc'dan tahsil etmesi istenmiştir. Yine muhtesibler gibi muhziirlara da hükümlerin şuhûdü'l-hâl kısmında rastlanılmaktadır. Örneğin 936 yılı Cemaziyelevvelinin ilk gününde Muhzir Muslihiddîn, Mehmed b. Kablan ve Evrenos Çelebi ile bir kefalet davası şahitleri arasında sayılmaktadırlar⁵³.

Kadıların, kendi yetki alanı dışında kalan başka kazaların halkı ve idarecilerinin yaşadığı anlaşmazlıklar hususunda bir soruşturma makamı rolü oynadığı öne sürülebilir. 936 yılı Rebiulevvelinin ortalarına tarihlenen bir hükme göre Karabiga karyesi halkı ile ehl-i örfe mensup emîn ve 'ummâlinin birbirlerinden şikayetçi oldukları anlaşılmaktadır⁵⁴. Karabiga karyesi reayası, amilleri olan Sevastos isimli zimmî ve diğer amillerden "... *asla tohumumuz hâzır çıkmadı mezbûrûn 'ummâl tâ'ifesi zulmen öküzlerimizi satdırıb borcumuz için alub kudretimüz kalmadı...*" şeklinde kendilerinden haksız taleplerde bulunduğunu iddia ederken, Sevastos ise Marmara kadısı İbrahîm'in de imzasının bulunduğu bir defteri taleplerine yönelik bir delil olarak ortaya koyar. Defterde Karabiga reayasından kimden kaç kile buğday alınacağı yazılıyken, Karabigalılar ise "...*asla bu defterden haberimiz yokdur ahz-i mâl için kâdı-i mezbûr ve emîn-i 'âmil ile müttefiktir...*" şeklinde oldukça suçlayıcı bir cevap vermektedirler.

Aynı tarihlerde Marmara kadısı Mevlânâ İbrahim'in Kupen isimli bir zimmîyi haksız yere dövdürdüğüne dair bir kaydın varlığı kadıların yetkilerinin genişliğini göstermek açısından çarpıcı bir örnektir⁵⁵. Kupen'in ifadesine göre Mevlânâ İbrahim kendisine "...*yüz çapraz comak ayağına ve otuz çomak arkasına...*" vurdurmuştur ve bu konunun araştırılması yine Edremit kadısına havale edilmiştir.

⁵² EŞS 57/113-a, Gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

⁵³ EŞS 88/174-c, Evvel-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 31 Ocak 1530.

⁵⁴ EŞS 70/139-a, tarihsiz.

⁵⁵ EŞS 71/141-a, Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene sitte ve selâsin ve tis'a-mi'e / 13 – 22 Kasım 1529.

Kazanın güvenliğinden sorumlu kişi ise subaşıdır. Subaşılar gelen şikayetler ya da kadının görevlendirmesiyle hareket edebildiği gibi herhangi bir ihbarın bulunmadığı ama toplumun düzenini bozabilecek hadiseleri izleyebilme ve zanlılarını mahkemeye getirme yetkisine sahiptir⁵⁶. İncelenen kayıtlarda ise Edremit subaşlarının isimlerinin sıkça yakalanan kaçak köle ve hayvan kayıtlarında geçtiği tespit edilmiştir. Çünkü müjdegani ve yava alınan bu gibi olaylar bâd-ı hevâ cinsi vergilere girmekte ve örf görevlilerinin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır⁵⁷. Öyle ki zaman zaman örf görevlileri hür kişileri de kaçak köle oldukları gerekçesiyle alıkoymaktadırlar⁵⁸.

Örf görevlilerinin asli görevlerine dair bir olaya 935 yılı Zilhiccesinin ilk gününe tarihlenen üç hükümde rastlanılmaktadır⁵⁹. Hüseyin b. Mustafa ve Bahtiyâr b. Mehmed isimli dürzîler⁶⁰, ellerinde sahte akçe dolu torbayla yakalanırlar. Soruşturmada Hüseyin

⁵⁶ Muhammed Yazıcı, XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Anadolu'da Kamu Düzeni ve Subaşılık Kurumu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009, s. 161.

⁵⁷ Yazıcı, *a.g.t.*, s. 163.

⁵⁸ EŞS 30/58-a, Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529: "...*Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki yörüklerden (...) dimekle ma'rûf hâssa yörüklerden Hacı Mustafa b. Babazeyd mahfil-i şer'e hâzır geliüb şöyle ikrâr ü i'tirâf idüüb dedi ki zikr olan bu siyâh benim satun alınmış kulum idi bir yıl mikdâr vardır ki hasene ve rızâ-i Resûlullah cemî' mâlimden azâd idüüb azâde idtim el-ân azâde olmuştur sâyir hürler gibidir da'va ve nizâ'im yokdur...*".

⁵⁹ EŞS 36/71-d, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529 ve EŞS 37/72-a&b, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

⁶⁰ Buradaki dürzî kelimesinin XI. yüzyılda ortaya çıkan ve bugün bazen Şii İslam'ın bir mezhebi bazense ayrı bir din olarak kabul edilen Dürzilikle alakalı olduğunu düşünmüyorum. Bu kelime bugün Türkçede dönüştürerek hakaret anlamı içerir hale gelmiştir; incelediğim sicildeyse daha çok *olay çıkararak, huzur bozan* gibi olumsuz bir anlam barındırdığı kanaatindeyim. Nitekim rastladığım bir mühimme kaydındaki *dürzî* kelimesi kullanımı da bahsedilen ifadeleri çağrıştıran niteliktedir. Foça kadısına kaleme alınan bu hükümde dürzî sözcüğü, yukarıdaki anlamları hatıra getiren bir şekilde kullanılıyor: "... *bundan akdem emr-i şerîfim vârid olub Foça kazâsında Dürzî Yûsuf dimekle ma'rûf ehl-i fesâd sâyir yoldaşlarıyla ... Ahmed ve Mustafa'nın koyunların basub subaşları olan Mehmed'in yarağıyla koyun çalub ve başın mecrûh idüüb ...*" (BOA. MÜD. 64/554, s. 216, 10 Muharrem 997 / 29 Kasım 1588). Ayrıca Dürzilik inancıyla ilgili genel bir bilgi için bkz. Mustafa Öz, "Dürzilik", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 10, İstanbul, 1994, s. 39-48. Bununla beraber özellikle kaçak kölelerle alakalı kayıtlarda karşılaşılan *Dürzibaşı* ifadesiyle tam olarak neyin kastedildiğine dair maalesef bir sonuca ulaşamadım fakat basit bir lakap olma ihtimali bulunduğu gibi bir örf görevlisi unvanı olduğuna işaret eden durumlar da mevcut. Çünkü bu ifadenin geçtiği davaların mahiyeti bu yönde bir çıkarım yapmaya imkân veriyor. Örnek hükümler için bkz. EŞS 3/4-a&b, 7/12-a, 14/27-b&c, 16/31-b, 26/51-a vd. Aynı ifadenin Sema Yıldırım'ın Sofya sicillerine dayanılarak yaptığı çalışmada lakap olarak kaydedildiği görülüyor bkz. Sema Yıldırım, *Sofya'nın Bir Yılı: (1721-1722 Tarihli) 312-1 Numaralı Şer'iyye Sicilline Göre Sofya'da Yaşam*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2019, s. 86; ifadenin unvan olarak aktarıldığı bir çalışma için bkz. Osman Karlangıç, *73 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H. 1264-1264/M. 1847-1848) Transkripsiyon ve Değerlendirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa, 2007, s. 25-26. Tanzimat yıllarında Antep'i konu alan bir başka çalışmada *Dürzibaşı* ifadesi bir gayrimüslimle beraber kaydedilmektedir fakat bunun Ermeni milleti içindeki bir görev/unvan mı yoksa lakap olduğu anlaşılmemaktadır bkz. Yıldırım Yıldırım, *Tanzimat Döneminde Ayntab'ın (Gaziantep) Sosyal*

“...torba benimdir sikkeden haberimiz yokdur...” cevabını verir. Fakat devam eden kayıtlarda örf görevlilerinin soruşturmayı genişlettiğini ileri sürmek yanlış olmaz. Hemen arkasından gelen ve aynı güne tarihlenen diğer hükümde ise Yûnus isimli bir başka kişi, Hüseyin’in geceleri “...Çilingir Mahmûd nâm kimesnenin dükkânında urub kalb akçe...” kestiğini itiraf ederek Hüseyin ve ortağının suçlarını kesinleştirmiş olur. Yine aynı tarihli bir sonraki hükümde ise Yunus, Hüseyin b. Mustafa ve Bahtiyâr b. Mehmed’in “...hıfz ve habs itmek için...” Memi b. Halil Fakîh, Mustafa b. Dâne ve diğer örf görevlilerine teslim edildiği kaydı düşülmüştür. 1 Zilhicce 935 tarihli bu üç kayıt, devletin ve onun temsilcilerinin kalpazanlığa karşı hızlı refleksini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Çünkü Osmanlı tarihi boyunca örf görevlilerinin sıkça mücadele ettiği şeylerden birisi de sahte para basımıdır⁶¹. Nitekim ilgili hükümlerin şuhûdü’l-hâl hanelerinin kalabalıklığı ve şahitlerin unvanları, kalpazanlık konusunun ne kadar ciddiye alındığına dair bir diğer işaret olarak gösterilebilir.

Bazen subaşılardan kendisinin de mağdur konumuna düştüğü görülebilir. Kalpazanlık davasında adı geçen örf görevlilerinden olan Mustafa b. Dâne bunlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. 936 Rebiulahirinin ilk gününe tarihlenen hükümde⁶² Mustafa, ismi yazılmayan fakat gayrimüslim bir meyhaneci⁶³ olduğu belirtilen kişiden “...evime girüb bıçakla kılıcım çaldı...” ifadesiyle şikayetçi olmaktadır.

ve *Ekonomik Yapısı (1839-1876)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2017, s. 29.

⁶¹ Örneğin kalpazanlıkla alakalı bir kanun hükmü şöyledir: “...Ve her ne yerde kalpazan bulursa, dutub kadı ve subaşı katına ilede, anlar dahi gereği gibi teftiş edeler, göreler; şöyle ki, şer’ile kalpazanlığı zâhir olursa kulumla kapuma gönderib rızkının nısfı beğlik ve nısfı âmîlin ola...”, Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, C.1, Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fâtih Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul, 1990, s. 571. XVI. yüzyılın son çeyreğinden itibaren ise kalpazanlık çok kârlı bir iş haline gelmiştir çünkü Amerikan gümüşü nedeniyle Osmanlı parasının değeri gitgide erirken malların fiyatı yükselmeye devam etmektedir (Suraiya Faroqhi, *Devletle Başa Çıkmak: Osmanlı İmparatorluğu’nda Siyasal Çatışmalar ve Suç*, çev. Hamide Koyukan Bejsovec, Alfa Yayın, 1. Basım, İstanbul, 2016, s. 168).

⁶² EŞS 67/132-b, Evvel-i Rebî’u’l-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

⁶³ İncelediğimiz sicillerde gayrimüslimlerin varlığına tesadüf ettiğimiz gibi Edremit’te en azından bir meyhanenin var olduğuna dair işaretler bulunmaktadır bkz. EŞS 72/143, Evâsıt-ı Rebî’u’l-ahir sene 936 / 13-22 Aralık 1529, EŞS 74/146-c, Evâsıt-ı Rebî’u’l-ahir sene 936 / 13-22 Aralık 1529. Meyhaneler, hem Osmanlı tebaası olan gayrimüslimlerin ihtiyaçlarını karşıladığı gibi aynı zamanda bir ticari metanın vergilendirilmesinin de kolaylaştırılmasını sağlaması açısından önemli rol oynamaktadır (Fikret Yılmaz,

935 Zilkadesinin ilk günlerine ait bir hüküm ise, bir örf görevlisinin yetkisinin kötüye kullanmasına dairdir⁶⁴. Beytü'l-mâl âmili olan İshâk b. Abdullah Çâvuş karyesinde Korucı Hıdır'ın ölmesinin ardından varisinin olmadığını, bir kıt'a bağının boş kaldığını ve bu yüzden mirîye ait olduğunu iddia eder. Fakat dava ettiği İlyâs b. Abdullah ise "...zıkr olan bağ on yıldan ziyadedir ki satun alınmuş mülkümdür..." diye beyanda bulunur. Ardından İshâk'tan davasını ispatlaması istenir fakat ispatlayamadığı için davasından feragat ederek bağın İlyâs'ta kalmasına karar verilir.

Beytü'l-mâl âmili İshâk'ın ismi, sicil kayıtlarında bir ay sonra yani 935 Zilhiccesinin ilk gününde benzer bir konuda geçmektedir⁶⁵. Mehmedî b. Yusuf ile davalık olan İshâk b. Abdullah mahkemede "...Karaatlu suyunda bir mikdâr ketân sübürgesi bulundı beytü'l-mâl için zabt iderin..." şeklinde ifade vermiştir. Mehmedî ise "...oldikili ketân benim mülk ketânımdır..." diye karşılık verir, Mehmedî'ye mahkemece yemin teklif edilir ve Mehmedî'nin "...aher kimesnenin ketânını almadığına yemîn billah..." etmesinin ardından ketenlerin Mehmedî'de kalmasına karar verilir.

"Boş Vaktiniz Var Mı veya 16. Yüzyılda Anadolu'da Şarap, Eğlence ve Suç", *Tarih ve Toplum*, S.1, 2005, s. 31).

⁶⁴ EŞS 27/53-c, Evvâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

⁶⁵ EŞS 36/71-a, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

İkinci Bölüm: XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Edremit'te Sosyal ve Hukuki Hayat

2.1. Edremit'te Sosyal Hayat

2.1.1. Aile Hayatı ve Mahremiyet

Toplumunu oluşturan en küçük birim ve en temel kurum, ailedir. Kültürlere göre değişkenlik göstermekle birlikte soyun ve de kültürün sürdürülebilmesinin en temel yolu aile kurmaktan geçer. Bugüne değin çok farklı toplumların, sosyo-kültürel, ekonomik, siyasi vb. saiklerden ötürü birbirinden oldukça farklı biçimde aile tipleri barındırdıkları görülür: Çekirdek-geniş, polijini-poliandri, ataerkil-anaerkil vb. aileler bu kategorilere göre sınıflandırılırken ailenin sayıca büyüklüğü ya da küçüklüğü aileyi oluşturan bireylerin ailedeki ilişkileri ve statüleri esas alınmıştır. Dolayısıyla her toplumun kendi örf ve adeti, iktisadi ve politik vaziyetleri, eğitim durumları, dini inanışları ailenin teşekkülünde önemli bir rol oynamıştır⁶⁶. Bu yüzden bu başlık altında ilk olarak Edremit'te aile kurumu ve mahremiyet kavramları incelenmeye çalışılacaktır.

Aile kurmanın en temel ve yasal yolu nikahtır. Nikah, evlenmeye herhangi bir engeli bulunmayan kadın ve erkeğin, hayatlarını kalıcı bir şekilde birleştirmelerini sağlayan anlaşmayı ve bu vasıta ile eşler arasında oluşan evlilik bağı tanımlar⁶⁷. İslam-Osmanlı aile hukukuna göre ailenin oluşumunu sağlayan evliliği gerçekleştirebilmenin yegâne yolu nikahtan geçmektedir.

Ele aldığımız sicillerde evlenme akdi hususunda hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Fakat defter kayıtları, evlenmeyle birlikte ele alınabilecek mehir ve boşanma ile alakalı hükümler barındırdığı için ağırlıklı olarak bu kavramlar ele alınacaktır.

⁶⁶ Mehmet Âkif Aydın, "Aile", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 2, İstanbul, 1989, s. 196.

⁶⁷ Halil Cin, Gül Akyılmaz, *Türk Hukuk Tarihi*, Seyram Yayınları, 9. Baskı, Konya, 2017, s. 364.

Mehir, erkeğin evlenirken eşine vermiş olduğu ya da vereceğine dair bir söz verdiği para ya da bir maldır. İslam hukukuna göre mehiri başlık parasından ayıran şey, mehirin evlenecek kadının ailesine değil, bizzat evlenecek kadına verilmesinde yatmaktadır⁶⁸. Bu durum kadının, istediği takdirde, mehirini kocasına ya da mirasçılara hibe edilmesinin önünü açmıştır.

Mehir, mehr-i muaccel ve mehr-i müeccel olarak ikiye ayrılabilir. Buradaki ayırımı esas alınan şey, mehirin evlilik anında mı yoksa ileri bir tarihte/koşulda mı ödeneceğidir. Mehr-i muaccel, evlilik esnasında hemen ödenen mehire verilen addır. Mehr-i müeccel ise ödenmesi ertelenmiş, sonraya bırakılan mehir anlamına gelir ve genelde eğer anlaşmada bir vade varsa o vade geldiği takdirde ödenir; eğer mehr-i müeccelin ödenmesi hususunda bir vade belirlenmediyse bu ödemenin genellikle boşanma esnasında yapılacağı kabul edilmiştir. Ayrıca evlenen ya da boşanan kadın, mehr-i müeccelden mahkemede beyan etmesi şartıyla kendi rızasıyla vazgeçebilmektedir⁶⁹.

İncelediğimiz kayıtlarda mehirle alakalı az sayıda da olsa hükümler bulunmaktadır. Bunlardan birisi 20 Muharrem 936 tarihli, Hafise bt. Yusuf ve eşi İbrahim arasında gerçekleşen bir boşanma davasıdır⁷⁰. Fakat boşanma gerçekleşirken İbrahim'in mahkemede olmadığı, yerine ise Memi b. Ca'fer'i vekil tayin ettiği anlaşılmaktadır. Hükme göre vekil Memi b. Ca'fer “...benim müvekkilim olan zevci İbrahim'den bâ'in talâk-ı mutlâk olsun...” diyerek İbrahim adına boşanmayı kabul etmiş ve Hafise bt. Yusuf da “...zıkr olan zevcim İbrahim zımmetinde cemî' hukukumdan ve nafaka ve mehrimden ve sâyir da'vamdandan vazgeçüb zımmetini ibrâ ve iskât etdim...” diyerek boşanmayı tasdik etmiştir. 936 yılı Rebiulevvelinin son günlerinde kaydedilen diğer bir hükme göreyse

⁶⁸ Cin, Akyılmaz, *a.g.e.*, s. 405.

⁶⁹ Cin, Akyılmaz, *a.g.e.*, s. 408.

⁷⁰ EŞS 49/96-c, Yevmi'l-İşrîn min Şehr-i Muharremi'l-harâm sene 936 / 24 Eylül 1529.

Ramazân b. Küçük'ten boşanan karısı, Ramazân'ın kendisine nafakasını vermediğini iddia eder⁷¹. Fakat Ramazan, eski karısı için "...*cemî' dav'asından vazgeçüb zımmetimi berî eyledikde ben dahî talâk virdim...*" der ve lehine Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve İlyâs Bâlî şahitlik yapar. Akabinde eski karısının da "...*da'vasından min külli'l-vücûh vazgeçib...*" durumu kabullendiği anlaşılır.

Yukarıda dikkati çeken kavramlardan birisi bâ'in talâktır. Kelime olarak talâk *serbest kalmak, bağından kurtulmak* gibi anlamlara gelir ve İslam hukuku açısından evlilik akdinin bozulması talâk olarak adlandırılır⁷². İslam dini evliliği teşvik etmiş ve mümkün olduğunca bu birlikteliğin bozulmasına sıcak bakmamıştır. Fakat talâk yani boşanma yolunu evliliğin sürdürülmesinin mümkün olmadığı durumda başvurulabilecek bir çözüm yolu olarak kabul etmiştir. İslam hukukuna göre ise boşanma ric'i ve bâin olarak iki aşamada ele alınır. Kısaca tanımlamak gerekirse ric'i talâk boşanmış olan erkeğe, yeniden nikaha gerek duymadan boşadığı karısına dönmeyi mümkün kılan boşanma türüdür. Bâ'in talâkta da boşanan erkeğin, boşandığı kadına dönmesi mümkündür. Fakat burada sadece yeni bir nikah yeterli değildir. Erkek, bâ'in talâk yoluyla boşandığında, kadının yeni bir evlilik yapması ve boşanmasıyla eski eşine ancak dönebilir⁷³.

Boşanmanın ardından kadının mehr-i müeccelinden vazgeçtiğine dair kayıtlar olduğu gibi boşanan kadına ya da çocuklarına nafaka tayin edilmesine ilişkin hükümler de bulunmaktadır. Mesela 12 Rebiulahir 936 tarihine ait bir hükümde Biga'da ikamet eden Turbeyi b. Durmuş'dan bâ'in-i talâk yoluyla boşanan Cennet bt. Hoşkadem için "...*ta'rîh-i kitâbdan yüz akçe nafaka hükm...*" olunduğu ifadesi geçmektedir⁷⁴. 10 Muharrem 936 tarihli hükümde ise bir annenin, kızı için babasından nafaka talebi ele

⁷¹ EŞS 63/125-a, Evâhir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

⁷² H. İbrahim Acar, "Talâk", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 39, İstanbul, 2010, s. 496.

⁷³ Acar, *a.g.m.*, s. 499.

⁷⁴ EŞS 39/76-a, Gurre-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

alınmaktadır⁷⁵. Arzu bt. İbrahim, kızı Bahârzâde'nin "...nafakası...ve sâyir da'vası için günde iki akçe taleb..." etmiş, bu talep mahkemece uygun görülmüş ve Bahârzâde'nin babası Kâsım b. Celâl'in nafaka ödemesi kararlaştırılmıştır.

Toplumunu oluşturan en küçük birim olan aileye dair kısıtlı kayıtların ardından ailenin mahremiyetinden bahsetmek gerekmektedir. Osmanlı toplumunda mahrem hayatın sınırlarının evin avlusunun duvarlarından başladığını söylemek yanlış olmaz⁷⁶. Bu yüzden özellikle bugün dahi var olan *ev gözetleme* vb. sebeplerden ötürü insanların birbirlerine sık biçimde mahremiyeti ihlal nedeniyle dava açtıkları görülmektedir. Nitekim bu noktada, ele aldığımız sicil kayıtlarının evlilik ve boşanma gibi konulara kıyasla daha cömert davrandığını belirtebiliriz. Fakat bu yine devletin -dolayısıyla yüzyıllar sonra ondan kalan vesikayı kullanan tarihçinin- eve ve özel hayata girişini çok kolaylaştırmamaktadır. Burada Osmanlı ev yapısına da değinmek gerekmektedir. Bu mimari anlayış literatüre *Hayatlı Ev* olarak geçmiştir.

İncelediğimiz sicilin de tarihlendiği yıllarda toplumda ev-aile ve kadın kavramları birbiriyle özdeşleşmiştir. Evin öncelikle kadına ait bir alan olduğu, erkeğin ise evin misafiri olduğu anlayışı bulunmaktadır. Kadın evde, evin günlük işlerinin yanında dikiş nakıştan meyve kurutmaya, yakacak hazırlamaktan süt sağmaya ya da kümes hayvanlarına bakmaya kadar çeşitli işlerle uğraşmaktadır. Bu da evdeki hayatın bir iç avluda gerçekleşmesini zorunlu kılar. Hayat ve bağlısı olan avlu, sayılan işlerin gerçekleştirilmesine yetecek büyüklükteki dış mekanları oluşturur. Aynı zamanda avluda bir kuyu ya da bir çeşme bulunabileceği gibi avlu içinde ya da bitişiğinde meyve ağaçları da bulunabilir⁷⁷.

⁷⁵ EŞS 47/93-a, Yevmi'l-'aşere min şehr-i Muharremi'l-harâm sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 14 Eylül 1529.

⁷⁶ Fikret Yılmaz, "XVI. Yüzyılda Osmanlı Toplumunda Mahremiyetin Sınırlarına Dair", *Toplum ve Bilim*, Y. 2000, S. 83, s. 105.

⁷⁷ Doğan Kuban, *Osmanlı Mimarisi*, YEM Yayınları, İstanbul, 2017, s. 470-471.

Tarımla uğraşan köylü kadınlar dışında kadının hayatı, bu avluda geçtiği için ev kadının mikrokosmosudur. Bu yüzden avlular özellikle kasaba ve kentlerde yüksek duvarlarla çevrili ve dışarıya kapalıdır. Bu aslında evin, kadının dünyası yani harem olduğuna işaret etmektedir. Evlerde bulunan çıkma veya cumbalar kadının sokağa bakmasını sağlar ama bu düşünülürken aynı zamanda kadının dışarıdan görülmemesine de gayret edilmiştir. Yine pencerelerin alt bölümlerinde kadının görülmesini engellemek için kafesler bulunmaktadır⁷⁸.

935 yılının Şevval ayının son günü Edremit mahkemesinde görülen bir dava⁷⁹, bize Osmanlı idaresinin ve onun taşradaki temsilcisinin aile hayatının gizliliği ve mahremiyetinin korunmasına ne derece önem verdiklerine ilişkin en iyi örneği oluşturmaktadır. Saruca karyesinden kasaplıkla işigal eden Hasan b. Nasûh, Ali b. Abdullah tarafından dava edilir. Ali'nin Hasan'dan şikâyetçi olmasının sebebi Hasan'ın mesleğini Ali'nin evinin yanında icra etmesidir. Mahkeme ise Ali'yi haklı bularak Hasan'ı "... *'avlû içinde sığır boğazlama deyü men'*..." etmiştir.

Sicil kayıtları bize söz konusu mahremiyet duvarları aşıldığında neler olabileceğine ilişkin çeşitli örnekler sunmaktadır. Yine 935 senesi Şevval ayının sonuna tarihlenen bir kayıta⁸⁰ Peykârî b. Üveys, Sâlih b. Mürsel tarafından gündüz vakti evine izinsizce girdiği ve karısı Rabia'nın üzerine yürüdüğü gerekçesiyle mahkemeye verilmiştir. Rabia, Peykârî'yi "...*bir değnek ile kovmuş...*" olsa da Peykârî durumu inkâr eder. Fakat Lütfî b. Musa'nın Sâlih b. Mürsel lehine şahitlik yapmasıyla Peykârî'nin suçu sabitleşir.

935 yılı Zilkade ayının başlarında kaydedilen bir hükümde bir babanın, oğlunun nefesine kefil olduğu ve "...*her ne vakit taleb oluna ihzâr...*" etmeyi kabul ettiği

⁷⁸ a.g.e., s. 473.

⁷⁹ EŞS 20/39-a, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

⁸⁰ EŞS 20/39-c, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

kaydedilmiştir⁸¹. Elbette bir babanın oğluna kefil olmasında tuhaf bir yan bulunmamaktadır. Fakat bu kaydın izini sürdüğümüzde karşımıza Umurca'nın, oğlu Pîrî'ye kefil olmasının sebebinin Pîrî'nin başkasının evine izinsiz girmekle suçlandığını görürüz⁸². Nasûh b. Halîl mahkemede “...gice ile havlum içine bir kimesne girüb işbu Pîrî'den zann iderim...” şeklinde şikâyette bulunmuş, Pîrî ise durumu inkâr etmiştir. Bunun üzerine mahkeme Nasûh'tan iddiasına yönelik bir delil ister. Fakat Nasûh'un herhangi bir delili olmadığı için Pîrî, eve girmedigine dair yemin etmek zorunda kalır. Hemen ardından gelen kefaletle ilişkin kaydın Nasûh'un olası bir durumda kendisini emniyete almak için olduğu kadar idarecilerin de olası bir durumda Pîrî'yi daha rahat zapt edebilmek için olduğunu öne sürmek çok ihtimal dışı bir durum olarak görülmemelidir⁸³.

Divâne b. Abdullah'ın Kara b. Abdullah'ı öldürmesini konu alan hüküm mahremiyetin ihlalinin nasıl sonuçlanabileceğine ilişkin iyi bir örnektir⁸⁴. 936 yılının Safer ayının son gününde görülen davada Divâne b. Abdullah şöyle ifade verir: “...müteveffâ Kara benim ‘avretim Meram bt. Durmuş’un üzerine gelür gider deyu ehl-i karye mâ-beynlerinde müsavi (?) olıcak ben dahî defe’atiyle nizâ’ idüb evim ve ‘avretim üzerine gelüb gitme râzı değilim...”. Divâne'nin ifadesinin devamından olayı mahkemeye taşıdığı fakat Divâne'nin bütün çabalarının sonuçsuz kaldığı anlaşılmaktadır: “...hâliyâ ben aher maslahatımda iken evim üzerine gelüb ‘avretim ... ile ... görüb ... urdum deyücek...”. Burada belgede verilen kadar verilmeyen bilginin de olabileceği sorgulanmalıdır. Nitekim Kara hem sözlü yolla hem de resmi kanallar vasıtasıyla birçok kez uyarılmasına rağmen niçin ya da nasıl halen Divâne'nin evine girip çıkmaya teşebbüs edebilmektedir? Bu noktayı aydınlatacak olan ise aslında Divâne'nin eşi olan Meram bt. Durmuş'un ifadesi olabilirdi. Fakat hükümde Meram'a ait olduğu tespit edilebilen bir

⁸¹ EŞS 24/47-d, Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7- 16 Temmuz 1529.

⁸² EŞS 24/47-c, Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

⁸³ Benzer örnekler için bkz. EŞS 58/115-a&b, Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529; EŞS 66/131-a, Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

⁸⁴ EŞS 55/109-c, Ahir-i Safer sene 936 / 2 Kasım 1529.

cümle bulunmadığı için bu soru cevapsız kalmak ve “bir ihtimal” şeklinde akılda yer etmek zorunda kalmıştır.

Hükmün geri kalanında Divâne'nin lehine şahitlik yapanlara rastlanılmaktadır: “...‘udûl-i müslimînden Bâlî b. Hacı Devlethân ve İlyâs Çelebi b. Ali Bey şehâdet idüb mezbûr Kara defe’atle ... evi üzerine varma deyu ma’rifet-i kâdî ile men’ olundu deyu şehâdet...” etmişlerdir.

Olayın izini sürdüğümüzde benzer isimlere sahip, benzer gelişmelerin olduğu fakat tarihlendirme olarak bu olaydan yaklaşık 10 gün öncesine ait bir hükme rastlamaktayız⁸⁵. Burada ise Hacı Bahşi karyesinde oturan Divâne Nebi Abdullah’ın Veli Kara b. Abdullah’ı tırpanla vurarak öldürmesi ele alınır. Divâne Nebi Abdullah’ın ifadesi şöyledir: “...Veli Kara b. Abdullah bundan sâbık defe’atle evime ve ‘avretim üzerine gelüb gitmez deyu hüccet konulmuş idi hâliyâ beş gündür çift sürerdim evime geldim mezbûr Veli Kara’yı ‘avretimle söyleşirken gördüm ihtiyârım kalmadı ... ben dahî tırpan sabıyla Veli Kara’yı başından bir kere urdum benim darbımdan Veli Kara dahî öldi...”. Hüküm, tarihlendirme hariç tutulursa bir önceki kayıtla örtüşmektedir; hatta yukarıda Divâne Abdullah’ın şahitleri olarak adı geçenlerin, bu hükümdeyse şuhûdü’l-hâl hanesinde isimlerinin kaydedildiği görülmektedir. Hükmün devamında Divâne Nebi Abdullah’ın ehl-i örf görevlileri olan Memi b. Halîl, Mustafa b. Dâne, Hacı Hıdır b. İlyâs ve Memi b. Yûnus’a teslim edildiği yazar. Bir önceki hükümle örtüşen bir diğer nokta olayın içinde yer alan fakat bu hükümde de herhangi bir ifadesi bulunmayan Divâne Abdullah’ın karısıdır.

2.1.2. Sosyal Hayatta Kadın

Bir önceki başlıkta anıldığı üzere kadınların hayatı evin sınırlarının dışına çok çıkmamaktadır. Yine İmparatorlukta kadının yeri, zaman içinde değişen ve çeşitli

⁸⁵ EŞS 59/117-a, Evâsıt-ı Saferi’l-muzaffer sene 936 / 15 – 24 Ekim 1529.

faktörlerden etkilenen bir konudur. Toplumda aile merkezli bir yapı bulunmaktadır ve kadınlar da genellikle ailenin ve evin yönetiminde önemli bir rol oynamakta, ev işleri, çocuk bakımı gibi gündelik işlerin yanında yukarıda bahsedildiği üzere avlunun müsaade ettiği ölçüde ticaret ya da zanaat gibi iktisadi faaliyetlerde de faal bir biçimde yer alabilirlerdi. Toplumsal statüleri ise genellikle ailelerinin sosyal ve ekonomik durumuna bağlıydı. Zengin ailelerin kızları genellikle eğitim görürken⁸⁶, daha düşük sosyal statüdeki kadınların genellikle ev işleri ve tarımsal faaliyetlerle meşgul olduğunu öne sürmek çok yanlış bir iddia olmaz. Yine İslam inancına göre kadınlar da erkeklerle eşit olarak dinî görevleri yerine getirirler. Camilere gidebilir, ibadet edebilir ve dini eğitim alabilirler fakat dini ve geleneksel kuralların etkisiyle kadınların kamusal alandaki görünürlüğü oldukça sınırlıdır ve bu görünürlüğün evin dışına çıkması çok tasvip edilmemektedir. Hukuki açıdan ise durum biraz daha karmaşıktır. Evlilik, miras ve mülkiyet konularında belli başlı hakları olsalar da genellikle erkeklerle karşılaştırıldığında bu hakların oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Anılagelen bu sebeplerden ötürü Osmanlı kadınına incelemek güçtür.

Fakat sicillerde erken modern dönem Osmanlı kadınının varlığına ve kadının sosyal hayattaki yerine dair fikir veren -boşanma ya da nafaka davaları haricinde- hükümler de bulunmaktadır. Bunlardan bazıları çeşitli mülk satışları ile ilgilidir. 935 yılı Ramazânının sonlarına tarihlenen bir hükümde⁸⁷ Zeyneb bt. Abdullah'ın, unvanına bakıldığı takdirde bölgenin yöneticilerinden olduğu anlaşılan Sinân Bey'e, Sinân Bey'in vekili Mevlânâ 'İzzeddîn b. Abdüllatîf vasıtasıyla 2000 akçeye evini satmasını konu alır. Bundan yaklaşık yirmi gün sonrasına ait bir başka kayıta⁸⁸ yine bir alışveriş konu edilmektedir: Fâtıma bt. Mehmed Çelebi, Edremit mahkemesine gelerek İshâk b.

⁸⁶ Bir örnek için bkz. Cemal Kafadar, *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken*, Metis Yayınları, 6. Basım, İstanbul, 2017, s. 123-191.

⁸⁷ EŞS 8/14-a, Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

⁸⁸ EŞS 16/30-a, Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Abdullah'ın mukataaya tuttuğu değirmeni için alacağı paradan kalanını Hamza b. Karahacı "...elinden aldım kabz etdim iki bin yüz on bir akçeden zikr olan Hamza zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı... mezbûr Hamza ile da'vam ve nizâ'im kalmadı..." diyerek aralarındaki ticari ilişkinin sonlandırılmasını resmiyete döker. Hükümlerin arkeolojisi yapıldığında Zeyneb'in yahut Fâtıma'nın finansmanını nasıl sağladığını, bu kaynağın aileden mi aktarıldığını ya da çok nadir de olsa ticaretle işgal eden kadınlardan birisi olduğunu ise maalesef öğrenememekteyiz.

7 Rebiulevvel 936 tarihine ait iki hükümde yine bir kadının ticari hayatta aktif rol oynadığını görmekteyiz⁸⁹. Kayıtlara göre Ballu karyesinde ikamet eden Şâhdâne Hatun, bağının kenarındaki kuyuları Yûsuf b. Zâde ve Ahmed'e bir yıllığına on beş akçeye kiraladığını kadı mahkemesinde onaylattırır.

Üstteki örneklerden farklı olarak ele alacağımız kayıt⁹⁰ ise, bir kadının yıllar sonra giriştiği hakkını arama çabası olarak görülebilir. 935 senesinde Şevval ayının ilk günlerinde Zeliha bt. Hacı Hızırilyâs mahkemeye gelir. Hükümden Zeliha'nın tek gözü kör olan görme engelli bir kadın olduğu anlaşılmaktadır. Fakat Zeliha'nın engeli doğuştan değildir: "...bundan sâbık yigirmi otuz yıl mikdâr vardır ki oğlancıklar ile oynarken bir gözümde urub gözüm ma'lûl olduğu...". Hatta ifadesine göre Seyyidyâr'ın kızı da Zeliha'nın gözünü "...urub ma'lûl iden oğlanı..." bilmektedir.

Belge bizden Zeliha'nın kaç yaşında olduğu ya da niçin bunca yıl sonra mahkemeye geldiği bilgilerini esirgemektedir. Fakat Zeliha gözünün kör olduğu esnada oyun oynadığını söylemiştir, buna göre Zeliha'nın çocukken kör olduğunu ve mahkeme esnasında ise 30-40 arası bir yaşta bulunduğunu tahmin edebiliriz. Bir diğer husus ise Zeliha'nın evli olup olmadığıdır ki hükümde buna dair bir ibare geçmediği için ya hiç

⁸⁹ EŞS 59/116-c&d, Yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'u'l-evvel sene 936 / 9 Kasım 1529.

⁹⁰ EŞS 14/26-a, Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

evlenmemiş ya da evlenip boşanmış, belki de bir ihtimal kocası ölmüş bir kadın olduğu gibi çeşitli varsayımlarda bulunmak durumunda kalıyoruz.

İlerleyen hükümlerde Zeliha'nın adına tekrar rastlamaktayız⁹¹. Bu hüküm de yine aynı tarihlerde kayıt altına alınmıştır. Zeliha bu kez, mahkemede kendisini kör ettiğini iddia ettiği Mustafa b. Deveci Hoşkadem ile yüzleşmektedir. Zeliha "...yigirmi otuz yıl mikdâr vardır ki oğlancıklarla oynarken işbu Mustafa benim gözümde urub ma'lûl eyledi..." diyerek önceki ifadesini tekrarlamaktadır. Fakat Mustafa Zeliha'nın iddiasını reddeder. Bunun üzerine mahkeme Zeliha'dan iddiasına yönelik delil ister fakat Zeliha "...beyyineden 'âciz..." olduğu için Mustafa "...Zeliha'nın gözünden urmadığına ve zarar etmediği ve bilmediğine yemîn billah..." eder ve mahkeme sonlanır.

Burada da Zeliha'nın niçin yıllar sonra dava açtığına ilişkin bir ipucu bulunmamaktadır. Fakat XVI. yüzyılın önemli şahsiyetlerinden Şeyhüslâm Ebussud Efendi'nin fetvaları bize Zeliha'nın kör edilen gözü hakkında neden en az yirmi yıl sonra mahkemede hakkını aramaya başladığı konusunda fikir verebilmektedir:

"Mes'ele: Ağaç ok ile kazâen çıkan gözün diyeti nedir?"

Elcevap: Gurre lâzım olur."

Mesele: Gurre nedir beyan buyurula?"

*Elcevap: Beş yüz dirhem bahalı kul, yâ câriyedir."*⁹²

Zeliha'nın kendisini kör ettiğini iddia ettiği Mustafa'nın babasının adını tekrar hatırlayalım: Deveci Hoşkadem. Buradaki Deveci ifadesini deve alıp satan olarak yorumlayabileceğimiz gibi Hoşkadem'in mekkârilikle⁹³ meşgul olan biri olarak da

⁹¹ EŞS 14/27-a, Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

⁹² M. Ertuğrul Düzdağ, *Şeyhüslâm Ebussud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, 1972, s. 153.

⁹³ Mekkârilik, günümüzde en yakın tabirle nakliyeciliğe denk gelmektedir. Orduların sefer sırasında nakil için kullandıkları hayvanlarla ilgili işlerle ilgilenen kişilere mekkâri dendiği gibi sıradan insanlara ait eşyaların taşınmasıyla alakalı işlerle meşgul olan ve hayatını bu yoldan idame ettiren kimseler de aynı

değerlendirebiliriz. Bu durumda ortaya dönem için hatırı sayılır bir mal varlığına sahip bir kişinin oğlu olduğu ortaya çıkan Mustafa'dan tazminat almaya çalışan bir Zeliha profili çıkmaktadır. Ancak Zeliha'nın engeli kesin olsa da engelinin sebebiyetini kanıtlayamaması, üstelik karşı tarafın böyle bir fiil yapmadığına dair yemin etmesi davanın Zeliha lehine olumsuzlukla sonuçlanmasına neden olmuştur.

Burada akla son gelen ise Mustafa'nın yalan yere yemin edip etmeyeceğidir. Bu yüzden Edremit sicilleri ışığında erken modern dönemde yemin meselesine değinmekte fayda görüyoruz.

2.1.3. Yemin

Yemin kelimesi, sözlükte *sağ el, sağ taraf, gerçek* gibi anlamlara gelmekteyken terim anlamında kullanıldığında kişinin ifadesini pekiştirmek ve muhatabını ikna etmek maksadıyla söz ve beyanını Allah'ın adını veya bir sıfatını telaffuz ederek güçlendirmesi manasına gelir⁹⁴. İslâm dini gereksiz yere yemin etmeye ve bunu bir alışkanlık haline getirmeye karşı çıkmış, sıkça yemin etmeyi Allah'a karşı bir saygısızlık olarak görmüştür. Bu yüzden yalan yere yemin etmek büyük günahlar arasında sayılmıştır. Yemin etmenin başlıca şartı ise akıl bâliğ olmaktır⁹⁵.

Yeminin dini boyutunun yanında bir hukuki boyutu da bulunmaktadır. Yemin yargılamada bir ispat vasıtası⁹⁶ olarak görülmüştür. Bu manada yemin, bir mahkemede

şekilde anılmaktadır (Mehmet Zeki Pakalın, "Mekkâreci", *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. II, MEB Yayınları, İstanbul, 1993, s. 451).

⁹⁴ Ertuğrul Boynukalın, "Yemin", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 43, İstanbul, 2013, s. 417.

⁹⁵ Boynukalın, *a.g.m.*, s. 418.

⁹⁶ Bu çalışma hazırlanırken metin içinde aktarılan ayetlerde Türkiye Diyânet Vakfı'nın *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli* başlıklı meal tercih edilmiştir. Mâide 5/106-108: "Ey iman edenler! Birbirinize ölüm gelip çatınca vasiyet esnasında içinizden iki adalet sahibi kişi aranızda şahitlik etsin. Yahut seferde iken başınıza ölüm musibeti gelmişse sizden olmayan, başka iki kişi (şahit olsun). Eğer şüpheye düşerseniz o iki şahidi namazdan sonra alıyorsunuz; "Bu vasiyet karşılığında hiçbir şey satın almayacağız, akraba (menfaatine) de olsa; Allah (için yaptığımız) şahitliği gizlemeyeceğiz, (aksini yaparsak) bu takdirde biz elbette günahkârlardan oluruz" diye Allah üzerine yemin ederler. Bu şahitlerin (sonradan yalan söyleyerek) bir günah kazandıkları anlaşılırsa, (şahitlerin) haklarına tecavüz ettiği ölüye daha yakın olan (mirasçılardan) iki kişi onların yerini alır ve "Andolsun ki bizim şahitliğimiz onların şahitliğinden daha gerçektir ve biz (kimsenin hakkına) tecavüz etmedik, aksi takdirde biz, elbette zalimlerden oluruz" diye Allah'a yemin ederler. Bu (usul), şahitliği gerektiği şekilde yapmaya, yahut yeminlerinden sonra, yeminlerin (mirasçılar

tarafların bir olayın doğruluğuna dair sözlerini Allah'ın adını anarak anlatmaları anlamına gelmektedir. Genel olarak bir mahkemede davacı olan taraf, iddiasını başka türlü ispat edemezse davalı olan tarafa yemin önerilir. Kişinin yeminden kaçınmasına ise nükûl adı verilir⁹⁷. Eğer davalı kabul edip yemin ederse iddia edilen olayın varlığının mevcut olmadığı kabul edilir.

Edremit sicillerinde de önceki sayfalarda anıldığı üzere yeminle alakalı çeşitli kayıtlara rastlanmaktadır fakat inceleyeceğimiz iki hükümden birisi konu itibariyle diğerlerine kıyasla ilgi çekici olduğu için seçilmiş, diğeri ise devrin insanının inanışını ve yeminin gücünü göstermesi açısından diğer hükümlere kıyasla farklı bir konumda bulunduğu için ele alınmıştır.

İlgi çekici bulduğumuz ilk hüküm⁹⁸ 935 senesi Zilkadesinin ilk günlerine tarihlenmektedir ve davacı Memi b. Yunus, "...gice ile atumın kuyruğun kesdiler..." diyerek bütün Gönanlı karyesi halkını dava etmesini konu alır. Eski Türk adetlerinde atın kuyruğunun yas gerekçesiyle kesildiği bilinmektedir⁹⁹. Bunun dışında atın kuyruğunun kesilmesinin ya da düğümlenmesinin bir diğer amacı ise savaşlarda atların kuyruklarının birbirine dolanmasını önlemektir. Fakat Edremit mahkemesinde ele alınan durumda ise mateme yahut olağanüstü bir hale işaret eden bir durum yokken niçin atın kuyruğu birileri tarafından kesilmiş sorusu da akla gelmektedir. Bunun bir hakaret ya da uyarı olduğu üzerinde durulabilir¹⁰⁰. Çünkü Memi b. Yûnus, aslında ehl-i örfe mensup bir isimdir ve

tarafından reddedilmesinden korkmalarına (çekinmelerine çare olarak) daha uygundur. Allah'tan korkun ve (O'nu) dinleyin. Allah, yoldan çıkmışlar topluluğuna rehberlik etmez."

⁹⁷ Boynukalın, *a.g.m.*, s. 419.

⁹⁸ EŞS 25/49-a, Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

⁹⁹ Bu adet aynı zamanda bir savaş öncesi hazırlıkta da hem kendini kutsal bir inanç uğruna feda etmek hem de bir güvenlik önlemi olarak varlığını gösterir (Mehmet Ali Hacıgökmen, "Türklerde Yas Âdeti Temelleri ve Sonuçları", *Tarihçiliğe Adanmış Bir Ömür: Prof. Dr. Nejat Göyünç Armağanı*, ed. Hasan Bahar, Selçuk Üniversitesi Matbaası, Konya, 2013, s. 404-407).

¹⁰⁰ Bu, kapıya boynuz takmak ya da katran çalmak gibi telakki edilebilir bkz. Yılmaz, *a.g.m.*, s. 94-95. Ayrıca at, yüzyılın özelliğinden ötürü devletin önemli simgelerinden, bilhassa Edremit gibi taşradaki resmi görevlilerin alamet-i farikalarındandı ve iktidarın -hem gerçek hem de mecazi anlamda- en ücra köşeye kadar taşınmasında önemli bir rol oynamaktaydı bkz. Nurcan Abacı, "Oturduğu Ahır Sekisi, Söylediği Saray Türküsü: Kostaklanma Biçimi Olarak At Sahipliği Üzerine", *İmparatorluğun Öteki Yüzleri*:

ismine Edremit mahkemesinde görülen davalarda gerek şuhûdü'l-hâl kısmında gerekse davaların taraflarından birisi olarak sıkça rastlanılmaktadır¹⁰¹.

Memi b. Yunus'un iddiasını Gönanlu karyesi halkı reddetmiştir. Bunun üzerine Memi'den iddiasına yönelik delil istenmiş fakat Memi bir delil sunamamış, ardından "...karye halkının töhmet-i sâbıkası yok idüğüne ve kendülerinden zarar olmaduğuna Memi talebiyle yemin billah..." edilmiş ve dava nihayete erdirilmiştir.

Ele alacağımız diğer hüküm¹⁰² davacının davasından vazgeçmesiyle sonuçlanmaktadır. 935 yılı Şevval ayının son gününe tarihlenen bu hükme göre İbrahim Halife ve Yusuf b. Canıklü, aralarında gerçekleşen bir alışverişten ötürü mahkemelik olmuşlardır. İbrahim Halife, ifadesine göre Yusuf'tan 1900 akçeye bir köle satın almıştır ve paranın bir kısmını teslim etmiş ve kalan yüz akçesi için hayrına Kur'an okuması karşılığında Yusuf'un alacağından feragat edeceğine dair bir anlaşmaya varmışlardır. Mesele Yusuf'a sorulduğunda ise "...yüz akçesi bâkî kalub taleb iderün..." şeklinde cevap vermiş ve birbirine zıt iki beyan ortaya çıkmıştır.

Bunun üzerine tekrar İbrâhim'e dönülür ve davasını kanıtlaması istenir fakat İbrahim "...şâhidden 'âciz..." bir durumdadır. Ardından Edremit kadısının böyle bir durumda yapacağı son bir şey kalır: Bir ispat vasıtası olarak davalının yeminine başvurmak. Nitekim kadı da böyle yapar ve Yusuf'a yemin teklif edilir. Fakat Yusuf yemin etmez ve İbrâhim'in ifadesini doğrular biçimde "...bâkî yüz akçeye iki kelâmullah kırâ'at..." ettirdiğini kabul eder ve İbrâhim'in Yusuf'a karşı herhangi bir borcunun olmadığı tescillenmiş olur.

Toplumsal Hiyerarşi ve Düzen Karşısında Sıradan Hayatlar, der. Fırat Yaşa, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2020, s. 60-65.

¹⁰¹ Biz sadece sahte para basımıyla alakalı hükmü vermeye yetineceğiz, bkz. EŞS 37/72-b, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

¹⁰² EŞS 21/41-c, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Buraya kadar Edremit mahkemesinde hür insanlara ilişkin kayıtlar incelenmeye çalışıldı. Peki sicillere dayanarak Edremit'te kölelere ilişkin neler söyleyebiliriz?

2.1.4. Kölelik

Ele aldığımız sicil kayıtlarına göre Edremit için XVI. yüzyılın ilk yarısında amiyane tabirle bir kaçak köle yuvası olduğunu söylemek yanlış olmaz. Fakat öncelikle İslam hukukuna göre kölelik hakkında bilgi verilecek, ardından Osmanlı köle tedarikinden bahsedilecektir. Daha sonra ise Edremit'e kölelerin nasıl getirildiği, ne gibi amaçlarla köle kullanıldığı, kölelerin ya da azat edilmişlerin toplum içindeki konumlarını açıklanmaya çalışılacaktır. Akabinde ise Edremit'in kaçak köleler için nasıl bir transit geçiş konumunda bulunduğunu izah edilecektir.

İslâm hukukunun esas kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'de kölelikle alakalı çeşitli ayetler bulunur¹⁰³ ve fakihler köleliği Kur'an'a ve Sünnet'e dayanarak ele alırlar. Ayetlerde köle ve özgür insan arasındaki eşitsizliğe dikkat çekilirken kölelere iyi davranılması öğütlenir. İslâmiyet'in doğuşundan önce Arap yarımadasında kölelik çeşitli biçimlerde uygulanırken, İslâm köleliği tamamen kaldırmasa da kaynaklarını sınırlamış, büyük günahların ve yeminlerin keffâreti için ilk olarak köle azat etmeyi şart koşmuştur¹⁰⁴.

İslâm'a göre bir kişinin köleleştirilmesi ve ticaretinin yapılabilmesi için iki koşul belirlenmiştir: Savaş esirliği ya da köle olarak doğmak. Köle olarak doğmanın, savaş

¹⁰³ Nahl 16/75'te köle ve hür arasındaki fark ortaya konur. Muhammed 47/4'te köle kaynağı olarak savaş esirliği gösterilir. Nisa 4/36'da ise kölelere iyi davranılması öğütlenir. Nûr 24/33'te ise mükâtebeden bahsedilir. Mü'minûn 23/5-6, Nisa 4/3 ve 24'te ise cariyeyle cinsel ilişkiye izin verildiği görülür.

¹⁰⁴ Nisa 4/92: “Yanlışlıkla olması dışında bir müminin bir mümini öldürmeye hakkı olamaz. Yanlışlıkla bir mümini öldüren kimsenin, mümin köle azat etmesi ve ölenin ailesine teslim edilecek bir diyet vermesi gereklidir. Meğerki ölüntün ailesi o diyeti bağışlamış ola (bu takdirde diyet vermez). Eğer öldürülen mümin olduğu halde, size düşman olan bir toplumdansa ise mümin bir köle azat etmek lazımdır. Eğer kendileriyle aranızda anlaşma bulunan bir toplumdansa ise ailesine teslim edilecek bir diyet ve bir mümin köleyi azat etmek gerekir. Bunları bulamayan kimsenin, Allah tarafından tevbesinin kabulü için iki ay peşpeşe oruç tutması lazımdır. Allah her şeyi bilendir; hikmet sahibidir.”; Mâide 5/98: “Allah, kasıtsız olarak ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat bilerek yaptığınız yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutar. Bunun da keffâreti, ailenize yedirdiğiniz yemeğin orta hallisinden on fakire yedirmek, yahut onları giydirmek, yahut da bir köle azat etmektir. Bunları bulamayan üç gün oruç tutmalıdır. Yemin ettiğiniz takdir yeminlerinizin keffâreti işte budur. Yeminlerinizi koruyun (onlara riayet edin). Allah size âyetlerini açıklıyor; umulur ki şükredersiniz!”.

sonrasındaki köleleştirmenin tabii bir sonucu olduğuna dikkat edilirse, aslında savaş esirliğinin köleleştirmenin yegâne meşru sebebi olduğu ortaya çıkar¹⁰⁵. Önceden beri uygulanagelen diğer bütün sebepler reddedilmiştir. Savaşın ise Müslim ve gayrimüslim arasında olması gerekmektedir. Gayrimüslimler esir düştükleri zaman İslâm'ı kabul etmedikleri ya da aman dileyip zımmî statüsüne girmeyi de reddettikleri takdirde ancak köleleştirilebilirler. Müslüman savaş esirlerinin ise köle yapılması yasaklanmıştır.

Peki, bir savaş ya da fetih sırasında Müslümanlığı ya da zımmîliği reddedip esir düşen gayrimüslim için farklı seçenekler de var mıdır? Bu sorunun cevabını ise İslâm hükümdarı belirlemektedir. Müslüman hükümdarların, hukuki durumu da dikkate alarak 4 farklı şekilde cevap verme ihtimalleri vardır¹⁰⁶:

- a- Savaş esirlerinin idamını/katlini emretmek
- b- Fidyeye ya da Müslüman esirlerin serbest bırakılması şartıyla; bazen her ikisini de birlikte talep ederek serbest bırakmak
- c- Herhangi bir koşul öne sürmeden serbest bırakmak
- d- Köleleştirilmelerini emretmek.

Sonuçta b ve c seçenekleri gerçekleşmezse, ölümün tek alternatifinin kölelik olduğu ortaya çıkmaktadır. Köle olarak doğma meselesi ise annenin durumu göz önüne alınarak çözüme kavuşturulmuştur. Eğer anne köle ise, doğacak olan çocuklarının da köle olacaklarına karar verilmiştir. Bunun tek istisnası câriyenin efendisinden doğurduğu çocuktur. Annenin özgür fakat babanın köle olduğu evliliklerden doğan çocuk özgür kabul edilmiştir.

¹⁰⁵ Cin, Akyılmaz, *a.g.e.*, s. 309.

¹⁰⁶ Y. Hakan Erdem, *Osmanlı'da Köleliğin Sonu 1800-1909*, çev. Bahar Tırnakçı, Kitap Yayınevi, 1. Basım, İstanbul, 2004, s. 15.

Köleliğin ticari boyutu İslâmi açıdan şöyle izah edilmektedir: İslâm hukukunda ticaret malları nâtık (konuşan, canlı) ve sâmit olarak ikiye ayrılırlar¹⁰⁷. Ticari bir meta olarak görülen ve nâtık mal grubuna giren köleler bu açıdan mal olarak satılabilir, satıldığı gibi iade de edilebilir, miras bırakılabilir, kiralanabilir, borç için tekrar satılabilir, hibe-takas edilebilir ve rehin bırakılabilirler.

Bununla beraber İslâm hukuku kölelerin özgürleştirilmesiyle yakından ilgilidir. Belli başlı azat yöntemleri ise şöyledir: Gönüllü azat, mükâtebe yoluyla azat¹⁰⁸, tedbir¹⁰⁹, ümmü'l-veled olma ve kefâret borcu olarak azat. Sayılanlardan herhangi bir şekilde azat edilen köle, başta özgürlüğü olmak üzere bütün haklarını elde eder ve doğuştan özgür olanlarla eşit kabul edilir. Azat edilen köleye ise mu'taka adı verilir.

Osmanlı köle tedarikinin başlıca kaynağını savaşlar ve akınlar oluşturmaktadır. Örneğin sadece Mohaç Savaşı'nda alınan esirlerin sayısının on bine yaklaştığı iddia edilir¹¹⁰. Tabii bu alınan esirlerin hepsinin köleleştirilebildiğine yorulmamalıdır. Üst düzey kesime mensup kişiler başkente götürülüp rehin tutulurlarken¹¹¹; esirlerden bir kısmının muhtemel intikam hareketlerine kurban gittiği düşünülebilir. Yine yaralı şekilde yakalanan esirlerin tedavi görmeden ölmesi ihtimâl dahilindedir. Esir alınanlardan beşte birinin devlete verilmesinin ardından kalanlar da ya fidye karşılığı serbest bırakılırlar ya da savaşın hemen sonrasında kurulan esir pazarında esir tacirlerine satılırlar. Esir tacirlerine satılanların artık köleleştirme sürecine girdikleri kesinleşse de başta İstanbul olmak üzere büyük köle alımlarının gerçekleştiği pazarlara götürülmesi sürecinde salgın hastalıklar, yaralanmalar veya dayak, tecavüz gibi şiddet hareketleri sonucunda

¹⁰⁷ Zübeyde Güneş Yağcı, "İstanbul Esir Pazarı", *Osmanlı Devleti'nde Kölelik*, ed. Zübeyde Güneş Yağcı, Fırat Yaşa, Tezkire Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2017, s. 57.

¹⁰⁸ EŞS 86/171-a, Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

¹⁰⁹ EŞS 39/76-b, Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

¹¹⁰ Feridun Emecen, *Osmanlı Klasik Çağında Savaş*, Timaş Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2014, s. 119.

¹¹¹ Örneğin 1687'de Sarı Süleyman Paşa'nın bozguna uğramasıyla defterhaneye ait defterler düşmanın eline geçmiş, fakat esir alınan bir "Nemçe kapudanı" ile defterler takas edilmiştir (Feridun Emecen, *Osmanlı Klasik Çağında Hanedan-Devlet-Toplum*, Timaş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2011, s. 184).

ölebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Tüm bu ihtimaller zincirinden sağ çıkabilen esirler en son olarak köle pazarında efendilerini bekler durumda olacaklardır.

Kölelerin etnik kökenlerinin, imparatorluğun askerî akınları ve fetihlerine paralel gittiği görülür. Buna göre kölelerin etnik kökenleri XV. yüzyılda Güney Slavı ve Yunan ağırlıklı iken XVI. ve XVII. yüzyılda Germen, Macar, Kuzey Slavı ve Afrikalı unsurlar daha göze çarpar durumdadır. XVIII. ve XIX. yüzyılda köle pazarlarında Çerkes, Gürcü gibi Kafkas asıllılar ve Afrikalı köleler baskın konumdadır¹¹².

XVI. yüzyılın ilk yarısında Edremit'teki kölelerin varlığı da yukarıda anlatılan köle tedariki yoluyla açıklanabilir. Kölelerin etnik kökenlerine bakıldığında çoğunluğunun Macar ya da Slav asıllı oldukları görülmektedir.

Osmanlı Devletindeki en büyük esir pazarının İstanbul'da olduğu bilinmektedir. Öncelikle bir esir pazarının nasıl bir yer olduğunu detaylıca görebilmek için, ele aldığımız sicilin tarihinden ve konumundan oldukça uzakta olan XIX. yüzyılda İstanbul'da İngiliz bir seyyahın kaleminden çıkanları alıntulamakta sorun görmüyoruz:

“Pazara, satış yapılmayan cuma günleri dışında, sabah sekizden öğleye kadar süren alışveriş saatlerinde açık tutulan büyük ahşap bir kapıdan girilir... İçerisi düzgün olmayan bir dörtgendir... Avlunun ortasında üst katında esirci (Yessirjee) odalarının, alt katında acemi [(ajemee) (yeni ithal edilmiş köleler)] hücrelerinin bulunduğu ayrı bir bina vardır. Bu yapıya bitişik bir kahvehane ve ona yakın yarı yıkık bir cami vardır. Avlunun yaşanabilen üç yanında, tahta direklerle desteklenen ve köşelerdeki merdivenlerle çıkılan bir eyvan vardır. Eyvanın altında birbirlerinden alçak parmaklık ve peykelerle ayrılan platformlar bulunur. İş saatlerinde, bunların üzerinde oturup nargile içen fiyatları tartışan esirci ve müşteriler görülebilir.

¹¹² Madeline C. Zilfi, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kölelik ve Kadınlar (1700-1800)*, çev. Ebru Kılıç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2018, s. 124.

Bu platformların arkasında her biri kafesle ikiye bölünmüş bir sıra küçük oda vardır. Oturulabilen kısmı yerden bir metre kadar yükseltilmiş olup, diğer mutfak ve giriş-çıkış için kullanılır. Ön kısma genellikle zenci, arka kısma da beyaz köleler yerleştirilmiştir. Bu odalar tamamıyla kadın kölelere ayrılmıştır. Kuzey ve batı yönlerindeki odalar ikinci el zenci (Arab) ve beyaz (beiaz) kadınlara ayrılmıştır ki, bunlar daha önce satın alınmış ve eğitilmiş kölelerdir, belki de ikinci veya üçüncü kez yeniden satılmaya gönderilmişlerdir. Bazılarının birçok kez satıldığı bilinmektedir...

Platformları odalardan ayıran dar geçidin duvara bakan yanındaki tahta peykelerde siyah kadınlar satışa sunulur. Bu geçit haberleşmeyi ve açık artmayla köle satarak komisyon alan tellalın yürümesini sağlar. Bu durumda, kölelerce izlenen tellallar geçitte yürür ve önerilen fiyatı ilan eder. Platformların üzerine oturulmuş alıcılar, cariye satılincaya veya geri çekilinceye kadar canlarının istediği gibi, gözden geçirir, soru sorar ve fiyat yükseltirler...

Yukarıda bahsedilen galerilerin altında bir dizi hücre, daha doğrusu, hastalık dolu, pis ve karanlık, tonozlu odalar vardır. Bunların sağ kolda olanları ikinci el erkek köleler içindir. Bu deliklerin en kötü ve en uzakta olanları ise, kötü davranışlarından dolayı kâhyanın (kihaya) zincire vurduklarına ayrılmıştır...¹¹³.

Peki Edremit'te bir esir pazarı var mıydı? Bu soruya kesin olarak cevap verebilmemiz mümkün değildir. Ele aldığımız kayıtlarda doğrudan esir pazarına işaret eden ya da çağrıştıran bir ifade tespit edilemese de Edremit'te köle tüccarlığı yapanlar yani esirciler var diyebiliriz.

Bunlara ilk kez 935 yılı Şevval ayının başlarına tarihlenen bir hükümde¹¹⁴ rastlıyoruz. Belge bizden böyle bir kefalete neden ya da kim tarafından gerek

¹¹³ Aktaran EHUD R. TOLEDANO, *Osmanlı Köle Ticareti 1840-1890*, çev. Y. Hakan Erdem, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1994, s. 44-45.

¹¹⁴ EŞS 15/28-a, Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

duyulduğunu esirgese de Hacı Halîfe'nin Esirci Yusuf b. Sâlih'in nefesine kefil olduğunu anlamaktayız. Yusuf b. Sâlih'in *ticaretle* uğraştığı göz önüne alınırsa güvenilir bir tacir olduğuna dair kendisine kefil olacak kişilerin varlığının, onun *işleri* için iyi olacağını ileri sürebiliriz.

Esirci ifadesine, şehrin güvenlik sorunlarıyla alakalı bir mahkemede ikinci kez tesadüf edilmektedir¹¹⁵. 936 yılı Muharrem ayının başlarında şehir halkından bazı kimselerin “...beklemeğe kâdir değülüz deyu gulüvv...” ederken, otoriteye karşı gerçekleştirilen bu itaatsizliği gösterenlerin arasında Esirci oğlu Pîrî'nin de bulunduğu anlaşılıyor.

Son hükmümüz Esirci Mehmedî'nin vekili olan Pîrî b. Musa'nın Hacı Yusuf b. Üveys'le mahkemede yüzleşmesine dairdir¹¹⁶. 1 Rebiulevvel 936'ya tarihlenen hükme göre Pîrî “...işbu Hacı Yûsuf'un zimmetinde olan esir bahâsından bin dört yüz doksan akçesini kabz...” etmeye Esirci Mehmedî tarafından vekil tayin edilmiş, vekaleti kabul edilmiş ve ardından Yûsuf'tan alacağı tahsil etmiştir.

Esircilerin varlığı, doğal olarak Edremit'te kölelerin varlığı anlamına gelmekteydi. Örneğin 935 yılı Ramazanının ilk günlerinde Yusuf b. Hüseyin'in davacı olduğu mahkeme hükmüne bakalım¹¹⁷. Yusuf'un şikâyetçi olduğu kişiler ise “...Burusâ'dan ordu-yı hümâyûn için orducu yazılan...” Fırıncı Mehmed ve Hasan b. Mehmed'dir. Yusuf'un adı geçen orducu esnaflarından¹¹⁸, “...Alagöz nâm kulumu

¹¹⁵ EŞS 46/90-a, Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

¹¹⁶ EŞS 68/135-c, Evvel-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

¹¹⁷ EŞS 2/2-c, Evâ'il-i Ramazân sene 935 / 9 – 18 Mayıs 1529.

¹¹⁸ Askeri hareketlerin -ön planda olmasa da- aslında en önemli sorunlarından birisi bir askerin iaşesinin sağlanması meselesidir. Çok sayıda askeri birliğin katıldığı seferlerde, ihtiyaç duyulabilecek mal ve hizmetin teminini sağlamak için Osmanlıların buldukları çözümlerden biri ise “orducu esnafı” olmuştur. Bu kişiler, görevlerini nakit yoluyla gerçekleştirebildiği gibi bizzat sefere katılıp askerin lojistik gereksinimlerini karşılamışlardır (Bülent Çelik, “Osmanlı Seferleri'nde Orducu Esnafı'nın Fonksiyonları”, *Vakanüvis*, Y. 3, S. 1, 2018, s. 136-147).

ayartmışlar deyü...” şikâyetçi olur fakat Fırıncı Mehmed ve Hasan b. Mehmed böyle bir şey yapmadıklarına dair yemin ettikleri için mahkeme nihayete erdirilir.

935 yılı Şevvalinin başlarına tarihlenen bir hüküm ise cinayete kurban giden bir köleyi konu edinmektedir¹¹⁹. Mustafa Çelebi b. Yunus Bey, Ca’ferşâh’ı “...‘*abd-ı memlûkimi katl eyledi...*” diyerek dava etmiş fakat bir delil sunamamış, bunun üzerine Ca’ferşâh köleyi öldürmediğine dair yemin etmiştir.

Kölelerin mülk edinebildiğine dair bir hüküm 936 yılının Safer ayının ilk günlerine tarihlenmektedir¹²⁰ ve Gülbahâr isimli bir câriyenin ölümünün ardından, kalan bir ineğin kime ait olduğu hakkındadır. Gülbahâr’ın kocası İlyâs “...*bir buzağılı kara sığır ineği mülk ineğimidir...*” şeklinde ifade verirken Nüreddîn evkâfî mütevellisi Hasan Halîfe’nin de durumu onayladığı anlaşılmaktadır. Gülbahâr’ın kocası İlyâs’ın özgür mü yoksa köle mi olduğuna dair bir işaret bulunmamaktadır. Fakat Gülbahâr’ın bir mal varlığının olması onun belki de anlaşma yoluyla azat edilmiş bir cariye olabileceğine fakat henüz anlaşma koşullarını tamamlayamadan hayatını kaybettiğine yorulabilir.

1 Muharrem 936’ya ait bir hüküm¹²¹ kölenin eksik ehliyetliliğine dair güzel bir örnek oluşturmaktadır. Buna göre kölenin mülkiyet hakkı yoktur; kazandıkları -eğer mükâteb değilse- tamamen efendisine aittir. Kölenin haksız fiil sorumluluğu vardır fakat mülkiyet hakkı olmadığı için haksız fiilin tazminatını efendisi öder¹²². İlgili kayıt muhtemelen hak sahibi tarafından tazminat almak için açılmış davayı konu edinmektedir. Burâk b. Hıdır mahkemeye gelerek Bâzîrgân Ömer’den “...*kara sığır öküzümü işbu Ömer’in Yorgi nâm ‘abd-ı memlûki ile birkaç yoldaşları ile ibâkat idüb boğazlayub derisini...*” yüzdüğü iddiasıyla şikâyetçi olduğu görülmektedir.

¹¹⁹ EŞS 12/22-d, Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

¹²⁰ EŞS 54/107-c, Evâ’il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

¹²¹ EŞS 45/89-a, Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

¹²² Cin, Akyılmaz, *a.g.e.*, s. 312.

Peki Osmanlılarda köle tasarrufu nasıl gerçekleşiyordu? Başka bir deyişle bir köle ne gibi işlerde kullanılabilirdi? Aslında Osmanlı İmparatorluğundaki seçeneklerin işleri daha da karmaşıklştırıyor denilebilir: Örneğin kul sistemi. En kabul gören tanımıyla kul sistemi *sarayda ve devlet hizmetinde kullanılmak üzere kölelerden gençler yetiştirilmesidir*¹²³. Kul sistemi, timarla beraber Osmanlı devlet yönetiminin temelini oluşturmaktadır. İlk bakışta çekici gelse de *seçkin köle*¹²⁴ olmanın imtiyazlarının da geçici olduğu bilinmektedir. Üstelik seçkin köleler de diğer köleler gibi gayet keyfi muamelelere maruz kalmışlardır¹²⁵. Fakat yönetici sınıfı oluşturan bu grup, Osmanlı'yı bir – İslâm dünyasında örneği de var olan – *memluk* devletine dönüştürmek işine girişmemiştir¹²⁶. Ortakçı-kullar ise köle denilince akla gelen imaja, seçkin kölelere kıyasla daha yakındırlar. Bunlar devlete ait topraklara tarım amacıyla yerleştirilen ve servaj yöntemiyle tasarruf edilen savaş esirleridirler¹²⁷. Üçüncü seçeneği reaya ya da beraya fark etmeksizin her Müslümana satın alması için herhangi bir engel bulunmayan köleler oluşturmaktadır¹²⁸. Sonuçta bu seçeneklere dâhil olanlar arasında köle oldukları hususunda bir fark yok denilebilir; fakat kölelik şekli bakımından büyük farklar mevcut olduğunu tahmin edebiliriz.

İncelediğimiz kayıtlar kölelerin ne şekilde tasarruf edildiği bilgisini bizden esiriyor. Fakat Edremit'te bağ bahçelerin varlığının çokluğunu biliyoruz, bu yüzden ortakçı-kullar gibi Edremit'e yolu düşen kölelerin de buralarda zorunlu tarım işçisi olarak çalıştırıldığını ileri sürmemiz çok yanlış olmaz. Nitekim yine kayıtlarda Edremit'e çok da

¹²³ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, çev. Ruşen Sezer, Yapı Kredi Yayınları, 24. Baskı, İstanbul, 2017, s. 83.

¹²⁴ Leslie Pierce, *Ahlak Oyunları 1540-1541 Osmanlı'da Ayntab Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet*, çev. Ülkün Tansel, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2005, s. 412.

¹²⁵ Makul olmayan sebeplerle öldürülen kul kökenli paşalara ilişkin bkz. Ahmet Mumcu, *Osmanlı Devleti'nde Siyaseten Katl*, Phoenix Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2017, s. 81-82.

¹²⁶ Erdem, *a.g.e.*, s. 14.

¹²⁷ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik...*, s. 200.

¹²⁸ Erdem, bu tarz kölelerin istihdamı için *sanayi köleliği* ifadesini kullanır bkz. Erdem, *a.g.e.*, s. 30.

uzak sayılmayacak olan Mihaliç kazasından kaçan kölelerin¹²⁹, ipekçilik¹³⁰ işlerinde çalıştırıldığına dair bilimizden hareketle de böyle bir yorumda bulunabiliriz. Bununla beraber bir istisna hüküm de mevcuttur.

936 yılında Cemaziyelevvel ayının ilk gününe tarihlenen hükümde¹³¹ bir kölenin, efendisiyle beraber kız kaçırma girişimi konu alınıyor. Melike bt. Hasan Bey'in "...*ikindi vakti giderken mezbûr Hacı Mehmed'ün oğlu Abdullah bir kölesiyle ve Calabvirdi b. Hızırilyâs yolumuz basub ... beni ve esbâbımla atımla çeküb alub gitdi...*" dediği ifadesinden, esasında kaçırılmaya çalışılan kişinin kurtarıldığı ve başarısız bir girişim olduğunu öğreniyoruz. Abdullah b. Hacı Mehmed'in böyle tehlikeli bir girişimde kendisine eşlik edecek kişileri doğru seçmesi gerekirdi ve muhtemelen arkadaşı ya da akrabası olan Calabvirdi b. Hızırilyâs'ı seçmiştir; ismi anılmayan köleninse efendisinin sözünden çıkma ihtimali düşüktür ve ucu ölüme kadar giden bir süreçle baş başa kalabilirdi.

Peki efendisine itaat etmeyen köleler neler yapıyordu? Bu sorunun cevabı için yakalanan kaçak köle kayıtlarına bakmamız gerekiyor. Fakat adı üstünde incelediğimiz kayıtlar yakalananlara dairdir; yani kaçmayı başarabilenler hakkında diyebileceğimiz fazla bir bilgi bulunmamakta.

Hükümlerden anlaşıldığına göre Edremit'te yakalanan kölelerin ya da sicil jargonuyla *abd-ı âbıkların* bir kısmı Edremit'te ya da Edremit'e çok uzak olmayan bir mesafede yaşarken¹³², bazısının oldukça uzaktan geldiği¹³³ görülüyor. Kayıtlardan, bir kölenin yakalandıktan sonra geçen süreci takip edebildiğimiz gibi bazı hükümlerden kaçış

¹²⁹ EŞS 16/31-a&b, 38/75-a&b vd.

¹³⁰ Halil Sahillioğlu, "XV. Yüzyıl Sonunda Bursa'da Dokumacı Köleler", *Atatürk Konferansları*, C. 8, Y. 1975-1976, s.: 217-230.

¹³¹ EŞS 84/167-b, Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

¹³² Örneğin ilgili kayıttan köle sahibinin bugün Karacabey / Bursa civarlarına denk gelen Mihaliç kazasında oturduğu anlaşılmaktadır, bkz. EŞS 13/24-c, tarihsiz.

¹³³ Diyarbakır Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın kölesi olduğu anlaşılan kaçak köle için bkz. EŞS 67/132-a, tarihsiz.

esnasında neler yaptıklarını bizzat kölenin ağzından duyma/okuma şansına sahip oluyoruz. Sicilde kaçak kölelerle alakalı 68 adet kayıt bulunmaktadır, bu ise sicildeki hüküm sayısının %11'ine denk gelmekte ve yüksek bir oran oluşturmaktadır. Bu oranın yüksekliğini kölelerin etnik kökenlerine bakarak açıklayabiliriz: Ağırlıklı olarak Slav ve Macar uyruklu olan kölelerin, memleketlerine dönebilmek için en kısa yol Boğazlar bölgesinden geçmekteydi. Bu doğrultuda ya Üsküdar'dan Payitaht'a geçmeyi göze alacaklar ya da Çanakkale Boğazı'nı/Ege Adaları'nı aşıp yollarına devam edeceklerdir. İlk güzergahın oldukça sıkı güvenlik önlemlerine sahip olduğu barizdir. Geriye ise ikinci yol kalmakta ve bu yolun son duraklarından birisini de Edremit Kazası oluşturmaktadır. Edremit Körfezi'nin son 10 yıldır yasadışı göçmenlerin Avrupa'ya geçiş amacıyla sık kullandığı noktalardan biri¹³⁴ olduğu da göz önüne alındığında böyle bir varsayımın mantıksız olmayacağı görülür.

Kayıtlara göre kölelerin tek tek ya da topluca kaçtıkları görülmektedir. Ayrıca kısıtlı da olsa kölelerin kaçaklıkları süresince neler yaptıkları hakkında bize fikir verecek bir hüküm mevcuttur¹³⁵. 935 Şevvâlinin son gününe tarihlenen bu hükümde yer alan, Dede b. İbrahim ve birkaç yoldaşlarıyla birlikte yakalanan sarışın Bosnalı kaçak bir köle, kendisiyle beraber beş kişinin Abdülkadir Çelebi'nin ağlından kır renkli olduğunu tarif ettiği bir atı çaldıklarını, keza yine bir sığırı da çalarak kestikten sonra kestiklerini, Mahmûd Fakîh'e ait bir ineği de boğazladıklarını anlatmaktadır. Fakat burada önemli olan hususlardan birisi de kaçak kölelerin bu ifadeleri baskı altında verip vermedikleri olmalıdır.

Sicillerde kaçak kölelerden bahsedilme süreci, sahibinin kölesinin kaçmasını yetkili makamlara bildirmekten ziyade, kaçak kölelerin yakalandıkları andan itibaren

¹³⁴ Mesela 23 Aralık 2023 tarihli haberde 11 düzensiz göçmenin yakalandığı, 2 kişinin ise göçmen kaçakçılığı şüphesiyle gözaltına alındığı bildirilmektedir: <https://www.haberler.com/guncel/edremit-te-11-duzensiz-gocmen-yakalandi-2-gocmen-kacakciligi-supheli-si-gozaltina-alindi-16655214-haberi/> Son erişim tarihi: 01.05.2024 13:48.

¹³⁵ EŞS 22/42-d, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

başlar¹³⁶ ve kayıtlarda kölenin etnik kökeniyle birlikte genel bir fiziksel tasviri ile yakalandığı sırada üzerinde bulunan kıyafetlere de yer verildiği görülür. Buna ek olarak yine kaçağın herhangi bir ayırt edici özelliği diyebileceğimiz yüzünde veya vücudunun başka bir yerinde yara vb. izler ve bununla birlikte kaçağın yanında herhangi bir binek hayvanı, silah vs. varsa onlara da yer verilmektedir. Yine köleyi yakalayan kişi ile kaçak kölelerden mesul görevlilerin isimleri de kayıta yer almaktadır.

Ardından müddet-i ‘örfiyye denilen süre başlar. Yaklaşık üç ay olan bu süre zarfında¹³⁷ kölenin ihtiyaçlarının karşılanması için mahkemece bir nafaka tayin edilir ve kölenin sahibi köleyi teslim alana kadar ihtiyaçları mahkemece karşılanır. Yukarıda aktardığımız hükmün devamında yine Şevval ayının son gününde söz konusu kölenin efendisinin Osman b. Mustafa olduğunun anlaşıldığı, Osman’a Zeyneddîn b. Hoşkadem’in de kefil olmasıyla kaçak kölenin teslim edildiğini görüyoruz. Bu aşamada köle sahiplerinden müjdegânî adı verilen bir ücret ödenmesi beklenmektedir¹³⁸. Yava, kaçgun gibi çeşitli isimler altında yer alan bir vergi türü olan müjdegânî kaçak kölenin efendisine teslimi sırasında, köleye, sahibi ortaya çıkana dek bakımının sağlanması için tayin edilen nafakayla birlikte tahsil edilmektedir¹³⁹.

Kaçak kölenin sahibinin bulunamaması durumunda ise müddet-i ‘örfiyyenin dolması beklenir, ardından köle açık artırma usulüyle satışa çıkarılır. Müddet-i ‘örfiyye süresi dolan kaçak bir kölenin Bekçi karyesinde oturan Hacı Bey b. İskender Bekir’e

¹³⁶ “‘Abd-ı âbık Çınarlu’da tutuldu

Sebeb-i tahrîr oldur ki Çınarlu nâm karyede bir uzun boylu saruşın köse koyun gözlü arkasında ak ‘abâ zıibun giyer ayağında çekme ‘abâ çakşuri var ve çarık giyer Bosna asıllu ‘abd-ı âbık tutulub Yaya sancağubeyi ademisi Bekir’e teslim olunub deftere kayd olundu” bkz. EŞS 12/23-a, Yevmi’s-sâbi min şehri Şevvâli’l-mükerrerrem sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 14 Haziran 1529.

¹³⁷ Zübeyde Güneş Yağcı, Emre Ataş, “Osmanlı Devleti’nde Kaçak Köleler: Abd-ı Abık”, *Osmanlı Devleti’nde Kölelik*, ed. Zübeyde Güneş Yağcı, Fırat Yaşa, Tezkire Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 307.

¹³⁸ Yağcı, Ataş, *a.g.m.*, s. 305.

¹³⁹ *a.g.s.*

sekiz yüz akçeye satılmasını ve yeni sahibine teslim edilmesini konu alan bir hükümdeyse bir nevi köle avcılığıyla uğraşan kişilerin ortaklık şeklinde çalıştığı da görülebiliyor.¹⁴⁰

Tabi müddet-i ‘örfiyye süresince köleler tekrar kaçma girişiminde bulunabilmektedirler. 936 yılı Muharrem ayının son gününde kaydedilen bir hüküm¹⁴¹ yakalanan orta boylu bir siyah kölenin, Çan’ın zeamet kethüdası olan Mustafa’nın hapsindeyken 18 gün sonra kaçtığını ifade eder. Mustafa mahkemede verdiği ifadeye göre kendi hapsinden de kaçan köleye daha sonra Bazarlu b. İnebeyi’nin hapsinde rastlamıştır. Mustafa’nın şahitleri olduğu gibi kaçak köle “...ihzâr olunub su’âl olundukda...” Mustafa’nın hapsinden kaçtığını belirtir. Burada akla gelen düşüncelerden birisi ise Mustafa’nın kendisinin hapsinde olan birisinin daha sonra Bazarlu’nun hapsinde olduğunu nasıl öğrendiğidir. Sonuçta bir köle avcısının geniş bir çevresi olduğu muhakkaktır. Ayrıca bir diğer ihtimalse hapsedilen kölenin yine bu işlerle uğraşanlar tarafından kendi hapislerine almak yani kendilerine gelir oluşturmak için kaçırılmış olmasıdır. Buradaki kölenin ifadesi bunun aksine işaret etse de böyle bir girişimin olma olasılığı yabana atılmamalıdır.

Kaçak köle kayıtlarıyla alakalı dikkati çeken diğer bir husus asılsız kişilerin kaçak köle olduğu iddiasıyla alıkonulmalarıdır. Devlet görevlileri için ciddi bir gelir kapısı olan müjdegânî için eskiden köle olan azatlılar da kaçak köle oldukları iddiasıyla yakalanabiliyorlardı. Bu tür bir duruma düşen azatlıların kurtulmalarında genelde onun lehine şahitlik edecek kişilerin ifadeleri önemli rol oynar. Zilhiccenin ortalarına 935 yılına tarihlenen hüküm¹⁴² bize bir örnek olay oluşturmaktadır. Subaşılar tarafından kaçak köle olduğu gerekçesiyle yakalanıp satılmak istenen İskender b. Abdullah’ın durumunun açıklığa kavuşması ancak Seyyid Hüseyin b. Mehmed ve Seyyid Mustafa b. Seyyid

¹⁴⁰ EŞS 23/45-d, Evâ’il-i Rebî’u’l-evvel sene 936, 3 – Kasım 1529.

¹⁴¹ EŞS 51/101-a, Ahir-i Muharremi’l-harâm sene 936 / 4 Ekim 1529.

¹⁴² EŞS 39/76-b, Evâsıt-ı Zi’l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Yusuf'un, İskender'in iddiasına uygun biçimde onun Seyyid Mahmud'un müdebbiren azad ettiği, artık herkes gibi hür olduğuna dair şahitlikleriyle gerçekleşebilmiştir.

2.2. Edremit'te Hukuki Hayat

2.2.1. Miras Hukuku

Miras kelimesinin sözlük anlamı *kök, birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye* anlamlarına gelmektedir¹⁴³ ve bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi anlamında da kullanılmaktadır. Hukuki manada miras *vefat eden kişinin ardında bıraktığı malların ya da hakların belli sıra, usul ve ölçüye göre belli kişilerin ve grupların hak sahibi olması ve tasarruf etmesidir*¹⁴⁴. Ölen kişinin ardında bıraktıklarına muhallelât ya da tereke adı verilir.

Ölen kişinin ardında bıraktığı eşya ve paranın belirlenmesi ve paylaşılması Osmanlı hukukuna göre kadınlara aittir. Bu yüzden şer'iyeye sicillerinde tereke ya da muhallelât kayıtlarına rastlanılmaktadır. Bu tarz kayıtlarda öncelikle ölen kişiye ilişkin bilgiler, ikamet adresi ve ne zaman öldüğü gibi bilgilere yer verilirken ardından bıraktığı malların ayrıntılı bir listesi, malların bilirkişi tarafından tespit edilen değeriyle birlikte kaydedilir. İncelediğimiz defterde yer alan İbrahimbey Mahallesi'nden Aişe bt. Yûsuf'a ait bir tereke kaydı bulunmaktadır.¹⁴⁵ Aişe'ye ait eşyaların nitelendirilmesinde genelde *eski* sıfatı tercih edilirken, terekenin oldukça fazla sayıda yorgan, döşek, makrame tarzı eşyalar barındırdığı fark ediliyor. Sayılanlar arasında keten ipliklerin ve sac ayaklarının da bulunması Aişe'nin terekesinde çokça yorgan ve döşek geçmesini Aişe'nin bir ihtimal yorgan dikerek geçimini sağlayan bir kadın olduğu hususuyla açıklamamıza yardımcı olmaktadır.

¹⁴³ Hamza Aktan, "Miras", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 30, Ankara, 2020, s. 143.

¹⁴⁴ Gül, Akyılmaz, *a.g.e.*, s. 447.

¹⁴⁵ EŞS 82/163, Evâ'il-i Ramazân sene 935 / 9 – 19 Mayıs 1529.

Bir başka belgede ise bu kez kaydedilen kişinin öldürüldüğü bilgisi de eklenmiştir.¹⁴⁶ Mustafa'ya ait bu tereke kaydındaysa yukarıda aktarılan Aişe'nin tereke kaydına kıyasla daha az maddi ürün içerdiği, genellikle Mustafa'nın farklı kişilerde değişik miktarlarda olan alacaklarının kaydedildiği görülüyor. Yine üç adet nacak ve buçuk müdd buğday ve buçuk müdd arpa, bir miktar çuval da barındıran Mustafa'nın terekesinden, onun bir ihtimal değirmencilik işiyle uğraştığı ve Çan kazasından dahi müşterisinin olduğunu söyleyebiliriz.

Bu kayıtlar ilk incelendiğinde dikkati çeken şey çokça gündelik eşyanın da sayıma dahil edilmesidir. Oldukça fazla maddi kültür ögesi içeren bu listeler, dönemin sıradan insanlarından yöneticilerine kadar bir toplumun kültürüne, iktisadi gücüne dair yorum yapmayı sağlayacak veriler sunmasının yanında, kişinin alacaklarını ya da incelediğimiz kayıtlarda rastlamasak da borçlarını da kaydederek ticari hareketliliğe ilişkin de fikir vermektedir. Keza bu durum, devletin tayin ettiği narh ile piyasadaki reel fiyatların farkını yansıtmak için kullanılabilceği gibi Osmanlı toplumunun zümreleri arasındaki zenginliğin dağılımını ve derecelerini izleyebilmeye de imkân vermektedir¹⁴⁷.

Defterlerde mirasla alakalı kayıtlar incelenirken dikkati çeken bir diğer husus ise çeşitli anlaşmazlıklarda görülmektedir. Hükümlerde genellikle emanete konulan paranın/eşyanın istenmesi¹⁴⁸ ya da kişinin, kendisine emanet edilen parayı/malı başka amaçlarla kullandığı anlaşılmaktadır. Bu kişilere mirasın bir kısmının emanet bırakılmasının sebebinin genelde asıl miras kalan kişinin yaşça küçük olması, bir nevi emanetçinin küçüğün vasisi olarak kabul edilmesi olduğu gözlemlenir.

¹⁴⁶ EŞS 82/163-b, tarihsiz.

¹⁴⁷ Halil İnalçık, "XV. Asır Türkiye İktisadî ve İçtimâî Tarihi Kaynakları", *Osmanlı İmparatorluğu 1 – Toplum ve Ekonomi*, Kronik Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2018, s. 193.

¹⁴⁸ EŞS 18/34-b, Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Mesela 935 yılı Şevval ayının son gününe tarihlene bir hüküm¹⁴⁹, Ali b. Ömer ve amcası Köse Veli b. Hıdır arasında miras kalan bir çiftlik hayvanına dairdir ve taraflardan birinin, daha önceden aralarında yapılan bir miras anlaşmasına itiraz etmesiyle başlamıştır denilebilir. Hükümün akışında ilk başta Ali ve amcası Köse Veli'nin arasında anlaşma olduğunu Köse Veli'nin "...beynimizde fasl-ı husûmât ve kat'-ı nizâ oldu..." şeklindeki ifadesinden anlıyoruz. Fakat Ali, yaptığı anlaşmaya itiraz etmesinin sebebini "... 'aklım zâyi' idi sekrânda idi..." diyerek açıklıyor. Dava, İskender b. Mahmûd, Ahmed b. Abdullah ve diğer kişilerin şahitlikleriyle Köse Veli lehine sonuçlanıyor.

2.2.2. Kefâlet

Hukuki hayatın, incelediğimiz Edremit siciline yansıyan bir diğer boyutunu kefâlet kayıtları oluşturmaktadır. Kefâletin sözlük anlamı¹⁵⁰ *bir şeyi bir şeye katmak, eklemek, bitıştirmek* iken hukuki açıdan kefâlet *bir kimsenin, bir hakkın güvenceye bağlanması amacıyla asıl borçlunun alacaklı karşısındaki sorumluluğuna katılması* manasında kullanılmaktadır¹⁵¹.

Osmanlılar da kefâlet uygulamasına oldukça önem vermişlerdir. Çünkü bu uygulama sadece borçlu alacaklı meselesinde değil, aynı zamanda hizmet alanında da kullanıldığı için birçok işin yürütülmesinde bir sigorta görevi gördüğü de söylenebilir¹⁵². Yine kefaletin yalnızca maddiyat açısından uygulanmadığı, bir kişinin yalnızca iyi insan olduğuna kefil olunabildiği bilinmektedir. Bu durum sicillerde *nefsine kefil olmak* şeklinde geçmektedir. Örneğin belirtilmeyen bir sebepten ötürü Musa b. İbrahim'den

¹⁴⁹ EŞS 21/40-a, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

¹⁵⁰ H. Yunus Apaydın, "Kefalet", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 25, Ankara, 2022, s. 168.

¹⁵¹ Apaydın, *a.g.m.*, s. 169.

¹⁵² Burada Özer Ergenç'in Osmanlı mahallesi hakkındaki tanımını hatıra gelmelidir: "*Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşadığı yerdir. Bir diğer tanımıyla, aynı mescidde ibâdet eden "cemâ'atin" aileleriyle birlikte yerleştikleri şehir kesimidir.*" bkz. Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlevleri ve Nitelikleri Üzerine", *Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Toplum, Devlet*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2013, s. 75.

kendisine kefil olacak bir kişi istenmiş ve Musa'nın "...nefsine Mezîd b. Mahmûd kefil..." olduğu şeklinde kayıt altına alınmıştır¹⁵³.

935 senesi Zilhicce ayının ortalarına tarihlenen bir başka hükümde¹⁵⁴ ise Ramazân b. Evrenos Bey'in "...*Dervîş b. Mehmed Bey'in nefisine ve zarar itmesine kefil taleb...*" etmesi sebebiyle Dervîş'in kardeşinin kefil olduğu kaydedilmektedir. Bununla beraber 1 Safer 936 tarihli bir hükümden¹⁵⁵ mal kefâletlerinin süreli olabileceği de anlaşılmaktadır. Muhtesib Mustafa ve Ali, Kaymakçı'nın nefisine ve de alacaklarına kefil talep etmişler; Bağcılı karyesinden Resûl b. Devlethân ise Kaymakçı'ya "... *bir ay va'd ile...*" kefil olmayı kabul etmiştir.

Hükümlerden yine kefâlet uygulamasından çıkmanın mümkün olduğu anlaşılmaktadır. 936 yılı Safer ayının son günlerine tarihlenen bir kayda göre¹⁵⁶ Cemşîd Bey nefisine kefil olduğu ırgatı Todorô veled-i Nikola'ya karşı olan kefaletine, Todorô'nun "...*sılaya gitdiği...*" gerekçesiyle son vermiş, Cemşîd Bey'in "...*kefâletden ihrâc...*" olunduğu kaydedilmiştir.

Kefâletten kurtulmanın bir diğer yolu ise kefâletin getirdiği yükümlüğü gerçekleştirmektir. Yani doğal olarak bu kefâletlerin bir olumsuz bir sonucu olma ihtimali de bulunmaktaydı. Mali açıdan birine kefil olmanın nasıl neticelendiği 936 yılı Muharrem ayının son gününe tarihlenen bir hükümden¹⁵⁷ görülebilir: Receb b. Mahmûd'un -kime olduğu belirtilmese de- bir kişinin borcuna kefil olduğu anlaşılmaktadır. Akabinde Receb b. Mahmûd'un "...*iki bin iki yüz akçesin virdim kefil idim kefâletden berî oldum...*" şeklindeki ifadesinin alacaklılar olan Bâlî ve Mehmed tarafından da onaylanmasıyla kefâletinin sona erdiği anlaşılır.

¹⁵³ EŞS 26/50-b, Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

¹⁵⁴ EŞS 41/80-b, Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

¹⁵⁵ EŞS 53/104-a, Gurre-i Saferi'l-muzaffer sene 936 / 5 Ekim 1529.

¹⁵⁶ EŞS 56/111-b, Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

¹⁵⁷ EŞS 52/102-c, Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Peki bir kişinin iyiliğine kefil olmak nasıl sonuçlanabilir? Bir kişinin iyiliğine kefil olan kişinin, kefil olduğu kişiyi mahkemeye getirmesiyle alakalı kanun hükmü¹⁵⁸ şöyledir:

“Ve dahi bir kimesne kefâlet sebebinden veya gayrıdan bir kimesneyi bulmak teklîf olunsa, yedi kâdîlik yerde araya. Eğer sahih arayub bulmadım dese, acz izhâr ederse, her kâdîden bir temessük ibrâz ede ki, halâs ola.”

936 yılı Zilkadesinin ilk günlerine tarihlenen bir kayıta¹⁵⁹ Dürzî Levend’e kefil olan Hacı Kemâl b. Mustafa ve Ahmed b. Mustafa’nın yaşadıkları bize bu konuda fikir verebilmektedir. Anlatıya göre örf görevlilerinden İshâk b. Abdullah tarafından mahkemeye sevk edilen Hacı Kemâl ve Ahmed, Dürzî Levend için “...yedi kâdîlik aradık bul[a]madık deyu husûs için fetvâmız hâzır vardır...” şeklinde bir savunma gerçekleştirmişler ve – suya düşenler hariç – ibraz ettikleri temessükler sayesinde de kendilerini bu güç durumdan kurtarmayı başaramışlardır.

Hacı Kemâl b. Mustafa ve Ahmed b. Mustafa’nın mahkemede verdiği ifadelerle kanunnamedeki hükmün büyük oranda örtüştüğü -temessüklerin suya düşmesi dışındagörülmektedir. Temessük kelime olarak *tutunmak*, *yapışmak* gibi anlamlara sahiptir¹⁶⁰ ve sicillerde *yetkili kişi ve makamların verdiği belgeler* manasında kullanılmaktadır. Hacı Kemâl ve Ahmed’i kefaletten kanunname hükmüne uygun olarak kurtaranların hem temessüklerinin hem de kendilerine kefil olan kişilerin varlığı olduğu anlaşılmaktadır¹⁶¹.

¹⁵⁸ Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, C. 4, Kanunî Sultan Süleyman Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s. 304.

¹⁵⁹ EŞS 25/48-b, Evâ’il-i Zi’l-ka’de sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 7 – 16 Temmuz 1529.

¹⁶⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, “Temessük”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul, 2011, s. 413.

¹⁶¹ EŞS 25/48-a, Evâ’il-i Zi’l-ka’de sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 7 – 16 Temmuz 1529.

2.2.3. Darp, Küfür vb. Konulu Davalar

Sicillerde hukuki meselelerle alakalı bir diğer hükümlerin ise darp, küfür, tehdit vb. kayıtlar olduğu söylenebilir. Bahsedilen kayıtların özellikle yemin ve kefaletle bağlantılı kayıtlar olduğu görülmektedir.

935 yılı Ramazan ayının son gününe tarihlenen bir hüküm¹⁶² Hacı Bahşi karyesinden Ali b. Hacı'nın Ali b. Oruç'tan şikayetçi olmasını konu almaktadır. Ali b. Hacı mahkemede "...ben çekürge hidmetinde iken işbu Ali bana şetm idüb bir 'avretin ..." şeklinde küfrettiği ve daha sonra kendisine vurduğunu beyan ederken, Ali b. Oruç ise bu iddiaları reddeder. Fakat mahkeme Hamza b. Ali, Saltık b. Musa ve Hasan'ın Ali b. Hacı lehine şahitlik yapmasıyla sonuçlanır¹⁶³.

Aynı güne tarihlenen diğer bir kayıt¹⁶⁴ ise bir tehdidi konu alır. Bu hükümde yer alan davacının bir önceki hükmün davalısı olan Ali b. Oruç olduğunu görüyoruz. Ali b. Oruç, Hasan b. Dâvud'dan "...işbu Hasan bana bıçak çıkardı..." diyerek şikayetçi olur fakat herhangi bir delili olmadığı için dava Hasan'ın, bıçak çekmediğine dair yemin etmesiyle biter.

Bununla beraber davalının, suçlamayı doğrudan kabul ettiği bir hükmü¹⁶⁵ de görmekteyiz. Sefersâh b. Ömer'in "...beni bi-gayri hakkın döğdü..." diyerek şikayetçi olduğu Ali b. Yûsuf, Sefersâh'ın iddiasını reddetmemiş ve "...elimle birkaç urdum..." diyerek durumu kabul etmiştir.

Son bahsetmek istediğimiz kayıt ise aslında istisna bir duruma işaret ediyor. Şeriyye sicillerinde genelde davaların sonuçlanmasının ardından verilen cezalar yazmaz fakat 936 yılının Cemâziyelevveline tarihlenen bir hükümde¹⁶⁶ verilen cezanın da

¹⁶² EŞS 8/15-c, Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

¹⁶³ Benzer bir örnek için bkz. EŞS 87/173-b, Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

¹⁶⁴ EŞS 9/16-a, Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

¹⁶⁵ EŞS 69/136-b, Evâ'il-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

¹⁶⁶ EŞS 81/160-c, Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

kaydedildiği gör÷lmektedir. Bu ceza, tedip yani dayak cezasıdır. Hediye (?) bt. İsa'nın tedip olunmaya götüren süreç ilk olarak belirtilmeyen bir sebepten ötürü Hediye'ye mahkemece yemin teklif edilmesiyle başlar. Hediye teklifi kabul edip yemin eder fakat şikâyetçi olan Pîr Ali'ye üzerine yemin ettiği Mushaf'ı atıp tahkir ettiği gerekçesiyle tedip olunmasına karar verilir.

Üçüncü Bölüm: Edremit'te Ekonomik Hayat

3.1. Mülk Satışları

Osmanlı kadılarının yetki ve görevlerine alış-veriş işlemlerinin onaylanması da dahil edilebilir. Şeriye sicillerinde bu yüzden çok miktarda mülk satışlarıyla alakalı hükümler bulunmaktadır. Bunlar ağırlıklı olarak ev, bağ, bahçe, dükkân ya da canlı mal olarak kabul edilen köleler hakkındadır.

Bir mülk satışı ile ilgili hükümde genellikle belli bir üslubun tercih edildiği görülüyor. Buna göre ilkin satıcının ya da vekilinin kimliği belirlenir, ardından alıcının kimliği yazılır. Daha sonra ise satışı yapılacak olan mülkün tanıtımı, kimlere komşu olduğu ve varsa müştemilatının tanıtımı yapılmaktadır. Bunun ardından mülkün satışı için belirlenen bedel ifade edilir ve alıcının da onaylamasıyla anlaşma sicil defterine kaydedilirdi.

Örneğin 1 Zilhicce 935 gününe tarihlenen¹⁶⁷ bir hükümden Çavuş karyesinin subaşı olan müteveffâ Mustafa Bey'e ait olduğunu anladığımız saz örtülü olan yeni bir ev, Mustafa Bey'in annesine miras kalmış ve annesi tarafından 600 akçe karşılığında "...levâhık ve tevâbi' ve hudûdı ile..." Timur ve İsa b. Kâdî Ali tarafından satın alındığı anlaşılmaktadır.

İbrâhimbey Mahallesinde oturan ve kasaplıkla uğraşan Mustafa b. Hacı Ahmed'in Kâdî köyü civarındaki sazlığın tasarrufu için bir yıllık 650 akçe ödemeyi kabul etmesi, sazlıkların mukataa usulüne tabi tutulmasına dair örnek bir kayıt oluşturur¹⁶⁸. Aynı sazlık, takip eden hükümde¹⁶⁹ Bilâl b. Musa tarafından "...elli akçe dahî ziyâde idüb yedi yüz akçeye kabul etdim..." diyerek mukataaya alınmıştır fakat konuyla alakalı son

¹⁶⁷ EŞS 36/70-d, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

¹⁶⁸ EŞS 32/63-b, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

¹⁶⁹ EŞS 32/63-c, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

hükümde¹⁷⁰ sazlığın tekrar kasap Mustafa b. Hacı Ahmed tarafından “...yedi yüz yigirmiye alub kabûl...” eylediği anlaşılmaktadır.

Bir kasabın, mesleğinden oldukça uzakta işlerde de adının geçmesi bize erken modern Osmanlı toplumunda sınırların anlatıldığı kadar keskin olmadığı izlenimi uyandırmaktadır¹⁷¹. Mesela 935 senesi Ramazan ayının ilk günlerine ait bir hükümde¹⁷² gerçekleşen satış sözleşmesinde satıcının işi ve unvanı dikkat çekicidir. Biga kadısı olan Mehmed Çelebi Efendi'nin 318 adet koyununu, koyun başına 29.5 akçe ödemeyi kabul eden ve toplamda 9380 akçe ödeme yapacak olan Demürhan b. Küçük Mustafa, anlatıya göre taahhüt ettiği ödemenin 4380 akçesini Mehmed Çelebi Efendi'nin vekili olduğunu anladığımız Mevlânâ Halil el-mu'arref'e yapmış, kalan 5000 akçeyi ise Yusuf b. Evrân'ın da kendisine kefil olmasıyla birlikte üç aylık bir süre ödeyeceğine bildirmiştir.

3.2. Borç- Alacak Davaları

Bazen satışlarda taraflar arasında anlaşmazlıkların yaşandığı da görülmektedir. Bunlar ise genelde alıcı tarafın, satış işlemi karşılığında ödemeyi taahhüt ettiği parayı ödememesi sonucu meydana gelmektedir. 936 yılı Muharrem ayının ortalarına tarihlenen hükümde¹⁷³ Gülşâh bt. Kademlü, Zeyneddîn b. Tofıl'a iki yüz elli akçe karşılığında bir bağ sattığını, bunun yüz elli akçesini teslim aldığı ve yüz akçe alacağını kaldığını söyler; Zeyneddîn ise satışı kabul eder fakat parayı “...*bi't-tamâm edâ*...” ettiğini iddia eder. Hüküm Gülşâh'ın alacağını almadığına dair yemin etmesiyle sonuçlanır. Fakat bir sonraki hükümde¹⁷⁴ davanın devam ettiğini görüyoruz. Bu kez Gülşâh'ın “...*bir mülk koz ağacımı tasarrufidegelmiş idim işbu Zeyneddîn mâni' olur*...” diyerek Zeyneddîn'i suçlar

¹⁷⁰ EŞS 32/63-d, Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

¹⁷¹ Cemal Kafadar'ın, Osmanlılar hakkındaki kemikleşmiş düşünceleri birbirinden farklı örnekler üzerinden irdelediği çalışmasında ele aldığı örneklerden birisi yeniçerinin “bozulma” öncesinde askerlik haricinde başka bir işle meşgul olup olmadığı ve bunu “...*ticaret dünyasına açılan gedikler çerçevesinde oluşturulmuş ek geçinme stratejilerine ve dünyalığını artırma imkânlarına giderek daha çok bel bağlanmasından*” kaynaklanması şeklinde açıklamıştı bkz. Kafadar, *a.g.e.*, s. 36.

¹⁷² EŞS 2/2-a, Evâ'il-i Ramazân sene 935 / 9 – 18 Mayıs 1529.

¹⁷³ EŞS 48/94-c, Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

¹⁷⁴ EŞS 48/94-d, Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

fakat Zeyneddîn “...zıkr olan koz ağacını bana ırs husûsıyçün temlik etdin...” şeklinde ifade verir. Zeyneddîn’in yine delili olmadığı için Gülşâh’ın yemin etmesiyle hüküm neticelenir.

Hükümlerde alacak meselesi genelde iki türlü olarak yer almaktadır. İlkin borç yani para olarak alacak davaları, ikincisi ise emaneten bırakılan eşya/para vb. konu alan alacak davaları. Borçla alakalı kayıtlar, genelde alacaklının bir süre önce verdiği borcun tahsilinde sıkıntı yaşaması ya da önceki sayfalarda çeşitli örnekleri verildiği üzere bir satış işlemi sonrasında taahhüt edilen ödemenin gerçekleşmemesi üzerinedir. Ayrıca borç davalarının yanında alacağın tahsil edildiğine dair hükümler de bulunmaktadır. Genel olarak bu borçlara sicil jargonuyla *deyn* adı verilmektedir.¹⁷⁵

Bunun yanında emanet edilen ya da ısmarlanan paraların¹⁷⁶/eşyaların/malların¹⁷⁷ da dava konusu olduğu görülmektedir. Örnek olarak 936 yılının Rebiulahir ayının son günlerine tarihlenen hükümde Eşekçi Hasan’ın Ali b. İlyâs tarafından dava edilmesi verilebilir¹⁷⁸. Eşekçi Hasan, Ali b. İlyâs’ın “... odun getirüvirmek için ücret virüb yüz otuz akçeye satun alduğım eşeği mezbûr Hasan’a teslîm etdim eşeğim zâyî’ oldı bana getirüb virmedi...” şeklinde iddialarını kabul ettiği görülüyor ve muhtemelen bunun karşılığında bir tazminat ödeyecektir.

Bir diğer örneğimiz ise 935 yılı Şevval ayının ortalarında kayda¹⁷⁹ geçmiştir ve ısmarlanan bir malın teslim edilmemesi üzerinedir. Yeniçeri Cafer’in Hüseyin b. Abdullah’a aldığı “...bir asumânî Selanik çukası...”, Cafer’in kardeşi Yorgi b. Kosta

¹⁷⁵ “Kaziye-i ıkrâr-ı Bâli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İbrâhîmbey değirmenlerin mukâta’aya dutan Bâli b. İlyâs mahfil-i şer’de ıkrâr idüb dedi ki zıkr olan değirmen mukâta’asından vakf için üç yüz akçe deynimdir deyücek mütevellî Emîr b. Arpacı talebi ile sebt-i sicil oldı.” bkz. EŞS 81/160-d, Evâhir-i Cemâziye’l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

¹⁷⁶ EŞS 18/34-b, Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

¹⁷⁷ EŞS 56/110-a, Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

¹⁷⁸ EŞS 74/147-b, Evâhir-i Rebî’u’l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

¹⁷⁹ EŞS 17/33-b, Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

tarafından alıkonulmuş ve Yorgi, Hüseyin tarafından dava edilmiş ve hakkındaki iddiaları kabul etmiştir¹⁸⁰.

3.3. Narh Uygulaması

Ekonomik hayatın bir diğer yönünü narh kayıtları oluşturmaktadır. Narh, *bir idarecinin ya da yetkisini paylaştığı memurlarının esnafı, mallarını belirlenen bir fiyata satmaya zorlaması ve bu tayin edilen fiyatın üstünde ya da altında gerçekleştirilecek alışverişlerin yasaklanmasıdır*¹⁸¹. Bugün çeşitli temel gıda maddeleri, tek el ürünleri ve petrol, doğalgaz gibi belirli mallara halen narh konulmaya devam edilse de Osmanlı döneminde bütün tükettim malları ve hatta hizmetler, devletin koyduğu narh üzerinden gerçekleştirilmekteydi.

Genel olarak narh uygulamasının amacının tüketiciyi korumak olduğu söylenebilir. Narhı gerektiren sebepler olarak halkın enflasyona karşı korunması, karaborsaya karşı bir önlem olarak görülmesi, ticari rekabetin ahlaki normlara uygun olarak gerçekleştirilmesi gösterilebilir¹⁸². Narh meselesi Ebussuud'un fetvalarında da yer almıştır; buna göre narhın ehl-i örf değil ehl-i şer' tarafından belirlendiği, ancak ehl-i örfün belirlenen narhın uygulanmasından sorumlu olduğu anlaşılmaktadır:

“Mes'ele: Ba'zı kimseler tahta ve direk ve bu makûle nesnelere kadîmden değer bahaları ile alıp sata gelseler, halen ehl-i 'urf her birisine emirsiz narh ta'yîn eylemeye kâdir olur mu?”

¹⁸⁰ Bu kayıt, devşirmelerin aile bağlarını koparmadıklarına ve sistemin askeri bir ihtiyaçtan doğmasına, Türkleştirme gibi bir gaye gütmemesine dair bir örnek olarak görülebilir, böyle bir görüşün en bilinen savunucusu için bkz. Herbert Adams Gibbons, *Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu*, çev.: Ragıp Hulusi, Devlet Matbaası, İstanbul, 1928, s. 98. Hüküm yine Sokullu Mehmed Paşa'nın, ailesini de İstanbul'a getirtmesini anımsatmaktadır bkz. Erhan Afyoncu, “Sokullu Mehmed Paşa”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 37, İstanbul, 2009, s. 354-357.

¹⁸¹ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*, Enderun Yayınları, İstanbul, 1983, s. 3-4.

¹⁸² Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 6.

*Elcevap: Narh ahvâline ehl-i 'urf karışmaz, ehl-i şer' kâdirdir, insaftan tecâvüz ederler ise*¹⁸³

Su'al: Zeyd, otun, on ikiye ve on üçe ve dahi ziyâde akçaya mu'âmele eylese "fî-zamâninâ emr-i sultânî ve şeyh-ul-islâm müfti-z-zamân hazretlerinin fetâvâ-i şerîfleri olup otun on bir buçuktan ziyâdeye verilmemek üzeredir" deyu beyyine olunduktan sonra, ısgâ' etmeyip ısrar eylese şer'an ne lâzım olur?

*Cevap: Ta'zîr-i şedîd ve habs-i medîd lâzımdır. Tevbesi zâhir olacak ıtlâk olunur.*¹⁸⁴

İncelediğimiz defterdeki hükümlerde çeşitli narh kayıtlarına rastlamaktayız. Örneğin bir kile İne pirincinin otuz dört akçeye bir kile soğanınsa on dört akçeye satılacağına dair narh konulmuştur¹⁸⁵.

Yukarıda anıldığı üzere narh sadece mallar için değil hizmetler için de geçerliydi. 1 Zilhicce 935'e tarihlenen ve Timur isimli bir nalbandın, nalbantlık narhına uymadığına dair olan bir hüküm buna örnek verilebilir.¹⁸⁶Hükümden bir atın ayağına nal çakılmasının karşılığı altı akçe olduğu anlaşılırken Timur "...emr-i kâdîya itâ'at itmeyüb..." bu işi sekiz akçe karşılığında yapmakla itham edilir ve verilen narhın üstünde bir fiyat istediğine karşı herhangi bir itirazda bulunmayıp kabul eder. Mahkeme şahitlerinin kalabalıklığı ve Subaşı ve Nâ'ibü'ş-şer' gibi unvanlı kişilerin de mahkemeyi takip etmesi, idarecilerin (dolayısıyla devleti) narh meselesine ne kadar önem verdiği bir delili olabilir.

3.4. Vakıflar

Vakıf, başkasına iyilik yapma hissini yasal bir zemine ve sürekliliğe kavuşmuş halidir ve hem iktisadi hem de hukuki açıdan Osmanlı tarihinde önemli bir yer oynayan

¹⁸³ Düzdağ, *a.g.e.*, s. 161.

¹⁸⁴ *a.g.s.*

¹⁸⁵ EŞS 63/124-b, tarihsiz.

¹⁸⁶ EŞS 36/70-c, Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

kurumdur denilebilir¹⁸⁷. Hz. Muhammed'in vefatından sonra şekillenen vakıf müessesesi toplumun ihtiyaç duyduğu çeşitli dini, kültürel ve sosyal hizmetleri gidermekle beraber fakirlere, düşkünlere, öğrencilere, yolculara vb. yardım etmek gayesiyle varlıklı kişilerin kendi sermayelerini tahsis etmesiyle meydana çıkmıştır¹⁸⁸. Bu durumda vakıf kuran kişi vâkıf olarak adlandırılırken, kurulan vakfa ait resmî belgeye vakfiye ve bu vakfın idarecisine müteveli denmektedir. Osmanlı tarihinde pek çok vakıf kurulmuş, hatırı sayılır bir kısmı ise günümüze kadar ulaşmıştır.

İncelediğimiz sicil kayıtlarında ise doğrudan bir vakfiyeye rastlanmamakla birlikte tespit edilebilen vakıflar **Tablo 4**'te gösterilmiştir¹⁸⁹:

Tablo 4: 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicilinde Tespit Edilebilen Vakıflar

Vakıflar
'Âişe Sultân Vakfı
Hacı Ahmed Halîfe Mescidi Vakfı
İbrâhîm Bey Mescidi Vakfı
Nûreddîn Vakfı
Sultân Mahmûd Vakfı
Sultân Murâd Hân Vakfı
Süleymân Paşa Vakfı
Timur Fakîh Vakfı

İncelenen sicilden, adı geçen vakıfların gelirlerine dair net bir veri elde edilememektedir. Fakat 1530 yılında yapılan tahrir göre Karesi Sancağı genelindeki

¹⁸⁷ Nazif Öztürk, "Osmanlı Döneminde Vakıflar", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 10, Ankara, 2002, s. 433.

¹⁸⁸ Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul, 2012, s. 478.

¹⁸⁹ Hem Sevim hem de Yılmaz XVI. yüzyılda Karesioğullarına ait toplam 12 vakıf adı listeler, bunlardan 3 ise Edremit'te bulunmaktadır, karşılaştırmak için bkz. Sevim, *a.g.t.*, s. 263-264; Yılmaz, *a.g.t.*, s. 106-107.

bütün vakıfların yıllık gelir toplamı 711.723 akçedir. Vakıflar arasındaki en yüksek gelir oranına sahip olan vakıf ise % 30'luk bir oranla II. Murad'ın vakıflarıdır. Bünyesinde 34 köy, 1 tarla, bir tahunhâne, oldukça geniş pirinç alanları barındırmakla beraber konar-göçer grupların mensupları ve bunların ödemekle yükümlü olduğu vergilerden gelirini sağlamaktadır¹⁹⁰.

Yine tabloda adı geçen Süleymân Paşa Vakfı Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa tarafından Trakya'da hem şehirden hem de köylerden gelir sağlayan, Gelibolu'da kurulan bir vakıftır¹⁹¹.

Bununla beraber vakıfların işleyişi, yönetimi, gelir kaynaklarına dair kısıtlı sayıda hükümler bulunmaktadır. Örneğin 935 Zilhiccesinin son gününe tarihlenen bir hüküm bize bir mütevellinin hizmetinden memnun kalınmadığı için nasıl görevinden alınarak yerine bir başkasının tayin edilebileceğine ilişkin fikir vermektedir.¹⁹² Hacı Ahmed Halife mescidinin mütevellisi olan Memi b. İsa, "...*hidmetinde ihmâl olduğu*..." sebebiyle imam Muslihiddîn ve müezzin Sinan Halife'nin talepleriyle tevliyetten uzaklaştırılır, yeni müteveli olarak tayin edilen kişi ise Kiçik b. Hamza olur. Burada böyle bir değişikliği isteyenlerin yalnızca imam ve müezzin olduğu kaydedilse de bu isimlerin, Memi b. İsa'nın mütevelliliğini istemeyen kişilerin birer sözcüsü olma ihtimali de bulunmaktadır.

936 Saferinin ilk günlerine tarihlenen bir hükümde¹⁹³ de Timur Fakîh Vakfı mütevellisi Veli Sofî'nin benzer bir sebeple görevini İskender b. Mahmûd'a bıraktığı kaydedilir.

935 yılı Şevval ayının son gününde kaleme alınan bir hüküm vakıfların gelir kaynaklarına dair bir örnek olarak verilebilir, burada Nüreddîn Vakfının yaptığı buğday

¹⁹⁰ Sevim, *a.g.t.*, s. 265.

¹⁹¹ Kayhan Orbay, "Gazi Süleyman Paşa Vakfı'nın Mali Tarihi ve 17. Yüzyılda Trakya Tarımsal Ekonomisi", *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 30, 2011, s. 146.

¹⁹² EŞS 43/84-b, Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

¹⁹³ EŞS 53/105-a, Evâ'il-i Saferi'l-muzaffer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

satışı konu alınmaktadır.¹⁹⁴ Dede b. Sâlih ve Nûreddin Vakfı arasında gerçekleşen buğday satışına göre Dede'ye beş müdd buğday karşılığında hükmün kaleme alındığı tarihten Zilhicce ayı sonuna kadar ödeme yapmayı taahhüt etmiştir. Aynı zamanda vakfın, olası bir ödememe durumuna karşın gelir kaybına uğramamak için kefil talep ettiği ve Dede b. Sâlih için Dâvud b. Turgud'un kefil olduğu anlaşılıyor.

936 yılı Rebiulevvel ayına tarihlenen çeşitli hükümler¹⁹⁵ yine Nûreddin Vakfı'na ait bir hamamın en yüksek fiyatı veren kişiye kiralanmasını konu almaktadır. Ballu Mahallesi'nden Dâvud b. Turgud'un bir yıllığına 7100 akçe teklif ettiği hamamı kiralayabilen kişinin isminin ise İbrâhîm b. Yörük Halîl olduğu kaydedilir.¹⁹⁶

Yine vakıf sınırları içinde yakalanan kaçak kölelerin satışından da ilgili vakıflara pay verildiği öne sürülebilir. 936 yılı Cumadelulasının ilk günlerine tarihlenen hükümde¹⁹⁷ Kürelü karyesinde yakalanan kaçak bir siyahi kölenin hapsedildiği, müddet-i 'örfiyye süresi boyunca beklenen sahibinin ortaya çıkmadığı ifade edilir ve açık artırmayla 600 akçeye satılır. Bu 600 akçenin 350 akçesi ise Sultân Mahmûd vakfı kâtibi ve cabisi olan Ali b. Mustafa ve Mehmed b. Hâcî'ya teslim edilir. Söz konusu 350 akçenin müddet-i 'örfiyye esnasında kendisine yapılan masrafların karşılığı da dahil bir gelir olduğu muhakkaktır.

¹⁹⁴ EŞS 19/36-c, Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

¹⁹⁵ EŞS 60/118&119.

¹⁹⁶ EŞS 60/110-d, Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

¹⁹⁷ EŞS 77/153-b, Evâ'il-i Cumâde'l-ulâ sene sitte ve selâsin ve tis'a-mi'e / 1 – 10 Ocak 1530.

Dördüncü Bölüm: 1182 No'lu Edremit Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu

4.1. Transkripsiyon Metni Hakkında Bazı Açıklamalar

- 1- Her hükmün başına, hükümle alakalı kısa bir özet yapılmıştır.
- 2- Ayın harfi ve hemze için (‘) işareti kullanılmıştır.
- 3- Uzatma harfleri olan elif, vav ve ye için (^) işareti kullanılmıştır.
- 4- Harf-i tarifli tamlamaların okunmasında ü harfinin kullanımı tercih edilmiştir:
Şuhûdü'l-hâl gibi.
- 5- Metinde okunamayan yerler (...) şeklinde gösterilmiştir.
- 6- Belgenin fiziksel özelliklerinden yahut defterin çekimi esnasında yapılan hatalardan dolayı okunamayan yerler (---) şeklinde gösterilmiştir.
- 7- Okunuşundan emin olunamayan yerler için (?) işareti kullanılmıştır.
- 8- Metnin orijinalinde kâtip tarafından boş bırakılan haneler için (BOŞ) ibaresi kullanılmıştır.
- 9- Metinde bulunan çizilmiş yerler için (ÜSTÜ ÇİZİLİ) ifadesi kullanılmıştır.
- 10- Anlam bütünlüğünü sağlamak amacıyla, kâtip tarafından eksik bırakılan bazı hal eklerinde [...] işareti kullanılmıştır.
- 11- Ali, Abdullah, İbrahim gibi bilinen ve çok kullanılan isimler günümüz imla kurallarına uygun olarak yazılmıştır.
- 12- Hicri tarihlerin miladi tarihlere çevrilmesinde Türk Tarih Kurumunun internet sayfasında yer alan “Tarih Çevirme Kılavuzu” uygulamasından faydalanılmıştır.

4.2. 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu

Belge 1 / Sahife 1

a) Hasan b. Hamza Fakih'in sığırlarla ilgilenmesi için Mahmûd b. Abdullah'ı görevlendirmesi, Mahmûd'un sığırları Hasan Bey'e satması ve bir kısmının ölmesi

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki fahrü'l-ümerâ ve'l-kirâm Hasan Bey -dâme ikbâluhu- Hasan b. Hamza Fakîh meclis-i şer'e ve Mahmûd b. Abdullah'ı meclis-i şer'e ihzâr idüb eyitdi ki işbu mezbûr Fakîh dört yüz doksan sekiz 'aded su sığırlar teslîm idüb mandırasının hıfzına ve harc-ı ma'kûlüne yevmî üç akçe vazîfe ile emîn ve üzerine Mahmûd b. Abdullah'ı nâtır nasb eyledim ki her ne iderse ma'rifetiyle ide deyu mezbûr emîn Hasan Fakîh'e bey' etdüğü câmûslar ve bağ ma'rifetinsüz satdı kendüsi aher yere gidüb taksîrât ve (...) idüb elli üç 'aded su sığırlar zâyi' etdi iki yıl altı ay hesâb taleb iderim deyücek merkûm Hasan Fakîh'in müfredât defterlerinden sene selase ve selasîn ve tis'a-mi'enin hesâbı görüldükde defter ibtidâsından bey' etdüğü su sığırlar bağ bahâsından otuz üç akçe hesâbın eksük gösterib ve zikr olunan su sığırların hesâbı görüldükde bizden ve bey' etdüğünden gayri on dokuz 'aded su sığırlardan gâyib oldı deyu cevâb virüb ve sene erbi'a ve selasîn ve tis'a-mi'ede dahî bey' etdüğünden ve mürdesinden gayri otuz dört 'aded câmûs zâyi' oldı deyu nişânın göstermeyüb cem'an elli üç 'aded su sığırlar ölüb ve bey' etdüğü câmûslardan ve bağdan nâzır ma'rifeti olmadığı sâbit olub zabt etdüğü zâyi' olan su sığırların yerin göster deyu teklîf olunub bey hazretleri talebi ile sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî gurre-i Ramazânî'l-mübârek sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 9 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Sünnetci İskender ve Hacı Bekir b. Musa ve Saltık b. Yusufhan ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

b) Hasan b. Sinân ve Mehmed b. Yusuf arasındaki anlaşma

Kaziye-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki karye-i Doğancı'dan Hasan b. Sinân meclis-i şer'e hâzır ve nâzır olub Mehmed b. Yusuf on beş yigirmi yıldan berü kadîm-i mezbûr (...) vâki' olan hizmetini (...) için taleb ile sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Sinân ve Hasan b. Yusuf ve Mehmed b. Hüseyin ve el-Hâc Mehmed b. Ahmed ve Mustafa b. Haydar ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

Belge 2 / Sahife 2

a) Biga kadısı Mehmed Çelebi Efendi'nin Yörük taifesinden Demürhan b. Küçük Mustafa'ya üç yüz on sekiz adet koyun satması

Kaziye-i koyun

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mevlânâ Halîl el-mu'arref meclis-i şer'e gelüb şöyle ıkrâr ve i'tirâf didi ki kazâ-i Biga'ya kâdî olan Mehmed Çelebi Efendi'nin üç yüz on sekiz 'aded koyunun her koyun yigirmi dokuzar buçuk akçeye dokuz bin üç yüz seksen akçeye yörük tâ'ifesinden Demürhân b. Küçük Mustafa'ya bey' itdi dört bin üç yüz seksen akçesin aldım kabz etdim bâkî beş bin akçeye üç ay va'd ile Yusuf b. Evran kefil-i bi'l-mâl oldı didüğü sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Ramazân sene 935 / 9 -18 Mayıs 1529.

Koyun (...) bey' oldu.

Çoban hizmeti altmış akçeye hak içün virildi.

Şuhûdü'l-hâl: Nasûh Korucı ve Safer Çoban ve Hasan Yörük ve Mahmûd ve Mehmed yörük ve Ali b. Yörük ve Mustafa yörük.

b) Korucu Nasûh'un çobanlık ücretinin belirlenmesi

Kaziye-i sebeb oldur ki zikr olan koyunun çobanlığın ma'kûlât ve gayri harc-ı ma'kûl (...)

Korucu Nasûh'dan alınan bir müdd bir buçuk kile un dokuzar akçe hesâbı üzere 193

Koyun çoban dahî (...) ücret-i ra'î dokuz ay her ay ellişer akçeden 450

(...) nâm çoban ücret-i ra'î-i gören altı ay on dört gün 250

Tuz: 2

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Nasûh Korucı ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

c) Yusuf b. Hüseyin'in Alagöz isimli kölesinin orducu esnafından Ekmekçi Mehmed ve Hasan b. Mehmed tarafından kandırılması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. Hüseyin bilesince Burusa'dan ordu-yı hümâyûn için orducu yazılan Mehmed ekmekçi ve Hasan b. Mehmed mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yusuf tahrîr-i merâm kılub dedi ki zikr olan Mehmed ve Hasan kapu içinden Alagöz nâm kulumu ayartmışlar deyücek zikr olan Mehmed ve yoldaşı inkâr ile cevâb virdikleri ayarmadıklarına yemîn billah urulub sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ'il-i Ramazân sene 935 / 9 -18 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Pîr Ahmed ve Pîrî Çanakçı ve gayruhum.

Belge 2 / Sahife 3

a) Katır davası

Kaziye-i nakl şehâdet etdikleri

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hasan b. İskender Fakîh karye-i (...) fevt olan katırı husûsı için vârid olan nakl-i şer'î lafziye (?) kâdîsı Mevlânâ Mehmedşâh b. Seyyid (...) idüğine Savcı Bey b. Hıdır Bey ve Ali Bey b. Mahmûd Bey şehâdet etdikleri sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (BOŞ)

b) Saltık b. Yusufhan yüz akçe alacağı kalması

Kaziye-i yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Saltık b. Yusufhân bilesince Amileddin Fakîh meclis-i şer'e gelüb mezbûr Saltık takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Amileddin zımmetinde üç yüz vakf akçe vardı iki yüz akçesin aldım kabz etdim yüz akçe bâkî kaldı deyücek vicâhen Amileddin üç yüz akçe[y]i bi't-tamâm edâ etdim deyücek vicâhen mezbûr Saltık yüz akçe[y]i almadığına yemin billah idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Çâvûş 'İvaz ve Bekir b. Hıdır ve gayruhum.

c) Sa'dî Fakîh b. Saruhan'ın, Köse Veli b. Mustafa'nın çiftliğini haksız yere işgal etmesi

Kaziye-i Köse Veli ma'a Sa'dî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kâdî'da mütemekkin olan Köse Veli b. Mustafa bilesince âher köyden Sa'dî Fakîh b. Saruhan mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Köse Veli elinde olan paşa hazretlerinin hükm-i şerîf mûcibince İskender nâm kimesne fevt olub zikr karye-i mezbûr toprağından çiftliği kalub ben ra'yyetin olub zikr olan çiftliği mutasarrıf iken işbu hâric-i ra'yyet Sa'dî Fakîh olub zabt idüb bana hayf oldı deyücek vicâhen mezbûr Sa'dî Fakîh zikr olan çiftlikden sen ferâgat (---) subaşısı olan (...) b. Za'im tapu virüb tapuyla aldım (---) mezkûr Veli'nin ferâgat itmeyüb hayf olduğuna karye-i mezbûre (---) ve Durdu b. Mehmed ve Ramazân b. Mahmûd ve Mustafa b. Dâvûd ve cem'-i kesîr (---) dediler ki mezkûr Köse Veli zikr olan çiftlikden ferâgat itmeksüz (---) tâlib-i râğıb iken subaşî mezbûr Sa'dî Fakîh'e virüb Köse Veli (---) hayf oldı deyü şehâdetleri sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---)

Belge 3 / Sahife 4

a) Hıdır'ın Kalafal'dan otuz akçe alacağı olması

Kaziye-i Hıdır ma'a Kalafal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hıdır b. (BOŞ) bilesince Kalafal Yörük mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hıdır tahrîr kılub dedi ki işbu Kalafal zımmetinde otuz akçe hakkım vardır deyücek vicâhen tasdik idüb sebt-i sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halife ve Dürzibaşı.

b) Ahmed b. Abdullah'ın Şarmilo'dan alacağı olması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Abdullah bilesince Şarmilo (?) nâm zımmî meclis-i şer'e gelüb zikr olan Ahmed tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu zımmînin bir yundumuz ücretli güderken (...) üzere gelince ağıl koyub ağıldan zâyî' oldu eyle olsa yund bahâsı deyu benden üç yüz aldı mâ- hazâ (...) lâzım (...) deyu elimde fetvâ-yı şerîf dahî vardır deyücek vicâhen mezbûr Şarmilo tasdik idüb mezbûr Ahmed'in iddi'âsına muvâfik 'udûl-i müslimînden Lütî Fakîh b. Yusufhân ve Mahmûd b. Abdullah şehâdet idüb dediler ki mezbûr Ahmed zikr olan (...) üzere gelince nice Müslimânlarun yundlar ile bile ağıl koyub ağıldan zâyî' oldı deyu şehâdet etdikleri sebebden sebt-i sicil olundu. Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halife ve Dürzibaşı Mahmûd ve Ali b. Abdullah ve Nasûh b. Ahmed ve gayruhum.

c) Bâlî'nin Dîvâne'den beş yüz seksen akçe alacağını iddia etmesi, Dîvâne'nin ödediğini iddia etmesi

Kaziye-i dört yüz yetmiş akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bâlî b. (...) bilesince Dîvâne (---) Fakîh mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Bâlî tahrîr-i merâm kılub (---) işbu Dîvâne zımmetinde beş yüz seksen akçe hakkım vardır taleb iderim deyücek mezbûr Dîvâne dört yüz yetmiş akçe hakkım var (ÜSTÜ ÇİZİLİ) deynimdir dediği ikrâr sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Ahmed Doğancı ve Ali b. Abdullah.

Belge 3 / Sahife 5

a) Hacı Bahşi karyesi sipahileri olan Hacı Bekir b. Musa, Pîrî ve Işık Bey'in tımarları dahilindeki Kabaklu otağını Mehmed'e yıllık yüz akçe resm-i tapu vermesi karşılığında mukataaya vermeleri

Kaziye-i mukâta'a-i otlak

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'ya tâbi' Hacı Bahşi nâm karyenin sipâhiler olan Hacı Bekir b. Musa şârikleri ve Pîrî b. (BOŞ) ve Işık Bey b. (BOŞ) mahfil-i şer'e hâzirûn olub şöyle ikrâr-ı sahih ve i'tirâf kılub dediler ki timârumuz dâhilinde Kabaklukırı dimekle ma'rûf yer ki hudûd-ı maşırıkı yaylaya muttasıldır ve sınırı (?) kible (...) Hasan karye-i Bağçelü'ye giden yol ve karye-i Bağçelü sınırundan (...) ve (...)

karye-i Eğridere'ye var zikr olan mahdûd yer için yüz akçe resm-i tapusını alub Yusuf b. Musa ve Mustafa b. Hacı Mehmed'e virdik her yıl yüz akçe mukâta'a virmeclikleri üzere ba'de'l-yevm zikr olan Mehmed'e yer-i mezbûrlarun tapulu yerleri olub kâbil olan yerlerin zira'at idüb câbir olan otuz buçuk boz kalan yerlerini ağnâmlarına mer'a edinler deyücek kimesne mâni' olmayub sâyir tapulu yerler nice tasarruf olunursa bunlar dahî eyle tasarruf eyleyeler kimesne mâni' olmaya dediklerinden vicâhen mezbûrân Yusuf ve Mustafa vech-i meşrûh olan tapuyı kabul idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Evrenos Yusuf Çelebi ve Muslihiddin Nâ'ibü'ş-şer' ve Cihân b. Abdullah ve Hasan b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

b) İbrahim b. Başa'nın diğer İbrahim'e kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i sicil oldur ki karye-i Bahçelü'den İbrahim Başa diğer (---) İbrahim (---) kefil-i bi'n-nefs ve bi'z-zarar oldı Mehmed Re'is Hacı'ya inde'l-hâcetde ihzâr ide.

Cerâ- zâlike fi Evâsıt-ı Ramazâni'l-mübârek sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Murâd, Yusuf Hamza (---).

Belge 4 / Sahife 6

a) Alacak davası

Kaziye-i yüz elli akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mehmed b. Süle nâm (...) yüz elli akçesini 'ammisi olan habbâz Ali b. Ömer zımmetinde ıkrârla sâbit olub (...) iki akçeye mu'âmil olmak üzere taleb tescîl olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Pîrî Safî ve Mehmed b. 'Abâcî.

b) Demürhan b. Kasım ve Kavak b. İdris'in, Süleyman b. İbrahim'e Hasan isimli Macar asıllı köleyi Hasan b. Abdullah adlı sipahiden 600 akçe karşılığında satın aldığına şahitlik etmeleri

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Süleymân b. İbrahim için Demürhân b. Kâsım ve Kavak b. İdris meclis-i şer'e hâzirân gelüb dediler ki biz şâhidleriz ve şehâdet ederiz ki mezbûr Süleymân Çavûş nâm karyede Hasan nâm gök alagözlü sarışun Macariyyü'l-asl oğlanı Hasan b. Abdullah nâm sipahiden 600 akçeye satun aldı deyu şehâdet etdikleri sebebden Süleymân'ın 'abd-i memlûki idüğü sâbit olub deftere kayd olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazâni'l-mübârek sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe ve Kâtibü'l-mukayyed Hacı İlyâs.

c) Ahmed b. Mustafa'nın, Hacı İsmail b. Mustafa'ya kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîrî b. Kaya Hacı İsmâil b. Mustafa'nın nefesine kefil taleb etdüğü sebebden Ahmed b. Mustafa kefil olup sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Halîl b. (---) ve Abdülkadir Çelebi ve Mustafa b. Bâlî.

d) Fâtıma bt. Bâlî'nin Şâhin bt. Bâyezîd'den kendisine hakaret ettiği için şikayetçi olması ve Mehmed b. Timurhan ve Hasan b. Süleyman'ın Fatıma'ya şahitlik etmeleri

Kaziye-i târik (?)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Fâtıma bt. Bâlî bilesince Şâhin bt. Bâyezîd (---) mezbûr Fâtıma takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Şâhin (---) oğlum seni siker dedi biz (...) deyücek vicâhen (---) inkârla cevâb vericek Mehmed b. Timurhan ve Hasan b. Süleymân (---) idüb dediler ki işbu Şâhin şetm idüb oğlum seni siker (---) didiler.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Emîn b. Musa ve Ahmed b. Timurhan ve Deniz b. Timurhan ve gayruhum.

Belge 4 / Sahife 7

a) Hırvat asıllı kaçak köle ve cariye'nin Karadeniz karyesi yakınlarında yakalanmaları, nafaka tayin edilerek Mehmed b. Halîl'e, ardından sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı âbık sancak beyi yerinde Karadeniz nâm karye kurbunda sipâhî yerinde tutuldu yed-i Tıful b. Musa

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki iki 'abd-ı âbık birisi orta boylu saruşın koyun gözlü Hırvat asıllı arkasında ak 'abâ giyer ak çâkşur var ayağında pabucı var ve birisi câriye ortabaşlu orta boylu kara göz Hırvat asıllı ak 'abâ giyer belinde kızıl kuşak var esbâblarından bir kızıl (...) kaftân ve bir (...) çuka firâce kaftânları ve bir 'abâ minderin ve bir kebenin ve bir nacak var zikr olan esbâbları ve kulların nafakaları ve hıfzçün yevmî ikişer akçe takdîr olunub Mehmed b. Halîl'e teslim olunub deftere kayd olundu.

Tahrîren fi 18 şehr-i Ramazâni'l-mübârek sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 26 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Cihân b. Abdullah ve Etem b. Halîl ve Mustafa b. Kablan.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-i mevsufun ve câriye-i merkûmenin efendisi kazâ-i Edincik'de Selçik Hâtûn nâm karyede mütemekkin olan Murâd b. Ali mahfil-i

şer’de tahte’ş-şer’ müstehak çıkub isbât idüb subaşı olan Memi b. Halîl elinden teslim olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Murâd Halîfe ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine’l-hâzirûn.

b) Aydın b. Abdullah’ın terekesi

Metrûkât-ı Aydın zimmî b. Abdullah el-müteveffâ fi karye-i Kemer

Köhne surmalı Selanik ‘abâ kaftân 40 / Köhne alaca penbe kuşak 4 / Köhne (...) 3 / İki köhne nacak 4 / Köhne dest-i mâl 2 / Gök ‘arakiyye ‘abâ / Köhne bağ digresi 1 / Köhne alaca çuval 3 / Nakid 130 / Bir küçük (---) 2 / Beş su kapağı 2.

c) Anılan eşyaların vekil Memi b. Halîl’e teslimi

Bu zikr olunan esbâbları ademisi olan mezbûr Mustafa’nın vekili Memi b. Halîl’e meclis-i şer’de teslim olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazâni’l- mübârek.

Zikr olan esbâbı getürmesi (---) Halîl’e (---).

Belge 5 / Sahife 8

a) Şap kaçakçılığının önlenmesine dair mektup

Sûret-i mektûb-ı emr-i şerîf-i Şâbhâne-i Gedüs

Ba’de takdîm-i merâmü’l-‘ubûdiyet i’lâm olunan oldur ki hâliyâ kazâ-i Biga’da ve Labseki ve Manyâs ve İne ve Balya ve Çan kâdîliklarında mîrî şâb satmağa tavnâf olan Mustafa ile Gedüs şâbından şâb teslim olunub bilesince (...) cânibinden ademimiz olan Bektaş koşulub eline ‘izz-i huzûr-ı şerîfin irsâl ol (...) ‘inde’l-vusûl elindeki şâbı olıgelen ‘adet ve kânûn üzere satdırıb nakd idivirüb ta’cîl bu cânibe gönderilmesine mühîm (?) olunub mektûb-ı şerîf ile her kangı kâdîlikdan ne kadar akçe tahsîl olunub bildirib gönderilmeğe himmet olunur ki ana göre âsitâne-i devlete gönderilüb her kâdîlikdan ne kadar şâb satıldığı ‘arz oluna ve (...) şâb satılmasında (...) sûret-i hükm-i pâdişâhî üzere bile mu’âvenet idüb mâl-i pâdişâhîme sa’y ü himmet idesiz ki bu def’a emr-i şerîf gelüb şâb husûsunda ve mâl-i pâdişâhî tahsilinde emr-i şerîf üzere sa’y iden kâdîların sa’yinin bile ‘arz idüb bilesiz deyu (...) nâzırı olan Demürçi kâdî Muslihiddîn (...) olmuşdur ki sa’y söz ‘arz oluna sâyir evkâte kıyâs itmeyüb himmet ü ‘inâyet idüb mezkûr ademimiz ile tavnâfa mezkûrun tahsîl etdüğü akçe[y]i ta’cîl göndermeğe himmet oluna (...) şerîflere ne (...).

Tahrîren fi gurre-i Ramazâni’l-mübârek sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 9 Mayıs 1529.

b) Dokuz hassa doğana tu'me baha tayin edilmesi

Kaziye-i hassaten dokuz 'aded doğana tu'me bahâ ta'ayyün olduğı
Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki livâ-i Biga'da vâki' olan hâssa dokuz (---) harcı için hükm-i şerîf mûcibince nev-rûz (---) on beş gününe varınca üç doğana bir akçe (---) olunub nev-rûz dahî Cemâziye'l-ahir'in on (---) Zi'l-ka'de'nin on sekizinci günü ibtidâ-i (...) 13 (---) virile deyu sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed ve Ali b. Doğancı ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

Belge 5 / Sahife 9

a) Ahmed b. Hamza'nın, sipahi Pîr Bey'e sattığı cariyeden altı yüz akçe alacağını kalması

Kaziye-i timâr-ı Hacı Bahşi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Hamza bilesince karye-i Hacı Bahşi sipâhisi olan Pîr Bey b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Pîr Beyi bin altı yüz akçeye bir ak cârîye satdım iki bin iki yüz akçeye zikr olan timâr hâsıl (...) alub bin altı yüz akçe[y]i timâr hâsılından alub bâkî kalan altı yüz akçe deynim kaldı deyücek iddi'âsına muvâfık 'udûl-i müslimînden Kassâb Mustafa b. Hacı Ahmed ve diğêr Mustafa b. Timurtaş şehâdet idüb sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Doğancı ve Ali b. Abdullah ve Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed.

b) Mustafa b. Rumbeyi'nin, Mustafa b. Murâd'ın bahçesi üzerinde hak iddia etmesi fakat ispattan aciz olmasından ötürü bahçenin Mustafa b. Murâd'da kalmasına karar verilmesi

Kaziye-i bağ

Vech-i tahrîr-i hurûf Mustafa b. Rumbeyi bilesince diğêr Mustafa b. Murâd mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Mustafa'nın elinde bir kıt'a bağçe var babamdan cihet-i ırsla müntakil oldı yigirmi otuz yıl vardır bana mâni' olurlar deyücek vicâhen mezbûr Mustafa zikr olan bağçe aher kimesneden satun aldım deyücek mezbûr-ı müdde'î Mustafa'nın iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda beyyineden 'âciz olub zikr olan bağçe zi'l-yedün elinde mukarrer olmak üzere sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İlbeyi b. Hamza ve Memi b. Halîl ve Ali b. Abdullah ve Cihân b. Abdullah.

c) Habîb'in Yayabaşı Teke'den otuz akçe alacağıının olması

Kaziye-i otuz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Habîb b. (BOŞ) bilesince Teke nâm yayabaşı (---) gelüb mezbûr Habîb takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Teke zımmetinde (---) otuz akçe hakkım var deyücek vicâhen tasdîk idüb (---).

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Memi b. Halil.

Belge 6 / Sahife 10

a) Hasan b. Ali'nin satılacak yünleri heba etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîr Ali b. Osman bilesince Hasan b. Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Hasan bazar itmek için bu yünler bana getürüb teslim etmeyüb yünler helâk olmuş deyücek vicâhen mezbûr Hasan tasdîk idüb sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

b) Yorgi'nin Ahî Ahmed'den on iki kovanı iki yüz kırk beş akçeye satın alması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yorgi nâm zımmî bilesince Ahî Ahmed mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yorgi takrîr-i merâm kılub dedi ki on iki 'aded arılı kovan iki yüz kırk beş akçeye satun aldım deyücek vicâhen mezbûr Ahî tasdîk idüb sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: --- b. Durmuş ve Hasan b. Ahmed.

c) Bâlî'nin şap getirmesi, Kalafal'ın ona kefil olması

Kaziye-i şâb

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki bundan sâbık şâb-tavvâf olan Bâlî işbu (...) Biga'ya gelüb zâviye içinde iki çuval dolu şâb bıragub gice gaybet idüb ve Boyacı Hamza'da olan şâb-bahâ seksen beş akçe alub kabz itmek için şâb-tavvâf olan Mustafa b. Hacı Gedüs şâb nâzırı olan ve Demürce kâdî Mevlânâ Hacı Muslihiddîn Efendi'den mektûb getürdükde mezbûr Mustafa'nın karye-i Kadı'da mütemekkin olan Kalafal b. Mehmed nefesine ve zararına kefil olub ve Kalkal (---) Veli b. Mustafa kefil oldukda Hacı İlyâs Halîfe elinden (---) olan iki çuval şâb (---) sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Memi b. Halil Halîfe ve Hacı b. Eyyûb ve Mustafa Çelebi Doğancıbaşı.

Dörder yüz hesâbı üzere iki şâb vezn olub yüz otuz iki vukıyye şâb olundu mevcûd.

Belge 6 / Sahife 11

a) Arap Mübârek'in bir diğer Arap Mes'ûd'a yüz altmış akçeye inek satması ve yüz akçe alacağıının kalması

Kaziye-i 'Arab ma'a 'Arab-ı aher

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mübârek nâm 'Arab bilesince Mes'ûd 'Arab mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mübârek takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Mes'ûd'a yüz altmış akçeye bir inek satdım altmış akçesin kabz etdim bâkî yüz akçem kaldı deyücek vicahen mezbûr Mes'ûd tasdik idüb cem'an yüz altmış akçe teslim itdim deyüb beyyine taleb olundukda 'âciz olub Mübârek 'Arab yemîn billah idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Cihân b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

b) 'Arafat Derviş'in Akhisarlu'nun nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Akhisârlu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Akhisârlu'nun nefesine Turbeyi kefil taleb etdiği sebebden 'Arafat Derviş kefil olub tescîl olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe ve Abdurrahman Halîfe ve Mustafa b. Ali ve İbrahim b. Halîl ve gayruhum.

c) Biga muhtesibi İskender Bey'in iş erleri Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah'dan bin dokuz yüz akçe teslim alması

Kaziye-i bin dokuz yüz akçe teslim olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan ihtisâb muhtesib olan İskender Bey mahfil-i şer'e şöyle ıkrâr idüb dedi ki kazâ-i mezbûrede vâki' olan ihtisâb ve ihzâra 'âmil olan iş erler Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah'dan ibtidâ-i ta'rîhlerinden bin dokuz yüz akçelerin aldım kabz etdim dedi mezbûr Mustafa ve Ali talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan Kethüdâ ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

d) Ferhâd Subaşı'nın itâk-nâme almak için Katip Hüsrev'i vekil tayin etmesi

Vekâlet-i Ferhâd Subaşı-ı (...) kâtib Hüsrev bir ay 'itâk-nâme

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Ferhâd Subaşı b. Abdullah meclis-i şer'e (---) kâtib Hüsrev b. Abdullah (---) Yusuf b. Abdullah nâm kulunu (---) mâlinden azâde itdi mezbûr kul uzun boylu saruşın (---) gözlü kösece açık kaşlı Bosneviyyü'l-asl 'itâk-nâme alıvirmek (---) beni vekîl ta'yîn etdi dedikde beyyine hâzır olub Hüseyin b. Abdullah (---) ve Mehmed b. İbrahim nâm şehâdetleri ile vekâleti sâbit olub deftere kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Dervîş Ali b. Abdullah ve kâtib İlyâs b. Abdülazîz ve Mustafa Kethüdâ (---).

Belge 7 / Sahife 12

a) Yakalanan Bosna asıllı kaçak kölelere nafaka tayin edilmesi ve Mahmûd'a teslimi, ardından sahiplerine teslim edilmeleri

'Abd-ı abikûn Kemer nâm vakıf yerinde tutuldu.

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki 'Âişe Sultân -tâbe serâha- evkâfî Kemer nâm karyesi yerinde yedi 'abd-ı abik tutulub biri uzun boylu saruşın kara gözlü köhne asumânî çuka giyer başında kara şabkası var ve biri dahî dahî uzun boylu saruşın koyun gözlü uzun bıyıklu arkasında ak kebe giyer ve biri de orta boylu kösece gök gözlü arkasında ak 'abâ giyer başında keçe takya ve biri orta boylu saruşın bıyıklu gök alagözlü kara 'abâsı ve ak 'abâsı ve başında keçe takya ayağında babuç var zikr olan (...) kâfir Macar asılludur ve biri dahî uzun boylu saruşın köse --- gök gözlü saçlu kızıl takya giyer ak 'abâ kara (...) var ve biri dahî Bosna asıllı uzun boylu kara yağız kara saçlu kızıl şabkalı ak (...) çakşurlu çaruklu 'abd-ı abıkların hıfzına ve nafakalarına yevmî ikişer akçe ta'yîn olunub evkâf-ı mezbûrun câbîsi Mahmûd [Dürzi]başuya teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehr-i Ramazân sene hamse ve selâsîn ve tis'a-mi'e / 30 Mayıs 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ferhâd Subaşı b. Abdullah, Memi b. Halîl ve Re'is Ali b. Abdullah ve Kâtibü'l-mukayyed İlyâs.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki ve zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendi kazâ-i Manyas karye-i Çınar'da Mustafa b. Hıdır'ın idüğü tahte's-şer' sâbit olub tavnâf Abdullah kefil olub teslim olduğu sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935. Musa b. Yusuf karındaşı.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûf mevlâsı kazâ-i Manyâs karye-i Çınar'dan Mustafa b. Hıdır'un idüğü tahte's-şer' sâbit olub tavnâf Abdullah kefil olub teslim olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Kara b. Yusuf ve Musa b. Yusuf.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan iki 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edremid'den karye-i Dere'de Tâhir b. Yusuf müstehak çıkub tahte's-şer' sâbit olmağın zikr olan kul teslim olunub nefesine şehirde Hamza b. Osman kefil olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Şevvâl sene 935.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dere tâbi' Edremid'den Havva bt. Yusuf'un (---) 'Âişe Sultân çiftliğinde mahbûs olan (---) saruşın uzun boylu 'abd-ı memlûk Ca'fer b. Mehmed elinden Havva'nın (---) Hacı Hıdır b. Yusuf'a teslim olunub sicil olundu. (---) sene 935.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Edremid'de karye-i Dere'de sâkin olan 'Âişe bt. Halîl 'Âişe Sultân vakfında mahbûs olan 'abd-ı abıkın kabzına ve îsâline vekîl olan karındaşı Mehmed ba'de's-sübût vekâleti şer'an tescîl zabt iden Ca'fer b. Mehmed elinden ve zikr olan kul teslim olunub şehirde Hamza b. Osman kefil olub sicil olundu. Tahrîren fî Evvel-i Şevvâl sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Ali b. Abdullah (---).

Belge 7 / Sahife 13

a) Kaçak kölenin, sahibi Mehmed b. Halîl'e teslim edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf zikr olan kara yağız (...) 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edremid'de Mehmed b. Halîl müstehak çıkub tahte'ş-şer' isbât itdüği sebebdan (...) zabt iden Ca'fer b. Mehmed elinden teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Şevvâl sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Mehmed b. Kâsım ve Hamza b. Osman.

b) Nikola b. Yorgi'nin hissesini Todoro b. Aleksandro ve Şiroblu b. Stefan'a iki bin akçeye satması

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Kemer nâm mevzi'de (ÜSTÜ ÇİZİLİ) Nikola b. Yorgi ve Şiroblu b. Stefan ve Todoro b. Aleksandro zimmîler meclis-i şer'e hâzirân gelüb mezbûr Nikola ikrâr ve i'tirâf kılub eyitdi ki Kemer nâm mevzi'de vâki' olan dalyanumun (?) hissesini işbu mezbûr Şiroblu ve Todoro'ya iki bin râyicü'l-vakt akçeye bey' etdim meblağ-ı mezbûrı alub kabz etdim deyu ikrâr-ı sahîh ve i'tirâf-ı sarîh etdüği sebebdan mezbûrlar Şiroblu ve Todoro talebiyle sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazânî'l-mübârek sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah muhızır ve Memi b. HALİL ve Ferhâd Subaşı ve Kâtibü'l-mukayyed el-Hâc İlyâs.

c) Kaçak kölenin, sahibi Ali b. Ramazân'a teslim edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki ve zikr olan saru ince bıyıklu gök alagözlü 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edremid'de karye-i Dere'de mütemekkin olan Ali b. Ramazân müstehak çıkub tahte'ş-şer' isbât itdüği Hamza b. Osmân kefil olub kul Ca'fer b. Mehmed elinden teslim (---) sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Şevvâl sene 935.

d) Borç davası

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki karye-i Beyobası'ndan Ali ve Ramazân ibni Beylü nâm müteveffadan ırsla intikâl iden Karaağaç'daki bağını Timur b. Yusuf beş yüz akçeye ben kabûl etdim deyu meclis-i şer'e ikrâr idicek meblağ-ı mezbûrî yetîmler için taleb olundukda eyitdi ki öküz bahâsından dahî yüz seksen akçe borcum var cümle altı yüz akçe olur deyu ikrârı sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ferhâd Subaşı b. Abdullah ve (...) b. Abdullah ve Memi b. HALil ve Kâtibü'l-mukayyed İlyâs.

e) Yusuf'un, kaçak köle İsmail'i teslim almak için vekil tayin edilmesi

(---)

Vech-i (...) Edremid'de (...) Yusuf mahfil-i şer'e gelüb dedi ki karye-i mezbûre Havva bt. (---) mahbûs 'abd-ı abıkı İsmail kulunun kabzına ve îsâline beni vekîl eyledi deyücek iddi'âsına muvâfık Mehmed b. Halîl Ali b. Ramazân şehâdet idüb sebt-i sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd b. Kâsım ve Hamza b. Osmân ve Ali b. Abdullah.

f) Hasan b. İskender'in Mehmed'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki subaşı İshâk Mehmed nâm kimesnenin nefsine (MRKP) taleb etdüğü sebebden Hasan b. İskender nefsine kefil olub sebt-i sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf b. Cângöz ve Bazarlu (---) ve Mevlânâ Hasan Çelebi.

Belge 8 / Sahife 14

a) İzzeddîn b. Abdülatîf'in, Zeyneb bt. Abdullah'ın evini satın almak için Sinan Bey'in vekili olması

Kaziye-i vekâlet-i 'İzzeddîn

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mevlânâ 'İzzeddîn b. Abdülatîf bilesince Zeyneb bt. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mehmed Halîfe takrîr-i merâm kılub dedi ki nefs-i şehirde mezbûre Zeyneb'in mülk evini satın alıvirmek mefharü'l-ümerâ-i'l-kirâm Sinân Bey hazretlerinin kulu [ve] vekiliyim deyücek iddi'âsına İbrahim b. Halîl ve Ali b. Mehmed şehâdet idüb sebt olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim b. Ahmed Bey ve Kassâb Mustafa ve Veli b. Hıdır.

b) Zeyneb bt. Abdullah'ın, Sinan Bey'e iki bin akçeye evlerini satması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali Subaşı 'avret dimekle ma'rûf Zeyneb bt. Abdullah bilesince mefharü'l-ümerâ-i'l-kirâm Sinân Bey hazretlerinin vekili Mevlânâ 'İzzeddîn b. Abdülatîf mahfil-i şer'e hâzirân olub mezbûre Zeyneb ikrâr-ı sahîh ve i'tirâf-ı sarîh

kılub dedi ki nefsi-i şehirde mahalle-i Ballu'da vâki' olan iki karşulu mülk evlerimi levâhık ve tevâbi' ve hudûdî ile 'inde'l-cirân ma'lûmdır zıkr olan Sinân Bey hazretlerine iki bin akçeye bey' etdim semen-i merkûm iki bin akçe bi't-tamâm aldım kabz etdim bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı zıkr [olan] evler mezbûr Sinân hazretlerinin mülk evleridir min ba'd da'vam ve nizâ'im yokdur deyücek vicâhen mezbûre Zeyneb'in cem'î ikrârında vekîl-i merkûm tasdîk idüb merkûme Zeyneb'in ikrâr ve mukarrun leh merkûm Sinân Bey hazretlerinin vekîl-i merkûm 'İzzeddîn tasdîk şer'an mu'teber görölmeğin talepleri sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazânî'l-mübârek sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Veli b. Hıdır ve Abdülkerim v. Ahmed Bey ve Hasan b. Abdullah.

Belge 8 / Sahife 15

a) Azîz b. Murâd'ın, Yorgi Kirakor'dan kendisine teslim edilen katırı talep etmesi

Kaziye-i katır

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Gördeslü 'Azîz b. Murâd bilesince karye-i Dimetoka'da Yorgi Kirakor mahfil-i şer'e gelüb mezbûr 'Azîz takrîr-i merâm kılub dedi ki beylerbeyi çâvûşlarından Rumili'nden bir kızıl kancık katırımı bir çâvuş Anadolu'ya ulaklık için binüb Gelibolu'dan geçirüb işbu yunda Dimetoka'ya götürüb bu Yorgi'nin eline virüb koyub gitmiş hâliyâ ardınca gelüb katır (...) talep ederim deyücek vicâhen mezbûr Yorgi zıkr olan katır ulak bana virdi ol (...) bir ulak dahî elümden alub gitdi deyücek 'Azîz talep ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Ramazân sene 935 / 29 Mayıs – 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Rüstem Yeniçeri ve İlyâs b. Karagöz ve Cihân ve Hacı İlyâs Nâ'ib ve Hasan b. Bekci Ali ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Boş hüküm

Kaziye-i eküz / enüz Ali

c) Ali b. Oruç'un Ali b. Hacı'yı dövüp küfretmesi

Kaziye-i Ali ma'a

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hacı Bahşi'den Ali b. Hacı bilesince diğeri Ali b. Oruç mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki ben çekürge hidmetinde iken işbu Ali bana şetm idüb bre 'avretin sikküğimin kıbdîsi diyüb başımda yumrukla ile [v]ur deyücek vicâhen mezbûr Ali inkârla cevâb vericek (---) muvâfık Hamza b. Ali ve Saltık b. Musa ve Hasan b. (---) idüb dediler ki mezbûr Ali şetm idüb 'avretin sikküğim (---) başda bir kerre urdı dediklerinde müdde'î Ali talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs b. Abdülaziz ve Cihân b. Abdullah ve Aziz b. Murâd.

Belge 9 / Sahife 16

a) Ali b. Oruç'un, Hasan b. Dâvud'un kendisine bıçak çektiğini iddia etmesi fakat ispatlayamaması; Hasan b. Dâvud'un yapmadığına dair yemin etmesi

Kaziye-i Ali b. (BOŞ)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Oruç bilesince Hasan b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Hasan bana bıçak çıkardı deyücek vicâhen inkârla cevâb virdükde iddi'âsına muvâfık beyyine taleb oldundukda 'âciz olub mezbûr Hasan'a yemîn müteveccih teklîf olundukda yemîn billah idüb sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs kâtib ve Ali b. Abdullah ve Cihân b. Abdullah ve Saltık b. Yusuf.

b) Şap davası (?)

Kaziye-i şâb (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mehmed Fakîh b. Fethi Ramazân b. İlyâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mehmed takrîr-i merâm kılub dedi ki tapulı koyunım çardağında karındaşım Mustafa koyunda iken işbu Ramazân Ramazân başından şâb gök (?) (...) eylemiş deyücek vicâhen mezbûr Ramazân sipâhî hakkı için aldım dediği ikrâr sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Osman b. Yusuf ve Cihân b. Abdullah.

c) Emîr b. Ya'kûb'un, Hasan b. ---'ın iki koyununu kesmediğine dair yemin etmesi

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hasan b. Bahşı bilesince Emîr b. Ya'kûb mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hasan takrîr-i merâm kılub dedi ki iki koyunum boğazlamışlar mazinnem işbu Emîr'dir deyücek vicâhen inkâr mezbûra müteveccih oldukda yemîn billah idüb sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Ahmed b. Hıdır ve Memi b. Yunus.

d) Kefalet davası

Kaziye-i kefalet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çıkak nâm kimesnenin nefesine (---) Hasan b. Bahşı kefil olub sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Belge 9 / Sahife 17

a) Yayabeyi Ali Bey'in müvekkili olan Ahmed Bey'in Ferhad Subaşı'dan, Ali Bey'in mektubu gereğince bin beş yüz akçe teslim alması

Kaziye-i bin beş yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nâzır Ahmed Bey bilesince Ferhâd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki beni müvekkilim olan Yaya Beyi Ali Bey'in bin beş yüz akçe kara sığır bahâsı ki kadırgalar binâ olunduğı zamânda vâki' olmuş idi mezbûr Ali Bey mektûb mûcibince meblağ-ı merkûm bin beş yüz akçe zikr olan Ferhâd Subaşı'dan aldım kabz etdim dedüğü ıkrâr Ferhâd talebi ile sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Cihân b. Abdullah ve (...) Saltık b. Hamza Fakîh ve Hacı İlyâs ve gayruhum.

b) Ya'kûb Çelebi'nin Sinan Bey kethüdâsı Nasûh Bey'den tımar hasılı karşılığında iki bin akçe teslim alması

Kaziye-i Vekâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Sanduklı nâhiyesinden Ya'kûb Çelebi b. (...) Çâvûş mahfil-i şer'e gelüb biz karındaşım Kara Bekir Sanduklı'da Karacaköy dimekle ma'rûf timârün hâsılı Sinân Bey hazretlerin taleb itmek için beni vekîl-i mutlak eyledi deyücek Sinân Bey hazretlerinin kethüdâsı Nasûh Bey muvâcehesinde 'udûl-ı müslimînden Halîl Çâvûş b. (...) Bey ve Tâhir Çâvûş şehâdetleri ile vekâlet-i mezbûre sâbit olub sicil olundukdan sonra vekîl-i mezbûr Ya'kûb Çelebi ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki müvekkilim Karacaköy timâr hâsılını Sinân Bey hazretleri zabt etmiş idi hâliyâ taleb etdikde mâ-beynimizde sulh olunub timâr hâsılından iki (ÜSTÜ ÇİZİLİ) Sinân Bey hazretlerinden iki bin akçe aldım kabz etdim bâkî üzerinde hakkımız kalmadı deyücek vekîl-i mezbûr Nasûh Bey tasdîk idüb sicil olundu.

c) Mahmûd'un, İshâk b. Abdullah'ın odun toplamak için kendisine verdiği eşeği kaybetmesi

Kaziye-i Eşek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah bilesince Mahmûd mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk takrîr-i da'va idüb dedi ki bana odun getir (---) için işbu Mahmûd bizim ma'rifetimizle eşeği alub gidüb (---) deyücek vicâhen mezbûr Mahmûd ıkrâr idüb dedi ki eşeği (---) verib dağdan odun yükletdim bir aher eşeği yükledirken (---) oldı bulmadım dediği ıkrâr sicil olundı.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Halîl Çâvuş ve Tâhir Çâvuş ve Cihân b. Abdullah.

Belge 10 / Sahife 18

a) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın Memi b. Halîl'e olan iki yüz akçe borcunu ödemesi

Kaziye-i iki yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs bilesince Memi b. Halîl mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Seyyid Ali ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki işbu Memi'den karz-ı hasen iki yüz akçe aldım iki yüz akçe deynim vardır virdim edâ etdim deyücek vicâhen mezbûr Memi tasdik idüb iki yüz akçe aldım kabz etdim bâkî hakkım kalmadı deyücek sicil olundı.

Tahrîren fî Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nasûh Re'is ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Kassâb Mustafa ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

b) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması ve nafaka tayini, sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık 'Âişe Sultân vakfında bulundı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'ya tâbi 'Âişe Sultân vakfından Liman nâm karye kethüdâsı olan Ca'fer b. Mehmed mahfil-i şer'e gelüb şöyle dedi ki zikr olan vakıf içinde bir 'abd-ı abık dizinde --- ve --- orta boylu kumral doğan burunlu (?) açık kaşlı Bosneviyyü'l-asl arkasında ağrız giyer sâhib yokdır dediği sebebden günde nafakası ve hıfz için ikişer akçe takdîr olub sicil olundı.

Tahrîren fî 2 şehr-i Şevvâl sene 935 / 9 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfın sâhibi nefsi-i Türkmen'de kethüdâ Mustafa müstehak çıkub tahte'ş-şer' isbât etdüğü sebebden Ca'fer elinden teslim olunub sebt-i sicil olundı.

c) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması ve nafaka tayini, sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i ‘abd-ı abık vakıf yerde bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Liman vakıf karye-i kethüdâsı Ca’fer b. Mehmed mahfil-i şer’e gelüb zikr olan vakıf içinde bir ‘abd-ı abık dutuldu kısa boylu saruşın köse şekil gök gözlü gök burunlu çatık kaşlı Bosneviyyü’l-asl (---) bir şabka ak ‘abâ giyer sâhib yokdur deyücek günde nafakası ve hıfz (---) akçe takdîr olunub sicil olundu.

Tahrîren fi 2 şehr-i Şevvâl sene 935 / 9 Haziran 1529.

Şuhûdü’l-hâl: (---) ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî ve Hamza b. Osman.

Sağ elinin orta barmağı doğru eynemesine uğrı var.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan bu (?) ‘abd-ı mevsûfin sâhibi nefsi-i Türkmen’de mütemekkin Mustafa b. Boyacı müstehak çıkub tahte’ş-şer’ isbât etdüğü sebebden Kethüdâ Ca’fer elinden teslim olunub sebt oldı (...) kethüdâ Mustafa mezbûr Mustafa’ya kefil oldu.

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Emîr b. Hasan.

Belge 10 / Sahife 19

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması ve nafaka tayini, sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i ‘abd-ı abık sancâk yerinde

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bekci’den Veyis b. Mustafa elinden bir ‘abd-ı abık uzun boylu buğday benlü kara gözlü açık kaşlı kara sakallu arkasında kara zıbunu var Bosneviyyü’l-asl sâhib yokdur deyücek günde nafaka için iki akçe takdîr olunub sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fi gurre-i Şevvâl sene 935.

Şuhûdü’l-hâl: Ali Re’is b. Abdullah, Hasan b. İbrahim.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfin (---) karye-i (---) Mustafa b. Mahmûd müstehak çıkub mahalle-i Ballu’dan Ali b. İlyâs kefil oldı tahte’ş-şer’ isbât etdüğü sebebden teslim olunub sebt-i sicil olundu.

b) Köle satışı

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Eğripınar’dan Durmuş b. Musa meclis-i şer’-i şerîfe Mahmûd [b.] Dâvud getirib takrîr-i merâm kulub dedi ki sen bana bir kul satdın sağ (...) körbedir deyücek ehl-i (...) Yusuf b. (...) ve İskender (...) sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fi gurre-i Şevvâl sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî, Bâlî b. Yusuf, Ahmed b. Abdullah, İlyâs b. Hıdır.

c) Hacı'nın, kiraz narhına uymadığı için Muhtesib Ali tarafından şikâyet edilmesi

Kaziye-i (...) Hacı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki muhtesib Ali bilesince (...) Hacı mahfil-i şer'e mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki bin dirhem kiraz bir akçeye satmak üzere narh virilüb işbu Hacı'ya tenbîh etdükde bin dirhem bir akçeye sat dedükde 'adem-i itâ'at idüb bana koyduğun (...) dedi deyücek vicâhen mezbûr Hacı tasdîk idüb Ali talebi ile sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Fahreddîn Abdülazîz ve Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve Cihân b. Abdullah ve Mustafa b. (---).

d) İneğin 'Arafât Derviş'e ait olduğu

Kaziye-i 'Arafât Derviş'in ineği (...) olduğu

ve 'Arafat/İrfan derviş

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki 'Arafât Derviş'in ineği (---) mahfil-i şer'e getirüldükde mezbûr 'Arafat dahî ineği olduğu (---) idüb sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve İzzeddîn Halîfe ve Cihân b. Abdullah.

Belge 11 / Sahife 20

a) Hasan b. ---Ali'nin, Mustafa b. Abdullah'tan at satışından yüz seksen akçe alacağı olması

Kaziye-i yüz akçe seksen

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hasan b. Gemici Ali bilesince Mustafa b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Mustafa zımmetinde yund bahâsından yüz seksen akçe var deyücek vicâhen tasdîk idüb sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Durmuş.

b) Hıdır b. Abdullah, İshâk b. Abdullah ve Memi b. Halîl Fakîh'in, Ya'kûb Bey evkafından çiftliğini yüz akçeye üç yıla mukataaya almaları

Kaziye-i vakf çiftlik Dîvâne Hıdır aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki oldur ki Hıdır b. Abdullah ve İshâk b. Abdullah ve Memi b. Halîl Fakîh mahfil-i şer'e hâzirân olub şöyle ıkrâr idüb dedi ki ki Ya'kûb Bey evkâfından kazâ-i Biga'da (...) çiftliği dimekle ma'rûf vakıf çiftlik hâsıl ta'rîh-i sicilden üç yıla sekiz yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdik olıgeldiği üzere tasarruf idelim deyücek sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evvel-i Şevvâl sene 935 / 8 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Alibey karyesi halkından beş kişinin, Ömer b. Musa'nın bağını talan etmediklerine dair yemin etmeleri

Kaziye-i Ömer ma'a

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Alibey'de Ömer b. Musa bilesince karye-i mezbûr halk[ın]dan Emîr b. Abdullah ve Mehmed b. İsmail ve Ferhâd b. 'Ali ve Ali b. İsmail ve Dâvud b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ömer tahrîr-i da'va idüb dedi ki benim bağımın (...) gice[y]le kırub (---) yüz mikdâr helâk etmişler mazınnem işbu karye halkıdır deyücek karye-i (---) istifsâr olunub teftîş olundukda müttehemleri bilinmeyüb (---) zikr olan beş nefer kimesneler yemîn billah virilüb (---) sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve İshâk b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

d) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i İbrahim

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Ak-kebîrîden İbrahim b. Abdullah ve Musa (---) ve İnebey b. İbrahim kefil-i bi'n-nefs oldılar ki 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ- zâlike fi gurre-i Şevvâl sene 935 / 8 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah, Şa'bân b. Bahşayış.

Belge 11 / Sahife 21

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Yaya sancak beyi Kâsım Bey'in adamı Bekir'e teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı abık Çınarlı'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr oldur ki Çınarlı nâm karyede bir uzun boylu kara yağız köse ak 'abâ giyer başında ak keçe takyesi var hıfzı için (ÜSTÜ ÇİZİLİ) Bosna asıllı hıfzı için ve nafakası için yevmî iki akçe takdîr olunub Yaya sanca[ğ]beyi Kâsım Bey âdemisi Bekir'e teslim olunub deftere kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvâli'l-mükerrem sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 14 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr 'abd-ı mevsûfın efendisi kazâ-i Edremid'den karye-i Yağlı'da Yusuf b. Musa tahte'ş-şer' sâbit olub Zeyn b. Hoşkadem kefil-i bi'n-nefs oldukda Ca'fer Subaşı elinden teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935.

b) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Yaya sancak beyi Kâsım Bey'in adamı Bekir'e teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı abık Çınarlı'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Çınarlı nâm karyede bir orta boylu saruşın gök alagözlü arkasında zıbın 'abâsı ve içinde köhne gök kaftân zıbını var ayağında ak 'abâ çakşûrı ve babucu var Bosna asıllı hıfzı ve nafakası için yevmî iki akçe takdîr olunub Yaya sancakbeyi âdemisi Bekir'e teslim olunub defter olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Şevvâli'l-mükerrem sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 14 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr 'abd-ı mevsûfın efendisi kazâ-i Edremid'de karye-i Derelü'de mütemekkin olan İlyâs (---) tahte'ş-şer' müstehak çıkub Zeyneddîn Hoşkadem nefesine kefil oldukda Ca'fer Subaşı elinden teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

c) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Yaya sancak beyi Kâsım Bey'in adamı Bekir'e teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı abık Çınarlı'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr oldur ki Çınarlu nâm karyede bir orta boylu (---) kır sakallu buğday enlü çatık kaşlu koyun gözlü arkasında ak yeni ‘abâ kaftânı var başında keçe takyesi var ayağında (-- -) çakşuru ve çarık giyer Bosna asıllu hıfzı ve nafakası için (---) yevmî ikişer akçe takdîr olunub Yaya sancakbeyi ademisi Bekir’e teslîm olunub deftere kayd olundu.

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi’ min şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 14 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edremid’de karye-i Derelü’de mütemekkin olan Musa b. Ali tahte’ş-şer’ müstehak çıkub Zeyd b. Hoşkadem neufsine kefil olub Ca’fer Subaşı elinden teslîm olunub sicil olundu.

Belge 12 / Sahife 22

- a) Kaybolan Emîr Bey’in tımarının 934 senesi mahsulatının zayi olmaması için İshâk b. Abdullah’ın bin beş yüz akçeye mukataaya alması**

Kaziye-i mevkûkât

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah mahfil-i şer’e gelüb ıkrâr ve i’tirâf idüb dedi ki kazâ-i Çan’da Emîr Bey gâ’ib olub kazâ-i Biga’da vâki’ olan timârının mahsûlât sene erba’a ve selasîn ve tis’a-mi’e tahvîlinde zâ’im nâ’ib kılub kimesne zabt itmedi zâyi’ zabt olunmayacak zâyi’ olur sene-i mezbûrede vâki’ olan kazâ-i mezbûrede olan timârı mahsûlâtı bin beş yüz akçe mukâta’aya kabûl etdim dedi ve oğlu Mehmed mâle kefil oldı.

Tahrîren fi Evâ’il-i Ramazân sene 935 / 19 – 28 Mayıs 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mahmûd b. Mehmed ve (BOŞ).

- b) Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh’in, Hisareri Çiftliği mahsulatını bir yıla iki yüz yirmi akçeye mukataaya alması**

Kaziye-i muvakkıf Hisârerî Çiftliği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh mahfil-i şer’e gelüb şöyle ıkrâr ve i’tirâf idüb dedi ki Azâdlu nâm karye civârında Hisârerî Çiftliği demekle ma’rûf mevkûf çiftlik ta’rîh-i sicilden bir yıla vâki’ olan mahsûlâtını yigirmi akçe ziyâde idüb iki yüz yigirmi akçe mukâta’aya kabûl etdim dediği sebebden sicilâta kayd olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Ramazân sene 935 / 7 Haziran 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Amiledin Fakîh ve Durmuş Fakîh ve gayruhum mine’l-hâzirîn.

c) İshâk b. Abdullah'ın, Hisareri Çiftliği mahsulatını bir yıla iki yüz elli akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah mahfil-i şer'e zikr olan Hisârerî Çiftliği'ni otuz akçe dahî ziyâde idüb bir yıla cemî' hâsılını iki yüz elli akçeye kabûl etdim dedi.

Tahrîren fi Evvel-i Şevvâl sene 935 / 8 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Ali b. Abdullah.

d) Ca'ferşâh'ın Mustafa Çelebi b. Yunus Bey'in kölesini öldürmediğine yemin etmesi

Kaziye-i yemîn

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa Çelebi b. Yunus Bey bilesince Ca'ferşâh b. (---) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ca'ferşâh benim için 'abd-ı memlûkimi katl eyledi demiş ben ehl-i 'örfiden (---) etmeziz deyücek vicâhen mezbûr Ca'ferşâh inkâr ile cevâb virüb ve (---) şahidden 'âciz olunub şer'an yemîn müteveccih oldukda zikr olan Ca'ferşâh yemîn billah idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve Abdurrahman Halîfe ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve gayruhum.

Belge 12 / Sahife 23

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması ve Yaya sancağı beyi adamı Bekir'e teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı abık Çınarlu'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr oldur ki Çınarlu nâm karyede bir uzun boylu saruşın köse koyun gözlü arkasında ak 'abâ zıibun giyer ayağında çekme 'abâ çakşûrı var ve çarık giyer Bosna asıllı 'abd-ı abık tutulub Yaya sancağibeyi ademisi Bekir'e teslîm olunub deftere kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Şevvâli'l-mükerrerrem sene hamse ve selasîn ve tis'amî'e / 14 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: 'Ali Bey b. Karaçâvuş ve Mustafa b. Dane ve Kâtibü'l-mukayyed Hacı İlyâs.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edremid'de karye-i Bağlu'da mütemekkin olan Osman b. Mustafa'nın edâsı tahte'ş-şer' sâbit olunub Zeyneddîn b. Hoşkadem nefsine kefil olub Ca'fer Subaşı elinden teslîm olunub sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

b) Süleymân b. ‘Ali’nin muhtesiblerde olan üç yüz elli akçeyi teslim alması

Kaziye-i Süleymân ma’a Muhtesibler

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bekmezli’de Süleymân b. Ali mahfil-i şer’e şöyle ikâr ve i’tirâf idüb dedi ki karye-i Çınarlı’da (...) yedinde üç yüz elli akçe vardı işbu Muhtesib Ali ve Mustafa’dan bi’-tamâm aldım kabz etdim (...) alsunlar deyücek ıkrâr sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Ömer Fakîh [b.] Yusuf ve Memî b. Yunus ve gayruhum.

Belge 13 / Sahife 24

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, ardından sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i ‘abd-ı abık karye-i Gönanlı’da dutıldı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hüdâverdi b. İskender mahfil-i şer’e bir uzun boylu saruşın akçıl bıyıklı saru kaşlı alagözlü Bosneviyyü’l-asl başı saçlı keçe takye giyer arkasında iki köhne ak kebeler giyer birisinin yakası gök ve birisinin kızıl ve köhne börk ayağında babuc giyer Gönanlı’da bulundu sâhib yok ‘abd-ı abıkdır deyu deftere yazdırdı.

Tahrîren fi’l-yevmi’l-ihda ‘aşere min şehr-i Şevvâl sene 935 / 18 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf zikr olan kuli habs iden İskender meclis-i şer’e zikr olan kulın sâhibi Süleymân Bulgar nâm karyede Mustafa b. (...) teslim etdim ve Mustafa nefesine Nasûh b. Musa kefil oldu dedüğü ve mezbûr Nasûh dahî tasdik idüb (...) cânibde (---).

Zikr olan ‘abd-ı mevsûfın Bâyezid’de dutıldığı sâbit olub Ca’fer’e vekâlet Bekir’e teslim olundu.

b) Eflak asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Karakılıç’a teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i ‘abd-ı abık Mihaliç hâsslarından Dimetoka’da dutıldı (üstü çizli)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dimetoka’da Karakılıç karye-i mezbûrede bir ‘abd-ı abık dutıb orta boylu buğday enlü koyun gözlü açık kaşlı --- --- Eflahiyyü’l-asl başında keçe takye ve arkasında --- yelek ve ak kebe ve keçe çakşur ve babuc giyer sâhib olmadığı

sebebden günde ikişer akçe takdîr olunub hıfz itmek için zikr olan Karakılıç teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Şevvâl sene 935 / 10 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan kulun sâhibi kazâ-i Edremid'de karye-i Çamluca'da mütemekkin olan Hamza Hacı Hıdır tahte's-şer' sâbit olub teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan Kethüdâ ve Ali b. Abdullah.

c) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve subaşı vekiline teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık Çınarlı'da tutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Piyâde sancağı beyi subaşı Ca'fer vekâlet (...) ile 'abd-ı abık getirüb uzun bıyıklı saç gök alagözlü açık kaşlı hâdim şekil Bosneviyyü'l-asl başında külâh 'aba kızıl arkasında yakası gök 'abâlu ak depelü gök göynek ve köhne keçe çakşur ve babuc giyer sâhib olmadığı sebebden günde ikişer akçe takdîr olunub hıfz itmek için zikr olan subaşıya vekâlet teslim olunub sicil olundu.

Fî 13 Şevvâl sene 935 / 20 Haziran 1529.

Zikr olan mevsûf abıkın Mihaliç kazâsından Aksakal nâm karyede Pîrî b. Ayas nâm kimesne müstehak çıkub ve mezbûra Muslihiddîn b. Kâsım kefil oldu ve Muslihiddîn'e Hacı İshâk 'âmil kefil olub zikr olan kul sâhibi yedine teslim olundu.

Belge 13 / Sahife 25

a) Kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Subaşı Ca'fer'e teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık Çınarlı toprağında tutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Piyâde Sancağı beyi subaşı Ca'fer vekâlet Bekir bir 'abd-ı abık getirüb orta boylu saruşın bıyıklı saru gözlü açık kaşlı Bosneviyyü'l-asl başunda keçe takye (...) yelek kır köhne 'abâ ve kır çakşur ve (...) ve çarık giyer sâhib olmadığı sebebden günde hıfz ve nafakasından ikişer akçe takdîr olunub ve zikr olan Ca'fer'e teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşere min şehri Şevvâl sene 935.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfın kazâ-i Mihaliç’den karye-i Aksakal nâm karyede Mustafa b. Süleymân müstehak çıkub Bekir kâtib kefil olduğu sebebden sicil olundı teslîm olduğu.

Cerâ- zâlike fi Evâsıt-ı Zi’l-ka’de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

b) Karlu b. Hıdır’ın, Hindioğlu Çiftliği mahsulatını bir yıla iki yüz elli akçeye mukataaya alması

Kaziye-i muvakkıf çiftlik-i Karlu olduğu

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kemer’de Karlu b. Hıdır mahfil-i şer’de kadîm mezbûre kurbunda vâki’ olan Hindioğlu çiftlik dimekle ma’rûf muvakkıf Piyâde çiftliklerin ta’rîh-i sicilden bir yıla vâki’ hâsılını iki yüz elli akçeye mukâta’aya kabûl etdim deyücek sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

c) Sa’dî Fakîh b. Saruhan ile Köse Veli b. Mustafa ve oğlu Musa arasındaki çiftlik anlaşmazlığının Sa’dî Fakîh lehine çözümlenmesi

Kaziye-i Sa’dî ma’a Köse Veli

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş’da mütemekkin olan Sa’dî Fakîh b. Saruhan bilesince Köse Velî b. Mustafa ve oğlu Musa mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Sa’dî takrîr-i merâm kılub dedi ki nefsi-i şehirden İskender nâm kimesne fevt olub çiftliği mahlûl kalub tapuya müstehak olduğu sebebden Sinân Çelebi mezkûr çiftliği beyne’t-tâlibîn ve’r-râsibîn bey’ ü müzâyede idüb kimesneden puli almayub zikr olan çiftliği üç yüz elli akçeye tapuyla aldım (---) hüccetim var beş yıldan berü tasarruf iderin ve evvel zamânda Velî ve oğlu ferâgat idiler idi deyu da’va eyledi mezkûrân Velî ve oğlu Musa inkâr idüb (...) Sa’dî’den beyyine taleb olundukda mezbûr Sa’dî’nin iddi’âsına muvâfık müvâceheten ve müşâfeheten Hacı Fakîh b. Dura ve İlyâs b. Mehmed ve Ahmed b. Hıdır şehâdet idüb dediler ki mezkûr Köse Velî ve oğlu Musa (...) zamânda ferâgat-ı külli etdigüz idi deyu şehâdet etdiler ba’de’t-tezkiye ve’t-ta’dîl mezbûr ve bâ-şâhidlerün sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fi Evâ’il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh ve Mustafa b. Mehmed ve Ali b. Abdullah ve Sofi Mehmed ve gayruhum mine’l-müslimîn.

a) Zeliha bt. Hacı Hızırilyâs'ın yirmi otuz yıl önce tek gözünün oyun oynarken kör olması

Kaziye-i ikrâr

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Zeliha bt. Hacı Hızırilyâs mahfil-i şer'de bundan sâbık yigirmi otuz yıl mikdâr vardır ki oğlancıklar ile oynarken bir gözümde urub gözüm ma'lûl olduğu Hediye (?) bt. Seyyidyâr bile (...) ma'lûl iden oğlanı bilür dediği ikrâr Hediye'nin vekîli olan [O]ruç Ömer b. Mehmed talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dîvâne Hıdır ve Ahmed b. Hıdır ve Bekir b. Ca'fer Kethüdâ ve Memi b. Halîl ve Ahmed b. Doğan.

b) Mahmûd'a babasının kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa b. Yusuf karye-i Bekmezlü'den Mahmûd'un nefsine kefil talep ettiği ecilden mezbûr Mahmûd'un babası Eylemiş kefil olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Vakkâs ve Memi b. Halîl ve Mustafa b. Bâlî ve Ahmed b. Hıdır ve Dîvâne Hıdır.

c) Ali b. Yusuf'a babasının kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa b. Yusuf oğlu hissesiçün karye-i Bekmezlü'den Ali b. Yusuf'un nefsine kefil talep ettiği sebebden babası Yusuf kefil olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dîvâne Hıdır ve Memi b. Halîl ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

d) Eylemiş'in, Ahmed b. Mehmed'in öğütmek için değirmene getirdiği üç kile arpayı öğütüp ununu alıp götürmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Mehmed bilesince Eylemiş nâm kimesne mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed takrîr-i merâm kılub dedi ki değirmene öğülmek için dört kile arba eyledüb gittiğimde işbu Eylemiş öğüdüb ununu alub evine gitmiş deyücek vicâhen mezbûr

Eylemiş ikrâr idüb dedi ki mezbûr Ahmed'ün değirmenci yanında değirmenden üç kile ununu alub gene teslîm etdim dediği ikrâr sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: ve Ali b. Abdullah ve Musa b. Yusuf ve Memi b. Halîl ve Dîvâne Hıdır.

Belge 14 / Sahife 27

a) Mustafa b. Deveci Hoşkadem'in, yirmi otuz yıl önce oyun oynarken Zeliha bt. Hacı İlyâs'm tek gözünü kör etmediğine ve zarar vermediğine dair yemin etmesi

Kaziye-i Göz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Zeliha bt. Hacı İlyâs bilesince Mustafa b. Deveci Hoşkadem mahfil-i şer'e gelüb mezbûre Zeliha takrîr-i merâm kılub dedi ki ben oğlancık iken yigirmi otuz yıl mikdâr vardır ki oğlancıklarla oynarken işbu Mustafa benim gözümde urub ma'lûl eyledi deyücek vicâhen mezbûr Mustafa inkâr ile cevâb viricek mezbûre Zeliha'dan beyyine taleb olundukda beyyineden 'âciz olub mezbûr Mustafa'ya şer'an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda mezbûre Zeliha'nın gözünden urmadığına ve zarar etmediği ve bilmediğine yemîn billah idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Hıdır ve Demir b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Hacı Fakîh.

b) Ali'nin gece saatinde Ahmed b. Hıdır'ın avlusuna girmesi

Kaziye-i Ahmed ma'a Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Hıdır bilesince (...) Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed işbu Ali gice ile 'avlum içine geldi deyücek vicâhen mezbûr Ali cevâb idüb dedi ki işbu Ahmed'i 'avlusu içine bir 'Arab ırkâd var (...) kettân yoldurmağa akçe virüb dururdu sabâh timar vaktinde ırkâdlık için kettân yolmağa da'vet itmeğle vardım dediği Ahmed talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İsa b. Evrân ve Memi b. Halîl ve Mahmûd Dürzibaşı ve Ali b. Abdullah.

c) Hamza b. Osman'ın Ali'nin nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Hıdır (...) Ali'nin nefesine kefil talep etdüğü sebebeden (...) Hamza b. Osman kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Ahmed b. Abdullah ve Mahmûd Bey Dürzibaşı ve İsa b. Evrân.

Belge 15 / Sahife 28

a) Hacı Halîfe'nin Esir Yusuf b. Sâlih'in nefesine kefil olması

Kaziye-i Esirci Yusuf b. Sâlih

Vech-i tahrîr-i hurûf Esirci Yusuf b. Sâlih'in nefesine karye-i Bekmezlü'den Hacı Halîfe kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İsa b. Evrân ve Mevlânâ 'İzzeddîn el-imâm ve Dürzibaşı Mahmûd Bey.

b) Yörük taifesinden Ahmed b. Süleymân Fakîh'in, Memi b. Mehmed'in nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) ırkad olan Memi b. Mehmed'ün nefesine subaşı elinden yörük tâ'ifesinden Ahmed b. Süleymân Fakîh kefil olub sebt-i sicil olundu.

Sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı b. Eyyûb ve Dâvud b. Abdullah ve Dertlü İlyâs.

c) Muhtesib Ali'nin, Bülbül adlı cariye aracılığıyla Karakılıç'tan sığır parası olan iki yüz altmış akçe teslim alması

Kaziye-i havâle-i iki yüz altmış akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Süleymân Paşa vakfı olan su sığırlarının zâbit olan Bülbül nâm câriye Karakılıç zimmetinde olan su sığır bahâsından iki yüz altmış akçe muhtesib Ali'ye havâle etmiş idi Ali'den meblağ-ı mezbûr iki yüz altmış akçe[y]i kabûl etdim Karakılıç zimmetinde bâkî kalmadı dedi da'vam yokdur dediği ikrâr Karakılıç talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Ahmed b. Abdullah.

d) Memi b. Hacı Sa'dî'nin, İlyâs b. Yusuf'tan otuz akçe ücretini aldığı işi yapmaması

Kaziye-i İlyâs ma'a Memi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs b. Yusuf Memi b. Hacı Sa'dî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İlyâs takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Memi bana altı (...) ki geçen bayrama varınca hıdmet idüb ben dahî (---) deyu kulumuz olub otuz akçe ücret (---) idüb meblağ-ı mezbûrı Memi'ye teslim etdim şimdi benden kaçmak ister deyücek vicâhen mezbûr Memi tasdik idüb hidmetim bedel[i] otuz akçe[y]i aldım kabz dediği ikrâr İlyâs talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Belge 15 / Sahife 29

a) Kethüdâ Ca'fer'in Liman vakıf karyesi deştibaniliğini bir yıla otuz beş akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Deşt-bânilik

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ca'fer Kethüdâ mahfil-i şer'de 'Âişe Sultân vakfindan Liman vakıf karyede vâki' olan deşt-bâniligi ta'rîh-i sicillâtndan bir yıl deşt-bâniligi otuz beş akçe mukâta'aya kabûl etdim dedi.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (BOŞ).

b) Hıdır b. Ömer'in, amcası Köse Veli b. Hıdır ile kırk koyun karşılığında anlaşmaya varması

Kaziye-i Hızır ma'a Köse Veli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hıdır b. Ömer bilesince Köse veli b. Hıdır mahfil-i şer'e gelüb hâzirân olub mezbûr Hıdır takrîr-i merâm kılub dedi ki babam Ömer fevt oldukda işbu 'ammim Köse Veli bi-tarîk-i vesâyet-i velâyet babamdan bana cihet-i ırsla müntakil olan hisseme zabt ve tasarruf eylemiş hâliyâ ben bâliğ oldum mâlımı taleb ederin deyücek vicâhen zikr olan Köse Veli mezbûr Hıdır'ın kavlini tasdik etdikden sonra zikr olan Hıdır'un babasından ırsla müntakil olan esbâb-ı mukabelesinden bedel zikr olan Köse Veli kendü mâlinden kırk 'aded koyun bedel virüb mezbûr Hıdır zikr olan kırk koyunu bi-tarîki's-sulh alub zikr olan Köse Veli'nin zımmetini ibrâ ve iskât-ı küllî eylediği sebebden Köse Veli talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, İlyâs b. Hüseyin, Mustafa b. Hamza ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Emîr karyesinde vefat eden Karaca'nın Yusuf Çiftliği'ndeki iki müdd buğdayının yedi yüz akçeye Mustafa Çelebi b. Ali Bey'e satılması

Kaziye-i Hacı Emîr'de fevt olan Karaca'nın buğday bey' olundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki livâ-i Biga'da vâki' olan beytü'l-mâl 'âmili İshâk b. Abdullah vekili olan oğlu Memi karye-i Emîr'de müteveffâ olan Karaca'nın 'abdü'l-mülki olan karye-i mezbûr toprağında Yusuf çiftliği demekle ma'rûf yerde olan iki müddlük kök buğdayını yedi yüz akçeye Mustafa Çelebi b. Ali Bey bey' idüb mezbûr Mustafa Çelebi dahî kabûl idüb talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Şevvâl sene 935 / 8 – 17 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Ahmed, Ali Re'is ve gayruhum.

Belge 16 / Sahife 30

a) Fâtıma bt. Mehmed Çelebi'nin Hamza b. Karahacı ile değirmen mukataasından iki bin yüz on bir akçesini teslim alması, başka alacağının kalmaması

Kaziye-i Fâtıma ma'a Hamza

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Fâtıma bt. Mehmed Çelebi bilesince Hamza b. Karahacı mahfil-i şer'e hâzirân olub mezbûre Fâtıma ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Çavuş civârında vâki' olan mülkde (...) değirmeni işbu sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebîu'l-evvelin ibtidâsından mukâta'aya dutub bir yıl yedi ay zabt ve tasarruf idüb mukâta'a akçesinden zımmetinde iki bin yüz on bir akçe hakkım zâhir olub bin beş yüz akçesin İshâk b. Abdullah alub İshâk'dan bin beş yüz akçe aldım kabz etdim ve altı yüz on bir akçe[y]i mezbûr Hamza elinden aldım kabz etdim iki bin yüz on bir akçeden zikr olan Hamza zımmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı zikr olan mukâta'a husûsunda mezbûr Hamza ile da'vâm ve nizâ'ım kalmadı mu'arrefdir (?) deyücek vicâhen ve şifâhen mezbûr Hamza dahî tasdik idüb talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkadir Çelebi ve Abdurrahman Halife ve Mustafa b. Bâlî ve Hüseyin b. Ahmed ve Mustafa Çelebi.

b) Yusuf b. Köse ve oğlu Muharrem'in şehrin eskiden beri kasapları oldukları

Kaziye-i kassâb

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi-i şehirde kassâb Yusuf b. Köse ve oğlu Muharrem mahfil-i şer'e hâzirân olub oldukda şöyle cevâb idüb dedi ki biz kadîmden şehrin ta'yîn olunmuş kassâblarıyuz hâliyâ (---) kassâblık koyun eti buldurub yetürmeği iltizâm eyledikleri (---) şehir halkı talepleri ile sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: 'İzzeddîn Halîfe el-imâm ve Murâd Halîfe el-imâm ve İsa Nar Çiçeği ve Mustafa b. Bâlî ve Ali ibn (BOŞ).

c) Kara Yunus b. Alagöz'ün Tatar taifesinden Hasan b. Yunus'un zararına kefil olması
Vech-i tezkire oldur ki tâ'ife-i Çingene'den Hasan b. Yunus'a Kara Yunus b. Alagöz kefil-i bi'z-zarar oldı mezbûr (...) 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. Abdullah, Nar Çiçeği b. İsa.

Belge 16 / Sahife 31

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Subaşı İshâk'ın oğlu Memi'ye teslim edilmesi, ardından sahibine teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık sancâk yerinde dutıldı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ağakoyun ardından Hasan b. Abdullah elinden bir uzun boylu buğday enlü çatık kaşlu koyun gözlü kara sakallu Bosneviyyü'l-asl arkasında ['abâ] var ve zibun giyer sâhib olmadığı sebebden subaşı İshâk'ın oğlu Memi'ye teslim olunub günde hıfzı ve nafakasıyçün ikişer akçe takdîr olunub sicil olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşere min şehr-i Şevvâl sene 935 / 26 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfın efendisi kazâ-i Mihaliç'den karye-i Bulgar'dan olub subaşı Kâsım b. Abdullah vekîl Dâvud b. Ömer'e Durmuş Kethüdâ b. Mehmed'e kefil-i bi'z-zarar ve bi'n-nefs olduğu sebebden teslim olduğu sebebden sebt-i sicil olundu.

b) Kaçak kölenin, Yeniçeri Ahmed'in mülkü olması

Zikr olunan Ağakoyun ardında dutılan 'abd-ı abık Mihaliç kazâsından Bulgar köyünden Yeniçeri Ahmed'in vekîl-i sâbite's-şer' olan Kalomani b. Dürzi'ye mezbûr yeniçerinin 'abd-ı memlûkı idüğü sâbit oldukda (...) Kalomani'ye teslim olundu.

Üst satır: ve zararına kefil Dimetoka'da yeniçeri Ali b. Abdullah ve Gönan'da (...) ve Köse Hasan b. Abdullah kefil oldukları sebebden sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Hamza Fakîh ve Hacı (---) b. Abdülbâkî.

c) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Subaşı Memi'ye teslim edilmesi, ardından sahibine teslimi

'Abd-ı abık sancâk yerinde dutıldı.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ağakoyun adında Hasan b. Abdullah elinden bir uzun boylu saruşın açık kaşlu gök ala gözlü kösece başında saçlu Bosneviyyü'l-asl arkasında ak 'abâ ve takye yevmî iki akçe nafaka takdîr olunub Subaşı Memi b. Mu'arrefe'ye teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi's-tâsi' 'aşer min şehr-i Şevvâl sene 935 / 24 Haziran 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi karye-i Havran-ı Kebîr'de Hıdır b. Üveys'in idüğü tahte'ş-şer' sâbit olub Ca'fer subaşı elinden teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

d) Kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Ca'fer b. Abdullah'a teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık Çınarlu yerinde

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çınarlu'dan Sâlih elinden bir orta boylu saruşın gök ala gözlü açık kaşlu tıraş arkasında kısa 'abâ var başında (---) var yevmi iki akçe nafakayla Ca'fer b. Abdullah'a teslim olundukda sebt-i sicil olundu.

Hurrîre min zâlik 23 Şevvâl sene 935 / 30 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Turbeyi b. Durmuş, Zâde b. Mustafa, Mahmûd b. Koladır (?).

e) İskender b. Abdullah'ın yemin etmesi

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Danişmendlü'den İskender b. Abdullah (...) yemîn billah etdüğü sebt-i sicil oldı.

Cerâ-zâlike Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. (---) Ali b. (---).

Belge 17 / Sahife 32

a) Aydın b. Toflu'nun Ahmed'in avlusuna elinde bıçakla girmesi

Kaziye-i Ahmed ma'a Aydın

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. (...) bilesince Aydın b. Toful mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Aydın ile avlumuz içine geldi elinden bir varsak bıçağın dahî aldık deyücek vicâhen mezbûr Aydın nişanlusı olan Elif bt. İbrahim'i görmeğe verdim dediği ikrâr sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İsa b. Evrân ve Mevlânâ Ömer b. Bahtiyâr ve Dîvâne Hıdır ve Mustafa [b.] Bâlî.

b) İshâk b. Abdullah'ın, Ahmed Obası Çiftliği'nin mahsulatını bir yıla üç yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Ahmed Obası nâm muvakkıf çiftlik bey' aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah mahfil-i şer'de şöyle ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Ahmed obası nâm muvakkıf çiftlik hâsılını bir yıla üç yüz akçeye mukâta'aya kâbul etdim dediği ikrâr sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Halîfe b. Bahtiyâr ve Dîvâne Hıdır ve Memi b. Halîl.

c) Aydın b. Toflu'nun vurmadiğına yemin etmesi

Kaziye-i Aydın yemîn etdüğü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Aydın b. Toful nâ- ma'kûl yere urmadığına yemîn billah idüb sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ömer [b.] Bahtiyâr ve Memi b. Halîl.

d) Emrullah b. Tırak'ın Aydın b. Toflu'ya kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Aydın

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Aydın b. Toful'un subaşı Memi elinde karye-i (...) Emrullah b. Tırak kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Hamza Fakîh ve Ömer Halîfe b. Bahtiyâr.

Belge 17 / Sahife 33

a) Ramazân b. Pınar'ın vakıf karyesi Bakacık'ın mahsulatını bir yıla beş yüz elli akçeye alması

Kaziye-i Bakacık timârı bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ramazân b. Pınar mahfil-i şer'e gelüb Bakacık nâm muvakkıf karye hâsılını bir yıla beş yüz elli akeye kabûl etdim didüğü ve Ramazân nefsine Mustafa b. İskender kefil olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ömer b. Bahtiyâr ve Ali b. Abdullah ve Murâd Halîfe ve Hacı İlyâs Halîfe ve Hacı Hıdır.

İshâk b. Abdullah iki yüz elli akçe ziyâde idüb bir yıla sekiz yüz akçeye kabûl etdi.

b) Yeniçeri Ca'fer'in Hüseyin b. Abdullah için aldığı çukayı, Ca'fer'in kardeşi Yorgi'nin teslim etmemesi

Kaziye-i çuka

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hüseyin b. Abdullah bilesince Yorgi b. Kosta mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hüseyin takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Yorgi'nin karındaşı Ca'fer nâm yeniçeri benim için bir asumânî Selanik çukası alıvirüb gönderivermiş işbu virmeüyüb bana mâni' olur deyücek vicâhen mezbûr Yorgi tasdîk idüb sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza ve Ömer Halîfe [b.] Bahtiyâr ve gayrum.

c) Kazbağı Çiftliği mahsulatının bir yıla otuz akçeye mukataaya alınması

Kaziye-i Kazbağı nâm çiftlik bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Cabni içinde olan Kazbağı nâm muvakkıf çiftliği hâsılını otuz akçe mukâta'aya kabûl etdim deyücek sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

d) Kefalet davası

Kaziye-i kefalet

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i (...) Peykâr'ın nefsine Dîvâne Hıdır (---) kefil olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Belge 18 / Sahife 34

a) Okunamayan Arapça hüküm

b) Pîr Ahmed Çelebi'ye miras kalan iki bin beş yüz akçenin, Murâd b. Kâsım'da emanetken Ahmed Çelebi'nin mektup aracılığıyla Hüsâm b. Abdullah'a teslim ve emanet edilmesini istemesi

Kaziye-i iki bin beş yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefs-i şehirden Ali Akkaz'da İlyâs Çelebi Nûreddîn Efendi'nin 'utekâtından fevt olan İskender'ün muhallefâtından zikr olan Nûreddîn'in sulbî oğlu Pîr Ahmed Çelebi Efendi'ye cihet-i irsiyle müntakil olan iki bin beş yüz akçe sâbıkân Biga kâdısı olan İskender Efendi mevlânâ Murâd b. Kâsım emânet komuş eylemiş hâliyâ zikr olan mezbûr Ahmed Çelebi meblağ-ı mezkûr iki bin beş yüz akçe[y]i Hüsâm b. Abdullah'a teslim idesin deyu mektûb irsâli buyurmağın mektûb-ı şerîf vâsıtasiyle meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz akçe zikr olan Murâd ma'rifetiyle Çardak'da mütemekkin olan zikr olan Hüsâm'a emânet konulub mezbûr Hüsâm dahî bi-tarîki'l-emânet meblağ-ı mezbûr alub kabûl edicek Murâd talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve İsa b. İsmail ve Dâvud b. Turgud ve İshâk Kethüdâ ve Ahmed b. Doğan ve Dertlü İlyâs ve Alaaddîn b. Halîl Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

Belge 18 / Sahife 35

a) Nûreddin Evkâfî mütevellisi Murâd b. Kâsım'ın, eski mütevellî olan Hüsâm b. Abdullah'tan vakfa ödeyeceği bin dokuz yüz kırk akçeyi talep etmesi

Kaziye-i Murâd ma'a Hüsâm

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki bundan sâbıkân merhûm Nûreddîn evkâfına mütevellî olan Murâd b. Kâsım mütevellî-i sâbık Hüsâm b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Murâd takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu mezbûr Hüsâm elinden zikr olan mütevelliyeti ben berât-ı pâdişâhîyle aldığım da vakıf akçesinin bana teslim edüb zımmetinde bâkî bin dokuz yüz kırk vakf akçe kaldı taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Hüsâm cevâb idüb dedi ki zikr olan meblağın dokuz yüz kırk akçesi vakf-ı merkûm için deynimdir ve bin akçe bana berâtım harc-ı râhî için virüb ben dahî tevelliyetimden ferâgat idüb harcı için bin akçeyi merbûten virüb tevelliyeti aldı ve eğer

harcım virmez ise ben tevelliyetimden ferâgat itmek üzere deyücek bu vechle ikrâr Murâd ve müteveli Hasan/Hüsâm talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İsa b. İsmail, İshâk Kethüdâ ve Ahmed b. Turgud ve Ahmed b. Doğan ve gayruhum.

b) Müteveli Hasan'ın Murâd Halife ve Hüsâm'dan vakıf akçelerini teslim alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan bin dokuz yüz kırk akçenin bin altı yüz akçesin zikr olan Hüsâm vakf için virdiği kabûl idüb ve üç yüz kırk akçesini zikr olan Murâd Halife vakf için edâ itmeği kabûl idüb ve benden gayri Murâd Halife vakf için altmış akçe dahî ve ben alıb edâsına iltizâm gösterdikleri mütevellî Mevlânâ Hasan talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dâvud b. Turgud ve İsa b. İsmail ve İshâk Kethüdâ ve Ahmed b. Doğan.

c) Konusu tespit edilemeyen hüküm

Vech-i tezkire oldur ki (...) sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fî gurre-i min Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. İskender, İshâk b. Abdullah.

Belge 19 / Sahife 36

a) Eksik tuz satışları

Kaziye-i tuz eksik geldiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki tuz tavnâf kâtib Abdullah'ın bir akçelik bey' etdüğü tuzdan yüz elli dirhem tuz eksigi bulunub cem'-i kesîr ve tavnâf-ı mezbûr muvacehesiyle vezn olunub sebt-i sicil oldu.

Ve def'a Dâvud [b.] Turgud'un Pîr Ali [b.] Turgud'un iki akçeleri aldığı tuzda üç yüz dirhem ve Mustafa b. Kabalu'dan aldığı tuzda yüz elli dirhem eksigi ve (...) aldığı bir akçelik tuzda yüz elli dirhem tuz eksigi bulunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs kâtib ve Hasan Halife b. Hamza Fakîh ve Mevlânâ 'İzzeddîn Dânişmend Hoca ve İsa b. İsmail ve İshâk Kethüdâ ve Ramazân b. Peykâr ve Ömer b. Halîl Fakîh ve İlyâs (...) ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) İlyâs'ın Hediye bt. Ahmed'in vekili olması

Kaziye-i vekâlet-i İlyâs

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs (...) Hediye (?) bt. Ahmed'in vekîl-i mutak idüğüne 'adl-i müslimînden Mustafa b. Hacı ve Ramazân b. Pınar ve Hacı b. Süleymân şehâdet idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ 'İzzeddîn Dânişmend Hoca ve Murâd Hasan b. Hamza Fakîh ve Hacı İlyâs Halîfe ve Hacı Hıdır ve İsa b. İsmail ve İskender b. Abdullah ve Memi b. Halîl Fakîh.

c) Vakıf karyesinden buğday satışı

Kaziye-i Dede b. buğday bey' olunduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nûreddîn evkâfından Evrân nâm karye hâsıl buğdaydan Dede b. Sâlih'e beş müdd buğday sekiz akçeye ta'rîh-i sicillâtdan Zi'l-hicce gâyetine varınca bey' olunub sebt-i sicil olundu.

Her (...) yüz akçe virmek üzere virildi ve zarar-ı mâle kefil Dâvud b. Turgud olub mütevellî ve kâtib ma'rifetiyle tescil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İskender b. Abdullah ve Kassâb Yusuf ve Ali b. Abdullah.

Belge 19 / Sahife 37

a) Hıdır b. Ömer'in Musa b. Dâvud'un aldığı muhallefâtta hak iddiasından vazgeçmesi

Kaziye-i Hıdır ma'a Musa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hıdır b. Ömer bilesince Musa b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hıdır takrîr-i merâm kılub dedi ki anam fevt olub muhallefâtına işbu Musa'nın ana[sı] Selîme Hâtûn vasî olub zabt etmiş Selîme dahî fevt olub muhallefât işbu Musa zabt biz hakkımızı işbu Musa'dan taleb iderüz deyücek vicâhen mezbûr Hıdır'un hakkı olmadığına mezbûr Musa yemîn billah idüb ve Hıdır dahî da'vâsından (...) olıcak ferâgat itdikde sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah kâtib ve Ali b. Abdullah.

b) Akhisarlı Seyyid Ali'nin Nûreddin vakfından buğday satın alması

Kaziye-i Akhisârlu buğday aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Nûreddîn evkâf hali (?) mikdârından dört müdd buğday her kili sekiz akçeye her ayda iki yüz akçe virmek üzere Akhisârlu Seyyid Ali b. İshâk (?) kabûl idüb vakf-ı mezbûr mütevellîsi mevlânâ Hasan talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Şevvâl sene 935 / 18 – 27 Haziran 1529.

Şuhûd: İbrahim b. Sabâh ve Ali b. (...), Musa b. Yusuf ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Zarar-ı mâle Hamza b. Osman kefil oldu.

c) Kiril, Yorgi ve diğer Yorgi'nin Gelibolu gümrükçüsü olan Şevablu'dan haksız gümrük vergileri aldığı iddiasıyla davacı olmaları

Kaziye-i Gümrük

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kiril ve Yorgi ve diğêr Yorgi bir ma'kûle zımmîler bilesince Gelibolu gümrükçüsi vekîli olan Şevablu nâm zımmî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr zımmîler takrîr-i merâm kılub dediler ki biz gelüb Kemer nâm limandan balık satun alub üç sandala koyub gümrük deyu Yorgi (...) yetmiş iki akçe ve 'öşr-i sandaldır dahî yetmiş iki akçe ve bir sandalda dahî yetmiş iki akçemizi aldı olagelmiş değıldir kânûn değıldir akçemizi taleb ideriz dediklerinde mezbûr Şevablu kadîmden eğer olan limandan bu aslıdan (?) gümrüğü olagelmişdir ahkâm-ı şerîf dahî vardır eğer alınagelmeyüb kânûna muhâlif olıcak olur ise akçeleri gene vireyin deyu iltizâm idecek talepleri sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (...) Halife ve Ali b. Abdullah ve Hacı Hıdır ve İskender b. Abdullah.

Belge20 / Sahife 38

a) Doğancı Ahmed'in Taşköprülü'ye beş yüz seksen akçe borcu olduğunu kabul etmesi

Kaziye-i akçe-i Taşköprülü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Doğancı nâm karyede mütemekkin olan Doğancı Ahmed mahfil-i şer'de ıkrâr ü i'itrâf dedi ki Taşköprülü'nin vakf akçelerinden zımmetimde asl-ı mâl beş yüz akçe ve (...) bahâsından dahî seksen akçe deynimdir deyücek mütevellî Hacı İlyâs Halife talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Dânişmend Hoca ve Muslihiddîn Nâ'ibü's-şer' ve Memi b. Halîl Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Kâsım Hasan b. Mustafa'nın Selvi isimli kadının yolunu kesip başını yaraladığını kabul etmesi

Kaziye-i ıkrâr-ı Hasan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülaç'dan Kâsım Hasan b. Mustafa mahfil-i şer'de şöyle ıkrâr idüb Selvi nâm hâtûnun yoluna varub başını yardım deyücek İskender b. Mahmûd talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Nâ'ibü's-şer' ve Durmuş Kethüdâ ve Dîvâne Hıdır ve Ali b. Abdullah.

c) Eynebeyi b. Doğancı'nın, gece Ali b. Atmaca'nın evine girmedigine dair yemin etmesi

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Atmaca bilesince İnebeyi b. Doğancı mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki gice ile bizim evimize geldi deyücek vicâhen inkâr idüb şer'an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nâ'ib Muslihiddîn ve Durmuş Kethüdâ ve Hasan Kethüdâ ve Ali b. Abdullah.

d) Peykârî b. Üveys'in, Ömer b. İlyâs'tan aldığı bir müdd arpa karşılığında bir müdd 'alef vermesi

Kaziye-i Arpa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Peykârî (?) b. Üveys bilesince Ömer b. İlyâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Peykârî takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ömer'e dahî bir müdd 'alef virdim deyücek vicâhen mezbûr Ömer cevâb idüb dedi ki işbu Peykârî'ye bir müdd arpa karz virdim imdi ana bedel bir müdd 'alef virdi deyücek vicâhen mezbûr Peykârî bir müdd arpa aldım dediği ıkrârı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Kethüdâ ve Veli Subaşı ve İshâk b. Abdullah.

Belge 20 / Sahife 39

a) Ali b. Abdullah'ın, Hasan b. Nasûh'un evi yakınında kasaplık yapmasının yasaklanması

Kaziye-i Hasan ma' 'Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Saruca'da Hasan b. Nasûh bilesince Ali b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hasan takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ali evimiz yanında kassâblık idüb sığır boğazlar evimiz üzeridir kabûl etmezüz deyücek vicâhen mezbûr Ali sığır boğazladım deyücek ev yanında 'avlu içinde sığır boğazlama deyü men' olunduğu sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Veli Subaşı ve Ali b. Abdullah ve Hasan Kethüdâ.

b) Lütfî b. Musa ve İsa'nın Peykârî b. Üveys'e vekil olmaları (?)

Kaziye-i kefâlet-i Sâlih

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Çökler'de (?) Sâlih b. Mürsel bilesince Peykârî b. Üveys mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Sâlih takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Peykârî benim evimde 'avretim Râbi'a'ya gelmiş ben vekîli talebi derim deyücek vekâleti 'udûl-i müsliminden Lütfî b. Musa ve İsa b. (BOŞ) şehâdetleri ile sâbit olub sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dîvâne Hıdır ve İshâk b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Peykârî b. Üveys'in Sâlih b. Mürsel'in evine girip karısı Râbi'a'ya saldırması

Kaziye-i Sâlih ma'a Peykârî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Sâlih b. Mürsel bilesince Peykârî b. Üveys mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Sâlih takrîr-i merâm kılub dedi ki gündüz ile işbu Peykârî benim evime gelüb 'avretim Râbi'a'nın üzerine girüb 'avretim bir değnek ile kovmuş deyücek vicâhen mezbûr Peykârî inkâr ile cevâb vericek mezbûr Sâlih'den iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i

müslimînden Lütfî b. Musa (BOŞLUK) şehâdet idüb şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olub sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. Abdullah ve Dîvâne Hıdır ve Ali b. Abdullah.

d) Dîvâne Hıdır b. Abdullah'ın Peykârî b. Üveys'ten resm-i bennâk alacağı olması

Kaziye-i Dîvâne Hıdır ma'a Peykârî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dîvâne Hıdır b. Abdullah bilesince Peykârî b. Üveys mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hıdır takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Peykârî zımmetinde bize müte'allik üç yıllık resm-i bennâk var taleb iderin deyücek vicâhen tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmûd ve İskender b. (---) ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, İshâk Kethüdâ.

Belge 21 / Sahife 40

a) Ali b. Ömer ve amcası Köse Veli b. Hıdır arasındaki miras meselesinde tarafların önce uzlaşmaya varmaları, daha sonra Ali'nin cayması fakat şahitler aracılığıyla davanın Köse Veli lehine çözümlenmesi

Kaziye-i Ali ma'a Köse Veli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Ömer bilesince 'ammisi Köse Veli b. Hıdır mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki benim babam Ömer fevt olub muhalledâtından cihet-i irsle bana müntakil olan sığır işbu 'ammim Veli vasî olub zabt itmiş taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Veli cevâb idüb dedi ki işbu Ali'ye kendü mâlimden bir çift kara öküzi esbâbıyla ve bir müdd buğday ve bir arpa ve bir müdd 'alef ve babasının evini verdim bi-tarîki's-sulh mezbûr Ali dahî zikr olan öküzleri ve arpa ve buğday ve 'alef ve evi alub kabûl kabz idüb bâkî hakkından benim zımmetimi min külli'l-vücûh ibrâ ve iskât idüb min ba'd da'vasından vazgeçüb mâ-beynimizde fasl-ı husûmât ve kat'-i nizâ' oldı deyücek vicâhen mezbûr Ali mezbûr Veli'nin da'vasını tasdîk zikr olan esbâbı bi-tarîki's-sulh aldım kabz etdim amma 'aklım zâyî' idi sekrânda idi deyücek mezbûr Veli'nin iddi'âsına muvâfık 'udûl-i müslimînden İskender b. Mahmûd ve Durasan b. Hıdır ve Yusuf b. Nasûh ve Ahmed b. Abdullah şehâdet idüb dediler ki mezbûr Ali kavlen ve fi'len nâfiz-i tasarrufâtında iken zikr olan esbâbı mezbûr Köse Veli'den alub kabz mezkûr Veli'nin zımmeti ibrâ ve iskât idüb min külli'l-vücûh da'vasından ferâgat idüb mâ-beynlerinde fasl-ı husûmât ve kat'-i nizâ' oldı deyu şehâdet etdiklerinde şahidûn-ı mezbûrünün şehâdetleri ba'de't-tezkiye ve't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâki' olub mezkûr Veli talebi ile sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Bazarlu b. Hamza ve Ali b. Abdullah ve Memî b. Halîl Fakîh.

b) Yarım kalmış hüküm

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki kasaba-i Edremid sâkinlerinden Mustafa b. Sinân mahfil-i şer'e hâzır ve nâzır gelüb yine karye-i mezbûreden Hasan b. Yusuf ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki Atlukaza.

Belge 21 / Sahife 41

a) Mahmûd b. ---'nın Çingene Yunus b. Kâsım'la at karşılığı takas ettiği tayın ayıplı çıkması üzerine Mahmûd'a atın geri verilmesi

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mahmûd b. Kalafal bilesince Yunus b. Kâsım çingene mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mahmûd takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu çingene ile bir ak aykır virüb bir kır yıllık tay aldım (...) deyücek (ÜSTÜ ÇİZİLİ) amma tayda 'ayıb var deyücek 'ayıb zâhir olub bey' fesh olur aykır Mahmûd'a virilüb sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâl sene 935 / 28 Haziran – 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Bazarlu Hamza ve Ali b. Abdullah ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

b) Yetimlerin davası

Kaziye-i beş yüz akçe yetim için

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki muhtesib Ali b. Abdullah mahfil-i şer'de ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki karye-i Beyobası'nda müteveffâ olan Beyli b. (BOŞ) iki oğlan yetimleri Ali'ye ve Ramazân'a cihet-i irsle bağ bahâsından bin beş yüz akçe Timur b. (...) ben aldım kabz etdim ta'rih-i sicillâtdan bir yıla hıdmetime aldım mülk evimi beş yüz akçeye satdım bir yılda yetmiş beş akçeye evi icraya aldım va'de-yi aharında icrâ (...) evimi (...) deyücek zıkr olan yetimlerin Tahir b. Tırak (?) talepleri ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve Bazarlu b. Hamza ve Memi b. Halîl Fakîh ve İsa b. İsmail ve Mevlânâ İbrahim el-imâm Çâvuşköy ve gayruhum.

c) Yusuf b. Canıklü'nün, İbrahim Halife'ye bin dokuz yüz akçeye sattığı kölenin alacağından kalan yüz akçesinden İbrahim Halife'nin Kur'an okuması karşılığında vazgeçtiğini kabul etmesi

Kaziye-i İbrahim Fakîh ma'a Yusuf

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İbrahim Halife bilesince Yusuf b. Cânıklü mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İbrahim takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Yusuf'dan bin dokuz yüz akçeye bir kul satun aldım akçesi (...) ve ba'zı elimden teslîm olunub yüz akçesi mezbûr Yusuf ferâgat idüb ben dahî iki hakkım (?) Kelâmullah okıduvircekler aldım deyücek vicâhen mezbûr Yusuf yüz akçesi bâkî kalub taleb iderün deyücek mezbûr İbrahim'in iddi'âsına muvâfik beyyine taleb

olundukda şâhiden ‘âciz olub mezbûr Yusuf’a şer’an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda bâkî yüz akçeye iki kelâmullah kırâ’at ediver vazgeçüb dimediğine yemînden nükûl idüb mezbûr İbrahim Fakîh’in berât-ı zımmeti için sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ Murâd b. Kâsım ve Bazarlu b. Hamza ve Yazırlu Kethüdâ ve İsa b. İsmail ve Ali b. Abdullah ve Hasan Fakîh.

Belge 22 / Sahife 42

a) Evran b. Seyyid Ali’nin Cüneyd Çiftliği mahsulatını bir yıla yüz akçeye alması

Kaziye-i Cüneyd Çiftliği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki oldur ki Evrân b. Seyyid Ali mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Evrân ıkrâr ü i’tirâf idüb dedi ki karye-i Demirciler civârında vâki’ Cüneyd Çiftliği hâsıl bir yıl yüz akçeye kabûl etdim dedi.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Sinân ve Hasan b. Ahmed.

b) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs’ın Cüneyd Çiftliği mahsulatını bir yıla dört yüz akçeye alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer’de ve zikr olan çiftlik için yüz akçe ziyâde idüb yıllık mahsulatı dört yüz akçeye kabûl idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûd: Ahmed b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

c) Dâvud b. Abdullah’ın Hisareri Çiftliği mahsulatını bir yıla üç yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Hisareri Çiftliği Dâvud aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dâvud b. Abdullah mahfil-i şer’de karye-i Azâdlu civârında vâki’ olan Hisâleri demekle ma’rûf çiftliği bir yıla hâsılını üç yüz akçeye mukâta’aya kabûl etdim dediği sebebden sicil kayd oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

d) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Hacı Hıdır’a teslim etmesi; kaçak kölenin diğer kaçaklarla birlikte neler yaptığını anlatması

Kaziye-i ‘abd-ı abık sancâk yerinde tutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i İbrahimbey’de mütemekkin olan Dede b. İbrahim birkaç yoldaşları ile bir uzun boylu saruşın kaşı açık bıyıklu Bosneviyyü’l-asl kul dutub getirüb şehirde mahbes[e] habes iden Hacı Hıdır’a teslim idüb günde nafakası ve hıfz için ikişer akçe takdîr olunub tescîl olundu.

Tahrîren fî isneyn min şehr-i Zi’l-ka’de sene 935 / 8 Temmuz 1529.

Zikr olan ‘abd-ı mevsûf ıkrâr ve i’tirâf idüb dedi ki (...) Marko ve Niko (...) kul (...) ve diğér (?) Ali kul Şîrmerd (...) beşimiz Abdülkâdir Çelebi’nin ağılından bir kır aykırımı ve bir davarın sığırın boyundurunı alub gidüb dağda boğazladık derilerini aldık dediği ıkrâr sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Şevvâl sene 935 / 6 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Sinân ve İbrahim b. (BOŞ) ve Hacı Hıdır b. Hamza Fakîh el-İmâm ve Ali b. Abdullah ve Dede b. Hamza ve Timurhan Dürzi.

ve Mahmûd Fakîh’in bir ineği boğazladık.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfin efendisi karye-i Azâdlu’da Köse Veli alduğı sâbit olub tescil oldı.

Şuhûdü’l-hâl: (---) b. Seyyid Sinân ve Dede Halîfe el-imâm ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

Belge 22 / Sahife 43

a) Bilâl’in Dâvud’un kızıyla birlikte olmadığına yemin etmesi (?)

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dâvud b. (BOŞ) bilesince Bilâl b. (BOŞ) mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Dâvud takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Bilâl benim kızım (...) gördüm deyücek vicâhen mezbûr Bilâl inkâr ile cevâb virüb şer’an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: İshâk b. Abdullah ve Memi b. Halîl.

b) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, sahibine teslimi

Kaziye-i ‘abd-ı abık müsellemin yerinde dutıldı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Cemşîd mütemekkin olan İbrahim karye-i Saruca kurbunda (...) demekle ma’rûf mevzi’de bir kul bulub uzun boylu saruşın Macariyyü’l-asl sâhib yokdır deftere kayd etdirdi.

Tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmis min şehr-i Zi’l-ka’de sene 935.

Müsellemin İskender teslim olundu.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan kulın efendisi karye-i Doğancı’da Kara Mustafa’nın idüğü tahte’ş-şer’ sâbit olub sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

c) Mustafa b. Hamza’nın İbrahim’in ölen babası Ali’de yüz akçe alacağına kalması

Kaziye-i yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa b. Hamza bilesince İbrahim b. Ali mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu İbrahim’in babası Ali’ye yüz akçe virüb Ali fevt olub akçe zimmetinde kaldığına Korucı Nasûh ve Hasan b. Bahşi şehâdet idüb İbrahim muvâcehesinde sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ömer Halîfe ve Süleymân Kethüdâ ve gayruhum.

d) Sığırtmaç Ferhâd'ın baktığı Hacı Ali'nin ineğine kurt saldırması

Kaziye-i İnek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Ali bilesince sığırtmaç Ferhâd mahfil-i şer'e gelüb Hacı takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ferhâd sığırtmaçdır gelürken bir kara sığır ineğimi kurt dutmuş evime getürdüm üç dört gün vardır sonra boğazladık dediği ikrâr sebt-i sicil oldu.

Belge 23 / Sahife 44

a) Çingene Eynes'in Mustafa b. Ahmed'den elli akçe almadığına yemin etmesi

Kaziye-i Çingene yemîn etdiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa b. Ahmed (...) bilesince Eynes nâm çingene mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu çingene benim bir (...) ile elli akçe aldı deyücek vicâhen inkârla cevâb virüb şer'an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan Kethüdâ ve Ali Kethüdâ ve Ahmed Molla ve gayruhum.

b) Sancakbeyi Kâsım Bey'in Biga kazasındaki Emîr Bey tumarını bir yıla bin altı yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Emîr Bey timârı bey' olundığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Emîr Bey kazâ-i Biga'da vâki' olan İpeklü ve tevâbi' ile timârı hâsılı bey' olunmak lâzım olunmağın piyâde sancağı beyi Kâsım Bey hazretleri zimmetine ta'rîh-i sicillâtından bir yıllık mahsûlât bin altı yüz akçeye mukâta'aya yazılıb subaşî Ca'fer talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan Kethüdâ ve Kâtib Ali ve Sinân Bey ve İshâk b. Abdullah.

c) İneköy'ü mukataaya alan Dâvud b. Abdullah, Memi b. Halîl ve ortaklarının 935 senesi için iki bin iki yüz altmış sekiz akçeyi Mihaliç emîni Kâsım Çelebi'ye teslim etmeleri

Kaziye-i teslîm-i Ece göli (...) Mihaliç

Vech-i tezkire oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan Mihaliç kâdîlarına tâbi' Ece gölü dimekle ma'rûf gölü mukâta'a tutan Dâvud b. Abdullah ve Memi b. Halîl'in vesâyir şerîklerine Mihaliç emîni Kâsım Çelebi sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e yılının Şa'bânının yigirmi üçünden Şevvâl guresine gâyetine varınca yevmi'l-kast iki bin iki yüz altmış sekiz akçe teslîm eyledik deyu sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ b. Mahmûd, Mustafa b. Bâlî, Dâvud b. Ömer, Hacı b. Abdullah, Mehmed Re'is b. Abdullah.

d) Yarım kalan hüküm

Kaziye-i Emine iki bin akçe teslim olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mihaliç hâsslarından kazâ-i Biga'da vâki' olan Ece göli ve Alemdar mahsûlâtın üç yıla bin otuz altı akçeye mukâta'aya dutan Dâvud b. Abdullah ve Bâlî b. İlyâs ve Ali b. İsmail bâkî şerîkleri ile sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Zi'l-ka'de'inde ibtidâsından Zi'l-hicce intihâsına varınca iki aylık yevmü'l-kast iki bin akçe mukâta'a-i mezbûrdan zikr olan hâsıl emîn Kâsım Çelebi b. Ahmed.

Belge 23 / Sahife 45

a) Biga sancağı emini Sinân Çelebi'ye iki bin akçe teslim edilmesi

Kaziye-i teslim-i (...)

Vech-i tezkire oldur ki Biga sancâk bâd-ı hevâsını dutan Memi b. Mu'arref ve Mustafa b. Dâne mezbûr sancâk emîni Sinân Çelebi'ye işbu hamse yılından iki bin akçe teslim eyledükleri sebt-i sicil olundu.

Yevmi't-takassutdan (?).

Cerâ-zâlike fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. İsmail, Ali Bey b. Mustafa, Ahmed b. Mustafa.

b) Yahşi'nin, Yunus'un ineğini yaralaması

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Kalkanlu'dan Yunus b. Canpaşa meclis-i şer'-i şerîfe Yahşi b. İbrahim hâzır getirib benim ineği okla urdu dediği mezbûr Yahşi ıkrâr eyledi ki sebt-i sicil oldu.

Cerâ-zâlike fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey b. Mustafa, Ali b. İsmail.

c) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i (...)

Vech-i tezkire oldur ki tâ'ife-i (...) Çakmak Hamza b. Abdullah (...) Abdullah kefil-i bi'n-nefs olduğu 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ-zâlike fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Yörük Halîl, Bâlî b. Musa, Mustafa b. Bâlî.

d) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Hacı Ca'fer'e teslim edilmesi, müddet-i örfiyesinin bitmesinin ardından sekiz yüz akçeye Hacı Bey b. İskender Bekir'e satılması

Kaziye-i 'abd-ı abık sancâk yerinde

Vech-i tezkire karye-i Kargu'dan Beylü b. Ömer bir yava orta boylu saruşın gök ala gözlü kösece açık kaşlu Hırvatıyyü'l-asl arkasında ak kebe keçesi var başında keçe takyesi var yevmî iki akçe nafakasıyla Hacı Ca'fer teslim olundukda sebt-i sicil olundu.

Cerâ-zâlike fi 9 Zi'l-ka'de sene 935 / 15 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dâvud b. Abdullah, Mustafa b. Bâli, İshâk b. Abdullah, Memi b. Yunus.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan kulun müddet-i 'örfiyesi tamâm olub mâ-beynden tâlibîn ve'r-râgıbîn mecâmi'- nâsda satmak edâ olunub bey'-i-ma'-yezîd olub aher bey' sekiz yüz akçeye karye-i Bekçi'de mütemekkin olan Hacı Bey b. İskender Bekir'e mukarrer olub yava zabt Memi b. Halîl'in ve bâkî şerîklerinin elinden teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Rebî'ul-evvel sene 936.

Şuhûdü'l-hâl: Cemşîd Bey ve Ya'kûb Kethüdâ ve Ramazân b. Durdu Fakîh.

(---) teslim etdikleri sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Belge 24 / Sahife 46

- a) Üç yıllığına bin akçeye mukataaya alınan Osmanlar vakıf karyesinin Dâvud b. Abdullah tarafından yüz akçe fazla verilerek üç yıllığına bin yüz akçeye mukataaya alınması, tekrar aynı bedele aynı süreyle Sa'îd b. Ahmed tarafından mukataaya alınması**

Osmanlar vakfi bey' olunduğı

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Osmanlar nâm karyenin vakf yerinin mahsûlâtı meremmette konulmuşdur zikr olan yerin mahsûlâtı bin akçe üç yıllıka mukâta'aya bey' olunmuş idi şimdikihâlde Dâvud b. Abdullah yüz akçe ziyâde idüb üç yıllık mahsûli bin yüz akçe mezbûr Dâvud'a kabûl etdiğı sebebden sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. İskender ve Nar Çiçeği b. İsa ve Mustafa b. (BOŞ).

Mezbûr vakf karye-i Osmanlar'dan Sa'îd b. Ahmed üç yılına bin yüz akçe alub kabûl eylediğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ-zâlike fi gurru-i Zi'l-hicce sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ b. Abdullah, Nazır-ı diğeri b. Yusuf Ali Re'is.

- b) Dört yüz akçeye mukataaya alınan Hisâleri Çiftliği'nin Dâvud b. Abdullah tarafından bir yıla dört yüz elli akçeye mukataaya alınması**

Hisâleri Çiftliği

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Azâdlu nâm karyenin kurbunda Hisâleri Çiftliği demekle ma'rûf mevkûf çiftlik dört yüz akçeye bey' olunmuşdu şimdikihâlde Dâvud b. Abdullah zikr olan

çiftliğün hâsılına elli akçe ziyâde idüb yıl tamâmına dört yüz elli akçeye kabûl etdüğü sebebeden virilüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. İskender ve Nar Çiçeği İsa ve Ali b. Abdullah el-muhzır.

c) Hıdır tarafından üç yıla sekiz yüz akçeye mukataaya tutulan Ya'kûb Bey Çiftliği'nin Seyyid Ali b. İbrahim tarafından üç yıla dokuz yüz akçeye mukataaya alınması

Vakf-ı Ya'kûb Bey

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Azâdlu nâm karye kurbunda Ya'kûb Bey Çiftliği demekle ma'rûf çiftliği üç yıla mukâta'aya Hıdır zımmetinde sekiz [yüz] akçeye aldı hâliyâ ta'rîh-i kitâbdan üç senenün vâki' olan mahsûlün yüz akçeye ziyâde idüb üç yıl tamâmına mukâta'aya Seyyid Ali b. İbrahim ile dokuz yüz akçeye kabûl etdüğü sebebeden virilüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Nar Çiçeği İsa.

d) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Dâvud b. Abdullah'ın Osmanlar ve Hisareri Çiftlikleri konusunda her şeyde ortak oldukları

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Dâvud b. Abdullah meclis-i şer'e hâzirân gelüb dediler ki Osmanlar vakfını ve Azâdlu kurbunda Hisârerî Çiftliği ve Ya'kûb Bey Çiftliği mukâta'aya alub zikr olan çiftliklerin mahsûline her husûsuna müşterek olduk deyu ıkrârları talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Nar Çiçeği İsa.

Belge 24 / Sahife 47

a) Eyyûb Hacı'nın yüz akçeye mukataaya aldığı Kaya Çiftliği'ni Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın elli akçe fazlayla bir yıla yüz elli akçeye mukataaya tutması

Kaya Çiftliği

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Çakırlu nâm karye kurbunda Kaya Çiftliği demekle mevkûf çiftlik bir senenin mahsûli Eyyûb Hacı'nın zımmetinde yüz akçeye mukâta'aya aldı ta'rîh-i mezbûra Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs elli akçe ziyâde idüb yıl tamâmına yüz elli akçe üzerine kabûl idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Nar Çiçeği İsa.

b) Ali kulu b. Dürzi İsa'nın Mahmûd b. Hacı Pîrî'ye kefil olması

Kefâlet

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Mahmûd b. Hacı Pîrî'den kefil taleb olundukda Ali kulı b. Dürzi İsa nefsine kefil olub deftere kayd olundu.

Fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Hasan b. Hamza Fakîh ve Mustafa b. İskender.

c) Pîrî b. Umurca'nın gece vaktinde Nasûh b. Halîl'in avlusuna girmediğine yemin etmesi

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Nasûh b. Halîl baba Pîrî b. Umurca[y]ı meclis-i şer'e ihzâr idüb eyitdi ki gece ile havlum içinde/ içine bir kimesne girüb işbu Pîrî'den zann iderim deyücek mezbûr Pîrî inkâr eyledi ba'de'l-inkâr mezbûr Nasûh'ın beyyinesi olmayub ve mezbûr Pîrî yemîn billah virüb deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Nar Çiçeği İsa ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

d) Pîrî'nin babası Umurca'nın oğluna kefil olması

Kefâlet

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Pîrî b. Umurca'dan kefil taleb olundukda mezbûr babası Umurca nefsine kefil olduğu her ne vakit taleb oluna ihzâr ide deyu deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh ve Ali b. Seyyid Vakkâs ve Nar Çiçeği İsa.

Belge 25 / Sahife 48

a) İlyâs'ın Hacı Kemâl b. Mustafa'nın nefsine kefil olması

Kefâlet-i Hacı Kemâl ve Ahmed

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Ahmed ve Hacı Kemâl b. Mustafa nâm kimesnelerden ehl-i 'örf olan İshâk kefil taleb olundukda İlyâs b. (...) Hacı Kemâl'e kefil-i bi'n-nefs olub deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve İlyâs b. Abdullah.

b) Dürzî Levend'e kefil olan Hacı Kemâl ve Ahmed b. Mustafa'nın, örf taifesinden İshâk b. Abdullah Dürzi Levend'i talep ettiğinde yedi kadılık bölgesi aramalarına rağmen bulamamaları ve meseleden beraat etmeleri

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki 'ummâl tâ'ifesinden İshâk b. Abdullah Hacı Kemâl ve Ahmed b. Mustafa nâm kimesneler ile meclis-i şer'e hâzirân gelüb mezbûr İshâk da'va kılub eyitdi ki Dürzî Levend nâm kimesnenin nefsine işbu Ahmed ve Hacı Kemâl kefil olmuşlar idi hâliyâ bulun deyu teklîf olmuş idi hâliyâ bulunmayub getürmediler dedikde mezbûrân Ahmed ve Kemâl cevâb virüb dediler ki zikr olan Dürzî'yi talep etdikde yedi kâdılık aradık bul[a]madık deyu husûs için fetvâmız hâzır vardır deyücek fetvâlarına nazar olunub yedi kâdılık arayub

bulunmasa artık (?) talep olunmaya deyucek mezbûrân Ahmed ve Hacı Kemâl yedi kâdîlik yeri aradıklarını ba'zısından temessükler ibrâz idüb ba'zı temessükleri suya düşüb şehâdet etdikleri sebebden ber-mûceb-i-fetvâ zikr olan husûsundan beri oldukları beri olduklarına sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Dâvud b. Abdullah ve Turbeyi b. (BOŞ) ve Kâtibü'l-mukayyed Hacı İlyâs.

c) Bir yıla dört yüz elli akçeye mukataaya tutulan Hisareri Çiftliği'nin, Memi b. Halîl tarafından bir yıla beş yüz akçeye mukataaya alınması

Hisâleri Çiftliği

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Azâdlu nâm karye kurbunda vâki' Hisâleri dimekle ma'rûf çiftliğin bir yıllık mahsûlün dört yüz elli akçeye Seyyid Ali imâm kabûl etmiş idi şimdiki hâlde ta'rîh-i mezbûrdan Memi b. Halîl elli akçe hâzır ziyâde idüb bir yıllık mahsûli beş yüz akçeye tamâm olub kabûl etdüğü sebebden virilüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Takyacı Emîr ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî.

Belge 25 / Sahife 49

a) Gönanlu karyesi halkının, Memi b. Yunus'un atının kuyruğunu kesmediklerine dair yemin etmeleri

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Memi b. Yunus Gönanlu nâm karye halkı ile meclis-i şer'e hâzirân gelüb Memi takrîr-i da'va kılub eyitdi ki köylerinde varub gice ile atının kuyruğun kesdiler dedikde mezbûr karye halkından su'âl olundukda inkâr etdiler ba'de'l-inkâr mezbûr Memi'den beyyine talep olundukda beyyineden 'âciz olub mezbûre karye halkının töhmet-i sâbıkası yok idüğüne ve kendülerinden zarar olmaduğuna Memi talebiyle yemin billah virilüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Takyacı Emîr ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî.

b) Yakalanan kaçak köleye nafaka takdiri, Yaya sancakbeyi katibi Bekir'e teslimi, daha sonra sahibine teslim edilmesi

'Abd-ı abık Çınarlu'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Çınarlu nâm karyede yava açık kaşlu arkasında keçe kafyânı ve ak 'abâ ve ayağında çarık giyer bir 'abd-ı abık tutulub yaya sancağı beyi kâtibi Bekir'e teslim olunub yevmî ikişer akçe hıfzına ve nafakasına takdîr olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 14 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Memi b. Halîl ve Kâtibü'l-mukayyed el-Hâc İlyâs.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i (...) sancağında mütemekkin olan Arslan Bey b. Süleymân mülki idüğü tahte'ş-şer' sâbit oldukda vekîl olan Ali b. Abdullah'a Ca'fer elinden teslîm olunub emmizâdesi olan Nasûh kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkâdir Çelebi ve (...) ve Ali b. Abdullah.

c) Mustafa b. Ali ve Mustafa b. Yusuf Hacı'nın Ca'fer b. Hıdır'ın nefesine kefil olmaları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefs-i Biga'dan Mustafa b. Ali Emîn Mustafa b. Yusuf Hacı Ca'fer b. Hıdır'a kefil-i bi'n-nefs oldular ki inde'l-hâce ihzâr idile.

Cerâ-zâlike fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nasûh b. Halîl, Nasûh babası.

Belge 26 / Sahife 50

a) Sahibi bilinmeyen kaçak hayvanın yakalanması, yaya sancakbeyi katibi Bekir'e teslim edilmesi

Yavânın düğe kara sığır boynuzu ak üç yaşında Çınarlu'da tutuldu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Çınarlu nâm karyede bir gök kara sığır düvesi boynuzu ak üç yaşında sahibi nâ-ma'lûm olmağın yavaya kayd olunub ve yaya sancağı beyi kâtibi Bekir'e teslim olunub deftere kayd olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Zi'l-ka'de sene 935 / 14 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve İshâk b. Abdullah ve Memi b. Halîl.

b) Mezîd b. Mahmûd'un Musa b. İbrahim'in nefesine kefil olması

Kefâlet-i Musa b. İbrahim

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Alibey nâm karyeden Musa b. İbrahim'den kefil talep olundukda nefesine Mezîd b. Mahmûd kefil olduğu sebebden deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Ali b. Abdullah muhzır ve Hacı İlyâs Abdülaziz.

c) Rus asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Yavacı Memi b. Halîl'e teslimi, müddet-i örfiyesi dolduktan sonra dokuz yüz akçeye Hacı Bey b. İskender Bey'e satılması

Kaziye-i 'abd-ı abık sancak yerinde dutıldı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki şehirde Bâyezîd dürzi elinden bir ‘abd-ı abık uzun boylu saru alagözlü kaşı çatık Rusiyyü’l-asl arkasında kettân gömlek ve ‘abâ yelek ve ayağında (...) ve babuç giyer sâhib olmadığı sebebden Yavâcı Memi b. Halîl’e teslim olunub günde nafakasiyçün ikişer akçe takdîr olunub.

Tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi’ ‘aşer min şehir-i Zi’l-ka’de sene 935 / 20 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfin müddet-i ‘örfiyyesi tamâm olub mecâmi’-i nâsda bey’-i-ma-yezîd olub tâlib başılarında nidâ olundukda dokuz yüz akçeye karye-i Yeniçeri’de mütemekkin olan Hacı Bey b. İskender Bey üzerinde karâr idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Ali b. Abdullah ve Memi b. Abdullah.

Belge 26 / Sahife 51

a) Çingene taifesinden Bahş b. Mustafa’nın Çingene Hekim İbrahim’e kefil olması

Kefâlet-i İbrahim Çingene hekîm

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İbrahim nâm hekîm Çingenenin nefesine İshâk b. Abdullah kefil taleb etdüğü sebebden çingene tâ’ifesinden Bahş b. Mustafa çingenenin kefil oldı min taleb (...).

Tahrîren fî Evâ’il-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mahmûd Bey Dürzibaşı ve Memi b. Halîl ve gayrum.

b) Dimtri’nin İshâk b. Abdullah’tan Atlu kasap adına, alacağı olan dört yüz akçeden iki yüz akçesini teslim alması

Kaziye-i Dimitri ikrâr etdüğü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Timütri nâm zimmî bilesince İshâk b. Abdullah mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Timütri ikrâr ü i’tirâf idüb dedi ki Atlu kassâb nâm kimesnede koyun bahâsından yedi akçe vâki’ olub İshâk zimmetinden havâle olunub taleb etdikde dört yüz elli akçeye sulh olunub va’de verilmiş (...) dört yüz akçenin iki yüz akçesinin işbu İshâk’dan alub bâkîsinden İshâk’ın ibrâ ve iskât idüb sulh etdim dedüğü ikrârı İshâk talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ’il-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî ve gayrum.

c) Kaçak hayvan yakalanması

Kaziye-i (...) tâ’ife sâhib toprağında bulundı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ayarcı ‘âmil olan Hıdır b. Abdullah mahfil-i şer’de zikr olan Ayarcı’ya tâbi’ bir ‘aded bir dişî siyâh ve sağ kızakları kara sığır sâhib yokdur deyücek sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ’il-i Zi’l-ka’de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Belge 27 / Sahife 52

a) Ev satışı ihtilafı

Kaziye-i ev Dertlü İlyâs

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dertlü İlyâs (...) b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İlyâs takrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i Kalafatlu'da vâki' olan çatma (?) evimi üç yüz seksan akçeye işbu (...) evimi taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr (...) muvâcehe cevâb idüb dedi ki zikr olan evi Aydoğdı'ya üç yüz seksan akçeye satdım benim rub'umu zikr olan İlyâs dahî kabûl idüb min ba'd da'vam yokdur didi deyücek vicâhen mezbûr İlyâs inkâr ile cevâb edicek zikr olan Aydoğdı'nın iddi'âsına muvâfik beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Aslıhan b. Ali şehâdet idüb dediler ki mezbûr İlyâs zikr olan evün Aydoğdı'ya satduğımı kabûl etdim min ba'd ve tamâm ve bir akçe [hakkım] yokdır dediği ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmûd b. Ahmed ve Ali b. Abdullah ve Ahmed b. Abdullah ve Pîr Ali b. Bahşi ve Mustafa b. Abdullah ve Hıdır b. Amileddîn.

b) Nasûh b. Musa'nın İbrahim Ali'den doksan akçe kaftan-baha alacağı olması

Kaziye-i Nasûh ma'a İbrahim

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nasûh b. Musa bilesince İbrahim Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Nasûh takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu İbrahim zımmetinde kaftân bahâsında doksan akçe var deyücek vicâhen tasdîk eylediği sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Aydoğdı b. Sa'di ve Ahmed b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah ve Ali b. Abdullah.

c) Hasan b. Bahşi'nin, kefil olduğu Çakmak Ahmed'in kefaletinden başka yere gitmek istediği için vazgeçmesi

Hasan kefâletinden çıktığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hasan b. Bahşi bunda sâbık Çakmak Ahmed Ahmed nâm kimesne[y]e kefil olub Ahmed aher yere gitmek isteyücek mezbûr Hasan zikr olan Ahmed'i subaşı İshâk teslîm idüb kefâletinden çıktığı sebt oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey Doğançı ve Abdülkâdir Çelebi ve Ahmed b. Abdullah ve Ali b. Abdullah.

Belge 27 / Sahife 53

a) Ömer b. Durmuş'un Börücek karyesi sipahisi olan Seyyid Bey'in vekili olması

Kaziye-i vekâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ömer b. Durmuş bilesince karye-i Börücek sipâhisi olan Mustafa b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ömer takrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i mezbûr sipâhisi olan Seyyid Bey'in ben vekiliyim deyücek vekâleti sâbitü'r-rey-i şâhidân-ı 'udûlânla. Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkâdir Çelebi ve Ali Bey Doğancı.

b) İlyâs b. Abdullah'ın Börücek sipahisi Seyyid Bey'in vekili olan Ömer b. Durmuş'a yüz seksen akçe teslim etmesi

Kaziye-i İlyâs b. Abdullah

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs b. Abdullah bilesince karye-i Börücek sipâhisi olan Seyyid Bey'in vekil olan Ömer b. Durmuş mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İlyâs takrîr-i merâm kılub dedi ki mezbûr Seyyid Bey'e beş yüz seksen sübürgesi için yüz akçe ve bir müdd buğday için seksen akçe virüb teslîm etdim şimdiki hâlde hâsılından deyücek vekil-i mezbûr muvâcehesinde Küçük Hasan ve Yusuf b. Durmuş vech-i meşrûh üzere şehâdet idüb şehâdetleri sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey Doğancı ve Ahmed b. Abdullah.

c) Beytü'l-mâl âmili olan İshâk b. Abdullah'ın mirîye ait olduğunu iddia ettiği Çâvuş karyesindeki bağın İlyâs b. Abdullah'a ait olduğuna karar verilmesi

Kaziye-i İshâk İlyâs

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki beytü'l-mâl âmil olan İshâk b. Abdullah bilesince İlyâs b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk takrîr-i merâm kılub dedi ki Korucı Hıdır nâm fevt olub karye-i Çâvuş'da bir kıt'a bağ kaldı vâris yokdur mâl-i mirîye müte'allikdir taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr İlyâs cevâb idüb dedi ki zikr olan bağ on yıldan ziyadedir ki satun alınmış mülkümdür deyücek mezbûr İshâk zikr olan bağ beytü'l-mâle müte'allik olduğunu tahte'ş-şer' isbâtından 'âciz olub ve dahî da'vasından ferâgât etdüğü sebebeden bağ İlyâs elinde mukarrer olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Amileddîn Fakîh ve Orhan Kethüdâ ve gayruhum.

Belge 28 / Sahife 54

a) Orhan b. Süleymân'ın, Abdülkâdir Çelebi b. İbrahim Bey elinde olan yund atın, kendisine ait kaybolan atı olduğunu iddia etmesi

Kaziye-i Yund

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Orhan b. Süleymân bilesince Abdülkâdir Çelebi b. İbrahim Bey mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Orhan takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu benim bir gurması (?) doru yelesi ve kuyruğu siyâh dırnakları siyâh ve dördüncü yaşında bir kancık yundım gâyib

olub işbu Abdülkâdir'in elinde buldum taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Abdülkâdir takrîr-i merâm kılub dedi ki zikr olan yund benim mülk doru yundımın (...) deyu netâ'ic-i da'vasını edicek iddi'âsına muvâfık 'udûl-ı müslimînden Hüseyin [b.] Abdullah ile Mustafa b. İlyâs ve Mezîd b. Mahmûd şehâdet idüb dediler ki zikr olan mevsûf yund mezbûr Abdülkâdir'in doru yund ki (...) Abdülkâdir'in mülk yunddır deyu şehâdet etdiklerinde şehâdetleri ba'de't-tezkiye ve't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâki' olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Hamza b. Yunus ve İshâk b. Abdullah ve Hasan b. Abdullah ve ve Amileddîn Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) İlyâs b. Abdullah ve Ahmed'in Abdülkâdir Çelebi'nin elindeki atın Orhan b. Süleymân'ın kaybolan atı olduğu hususunda şahitlik etmeleri

Kaziye-i Orhan için şehâdet etdikleri

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki Orhan b. Süleymân (...) Abdülkâdir Çelebi muvâcehesinde takrîr-i merâm kılub dedi ki benim kestâne (...) yelesi ve kuyruğı siyâh ve ayakları siyâh üç buçuk yaşında tayım gâyib olub yund (...) deyücek şehâdet için İlyâs b. Abdullah şehâdet idüb (...) doru (...) yelesi ve kuyruğı ve dırnakları siyâh bildirib (...) dördüncü yaşındadır deyu şehâdet etdi ve Pîr Ali şehâdet idüb kestâne ve tüyleri ve kuyruğı siyâh ve ayakları siyâh bildirdi kestâne renklü üç buçuk yaşındadır dahî ve Ahmed b. Yusufhân kestâne tüylü yeleşti ve kuyruğı siyâh ayakları gövdesine muvâfıkdır deyücek şehâdet eyledüğü kelîmât Abdülkâdir talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve İshâk b. Abdullah ve Ali Bey Doğancı ve Ali b. Abdullah ve Hasan Fakîh b. Ahmed ve Amileddîn b. Ali ve gayruhum.

Belge 28 / Sahife 55

a) Pîr Ali b. İbrahim'in, Malkoç Çelebi tumarında olan hıyar öşrünü bir yıla iki yüz akçeye alması

Kaziye-i Sarlık timârı bey' oldı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîr Ali b. İbrahim mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Malkoç Çelebi'nin timârı dâhilinde sipâhiye müte'allik olan koz ve armud ve Sarluk cânibinde olan hıyârun 'öşrin bir yıla iki yüz akçeye kat' kabûl etdim dediği ve zarar-ı mâle Ali b. (...) kefil olub Kethüdâ Durmuş talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Fakîh ve Veli b. Alicân.

b) Cemşîd Bey'in Koyuncıbaşı Todoro'nun nefesine kefil olması

Kefâlet-i Todoro

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş'da sâkin Cemşîd Bey subaşı elinden Koyuncıbaşı Todoro'nun nefesine kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Ali b. Ömer ve Pîrî b. el-mütevellî ve Hüseyin Kethüdâ ve Nar Çiçeği.

c) Ali kulu ve İsa b. İsmail'in, Malkoç Çelebi tımarındaki armut, hıyar ve kuzu vergilerini iki yüz yirmi akçeye mukataaya almaları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali kulu ve İsa b. İsmail mahfil-i şer'e gelüb mezbûrlar ıkrâr ü i'tirâf idüb dediler Malkoç Çelebi'nin sipâhiye müte'allik armudı ve kuzı hâsılını ve hıyarlara olan hâsıl evvelden olıgeldiği üzere iki yüz yigirmi akçeye mukâta'aya kabûl etdik dediler.

Tahrîren fî Evâ'il-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 – 16 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali b. Mehmed ve Pîr Ali ve Veli b. Alicân.

d) Mustafa'nın sipahi Ali yanında sefere katıldığını beyan etmesi

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Ulucak'dan Mustafa Kablan b. Nasûh mahfil-i şer'-i şerîfde Servi bt. Hıdır hâzır getirib takrîr-i merâm kılub dedi ki ben sipâhi Ali b. Seyyid yanında altı ay vardır ki eşdim deyu ıkrâr eylediği sebt-i scil olundu.

Cerâ-zâlike fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Yunus, İbrahim b. (...), Memi b. Mu'arref, Ali Re'is b. Abdullah.

e) Mustafa'nın Servi bt. Hıdır'la davasının olmadığını kabul etmesi

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Ulucak'dan Mustafa b. Kablan Nasûh mahfil-i şer'-i şerîfde Servi bt. b. Hıdır'la min ba'd da'vam ve nizâ'ım yokdur vech-i mine'l-vücûh deyu ıkrâr eylediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Yunus, İbrahim b. (---).

Belge 29 / Sahife 56

a) Nûreddin evkâfına ait meyve bahçelerinin sekiz ay vade ile bin altı yüz akçeye Mehmed b. Kablan'a satılması

Bey'-i bağçe-i anâr ve meyve ve ceviz ve emrud Mevlânâ Nûreddîn

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Mevlânâ Nûreddîn evkâfının Viran nâm çiftliğinde vâki' anâr bağçesinde vâki' olan meyvelerin fi'l-cümle kadîmden satıldığı üzere Mehmed b. Kablan'a bin altı yüz râyicü'l-vakt akçeye sekiz ay va'desiyle kabûl etdim deyücek vakf-ı mezbûrın mütevellîsi Hasan Fakîh virdim deyücek talebiyle sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Busa'id b. (...) 'Osmanlar ve Hıdır b. Mehmed Osmanlar.

Ve kefil-i bi'l-mâlin Hamza b. Osman ve İbrahim b. (...).

b) Ali b. İskender'in Nûreddin evkâfına ait meyve bahçelerini bir yıla bin yedi yüz akçeye mukataaya alması, Yusuf b. Kethüdâ ve Abdullah b. Hasan'ın kefil olmaları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefis-i şehirde mahalle-i Câmî'de Ali b. İskender mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali ikrâr ve i'tirâf idüb zikr olan bağçede vâki' olan fi'l-cümle meyvelerini evvelden olageldiği üzere bir yıla bin yedi yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi ve zarar-ı mâle Tebbâğlar/Debbâğlar Mahallesi'nden Yusuf b. Kethüdâ ve İbrahim Çelebi Mahallesi'nden Abdullah b. Hasan kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Kâtib İlyâs ve İbrahim b. Halîl ve Ali b. Abdullah ve İshâk b. Abdullah ve Kebe (?) Bâlî b. Devlethân ve Mustafa b. İskender.

c) Mehmed b. Kablan'ın adı geçen bahçeleri bin sekiz yüz akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan Mehmed b. Kablan'dan yüz akçe dahî ziyâde idüb bin sekiz yüz akçeye kabûl etdim dedi.

d) Ali b. İskender'in adı geçen bahçeleri iki bin akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. İskender mahfil-i şer'de iki yüz akçe dahî ziyâde idüb sekiz ay va'de ile iki bin akçeye zikr olan bağçe cemî' meyvelerini kabûl etdim dedi zarar-ı mâle Yusuf b. Kethüdâ ve Abdullah b. Hasan kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İlyâs Çelebi Kâtib, İbrahim b. Halîl ve İshâk b. Abdullah ve Mustafa b. İskender ve Mehmed b. Kablan.

e) Adı geçen bahçelerin sekiz ay vade ile iki bin akçeye mukataaya alınması, Emîn b. Hacı ve İbrahim b. Türk'ün kefil olması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mevlânâ Nûreddîn evkâfindan Virân nâm çiftlikde vâki' olan anâr bağçesine iki bin elli akçe hâsılın sene 935 yılından alub (...) Molla Emîn b. Hacı 'İvaz ve İbrahim b. Türk kefâletiyile işbu ta'rîh-i sicilâtdan sekiz ay va'de ile sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bilâl b. Yusuf, (...) b. Mustafa, Turbey b. Durmuş, Mehmed b. Abdullah, Sinân b. Halîl ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

Belge 29 / Sahife 57

a) Kaçak kölenin yakalanması, Hacı Hıdır'a teslim edilmesi, daha sonra sahibi Hasan b. İbrahim'e teslim edilmesi

'Abd-ı abık Osmanlar yerinde tutuldu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Osmanlar nâm karyeden Hıdır b. Mehmed bir saruşın gök alagözlü uzun boylu kösece tıraş bıyıklu sağ elinin şehâdet barmağı düşük ve dahî yarası var bir ‘abd-ı abık dutub mahbûsları hıfz iden Hacı Hıdır’a teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî 15 Zi’l-ka’de sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 21 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve kâtibü’l-(...) Abdülaziz ve Ebu Sa’îd b. (...) Osmanlar.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki ‘abd-ı mevsûfin kazâ-i Balıkesir’den Karesi (...) Hasan b. İbrahim müstehak çıkub nefsi şehir-i mezbûrede Ahmed Fakîh kefil-i bi-zarar olduğu sebebeden teslim olunduğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Zi’l-ka’de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

b) Osman’ın nefsine Timurhan Dürzi’nin kefil olması

Kefâlet-i Osman

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki karye-i Yeniçeri’den Hersekli on dört (?) Osman Selanıklü’nün nefsine Abdülkâdir Çelebi kefil taleb etdüğü sebebeden şehirde Timurhan Dürzi mezbûr Osman’ın nefsine cemî’ zararına kefil oldı ne vakit taleb olunursa bulur.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi’l-ka’de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Hasan Çelebi mütevellî ve Hacı İlyâs kâtib ve İbrahim b. Halîl ve gayruhum.

c) Hatîb b. Dâvud’un nefsine babası Dâvud’un kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Halîl

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ahmedbey’de mütemekkin olan Hatîb b. Dâvud’un nefsine Abdülkâdir Çelebi kefil taleb etdüğü sebebeden babası Dâvud kefil ne vakit taleb olunursa bulur.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi’l-ka’de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Hasan Halîfe mütevellî ve Hacı İlyâs kâtib ve İbrahim b. Halîl ve Timurhan Dürzî ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine’l-hâzirîn.

Belge 30 / Sahife 58

a) Arap asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve subaşı adamı Veli’ye teslim edilmesi, kölenin bir yıl önce azat edildiğinin ortaya çıkması

‘Abd-ı abık siyâh kul Çavuşköy yerinde tutuldu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki bir siyâh kul ‘abd-ı abık sağ ayağı aksak kasîrü’l-kâmet köhne ‘abâlar giyer Çavuşköy timârında tutulub timâr-ı mezbûrun subaşısı ademisi Veli’ye teslim olundu ve yevmî ikişer akçe nafaka takdîr olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî 15 Zi’l-ka’de sene hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e / 21 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh ve Kâtibü’l-mukayyed İlyâs.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki yörüklerden (...) demekle ma'rûf hâssa yörüklerden Hacı Mustafa b. Babazeyd mahfil-i şer'e hâzır gelüb şöyle ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki zıkr olan bu siyâh benim satun alınmış kulum idi bir yıl mikdâr vardır ki hasene ve rızâ-i Resûlullah cemî' mâlîmden azâd idüb azâde idtim el-ân azâde olmuşdur sâyir hürler gibidir da'va ve nizâ'im yokdur deyücek vicâhen mezbûr 'abd tasdik itdüği talebi sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Bey b. Aslıhan Bey ve Ramazân b. Yörük ve Veli Subaşı karye-i Çâvuş ve Ali b. Abdullah el-muhtesib.

b) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Subaşı Turbey'e teslimi, daha sonra sahibi Ali Bey b. Mehmed'e teslim edilmesi

'Abd-ı abık sancâk yerinde tutuldu.

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Kargu'da mütemekkin olan Mehmed b. Osman elinde bir 'abd-ı abık orta boylu koyun gözlü (...) sakallu Macariyyü'l-asl başında kızıl çuka kete arakiyye ve kır 'abâ yelek ve köhne siyâh yakalu 'abâ yelek ve saru köhne cizme giyer sâhib olmadığı sebebden günde hıfz ve nafakasıyçün ikişer akçe takdîr olunub şehir subaşısı Turbey'e teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Zi'l-ka'de sene 935 / 12 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çökler'den Ali Bey b. Mehmed 'abd-ı mevsûfa müstehak çıkub karye-i Cindere'den Ali b. Hamza kefil-i bi'n-nefs olduğu sebebden sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlik fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Belge 30 / Sahife 59

a) Subaşı Ca'fer'in, kaybolan örf görevlisinin Biga kazasındaki tumarını bir yıla dokuz yüz akçeye mukataaya alması

Gâyib olan bey timârı bin dkuz yüz akçeye bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki piyâde sancağı beyi subaşı Ca'fer mahfil-i şer'de Emîr (...) Bey kazâ-i Biga'da olan timârı hâsılını bir yıla bin dokuz yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim deyücek ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûd: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Nu'mân Halîfe ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Mustafa b. Dede'nin evi yakınlarındaki yerin, Bağcılı karyesi imamı olan Hasan Fakîh tarafından yedi sekiz yıldır tasarruf edilmesi ve Hasan Fakîh'in tasarruf etmesine karar verilmesi

Kaziye-i İmâm Hasan Halîfe ma'a Mustafa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa b. Dede bilesince karye-i Bağcılı imâmı olan Hasan Halîfe mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i mezbûrda

vâki' olan mülk evim civârında bir kıt'a yerin işbu Hasan Fakîh tasarruf ider benim evime lâzım olur yerdir deyücek mezbûr Hasan Fakîh cevâb idüb dedi ki zıkr olan yeri sipâhimiz olan olan Kazıcıbaşından on akçe resm-i tapu virüb tapuya alub yedi sekiz yıldır ki tasarruf iderin deyücek tahte'ş-şer' ve'l-kânûn zıkr olan yer mezkûr Hasan Fakîh'in elinde mukarrer kılınub talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Emîrşâh Bey ve Nu'mân Halîfe ve Ali b. Abdullah ve Ramazân Halîfe ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Mustafa b. Mehmed'in mültezimliği

Vech-i tezkire oldur ki nefis-i Biga'dan Mustafa b. Mehmed meclis-i şer'-i şerîfde kazâ-i Biga'nın sancâk (...) halkına yevmî iki akçe 'ulûfeyle (...) sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e yılından zabtına ve hıfzına iltizâm eylediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Halîl, Ali Re'is b. Abdullah, İsa b. İsmail.

Belge 31 / Sahife 60

a) Beytü'l-mâl âmili İshâk b. Abdullah'ın Yörük taifesinden Aydın b. Mustafa'da otuz akçe hizmet bedeli alması (?)

Kaziye İshâk ma'a Aydın

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki beytü'l-mâl 'âmili İshâk b. Abdullah bilesince Yörük tâ'ifesinden Aydın b. Mustafa mahfil-i şer'e gelüb mezkûr İshâk tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Aydın'ın oğlu olan Mustafa'nın ücret hizmetinden işbu Aydın zımmetinde otuz akçe zâhir olub bi't-tamâm aldım deyücek Aydın talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Fakîh b. Ahmed ve Hasan b. Ahmed ve Ali b. Abdullah.

b) Yusuf b. Durmuş'un Ahmed'in nefisine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Saru'da mütemekkin olan Ahmed b. (...) nefisine subaşı İshâk kefil taleb etdüğü sebebeden Yusuf b. Durmuş kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan Halîfe.

c) İskender b. Mahmûd ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın Katırcı, İzzeddin ve Hacı Ahmed Çiftlikleri'ni ortaklaşa mukataaya almaları

Kaziye-i iştirâk çiftlik

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İskender b. Mahmûd bilesince Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İskender ıkrâr ve i'tirâf idüb Katırcı çiftliği altmış akçeye ve (...)

Azadlı çiftliğini elli akçeye ve Hacı Ahmed çiftliği otuz akçe mukâta'a üzere kabûl idüb devredim ki (?) zikr olan üç çiftlik hâsılını bir yıla işbu Seyyid Ali ile (...) ziyân müşterek oldum deyücek vicâhen mezbûr Seyyid Ali zikr olan iştirâki kabûl idüb nısf-ı hâsıl İskender'ün ola ve nısf-ı hâsılı Seyyid Ali'nin olmak üzere sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Veli Subaşı ve Küfeci (?) Mehmedî ve DurAli Halîfe ve Durmuş Kethüdâ.

Belge 31 / Sahife 61

a) Küfeci b. Mehmedî'nin kendisine ait olduğunu iddia ettiği üç koz ağacının Ayhan b. Karagöz'e babasından kalması

Kaziye-i Koz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ayhan b. Karagöz bilesince Küfeci (?) Mehmedî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ayhan tahrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i İğdelü toprağında babamdan müntakil olmuş üç 'aded koz ağaçları işbu Mehmedî sipâhîden tapuya aldım deyu nizâ' ider deyücek mezbûr Ayhan'ın babasından müntakil olmuş mülkdür deyu 'udûl-i müslimînden Murâd Halîfe el- İmâm ve Mehmed b. Çırak şehâdet idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Hasan Halîfe ve gayruhum.

b) Dede b. İbrahim'in Memi Çelebi'nin tumarındaki meyve ağaçlarını bir yıla elli akçeye mukataaya alması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dede b. İbrahim mahfil-i şer'de Memi Çelebi'nin timârı dâhilinde vâki' olan Çınar civârında olan (...) virân dimekle ma'rûf bağçenin armud ve cemî' meyveleri elli akçeye mukâta'aya kabûl etdim deyücek tescîl oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe el-mütevellî ve Hacı İlyâs ve Subaşı Veli ve Hasan Fakîh ve Osman b. (...).

c) Yusuf b. İmâm'ın adı geçen bahçeler hususunda mahkemenin kararını tanımaması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. İmâm mahfil-i şer'de ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki Memi Çelebi'nin (...) virân dimekle ma'rûf olduğu yerin husûsunda mahfil-i şer'e geldiğinden elli akçeye Dede b. İbrahim zımmetinde mukarrer kılınub mezbûr Yusuf emr-i şer'e 'adem-i itâ'at idüb ben mukâta'a akçesin Ali kuldand aldım kâdî bilmezsin dedi dediği kelimât sicil oldu.

Şuhûdü'l-hâl: Dede b. İbrahim ve Ali b. Abdullah ve İshâk b. Abdullah.

d) Ahmed'in Durali b. Hamîd'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Saru'da mütemekkin olan Durali b. Hamîd nefsine İshâk b. Abdullah kefil talep etdüğü sebepten Ahmed b. (...) kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Dede b. İbrahim ve Ali b. Abdullah.

Belge 32 / Sahife 62

a) Mehmed b. Kablan'ın Nûreddin evkâfından Virân karyesindeki meyve bahçelerini sekiz ay vade ile bir yıla iki bin yüz elli akçeye mukataaya alması

Merhûm Nûreddîn evkâf bey' olunduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i İbrahimbey'de mütemekkin olan Mehmed b. Kablan mahfil-i şer'e gelüb şöyle ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki merhûm Nûreddîn evkâfından Virân nâm karyede vâki' olan anâr bağçesi ana tâbi' olan meyveleri kadîmden oalgeldiği üzere sekiz ay va'de ile bir yılın mahsûlin iki bin yüz elli akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi zarar-ı mâle Emîr b. Arbacı ve İbrahim b. Türkhalîl kefil olub mütevellî Mevlânâ Hasan muvâcehesinde sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Kâtib Ali ve Durak b. Piyâle ve Kânûncı ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Dürzi Bâyezîd'in İskender b. Mahmûd'un mütevellisi olduğu vakfa üç yüz akçe borcu olduğunun kanıtlanması

Kaziye-i İskender ma'a Dürzî Bâyezîd

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı'da İskender b. Mahmûd bilesince Dürzî Bâyezîd mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İskender takrîr-i merâm kılub dedi ki Leylâ bt. Yusuf'un cüz ve kıra'at için vakf ettiği beş yüz akçenin üç yüz akçesi işbu Bâyezîd zimmetindedir mütevellîsiyim talep iderim deyücek vicâhen mezbûr Bâyezîd inkârla cevâb vericek mezbûr İskender'in iddi'âsına muvâfık beyyine talep olundukda 'udûl-ı müslimînden Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Murâd Fakîh b. Saltık şehâdet idüb dediler ki işbu Bâyezîd zikr olan üç yüz akçe deynimdir dedi deyu ikrârına şehâdet idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Karlu b. an-karye-i Hacı ve Amileddîn Halîfe ve Küçük b. Hamza ve Hasan Fakîh ve Velî (...) karye-i Gönân.

Belge 32 / Sahife 63

a) Develü'nün, kardeşi Tartar'ın kendisine ait olduğunu iddia ettiği ineği, kardeşinden satın aldığını iddia etmesi

Kaziye-i İnek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Piyâde tâ'ifesinden Tarta b. Üveys bilesince karındaşı Develü mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Tartar takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Develü zımmetinde bir siyâh (...) boynuzlu kara sığır inek oda (?) ile benim mülkümdür benim tasarrufuma mâni' olur deyücek vicâhen tasdîk idüb zikr olan inek vâki' işbu Tartar'ın mülk ineğidir Tartar'dan kırk (...) akçeye satın aldım deyücek Tartar talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Halîfe mütevellî ve Kâtib Ali ve Durak b. Turgud ve Sinân Bey ve Ali b. Abdullah.

b) Kasap Mustafa b. Hacı Ahmed'in, Kâdî köyü yakınlarındaki sazlığı bir yıla altı yüz elli akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Sazlık bey' oldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i İbrahimbey'de mütemekkin olan kassâb Mustafa b. Hacı Ahmed meclis-i şer'de öyle ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki Kâdî köyi civârında vâki' olan sazlığı bir yıllık altı yüz elli akçeye kabûl etdim dediği sebebden sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûd: Mütevellî-i Hasan Halîfe ve Ali b. Abdullah, Hüsrev b. Abdullah.

c) Bilâl b. Musa'nın, adı geçen sazlığı elli akçe fazla vererek bir yıla yedi yüz akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bilâl b. Musa zikr olan sazlığı mahfil-i şer'de elli akçe dahî ziyâde idüb yedi yüz akçeye kabûl etdim dedi ve zarar-ı mâle İskender b. Abdullah kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nasûh b. Mâlik / Sâlih ve İbrahim Halîfe b. Çelik.

d) Kasap Mustafa b. Hacı Ahmed'in, adı geçen sazlığı yirmi akçe fazla vererek bir yıla yedi yüz yirmi akçeye satın alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kassâb Mustafa b. Hacı Ahmed zikr olan sazlık mahfil-i şer'de yedi yüz yigirmiye alub kabûl eyledü sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e yılında sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâsıt-ı Zi'l-ka'de / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûd: Mustafa b. (...).

Belge 33 / Sahife 64

a) Başa'nın ölen kızı Satı kendisine olan yüz akçelik borcuna karşılık, Satı'nın kardeşine kalan atı alması

Kaziye-i ıkrâr-ı Başa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Başa bt. (BOŞ) mahfil-i şer’de ikrâr ü i’tirâf idüb dedi ki kızum müteveffâ Satı’nın bana yüz akçe deyn olub karındaşından müntakil olan bir at yüz akçeye bedel kızım Satı’dan aldım deyücek Satı’nın zevci Nasûh talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi’l-ka’de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

b) Ölen Satı’nın kocası olan Nasûh’un, Satı’nın annesi olan Başa’ya Satı’dan bir eşya kalmadığına dair yemin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Başa bt. İlyâs bilesince kızı Satı’nın zevci olan Nasûh mahfil-i şer’e gelüb mezbûre Başa takrîr-i da’va idüb dedi ki benim kızım Satı fevt olub işbu Nasûh zimmetinde bana müte’allik esbâb kaldığın deyücek vicâhen mezbûr Nasûh inkâr ile cevâb vericek mezbûre Başa’nın iddi’âsına muvâfık beyyineden ‘âciz olub mezbûr Nasûh’a şer’an yemîn-i müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi’l-ka’de sene 935 / 17 – 26 Temmuz 1529.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Halîfe ve Durmuş Kethüdâ b. Yusufhân ve Hasan b. Ahmed.

c) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Dürzibaş Mahmûd Bey’e teslimi, daha sonra sahibi İlyâs b. Hacı Hamza’ya teslim edilmesi

‘Abd-ı abık Ayas Paşa timârında dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ayas Paşa timârında bir ‘abd-ı abık dutulub uzun boylu köse sarı sûretlü/suratlu açi kaşlu kara yağız karagözlü Hırvadiyyü’l-asl başında keçe takye arkasında ak ‘abâ ve ak bürk bacağında sahtiyân çakşur giyer sâhib olmadığı sebebden günde günde nafakasıçün ve hıfz için ikişer akçe takdîr olunub Dürzibaşı Mahmûd Bey ademisi Mahmûd’a teslîm olunub sicil oldı.

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min şehr-i Zi’l-ka’de sene 935 / 24 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zıkr olan ‘abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Edincik’de Ömer nâm karyeden İlyâs b. Hacı Hamza tahte’ş-şer’ müstehak çıkub isbât etdiği sebebden Mustafa Kethüdâ elinden teslîm olunub nefsi-i Biga’dan Hüseyin b. Hasan kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Ahir-i Zi’l-ka’de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûd: Veli Halîfe el-İmâm ve Ömer Halîfe el-imâm.

Belge 33 / Sahife 65

a) Frenk asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Dürzibaşı Mahmûd’a teslim edilmesi

‘Abd-ı abık ‘Âişe Sultân vakfında dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki uzun boylu kara yağız açık kaşlu başı saçlu sakallu Frenk oğlanı arkasında nîm kürk ‘asel ‘abâ başında keçe takye bacağında ‘abâ siyâh çakşur babuc giyer sâhib olmadığı sebebden günde nafakası ve hıfz için ikişer akçe takdîr olunub Dürzibaşı ademisi Mahmûd’a teslîm olunub sicil oldı.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Zi'l-ka'de sene 935 / 15 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kemer'den 'abd-ı mevsûfin efendi (...) Frenk tâ'ifesinden olduğu sebebden karye-i mezbûreden (...) bt. Bâyezîd nâm kızına (...) lâzımiye için beş yüz akçeye nefste iki buçuk aya icâriye verildiği edâ idüb (...) sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fi Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer Kethüdâ b. Abdullah, Ca'fer b. Mehmed ve Seyyid Mezîd b. Abdullah.

b) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Dürzibaşı Mahmûd Bey'in adamı Mahmûd'a teslimi, daha sonra sahibi İlyâs b. Hacı Hamza'ya teslimi

'Âbd-ı abık Hazret-i Ayas Paşa timârında dutulmuş

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki uzun boylu kara yağız açık kaşlı başı saçlı Macariyyü'l-asl başında kızıl şabka arkasında ak köhne 'abâ giyer sâhib olmadığı sebebden günde nafakası ve hıfz için ikişer akçe takdîr olunub Dürzibaşı Mahmûd Bey ademisi Mahmûd'a teslim olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-isneyn 'aşer min şehr-i Zi'l-ka'de sene 935 / 18 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Aydıncık'da Ömer nâm karyeden İlyâs b. Hacı Hamza Mehmed tahte'ş-şer' isbât idüb Mustafa Kethüdâ elinden teslim olunub sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

c) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Dürzibaşı Mahmûd Bey'in adamı Mahmûd'a teslimi, daha sonra sahibi Mevlânâ Yusuf b. Hacı İlyâs'a teslim edilmesi

'Abd-ı abık Ayas Paşa timârında

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ayas Paşa timârında bir 'abd-ı abık uzun boylu saruşın sakallu gök alagözlü saçlı başında köhne (...) şabka Hırvadiyyü'l-asl arkasında 'abâ siyâh kırmuzılı giyer sâhibi olmadığı sebebden günde hıfz ve nafakasıyçün ikişer akçe takdîr olunub Dürzibaşı ademisi Mahmûd'a teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehr-i Zi'l-ka'de sene 935 / 24 Temmuz 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Aydıncık'a tâbi' Ömer nâm karyeden Mevlânâ Yusuf b. Hacı İlyâs nâm tahte'ş-şer' isbât idüb nefesine dahî nefsi-i Biga'dan Hasan b. Hamza kefil olub Mustafa Kethüdâ elinden 'abd-ı mezbûr teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Belge 34 / Sahife 66

a) İbrahim Bey mescidi vakfının mütevellisi Emîr b. Arbacı'nın muhasebesinin görülmesi, mütevellinin zımmetinde yedi yüz doksan sekiz akçe olduğu

Kaziye-i Mütevellî Emir b. Arbacı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm İbrahim Bey mescidinin evkâfının mütevellîsi olan Emîr b. Arbacı'nın sene erbi'a ve selasîn ve tis'a-mi'e Safer ibtidâsından ve sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Zi'l-ka'de gâyetine gelince bir yıl on aylık zamân tevliyetinin muhâsebesi görüldükde cem'an makbûzât-ı vakf değirmenlerinden eksik dokuz yüz altmış bir akçe olub vakf olanlar değirmenlere meremettine ve daşlarına ve iç ma'kûlüne cümle harç iki bin yüz yetmiş akçe olub bâkî mütevellî-i mezbûr zımmetinde yedi yüz doksan sekiz olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mütevellî Hasan ve İlyâs kâtib ve İbrahim b. Yörük Halîl ve Hasan Fakîh.

b) Bosna asıllı kaçak kölenin Sultan Murad vakfı karyesi Yenişehir'de yakalanması, nafaka tayini, evkaf nazırı Deniz'e teslimi ve müddet-i örfiyesi tamam olduktan sonra yedi yüz yirmi beş akçeye Deniz b. Yusuf'a satılması

'Abd-ı abık karye-i Yenişehir'de bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Sultân Murâd evkâfından karye-i Yenişehir'de Yusuf b. Hıdır elinde bir 'abd-ı abık uzun boylu (---) buğday enlü karagözlü açık kaşlu köse şekilli Bosneviyyü'l-asl başında keçe kalpak arkasında ak kebe ve ak çakşur giyer sâhib olmadığı sebebden günde nafakası ve hıfzı için ikişer akçe takdîr olunub evkâf nâzırı Deniz'e teslim olunub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Ramazâni'l-mübârek sene 935 / 6 Haziran 1529.

Şuhûd: Mustafa b. Hacı Murâd, Bâlî b. Yörük.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfın müddet-i 'örfiyyesi tamâm olub bazarda bey' ve fi'âtiyle bey'-i men yezîd olub ahir bey' yedi yüz akçe yigirmi beş akçeye karye-i Hacı İlbey'de mütemekkin olan Deniz b. Yusuf zımmetinde mukarrer olub zikr olan kul mezbûr Deniz virilüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Emîrşâh Doğancı ve Karlu b. Hıdır ve Ahmed b. Abdullah ve Aslıhan (?) Kethüdâ ve Ca'fer Çelebi Selîm.

Belge 34 / Sahife 67

a) Nasûh b. Hüseyin'in mütevellî Seyyid Ali'nin izniyle, yeni mescit yapılmakta olduğu için eski mescidin tahtalarını elli akçeye satması

Kaziye-i Hisârlu'da harâb olan mescid akçesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hisârlu'da Nasûh b. Hüseyin mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i mezbûrede köhne mescidin sâhibi mezbûr mescid köhne olub aher

mescid binâ olunub köhne mescidi bana hibe idüb sat deyu izin virdiği sebebden elli akçeye ağaçların bey' etdim elli akçe zimmetimdedir dediği ikrâr mütevellî Seyyid Ali talebi ile sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Bey Doğancı ve Hasan b. Ahmed.

b) Pîr Ali'nin yemin etmesi

Kaziye-i Pîr Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki şehir nâ'ib (?) olan Turbeyi bilesince Pîr Ali b. İbrahim mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Bekir (?) takrîr-i merâm kılub Yeniçeri civârında Ali b. Abdullah'ın bir (...) armudluğu (...) deyücek vicâhen mezbûr Pîr Ali zikr olan armud ağacını ben bilmezim deyu yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Turbeyi ve Durmuş Kethüdâ ve Ali b. Abdullah ve Memi b. İbrahim ve Memi b. Yunus.

c) Ramazân b. Gökman'ın Biga merkezinin kasabı olduğunun tescillenmesi

Kaziye-i Ramazân şehir kassâb[1] ta'yîn olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi-i şehirden Ramazân b. Gökhan mahfil-i şer'de ikrâr ve i'tirâf idüb nefsi-i Biga'da kassâb olub koyun boğazlayub et bulmağa iltizâm etdüğü sebebden sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Kassâb Mustafa b. Timurtaş ve diğer Mustafa b. Hacı Ahmed ve diğer Mustafa b. Bâlî ve Emîr b. Arbacı ve gayruhum.

Belge 35 / Sahife 68

a) Hasan Kethüdâ ve Mehmed Bey'in adı geçen yerleri ortaklaşa mukataaya almaları

Kaziye Hasan Kethüdâ Mehmed Bey müşterek olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yörük tâ'ifesinden Livâ-i Biga'da vâki' olan Söğüdüler ve Sarraclar dimekle ma'rûf hâssa Yörüklerin bâd-ı hevâların üç yıla bin altı yüz akçeye mukâta'aya dutan Hasan b. İsa bilesince kazâ-i İne'ye tâbi' karye-i Bıyıklu'da mütemekkin olan Mehmed Bey b. Aslıhan mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hasan ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki zikr olan bin altı yüz akçe mukâta'ada (...) ve ziyân işbu Mehmed Bey ile müşterek olub iltizâm üzere tasarruf idüb zabt eyledim deyücek vicâhen mezbûr Mehmed Bey vech-i meşrûh üzere olan iştirâk kabûl idicek mezbûr Hasan ve Mehmed Bey birbirlerinin nefsine ve mâline kefil olub talebleriyle sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ b. Yusufhân ve Memi b. Yunus ve Hacı Mehmed b. Sâlih ve Ali b. Abdullah ve Pîr Ali b. İbrahim ve Ramazân b. Deniz ve Musa b. Velî ve Gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Başa'nın, ölen kızı Satı'dan kendisine kalan her şeyi damadı Nasûh'tan teslim aldığı ve aralarında bir dava kalmadığı

Kaziye-i Başa ma'a Nasûh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Başa bt. (BOŞ) ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki kızım Satı fevt olub zevci olan Nasûh b. (...) zımmetinde cihet-i irsle bana müteveccih olan (...) cemî'si bana vâsıl oldı aldım kabz etdim mezkûr Nasûh zımmetinde min ba'd da'vam ve nizâ'im yokdur deyücek mezbûr Nasûh talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Sinân Çelebi b. İskender Bey ve Veli Subaşı ve Mustafa b. Sabuncı Ali ve İbrahim b. Halîl ve Ali b. Abdullah.

c) Kefalet davası

Kefâlet-i Osman

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Yeniçeri'de mütemekkin olan Osman el-ma'rûf Selanikli Pîr (...) b. Hamza'nın nefesine karye-i Çâvuş'dan Memi b. Ramazân kefil taleb etdiği sebebden Hâcı Bey b. İskender kefil oldı min taleb (...).

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûd: Ali b. Abdullah ve Memi b. Yunus ve Ramazân b. Tâhir diğêr Memi b. Halîl ve Mustafa b. Dâne.

Belge 35 / Sahife 69

a) Mehmedî b. Turgud ve Ahmed b. Mustafa'nın, bir meseleden ötürü hapsedilen Mustafa b. Mehmedî'nin nefesine kefil olmaları

Kefâlet-i Mustafa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Cemşid'de mütemekkin olan Mustafa b. Mehmedî bir husûsdan habs olunub kefilinin lâzım geldiği sebebden karye-i Çâvuş'da mütemekkin olan Mehmedî b. Turgud'a ve Ahmed b. Mustafa bu şart ile nefesine ba-kefil oldular ki her kim ki hak talebi derse bulurlar taleb olunduğı vakit her (---).

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender Bey ve Veli Subaşı ve Memi b. Yunus Bekmezlü'den Şa'bân b. Bahşayış ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Dere b. İbrahim'in Yusuf b. Pîr Hamîd'in nefesine, Yusuf'un ise Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh'in nefesine kefil olması

Kefâlet-i Dede ve Yusuf ve Pîr Hamîd

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Yenice'den Dede b. İbrahim karye-i Cemşîd'den Yusuf b. Pîr Hamîd'e kefil-i bi'n-nefs oldu mezbûr Yusuf dahî Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh'e kefil-i bi'n-nefs oldu ki kim bir husus için hak taleb eyledi ihzâr ide.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah, İshâk b. Abdullah, Hacı b. Saru.

c) Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh'in Hacı b. Saru'ya üç yüz akçe borcu olduğunu kabul etmesi

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Cemşîd'den Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh meclisi-i şer'-i şerîfde ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Hacı b. Saru'ya üç yüz akçe borcum vardır dediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 27 Temmuz – 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah, İshâk b. Abdullah, İmâm.

d) İskender b. Alagöz'ün, kaybolan çobanı Ahmed b. Ali'ye iki akçe vereceğinin olduğunu kabul etmesi

Kaziye-i ıkrâr-ı İskender

Tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) İskender b. Alagöz meclisi-i şer'-i şerîfde çobanımız gâyib olan Ahmed b. Ali'nin iki akçe hakkı vardır deyu ıkrâr eylediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fî gurre-i Zi'l-hicce sene 935.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah b. (...), Yusuf b. (...).

Belge 36 / Sahife 70

a) Memi ve Demirci Kara Yusuf'un Yörük taifesinden Nasûh b. Hıdır'ın nefisine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yörük tâ'ifesinden Nasûh b. Hıdır'ın nefisine ehl-i 'örf kefil taleb eylediği sebebden Memi ve Demirci Kara Yusuf kefil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

b) Nasûh b. Hıdır'ın Yörük taifesinden Pîrî b. Hacı Mustafa ve kardeşi Ali'yle Ahmed b. Abdullah ve Turgud Fakîh b. Ahmed'in nefislerine kefil olması

Kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yörük tâ'ifesinden kazâ-i Karaman'a tâbi' yörüklerden Pîrî b. Hacı Mustafa ve karındaşı Ali ve Ahmed b. Abdullah ve Turgud Fakîh b. Ahmed'ün nefislerine kefil taleb olundukda zikr olan Nasûh b. Hıdır kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Demirci Dâvud ve Bâlî b. İlyâs ve Timur Na'l-bend ve Mehmed Na'l-bend ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Nalbant Timur'un nal narhına aykırı hareket ederek altı yerine sekiz akçeye nal dövmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki na'l-bend tâ'ifesinden Timur nâm na'l-bend bir at altı akçe narh üzere iken emr-i kâdîya itâ'at itmeyüb sekiz akçeye na'l dövdüğü ikrâr ile sâbit olub sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bâli b. İlyâs ve Veli Subaşı ve Memi b. Yusuf ve Ali b. Abdullah ve Dîvâne Hıdır ve Ömer Halîfe Nâ'ibü'ş-şer' ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

d) Timur b. --- ve İsa b. Kâdî Ali'nin, ölen Mustafa Subaşı'nın Çâvuş karyesindeki yeni evini altı yüz akçeye satın aldıkları

Kaziye-i merhûm Mustafa Subaşı'nın karye-i Çâvuş'da vâki' olan evi bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş'da Timur b. (...) ve karye-i Ahmedbey'de İsa b. Kâdî Ali (...) (BOŞ) mahfil-i şer'e hâzirûn ikrâr ü i'tirâf idüb dediler ki karye-i Çâvuş subaşı[sı] olan müteveffâ Mustafa Bey fevt olub karye-i Çâvuş'da anasına müntakil olan saz örtülü cedîd evi levâhık ve tevâbi' ve hudûdı ile altı yüz akçeye kabûl etdik dedikleri sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh el-İmâm ve Mehmed b. Turgud ve Busa'id b. Musa ve gayruhum.

Belge 36 / Sahife 71

a) Mehmedî b. Yusuf'un, beytü'l-mâl âmili İshâk b. Abdullah'ın mîrî için zapt edeceği beş yüz seksen keten süpürgesinin kendisine ait olduğunu dair yemin etmesi

Kaziye-i ketân

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki beytü'l-mâl 'âmili İshâk b. Abdullah bilesince Mehmedî b. Yusuf mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk takrîr-i merâm kılub dedi ki Karaatlu suyunda bir mikdâr ketân sübürgesi bulundı beytü'l-mâl için zabt iderin deyücek vicâhen mezbûr Mehmedî cevâb virüb dedi ki beş yüz seksen 'aded ketân sübürgesi aslı/ aslını koymuş idim ol-dikili ketân benim mülk ketânımdır deyücek şer'an yemîn müteveccih teklîf olundukda aher kimesnenin ketânını almadığına yemîn billah idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

b) Keten tohumu davası

Vukiyye-i kaziye-i kettân

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki beytü'l-mâl 'âmili olan İshâk b. Abdullah bilesince İsa b. Murâd (...) (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk takrîr-i merâm kılub dedi ki bir mikdâr ketân

sübürgesi silk eylemiş bulundu zapt iderin deyücek mezbûr İsa mülki olub aher kimesnenin ketânını almadığını yemîn billah idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmedî b. Yusuf ve (BOŞ).

c) Hacı İbrahim b. Mehmed'in, Yayabaşı Durmuş'tan iki yüz elli akçeye bir öküz satın alması

Kaziye-i öküz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı İbrahim b. Mehmed bilesince Durmuş Yayabaşı mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hacı İbrahim takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Durmuş'dan iki yüz elli akçeye bir kara sığır öküzü satın aldım deyücek vicâhen tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûd: Sinân Fakîh el-İmâm ve İshâk b. Abdullah ve Mehmedî b. Yusuf.

d) Hüseyin b. Mustafa ve Bahtiyâr b. Mustafa'nın torbalarında sahte paralarla birlikte alet edevat bulunduğu

Kaziye-i kalbazan akçe sikkesi bulunduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hüseyin b. Mustafa ve Bahtiyâr b. Mehmed nâm dürzîlerün ellerinde olan bir torbanın içinde kalb akçe sikkesi bulunub (...) ism-i şerîfle yazılmış iki kıt'a demir ve bir sikke kazıcak müttebi' bulunub su'âl olundukda mezbûr Hüseyin cevâb idüb torba benimdir sikkeden haberimüz yokdur dedi torba ile sikkeler pâreler içinde tasarrufların zapt (...) idi ikrârları ile sâbit olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûd: Mevlânâ Abdurrahman b. Ömer ve Aslıhan Kethüdâ ve İsa b. İsmail ve Dâvud b. İbrahim ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Savcı b. (BOŞ) ve Tırak b. Turgud ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Belge 37 / Sahife 72

a) Yunus'un, Hüseyin b. Mustafa'nın gece vakti Edremit'te Çilingir Mahmûd'un dükkanında sahte sikke kestiğini ve Edremit'te öğrenildiğini duyunca da Biga'ya kaçtığını itiraf etmesi

Kaziye-i ikrâr

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Burunoda nâm yerden Yunus b. (BOŞ) bilesince Hüseyin b. Mustafa mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yunus mezbûr Hüseyin muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb işbu Hüseyin Edremid'de akçe keserdi gice urub Çilingir Mahmûd nâm kimesnenin dükkânında urub kalb akçe keserdi Edremid'de duyulduğı ecilden kaçdı bunlar Biga'ya geldi dediğı ikrâr sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Abdurrahman b. Pîr Ömer ve Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh Tavvâf Abdullah Çelebi ve İsa b. İsmail ve Alaaddîn Halife Na'l-bend ve Nasûh b. Koyun Ali ve Mustafa b. Bâlî ve Asilhan Kethüdâ ve Tırak b. Turgud ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Sahte parayla yakalanan Hüseyin b. Mustafa, Bahtiyâr b. Mehmed ve Yunus'un hapsedilmek üzere Memi b. Halîl Fakîh ve diğer subaşıllara teslim edildiği

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki elinde kalb akçe sikkesi bulunan Hüseyin b. Mustafa ve Bahtiyâr b. Mehmed ve Yunus nâm dürziler Mustafa b. Dâne ve Memi b. Halîl Fakîh ve İshâk b. Abdullah ve Memi b. Yunus ve Hacı Hıdır b. İlyâs (ÜSTÜ ÇİZİLİ) nâm subaşıda hıfz ve habs itmek için teslîm olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî ve Mustafa b. Hacı, Ahmed el-kassâb, Emîr b. Arbacı ve Sâdık Fakîh ve Mü'ezzin Hüseyin ve Hasan Fakîh b. Ahmed, Murâd Halîfe ve Aslıhan Kethüdâ ve Hamza b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

Belge 37 / Sahife 73

a) İshâk b. Abdullah'ın sipahi tımarındaki koz ağaçlarını dört yüz akçeye mukataaya aldığı

Kaziye-i Dimetoka'da vâki' sipâhî timâr koz ağaçları bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah mahfil-i şer'de ıkrâr ü i'tirâf idüb dedi ki Timetoka nâm karye toprağında vâki' olan Balyakalu Suyı civârında olan sipâhîlere müte'allik kozları dört yüz akçeye kabûl etdim dediği ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûd: Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve diğer Hasan b. Ahmed.

b) Mehmed'in Cemşîd karyesindeki hassa sazlarını yüz kırk akçeye mukataaya aldığı

Kaziye-i Cemşîd Sazı bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kâdî'da Mehmed b. (...) mahfil-i şer'de karye-i Cemşîd'de olan hâssa sazları Nasûh b. Yusuf'la arturuşub mezbûr Mehmed yüz kırk akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği ıkrâr sicil olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan mütevellî-i vakf ve İshâk b. Abdullah ve gayruhum.

c) Bâlî'nin Yorgi'nin nefsine kefil olması

Kefâlet-i Yorgi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'dan Yorgi nâm kâfirün subaşı elinde karye-i mezbûreli Bâlî b. (BOŞ) yemîn billah nefsine kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-ka'de sene 935 / 7 Temmuz 1529.

d) Abdullah Çelebi'nin Ali b. Mustafa'nın nefesine, Ali b. Mustafa'nın Ali b. Veli'nin nefesine kefil olmaları

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Mustafa nâm dürzînin nefesine kefil talep olundukda tavnâf Abdullah Çelebi kefil oldu ve diğêr Ali b. Veli'nin nefesine (...) olan mezbûr Ali b. Mustafa oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mütevellî Hasan Halîfe ve Ahmed b. Doğan ve Aslıhan Kethüdâ ve gayruhum.

e) Edremüdlü Mustafa b. Mehmedî'nin Pîr Ahmed b. Mustafa'nın nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi Edremüd'den Pîr Ahmed b. Mustafa'nın nefesine kefil talep olunduğı sebebden Edremüdlü Mustafa b. Mehmedî kefil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Asilhan Kethüdâ ve Hasan b. Hamza Fakîh ve Bazarlu b. Eynebeyi ve gayruhum.

Belge 38 / Sahife 74

a) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Hacı Hıdır'a teslimi, daha sonra sahibi Ali'ye teslim edilmesi

'Abd-ı abık Karagür'de dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Suskırlık'dan Mehmedî b. Burâk Karagür nâm hâssa müte'allık yerde bir 'abd-ı abık dutub uzun boylu kara yağız köseciyü'ş-şekl koyun gözlü Macariyyü'l-asl başında saçla kızıl köhne şabka arkasında siyâh yakası ak 'abâ yelek 'abâ (...) ayağında babuc (...) sâhib olmadığı sebebden hıfz itmek için günde ikişer akçe takrîr olunub Hacı Hıdır'a teslim olundu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûd: Hasan Halîfe mütevellî ve Aslıhan Kethüdâ ve gayruhum.

Vech-i tezkire oldur ki 'abd-ı mevsûfin kazâ-i Aydın'dan karye-i (...) Ali b. (BOŞ) sâhib çıkub Mahmûd b. Ca'fer kefil olduğu sebebden teslim olundukda sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

b) Bahtiyâr b. Mehmed'in ıkrarları

Kaziye-i ıkrâr-ı Bahtiyâr

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bahtiyâr b. Mehmed ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki dört arşun surmayı yakası ve bir küçük neftî ve bir küçük surmayı oğlancıkları kaftân-ı 'acem küçükdir dediğı ıkrâr 'Acem talebi ile sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Tavvâf Abdullah ve Hasan Mütevellî-i vakf ve Asilhan Kethüdâ ve Bazarlu b. İne Bey, Memi b. Halîl.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan Bahtiyâr'un bir yük ak 'avret kaftân bir nefti yakası (...) ve bir öni büyük şehir subaşısı İshâk'da emânet konuldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sen 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan [b.] Hamza Fakîh ve Tavvâf Abdullah Çelebi ve Bazarlu b. Eynebeyi ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve gayrum.

c) Mütevellî Osman b. Abdullah'ın Ahmed b. Abdullah'ı vekil tayin etmesi

Kaziye-i vekâlet-i Ahmedî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Süleymân Paşa'nın Edremid'de vâki' olan câmi' mütevellîsi olan Osman b. Abdullah bilesince karye-i Azâdlu'dan Ahmed b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr mütevellî ikrâr ve i'tirâf idüb bundan sâbık Azâdlu civârında vâki' su sığırlarına çoban olan Alagöz husûsunda ve Ali (?) mâlimuzda ve işbu Ahmedî vekîli nâ'ib (...) nasb etdim dedi vicâhen mezbûr Ahmedî vekâlet-i mezbûre[yi] kabûl idüb mûcibine iltizâm gösterdiği sebepten sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Halîl ve Ali b. Abdullah.

Belge 38 / Sahife 75

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Memi b. Halîl ve ortaklarına teslimi, daha sonra sahibi Osman b. Ali'ye teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık sancâk yerinde dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kebe Bâlî b. Hacı Devlethan Biga Sancağı yerinde bir uzun boylu saruşın gök alagözlü açık kaşlı bıyıklı köse şekilli Bosneviyyü'l-asl başında keçe takye arkasında kebenk köhne ak 'abâ ve (...) ve babuc giyer sâhib olmadığı sebepten günde nafakası ve hıfzı için ikişer akçe takdîr olub subaşı olan Memi b. Halîl ve şerîkler İshâk ve Mustafa ve Memi b. Yunus ve Mustafa b. Dâne ve Hacı Hıdır'a teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-isna 'aşere min şehr-i Zi'l-hicce sene 935 / 17 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe ve Seyyid Mehmed b. Seyyid Sinân.

Vech-i tezkire oldur ki 'abd-ı mevsûfın kazâ-i Mihaliç'den karye-i Balan karacalarından Osman b. Ali müstehak çıkub karye-i Demirciler'den Ali b. Gökhan kefil olduğu sebepten teslim olundu sebt-i sicil olundu.

b) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, daha sonra sahibi İlyâs b. Musa'ya teslim edilmesi

'Abd-ı abık Biga Sancağı'na müte'allik yerde dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kebe Bâlî b. Hacı Devlethan sancâk yerinde bir orta boylu saruşın köse (...) gök alagözlü açık kaşlı Bosneviyyü'l-asl başında köhne kızıl şabka arkasında siyâh 'abâ ve ak köhne iki 'abâ bir yakalu ve biri yakasuz ayağında (...) konç ve babuc giyer sâhib nâ-ma'lûm olmağın hıfz ve nafakasıyçün her günde ikişer akçe takdîr olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî yevmi'l-isna 'aşere min şehr-i Zi'l-hicce sene 935 / 17 Ağustos 1529.

Vech-i tezkire oldur ki 'abd-ı mevsûfin kazâ-i Mihaliç'den karye-i Balan karacalarından İlyâs b. Musa müstehak çıkub karye-i Demirciler'den Ali b. Gökhan kefil olduğu sebebden teslîm olundukda sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Muharrem.

c) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Mustafa Subaşı'ya teslimi, daha sonra sahibi Kâsım b. Abdullah'a teslim edilmesi

'Abd-ı abık Kuşaksuzlar nâm timârda dutuldu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Börücek nâm karyeden Emîr b. Veli elinde bir kul abık uzun boylu saruşın gök alagözlü Hırvadiyyü'l-asl başı saçlı ak keçe takye arkasında yakası gök ak 'abâ giyer sâhib olmadığı sebebden nafaka ve hıfz için günde ikişer akçe takdîr olunub subaşı Mustafa'ya teslîm olunub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehr-i Zi'l-hicce sene 935 / 18 Ağustos 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan kulin sâhibi kazâ-i Mihaliç'den Akhisâr dimekle ma'rûf karyeden Kâsım b. Abdullah müstehak çıkub tahte'ş-şer' sâbit oldukda karye-i Karasığır'da mütemekkin olan Mehmed b. Abdullah kefil olub subaşı Mehmed b. Halîl elinden teslîm olunub sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Belge 39 / Sahife 76

a) Mahmûd'un malından günde bir akçe nafaka tayin olması

Kaziye-i nafaka takdîr olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki (...) bt. Mahmûd'un nafakasıyçün (...) vesâyir hevâyçün anası Güneş talebi ile günde zikr olan Mahmûd'un mâlinden bir akçe mezbûr Mahmûd diğer menkûhesi zikr olan Güneş'e nafaka (...) vesâyir (...) zikr olan Mahmûd'un mâlinden günde bir akçe takdîr-i farz olundu istidânet idüb nafaka alınub istircâ' ideler karzen (...).

Tahrîren fî gurre-i Zi'l-hicce sene 935 / 6 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Veliyüddîn el-İmâm ve Mevlânâ Abdurrahman b. Ömer ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

b) Seyyid Mehmed'in müddebiren azat ettiği İskender b. Abdullah'ın Biga subaşları tarafından köle olarak satılmak istenmesi

Kaziye-i İskender azâde olduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İskender b. Abdullah bilesince kazâ-i Biga subaşılarısı Yunus ve Mustafa b. Dâne ve Hacı Hıdır b. İlyâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İskender takrîr-i merâm kılub dedi ki (...) Seyyid Mahmûd'un mezbûr azâdlu Selîm işbu subaşıların kuldur deyu satmak istediler deyücek mezbûr İskender'in iddi'âsına muvâfik Seyyid (...) Seyyid Hüseyin b. Seyid Mehmed ve Seyyid Mustafa b. Seyyid Yusuf şehâdet idüb dediler ki zikr olan İskender merhûm Seyyid Mehmed'ün müdebbir azâdlusudur sâyir hürler gibi hürdür deyu şehâdet etdiklerinde şehâdet etdiklerinde sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Türkhalîl ve diğeri İbrahim b. Ali -i karye-i İbrahim ve Hasan Fakîh b. Ahmed ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

c) Ece Gölünü iki yüz akçeye mukataaya alan Hasan Bey'in, vekili Mahmûd Bey b. Abdullah aracılığıyla iki yüz akçeyi Dâvud ve Memi b. Halîl ile ortaklarına teslim etmesi

Kaziye-i Hasan Bey Hazretlerinin Ece gölü için verdiğı duçe (?) akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki hâssa müte'allik olan Ece göli suları için iki yüz akçeye mukâta'aya dutan Hasan Bey Hazretlerinin vekîli Mahmûd Bey b. Abdullah canibinden diğeri Mahmûd'a meblağ-ı mezbûr iki yüz akçe[y]i getürüb mahfil-i şer'de zikr olan Dâvud ve Memi b. Halîl vesâyir şerîklerine teslîm idüb sicil oldı

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer b. Aslıhan Bey ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

Belge 39 / Sahife 77

a) Hacı'nın Hamza'nın oğlu olduğunun ispatı ve babasından kendisine kalan ev, bağ ve bazı eşyaları Hasan b. ---'dan talep etmesi

Kaziye-i isbâtü'l-neseb Hacı b. Hamza

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Yenice'de sâbıkan mütemekkin olan Hamza b. Abdullah'ın sulbî oğlı Hacı ba'd-ı sübût (...) Memi b. Halîl ve diğeri Memi b. Yunus ile bilesince karye-i mezbûrede Hasan b. Defeci mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hacı takrîr-i merâm kılub mezbûr Hamza'nın sulbî oğlusunuz bâliğ oldum ki babamın Kalkanlu'da bize müntakil ve 'âid olan ev ve bağ deyn için bey' olunub evi ve bağ ve ba'zı esbâb işbu Hasan'ın elinde buldum taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Hasan tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Turbeyi b. Durmuş ve Karagöz b. Abdullah ve Ramazân b. Mehmed Aydıncıklı ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

b) Hacı b. Hamza'nın, babasından kendisine kalanların, babasının borcuna karşılık satıldığı kişi olan Hasan b. Defeci'den evi talep etmesi, eğer borç varsa kendisinin ödeyeceğini söylemesi

Kaziye-i ev

Vech-i tahrîr-i hurûf Hacı b. Hamza bilesince Hasan b. Defeci mahfil-i şer'de hâzirân olub mezbûr Hacı takrîr-i da'va idüb dedi ki câbim mezbûr Hamza fevt olub Yenice nâm karyede vâki' olan bir çitime ve biri (...) iki karşılı olduğı diyet (?) vardır deyu hâricden kimesneler işbu Hasan'a bey' etmiş hâliyâ ben bâliğ oldım evleri ben satmazım deyn var ise edâ iderin deyücek vicâhen mezbûr Hasan mezbûr Hacı'nın iddi'âsını tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl Fakîh ve diğeri Memi b. Yunus ve Ali b. Abdullah ve Karagöz b. Abdullah ve Ramazân b. Mehmed Aydınçıklı ve Hasan b. Çınar Aydınçıklı.

c) Ramazân b. Elvan'ın emr-i şerîfe aykırı hareketinden ötürü ta'zîb edilmesi

Kaziye

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Kalkanlı'dan Ramazân b. Elvan emr-i şer'-i şerîfe muhâlefet eylediğı ecilden ta'zîb olarak sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs b. Abdülaziz.

Belge 40 / Sahife 78

a) Gökçe b. Hacı Ahmed'in Ece Gölü sazlığını bir yıla bin iki yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Ece göli sazı bey' olduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Karabörücek'de mütemekkin olan Gökçe b. Hacı Ahmed hâssa müte'allik Ece göli sazlığını bir yıllık bin iki yüz akçeye kabûl etdim dediğı ikrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Oruç b. Mahmûd ve Ahmed b. Abdullah ve İskender b. Mahmûd ve Ali b. Abdullah.

b) Murâd b. Kalkan'ın Ece Gölü sazlığını bir yıla bin üç yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Ece göli bey' olundu.

Yekûn 1300.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülaç'da mütemekkin olan Murâd b. Kalafal mahfil-i şer'de Ece göli sazın bir yıllık bin üç yüz akçeye kabûl etdim dediğı ikrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İskender b. Mahmûd ve Ali b. Abdullah ve Ahmed b. Abdullah ve gayruhum.

c) Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh'in İbrahim b. Ali'nin nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) mütemekkin olan Bâyezîd (...) karye-i mezbûrede İbrahim b. Ali'nin nefesine kefil talep etdüğü sebebeden Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh kefil olub sicil oldıç

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hamza b. Mehmed ve Amiledîdîn Fakîh ve Ahmed b. Abdullah, Azîz (...).

d) Kaçak hayvanın yakalanması

Kaziye-i yava kara inek Doğancı Köyü'nde bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Doğancı'da mütemekkin olan Ali Bey mahfil-i şer'de karye-i mezbûr toprağında bir kara sığır inek siyâh boynuzlu siyâh buzağısı var inek iki ay var yürür sâhib yokdur deyu deftere kayd etdirdi.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Kâtib Ali.

Belge 40 / Sahife 79

a) Hıdır b. Abdullah'ın Ali b. Mehmedî'ye seksen akçe borcu olduğunu kabul etmesi

Kaziye-i Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Mehmedî bilesince Hıdır b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali b. (BOŞ) takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Hıdır zımmetinde seksen akçe hakkım var deyücek vicâhen tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûd: Kâtib Ali ve Ali Bey Doğancı ve İmâm Alaaddîn ve gayruhum.

b) Sofî Veli b. İbrahim'in vakıf çiftliğini bir yıla yüz elli akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Veli Sofî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlu'da mütemekkin olan Sofî Veli b. İbrahim mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede Tırak b. Dânişmend çiftliğine mahlûl olub seksen akçeye mukâta'aya ve vakf-ı ma'rûf mülk çiftliğini bir yıllık hâsılını yüz elli akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği ıkrârı sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Vusta-i Zi'l-hicce sene 935 / 16 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. Abdullah ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Sofî Hamza ve gayruhum mine'l-hâzir.

c) Müteveli Hasan Fakîh ve bahçe işleri için alınan İlyâs arasındaki sorunun, tarafların anlaşığı miktardan on kile eksik şekilde iki buçuk müdd buğday verilmesine karar verilerek çözümlenmesi

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Mevlânâ Nûreddîn evkâfının mütevellîsi Hasan Fakîh ile hâzirlar gelüb mezbûr İlyâs eyitdi ki bağçe-i mezbûre hidmet-i lâzimelerin bir yıl tamâmına edâ itmek için üç müdd buğday kulum vardır şimdi ba'zı hidmetin eylemedik deyu bana buğdayım virmemek istediler mezbûr mütevellî eyitdi ki zikr olan bağçeye iki def'a çapa urmak kol mümân olunmuşdur bir çapa urdı sâyir hidmetin etdi deyücek mezbûr İlyâs dahî bir çapa dahî bir çapa (...) hâzır (...) urmağa irişemedim deyu ıkrârı olıcak on kile buğday eksük virilüb iki buçuk müdd virilmesine hükm olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Emîr (...) ve Kâtibü'l-mukayyed.

Belge 41 / Sahife 80

a) Mütevellî Hasan Halîfe'nin Yusuf b. İvaz'a borç verdiği bin akçeye kendisinin kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Bilâl mütevellî Hasan Halîfe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Merhûm Nûreddîn evkâfına mütevellî Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh mahfil-i şer'de ıkrâr-ı sahîh ve i'tirâf-ı sarîh kılub dedi ki zikr olan evkâf hâsıl akçesinden zamân-ı tevelliyetimden bin akçe[y]i karye-i Hâss'da mütemekkin olan Yusuf b. İvaz'a (?) karz-ı hasen virdim res'en aldım muhâsebe[m] defterinde dahî zikr olan Yusuf zimmetindedir deyu cevâb virdim meblağ-ı mezbûr bin akçeye ben kefil oldum eğer Yusuf'dan (...) ismi benim zimmetimdedir edâ iderin deyücek ıkrârı sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Fakîh b. Ahmed ve Ali b. el-muhtesib ve Mustafa el-muhtesib.

b) Derviş b. Mehmed Bey'in nefsine ve malına kardeşinin kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Derviş

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timetoka'da Ramazân b. Evrenos Bey karye-i mezbûrede Derviş b. Mehmed Bey'in nefsine ve zarar itmesine kefil taleb etdüğü sebebdan karındaşı (...) kefil oldı ve zikr olan Derviş kimesnenin zararın ve ziyânın itmemek üzere kefil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Karakılıç ve Ali el-muhtesib ve Hamza b. Abdullah ve Yusuf Yeniçeri ve Mustafa Dürzî ve gayruhum.

c) Hacı Ali'nin hizmetini yerine getirmemesi

Kaziye-i Seyyid Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Seyyid ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Azâdlu'da mütemekkin olan Hacı Ali nâm müsellemler bir yıllık hizmetini edâ itmedi şehir civârında olan çiftlik muvakkıf oldu zikr olan çiftlik hâsılından ve bağ mukâta'asından ve (...) gayri ta'rîh-i sicillâtdan bir yıllık mahsûlin altı yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Mevlânâ Abdurrahman b. Ömer.

Belge 41 / Sahife 81

a) Beyli b. Ömer'in elindeki yirmi üç koyunun yava olmadığına yemin etmesi

Kaziye-i koyun

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki subaşı olan Memi b. Halîl Fakîh bilesince karye-i Kargu'da mütemekkin olan Beyli b. Ömer mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Memi takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Beyli elinde yigirmi üç 'aded koyun var yavadır deyücek vicâhen mezbûr Beyli yava olmadığına yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

b) Memi b. Halîl Fakîh'in, Mustafa b. Süleymân'ın iki koyununun yava olduğunu ispat edememesi

Vech-i tahrîr-i hurûf Memi b. Halîl Fakîh bilesince Mustafa b. Süleymân mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Memi takrîr kılub dedi ki işbu Mustafa elinde iki koyun var yavadır deyücek yava idüğü tahte'ş-şer' sâbit olmayub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935 / 16 – 25 Ağustos 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Kâsım b. Ali ve gayruhum mine'l-hâzir.

c) Yusuf b. Mehmedî'nin Selvi bt. Kâsım'ı 935 senesinde boşaması

Kaziye-i ikrâr-ı Yusuf

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. Mehmedî mahfil-i şer'de ikrâr idüb dedi ki Selvi bt. Kâsım sahîh ile nikâhladım halk ü dahl (?) (...) etdikden sonra sene hamse ve selâsin ve tis'a-mi'e Ramazân ayı içinde bâyin-i talâk boşadım dediği ikrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bazar b. Hamza ve İskender b. Mahmûd ve Durmuş b. Yusufhân Veli Sofî ve Ömer b. Turgud ve Memi b. Yunus.

d) Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh'in Piyâdebaşı Mehmed'e yüz elli akçe borcu olduğunu kabul etmesi

Kaziye-i ikrâr-ı Pîr Hamîd

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Cemşîd'de Pîr Hamîd b. Ömer Fakîh mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb Piyâde başı Mehmed yund bahâsından yüz elli akçe deynim vardır dediği ıkrâr Mehmed talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bazarlu b. Hamza ve İskender b. Mahmûd ve Veli Sofi ve gayruhum.

Belge 42 / Sahife 82

a) Nasûh b. Ahmed'in Başa bt. Memi'yle boşandığını, aralarında bir davanın kalmadığını söylemesi

Kaziye-i ıkrâr-ı Nasûh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nasûh b. Ahmed mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb menkûhı olan Eyvan Başa bt. Memi[y]i benden bâyin-i talâk-ı mutallaktır dav'am ve nizâ'im yokdur dediği ıkrâr sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bazar b. Hamza ve diğêr Bazar-ı karye-i Hacı ve İskender b. Mahmûd ve Mehmed b. Mustafa ve Durmuş b. Yusufhân

b) Mustafa b. Dâvud'un İmam Ömer Fakîh'in söylediklerini inkar etmesi fakat yemin edememesi

Kaziye-i

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i İskender imâmı Ömer Fakîh bilesince Mustafa b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr imâm tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Mustafa yüz akçeye yetim mâlinden (...) akçeler bey' etdi deyücek vicâhen inkâr ile cevâb viricek şer'an yemîn-i müteveccih olub teklîf olundukda yeminden nükûl idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûd: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Bazarlu b. Hamza ve diğêr Bazar, Amiledîn Fakîh ve Durmuş b. Yusufhân.

c) Seyyid Mehmed b. Ali'nin, Veli'nin nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Çan'da karye-i Görice'de mütemekkin olan Veli b. (...) nefesine Mustafa Kethüdâ kefil taleb etdüğü sebebden nefs-i Biga'dan Seyyid Mehmed b. Ali kefil olub sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nasûh b. Hacı (...) ve Abdurrahman ve Memi b. İsa Tâhir.

d) Helvacı Mehmedî'nin, Veli'nin nefesine kefil olması

Kaziye-i kethüdâ

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Veli b. (...) Çan subaşı kethüdâsı olan Mustafa'nın nefesine kefil taleb etdüğü sebebeden Çan'dan Helvacı Mehmedî kefil oldu min taleb (...).

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-ka'de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûd: Mevlânâ Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali ve Abdurrahman b. Ömer Fakîh ve Memi b. Yunus ve gayruhum mine'l-hâzir.

Belge 42 / Sahife 83

- a) Mustafa b. Emîr ve Mustafa'nın kardeşi Alp, Mehmed'in vasisi olan Murâd Fakîh b. Saltık ile İbrahim b. Ali'nin, Mustafa'nın babası Emîr'in muhallefatı hususunda anlaşmaya varmaları**

Kaziye-i sulh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Mustafa b. Emîr ve karındaşı Alp (?) yetîm Mehmed'ün vasîsi olan Murâd Fakîh b. Saltık bilelerince İbrahim b. Ali mahfil-i şer'e hâzirân olub mezbûr Mustafa ve Murâd ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki babam Emîr'ün muhallefâtından karye-i mezbûrede bir cedîd ev hudûdıyla ve dört müdd buğday ve bir müdd dokuz kile 'alef ve buçuk müdd sisam ve on sekiz kile burçak ve bir (...) nısf zabt itmîş hâliyâ zikr olan ev ile ve (...) nısfını bi-tarîki's-sulh bize teslîm etdi aldık kabz etdik bâkî da'vâmızdan buğday ve sisam ve 'alef ve burçak vazgeçdik min ba'd da'vam yokdur dediklerinde vicâhen mezbûr İbrahim mezbûrların da'valarını tasdîk idüb ben dahî zikr evde ve (...) da'vam ve nizâ'im yokdur teslîm etdim deyücek talepleri ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Mehmed b. Seyyid Sinân ve Abdurrahman Halîfe ve Küçük b. Hamza ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Sinân Halîfe (...) ve Mustafa Halîfe el-muhtesib.

b)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ŞâhbAli (...) idüb geldi (...) gelüb taleb iderin ihzâr etmesine Hasan Kethüdâ iltizâm idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce ve sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûd: Mevlânâ 'İzzeddîn ve Hasan b. Hamza ve Ali b. Abdullah.

- c) Kefalet davası**

Kaziye-i (...) bin akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki hâssa müte'allik Söğüd dimekle ma'rûf yörükden Şâhbâlî b. Hacı Hıdır mahfil-i şer'e ıkrâr idüb dedi ki ta'rîh-i sicillâtdan sekiz güne nefsi Biga'ya gelirin eğer gelmez isem Seyyid Mehmed'e bin akçe (...) olsun deyücek Seyyid talebiyle sicil oldu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn min şehr-i Zi'l-hicce sene 935 / 2 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Mehmed b. Asilhan Bey ve Küçük b. Hamza ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh.

d) Halîl b. Mehmedî'nin Musa b. Ömer'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Musa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Osmanlar'da mütemekkin olan Musa b. Ömer'ün nefsine karye-i Ağakoyun ardında mütemekkin Halîl b. Mehmedî kefil olub sebt-i sicil oldı. Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Abdurrahman b. Ömer Halîfe ve Memi b. Yusuf [Şuhûdü'l-hâl çizgisi yok].

Belge 43 / Sahife 84

a) Hüdâverdi b. İskender'in, gece bostanına girdiği için Mehmed b. ---'nın ineğini bıçaklayıp yaralaması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mehmed b. Tırak ve Hüdâverdi b. İskender mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mehmed takrîr-i merâm kılub dedi ki benim su sığır ineğimi bıçakla urub mecrûh etdi deyücek vicâhen mezbûr Hüdâverdi bostane gice ile girdi el bıçağıyla çaldım dediği ikrâr sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi'l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Hamza ve Mahmûd b. Mehmed ve Hatîb Muslihiddîn ve Memi b. Yusuf.

b) Hacı Ahmed Halîfe mescidi vakfının mütevellisi olan Dibekli Memi b. İsa'nın, görevini ihmal ettiği için mütevellilikten alınarak yerine Kiçik b. Hamza'nın müteveli tayin edilmesi

Kaziye-i tevliyet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Hacı Ahmed Halîfe mescidinin mütevellisi olan Dibekli Memi b. İsa'nın hıdmetinde ihmâl olduğu sebebden imâm Muslihiddîn ve mü'ezzin Sinân Halîfe talebiyle Kiçik b. Hamza zikr olan mescide mütevellî nasb olunub sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûd: (BOŞ).

c) Söğüdlü cemaati amili olan Mehmed Bey b. Asilhan tarafından yava olarak kaydedilen yetmiş adet koyunun, aynı taifeden İsa ve Musa kardeşlere ait olduğunun ispat edilmesi üzerine teslim edilmesi

Kaziye-i koyun

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Söğüdlü cemâ'atinden İsa ve karındaşı Musa zikr olan tâ'ifeye 'âmil olan Mehmed Bey b. Asilhan mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İsa ve Musa takrîr-i da'va idüb dediler ki yetmiş beş 'aded koyunum ibâkat idüb işbu Mehmed Bey yavaya yazıvırmış biz mülk koyunumuzdır deyücek iddi'âsına muvâfik beyyine taleb olundukda 'udûl-ı

müslimînden Yunus b. İlyâs ve Ali b. İlyâs şehâdet idüb dediler ki zikr olan yetmiş beş ‘aded koyun mezkûrân İsa’nın ve Musa’nın mülkidir dediklerinde mezbûr Mehmed ma’rifetiyle teslîm olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Zi’l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûd: İsa b. Abdullah ve Mustafa b. Dâne ve gayruhum.

d) Emine bt. Hıdır’ın boşandığı kocasının öldüğüne dair kardeşi İskender Mehmed b. Ahmed’in şahitlik etmesi (?)

Kaziye-i Emine Kara ‘Ali b. Seyyid Ahmed

Vech-i tezkire oldur ki nefis-i Biga’dan Emine bt. Hıdır meclis-i şer’-i şerîfe hâzır gelüb dedi ki benim (...) kurbunda zevcim fevt öldi deyücek müdde’asına mutâbık beyyine taleb olundukda karındaşı İskender Mehmed b. Ahmed şehadetiyle sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Ali Re’is b. Abdullah ve Hasan Fakîh b. Hamza ve Mustafa b. Bâli, Hıdır b. Hamza, Seyyid Ali b. Seyyid Durak.

Kara Ali b. Seyyid Ahmed öldi bahârda (...).

Belge 43 / Sahife 85

a) Turbey b. Durmuş’un Saltık b. Yusufhan’a ahır yapması için boş araziye on beş akçeye resm-i tapuya vermesi

Kaziye-i dam yeri tapuya verildiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefis-i şehirün bâd-ı hevâsı mukâta’aya dutan Turbey b. Durmuş bilesince Saltık b. Yusufhan mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Turbey ıkrâr-ı i’tirâf idüb dedi ki nefis-i Biga toprağında Akkaz Mahallesi civârında Otbasdıeli (...) dimekle ma’rûf yerde bir kıt’a yerin iki cânibi yoldır davar damı binâ itmek için mahlûl olub tapuya müstehak olduğu için on beş akçe resm-i tapusını alub mezbûr Saltık’a tapuya virdim ba’de’l-yevm zikr olan yer mezbûr Saltık’ın tapulı yeri alıb tasarruf etsün kimesne mâni’ olmaya deyücek vicâhen mezbûr Saltık tasdîk idüb zikr olan yeri on beş akçe resm-i tapu ile kabûl idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi’l-ka’de sene 935 / 5 Ağustos 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Hasan b. Ahmed.

b) Hasan b. Yunus’un Fâtıma bt. Abdullah’ın vekili olması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Saruca’da mütemekkin olan Hasan b. Yunus Fâtıma bt. Abdullah’ın vekîli idüğü sâbit olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Zi’l-hicce sene 935 / 26 Ağustos – 4 Eylül 1529.

c) Yetim kalan Cennet’in amcası Pîrî b. Hıdır’a teslim edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Gelibolu'da mütemekkin olan Pîrî b. Hıdır bilesince Fâtıma Hatun'un vekîli olan Hasan b. Yusuf mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Pîrî karye-i İskender'de fevt olan Yusuf el-mu'arref cîl-i yetîm benim sulbî karındaşımdır mezbûr karındaşımın kızı Cennet yetîm kalub işbu Yusuf'un müvekkilem Fâtıma biz nice zamân beslemiş karındaşım kızıdır taleb iderin deyücek mezbûr Pîrî müteveffa Yusuf'un karındaşı idüğü Mehmed Fakîh el-İmâm-ı karye-i Saruca ve Hasan b. Yusuf şehâdetleri ile sâbit olduktan sonra zikr olan yetîm Cennet mezbûr 'ammisi Pîrî'ye teslîm olunub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Zi'l-hicce sene 935 / 4 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

Belge 44 / Sahife 86

a) Okçı Ahmed'in Söğüd cemaati bad-ı hevasını mukataaya alan amil Hasan b.

İsa'nın ilgili işlerde vekili olması

Kaziye-i vekâlet-i Okçı Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki hâssa müte'allik Söğüd'den ve Sarraclar cemâ'atinin bâd-ı hevâsına 'âmil olan Hasan b. İsa bilesince zikr olan tâ'ifesinden Okçı Ahmed mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hasan ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki biz mukâta'aya dutmaduğumuz zikr olan yörükler de bize müte'allik kaziye vâki' olıcak işbu Ahmed vekîlümüz olub bizi de efendi huzûrına ihzâr idiver deyücek vicâhen mezbûr Ahmed vekâlet-i mezbûre[y]i kabûl idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûd: Hasan [b.] Ahmed ve İzzeddîn Halîfe ve Şâhbâlî b. Hıdır ve Veli b. Hıdır, Ali b. Hıdır.

b) Kalafal b. Osman'ın Kademlü b. Abdullah'a iki bin dokuz yüz akçe borcu olduğunu reddetmesi

Kaziye-i

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kademlü b. Abdullah bilesince Kalafal b. Osman mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kademlü takrîr-i da'va idüb dedi ki mezbûr Kalafal'a karz-ı hasen iki bin dokuz yüz akçe verdim taleb iderim deyücek vicâhen mezbûr Kalafal inkâr ile cevâb viricek Kademlü talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

c) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Azâdlu'da mütemekkin olan Akbaş koyun çobanı (...) nefsine kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî gurre-i Muharremi'l-harâm sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dîvâne Hıdır ve Ali b. Abdullah.

d) Kefalet davası

Kaziye-i kefalet-i Kalafal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kademlü b. Abdullah ta'rîh-i sicillâtdan on beş güne deĝin va'ade Kalafal b. Osman'ın nefesine kefil talep etdiği sebebden karye-i Kâdî'da mütemekkin Dürzî Kalafal b. Mehmed kefil oldu on beş günde Kademlü gelmez ise da'vasına münkaz olmak üzere.

Tahrîren fi Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

Belge 44 / Sahife 87

a) Deniz b. Orhan'ın çoban Kademlü'nün nefesine kefil olması

Kaziye-i kefalet-i Kademlü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Tarlık'da Deniz b. Orhan çoban olan Kademlü'nün ay tamam olub (...) nefesine kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fi gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Ali b. Abdullah.

b) Yörük taifesinden Ali b. Hıdır Dedebâlî'nin Hasan b. İsa'yı kendisine vekil tayin etmesi

Kaziye-i kefalet-i Hasan Kethüdâ

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yörük tâ'ifesinden Ali b. Hıdır Dedebâlî nâm kimesne ile olan kaziyenin husûmâtına ve sâyirine Hasan b. İsa[y]ı vekîl-i nâ'ib-i münâsib nasb idicek vicâhen vekâlet-i mezbûre[y]i mezbûr Hasan kabûl idüb sicil oldu.

Tahrîren fi gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

c) Söğüdlü cemaatinden Şâhkulu b. ---'nın on beş günlüğüne Yörük taifesinden Ali b. Abdullah'ın nefesine kefil olması, Ali on beş gün içinde gelmezse yirmi akçe ödeyeceği

Kaziye-i kefalet-i Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yörük tâ'ifesinden Ali b. Abdullah nefesine ta'rîh-i sicillâtdan on beş gün va'ad ile Söğüdlü cemâ'atinden Kara Hasan Obası'nda Şâhkulu b. Gündek (?) kefil oldu on beş güne gelmez ise yigirmi akçe mukayyed-i (...) üzere sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Yunus ve Hasan b. İsa ve Hacı Hıdır b. İlyâs.

d) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, daha sonra sahibi Ca'fer b. Hıdır'a teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık sancâk yerinde

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Delü Bâyezid'de Hüseyin b. Halîl elinden bir orta boylu buğday benlü koyun gözlü açık kösece (...) Bosneviyyü'l-asl arkasında gök gömlek var eski ak 'abâsı var ayağında kebe babuc var sâhibi olmadığı sebebden bu yava kula yevmî ikişer akçe nafakasıyla sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe b. Kâsım, Abdurrahman b. Abdullah, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

Vech-i tezkire oldur ki 'abd-ı mevsûfun sâhibi karye-i Saruca'dan Ca'fer b. Hıdır müstehak çıktığı sebebden sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Belge 45 / Sahife 88

a) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i Nasûh

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Cemşid'den Nasûh b. Çeşmeci Kara Mustafa b. Mahmûd (...) kefil-i bi'n-nefs oldular 'inde'l-hâcet ihzâr ide ve dahî mezbûr Mustafa ıkrâr idüb dedi ki eğer ibâkat ve gaybet iderim bu (...) kaziyye sana sâbit olsun dediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Muharrem sene 935 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe b. Kâsım, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, Abdurrahman b. Abdullah, Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh.

b) Mustafa b. Mahmûd'un Dede b. Sâlih'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Dede

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Cemşid'den Mustafa b. Mahmûd Dede b. b. Sâlih kefil-i bi'n-nefs olduğu 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım, Seyyid Ali b. Seyyid (...), Abdurrahman b. Abdullah ve (...).

c) Kara Mustafa b. Mahmûd'un nefsine Çeşmeci'nin kefil olması (?)

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Cemşid'den Kara Mustafa b. Mahmûd'a Çeşmeci kefil-i bi'n-nefs oldu Durmuş b. (...) 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kasım, Seyyid Ali b. Seyyid (...), Abdurrahman b. Abdullah.

d) Evrenos'un çoban İstima'nın nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i İstima

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ulucak'da mütemekkin olan Evrenos'un koyun çoban İstima nâm zımmînin nefesine mezbûr Evrenos kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûd: Nasûh Korucı ve Hasan b. Ahmed.

e) Bir kile pirincin kırk akçeden satılması üzere narh konulduğu

Kaziye-i narh-ı hardal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki pirinç kilesiyle ile bir kile hardal kırk akçe üzere bey' olunmağa narh virilüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 935 / 5 Eylül 1529.

f) Nasûh'un konulan narha uymadığı

Kaziye-i 'adem-i idâ'at

Vech-i tezkire oldur ki nefsi Biga'dan Bâyezid Nasûh (...) ida'at eylemediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Hacı, Durbey b. (---), Mustafa b. Bâlî.

Belge 45 / Sahife 89

a) Bâzîrgân Ömer'in Yorgi isimli kölesinin, diğer kölelerle birlikte kaçarak Burâk b. Hıdır'm ökülünü kesip derisini yüzmesi

Kaziye-i Öküz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Burâk b. Hıdır bilesince Bâzîrgân Ömer mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Burâk takrîr-i merâm kılub dedi ki benim arkası (...) kara sığır öküzümü işbu Ömer'in Yorgi nâm 'abd-ı memlûki ile birkaç yoldaşları ile ibâkat idüb boğazlayub derisinin yüzledik deyücek deri mahfil-i şer'e gelüb arkası (...) müşârun ileyh Burâk'm idüğine şehâdet idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer b. Durmuş Dürzibaşı ve Ali b. Abdullah ve İshâk b. Abdullah.

b) Tapduk b. Ali'nin Beylü vakıf karyesi raiyyetlerinden olduğu

Kaziye-i ra'iyet vakf-ı Kemer

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Tapduk b. Ali mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb merhume 'Âişe Sultân'ın Beylü nâm vakıf karye ra'iyetlerinden[im] deyücek câbisi olan Dürzibaşı Mahmûd Bey talebi ile sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali el-muhtesib ve Hasan b. Ahmed.

c) Receb'in Murâd b. Kalafal'a beş yüz akçe kumaş ücreti olması

Kaziye-i Murâd

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Murâd b. Kalafal bilesince Receb b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Murâd tahrîr-i da'va idüb dedi ki kumaş bahâsından işbu Receb zımmetinde beş yüz akçe hakkım vardır deyücek vicâhen tasdîk idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (BOŞ).

d) Receb'in İbrahim Çelebi'nin karısı için alınan eşyanın iki yüz akçesine kefil olan Mehmed b. Turgud'dan dört yüz altmış akçeyi talep etmesi

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Receb b. (BOŞ) bilesince Mehmed b. Turgud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Receb tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Mehmed'e iki pâ-yı bürk dört yüz altmış akçe bey' etdim akçesini talep iderim deyücek vicâhen mezbûr Mehmed tasdîk idüb işbu İbrahim Çelebi'nin 'avreti için alıvirdik iki yüz akçesine ben kefil aldım deyücek ıkrâr sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd b. Kalafal ve Dellâl Kara.

Belge 46 / Sahife 90

a) Şehir halkının şehri beklemek istemedikleri

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki şehir halkı meclis-i şer'e hâzirün gelüb dediler ki Hamza b. Delü Seyyid ve Pîrî b. Esirci ve Hacı Koyunoğlu Nasûh ve Hacı Eynes ve Memi Başmakçı kazâ muhâfızı (---) biz beklemezüz beklemeğe kâdir değülüz deyu gulüvv etdikleri sebebdan deftere sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bâlî Efendi, İbrahim b. Yörük Halîl ve Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed ve Veli Halîfe ve Hacı İlyâs b. Abdülazîz ve Mehmed b. Abdüllatîf ve Murâd b. Kâsım, Muslihiddîn Halîfe, Veli Halîfe, Murâd Halîfe, Abdurrahman Seyyid Ali imâm, 'Acem Sinân, Alaaddîn Na'l-bend, Mü'ezzin-i Karahisârı.

b) Alaaddîn Nalbant'ın Hamza b. Orhan'ın nefsine kefil olması

Kefâlet-i Hamza

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Hamza b. Orhan nâm kimesneden kefil talep olundukda Alaaddîn Na'l-bend nefsine kefil oldı vakt-i hâcetde ihzâr ide.

Tahrîren fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bâlî Efendi, Muslihiddîn Halîfe, Veli Halîfe, Seyyid Ali İmâm, Murâd Halîfe, Abdurrahman, 'Acem Sinân, Mü'ezzin-i Karahisârı.

c) Şehir etrafında haramiler dolaşıp adam öldürdükleri için şehir halkının nöbetleşe beklemelerine dair çıkan hükme Hamza b. Delü Seyyid'in itiraz edip zulm edildiğini söylemesi

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki şehri bekletmek husûsı için müslimânlar meclis-i şer' e hâzirûn gelüb dediler ki etrâfda harâmîler olur basub ademler katl iderler rızkımız alırlar dediklerinde mahalle halkı âdemleri nöbetle âdem çıkarsunlar beklesünler deyu hükm olundukda Hamza b. Delü Seyyid meclis-i şer' de ben hükmüne kâbil değülüm zulm idersin beklemezüz deyu tahfif-i şer' etdikde te'dîb olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bâlî Efendi, Muslihiddîn Halîfe, Veli Halîfe b. Hüseyin, Dânişmend Hoca, Seyyid Ali İmâm, Murâd Halîfe, Abdurrahman b. Ömer, Sâdık b. Seyyidyâr, 'Acem Sinân, Mü'ezzin-i Karahisârı, Pîr Ali, Alaaddîn Na'l-bend.

d) Miras davası

Kaziye

Vech-i tezkire oldur ki nefsi-i Biga'dan Mehmed b. Mahmûd Halîfe (...) meclis-i şer'-i şerîfde hâzir getirib takrîr-i merâm kılub dedi ki karındaşım Pîr Burâk ve (...) babamdan irsle intikâl iden mâlden (...) eyledim deyücek (...) oldu deyu cevâb hesâb olundu mâl ziyâde harc oldu.

Cerâ – zâlîke fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs b. Abdülaziz, Abdurrahman b. Ömer, Mustafa (---).

Belge 46 / Sahife 91

a) Mustafa b. Oruç'un sipahi tumarındaki koz ağaçlarını iki yüz on akçeye mukataaya alması

Kaziye-i koz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bağcılı'da mütemekkin olan Mustafa b. Oruç mahfil-i şer' de ıkrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' olan sipâhî timârında olan kozları iki yüz on akçeye kabûl itdim dedüğü sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Muharrem sene 936 / 5 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Abdurrahman, İsa b. Nar ve Mustafa b. Bâlî.

b) Sipahi kardeşi Emîrşâh'ın adı geçen koz ağaçlarını on akçe fazlayla iki yüz yirmi akçeye mukataaya tutması

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı'da (ÜSTÜ ÇİZİLİ) mezbûr sipâhî karındaşı Emîrşâh mezbûr karyede olan koz ağaç kozlarını on akçe ziyâde ile iki yüz yigirmi akçeye kabûl etdim deyücek ıkrârı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer b. Şeyh ve Kadirlü b. Hıdır ve Ali b. Doğancı ve Asilhan b. Ali Kethüdâ.

c) Sabure bt. Abdullah'ın kocası Kötekçi'nin kilimini almadığına dair yemin etmesi

Kaziye-i kilim

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Sabure bt. Abdullah bilesince zevci olan Kötekçi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kötekçi takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Sabure bir kilim benimdir mâni' olur deyücek vicâhen Sabure inkâr edicek mezbûr Kötekçi iddi'âsına muvâfık beyyine taleb oldundukda beyyineden 'âciz olub mezbûr Sabure yemîn billah olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûd: Hacı Çelebi b. İskender Bey ve Muslihiddîn Nâ'ib ve Memi b. Yunus.

d) Ramazân b. Mahmûd'un Kâdî karyesindeki sazlığı bir yıla sekiz yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i saz bey' olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kâdî'da mütemekkin olan Ramazân b. Mahmûd mahfil-i şer'de karye-i mezbûr kurbunda vâki' olan hâssa sazı bir yıla sekiz yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim deyücek sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûd: Dâvud b. Abdullah ve Hasan b. Hamza.

e) Sandık davası

Vech-i tezkire oldur ki nefsi-i Biga'dan Didâr bt. Mehmed meclis-i şer'-i şerîfe Ömer b. Hamza Fakîh hâzır getirib takrîr kılub dedi ki ben sandıkın (...) ve benim şerîklerin hakkı vardır deyücek mezbûr Ömer babam Hamza Halîfe bana (...) virdi deyücek müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Abdurrahman b. Ömer ve Bâlî b. İlyâs şehadetleriyle sebt-i sicil olundı.

Cerâ – zâlîke fî Evâhir-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs b. (---), Hasan b. Ali.

Belge 47 / Sahife 92

a) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Ca'fer'e teslimi, daha sonra sahibi Murâd b. Abdullah'a teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık yaya yerinde

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Çakırlar'dan Aydın ve Mehmedî elinden bir yava orta boylu kara sakallu gök alagözlü açık kaşlı Macariyyü'l-asl arkasında yeşil 'abâ ayağında kır 'abâ çakşûr giyer sâhib olmadığı sebebden Ca'fer'e yevmî ikişer akçe nafakayla teslim olundığı sebt-i sicil oundı.

Buğday benlü barmağının sağ başta bere var.

Vech-i tahrîr oldur ki ‘abd-ı mevsûfin Kefe kazâsından karye-i Kandarlu’dan Ahmed Çavuş’un vekîli Murâd b. Abdullah’a Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed kefil olduğu sebebdan teslîm olunduğı sebt-i sicil olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

b) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Ca’fer’e teslimi, daha sonra sahibi Murâd b. Abdullah’a teslim edilmesi

Kaziye-i ‘abd-ı abık yaya yerinde

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Çakırlar’dan Aydın ve Mehmedî elinden bir yavâ orta boylu buğday benlü gök alagözlü sakallu Hırvadiyyü’l-asl arkasında ak yeni yelek giyer sâhib olmadığı sebebdan Ca’fer’ yevmî ikişer akçe nafakayla teslîm olundu.

Cerâ – zâlîke fî 12 Muharrem sene 936 / 16 Eylül 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Fakîh b. Hıdır, Ali Re’is b. Abdullah.

Vech-i tahrîr oldur ki ‘abd-ı mevsûfin Kefe kazâsından karye-i Katırlu’da Ahmed Çavuş’un vekîli Murâd b. Abdullah’a Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed kefil olduğu sebebdan teslîm olunduğı sebt-i sicil olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

c) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Ca’fer’e teslimi, daha sonra müddet-i örfiyesi tamam olduğu için Durmuş b. Yusufhân’a sekiz yüz akçeye satılması

Kaziye-i ‘abd-ı abık yaya yerinde

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Çınarlu’dan (...) elinden bir yava uzun boylu saruşın kır sakallu gök alagözlü Hırvadiyyü’l-asl arkasında kır eski ‘abâ giyer ayağında ak ‘aba giyer sâhib olmadığı sebebdan Ca’fer’e yevmî ikişer akçe nafakayla teslîm olundu.

Cerâ – zâlîke fî 12 Muharrem sene 936 / 16 Eylül 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Fakîh b. Hıdır, Ali Re’is b. Abdullah.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı mevsûfin müddet-i ‘örfiyesi tamâm oldukda mecâmi’ü’n-nâs tâlibîn mâ-beyninde satmak için nidâ olunub bey’-i men-yezîd oldukda ahir bey’ karye-i Yusufklar’da Durmuş b. Yusufhân zımmetinde sekiz yüz akçeye karâr idüb irtifâ olur kimesne olmadığı sebebdan Piyâde Beyi Kâsım ma’rifetiyle (...) teslîm olunub sicil olundu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî’u’l-ulâ sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ Ramazân b. İsa Kethüdâ ve Bekir Kâtib b. Hıdır Kethüdâ ve Mehmed b. Kablan.

a) Arzu bt. İbrahim'in kızı Bahârzâde'ye babası Kâsım b. Celâl'in malından günde iki akçe nafaka tayin olması

Kaziye-i nafaka takdîr olduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Arzu bt. İbrahim mahfil-i şer'de kızı Bahârzâde'nin nafakası ve (...) ve sâyir da'vası için günde iki akçe talep etdüği sebebden mezbûr Bahâr'ın babası Kâsım b. Celâl'in mâlinden günde iki akçe karz ve takdîr olundu istidânet idünüb zikr olan Bahâr'a harç etdikden sonra zikr olan Kâsım'dan ala deyu sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-'aşere min şehr-i Muharremi'l-harâm sene sitte ve selâsîn ve tis'a-mi'e / 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum mine'l-hâzir.

b) Emîr b. Musa'nın yirmi otuz yıl önce Eynebeyi'nden aldığı koz ağacı bağında, Eynebeyi'nin oğlu Bayram'ın hak iddia etmesi

Kaziye-i Bağ

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Emîr b. Musa (...) Bayram b. Eynebeyi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Emîr takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Bayram'ın babası İnebey'den karye-i Burhanlu civârında bir kıt'a bağ satun alub yigirmi otuz yıldan berü tasarruf iderdim içinde olan koz ağaç benim mülkümdür işbu Bayram mâni' olur deyücek mezbûr Bayram bağ bey' olunduğuna ıkrâr edicek ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâ'il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Mustafa b. Bâlî ve Memi b. Halîl Fakîh ve Veli Fakîh b. Ali ve gayruhum mine'l-hâzir.

c) Hırvat asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, İskender adamı Murâd'a teslimi, daha sonra sahibi Okçu Sinân Bey'in vekili Hamza Bey'e teslim edilmesi

'Abd-ı abık müsellemlerinde

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı imâm olan Murâd b. (BOŞ) mahfil-i şer'ede şöyle dedi ki karye-i Börücek'de bir 'abd-ı abık dutuldu deyu getirüb orta boylu köse şekli koyun gözlü açık kaşlı buğday enlü Hırvadiyyü'l-asl başı saçlı siyâh takye 'abâdan iç ak (...) arkasında iki ak 'abâlar giyer ayağında çarık bir siyâh ve ak çakşur giyer sâhibi yokdur deyu günde hıfz ve nafakasıyün iki akçe takdîr olunub mukaddem (?) İskender ademisi zikr olan Murâd'a teslim olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşere min şehr-i Muharrem sene 936 / 17 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dâvud b. Abdullah ve Ali Bey Doğancı, Ahmed Bey Doğancı ve Memi b. Halîl Fakîh.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan ‘abd-ı abıkın mevlâsı mefharü’l-ümerâ’i’l-kirâm Okçu Sinân Bey’in idüğü tahte’ş-şer’ sâbit olub vekîli olan Hamza Bey’e (...) İskender elinden teslîm olunub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî (---) sene 936.

Şuhûdü’l-hâl: Murâd b. Ca’fer, Ömer b. Aslıhan Kethüdâ, Emîrşâh Doğancı.

Belge 48 / Sahife 94

a) Nasûh b. Mehmedî’nin İlyâs b. Mustafa’nın nefesine, İlyâs’ın da Hüseyin b. Yusuf’un nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs b. Mustafa nâm çingenenin nefesine İbrahimbey Mahallesi’nde Nasûh b. Mehmedî kefil ve Hüseyin b. Yusuf nâm çingenenin nefesine mezbûr İlyâs kefil olub Subaşı Memi elinden sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ’il-i Muharrem sene 936 / 5 – 14 Eylül 1529.

Şuhûd: Turbey b. (BOŞ) ve Hasan b. Ahmed.

b) Bir kile incirin on dört akçeden satılması üzerine narh konulduğu

Kaziye-i narh-ı incir

Vech-i tahrîr-i oldur ki fûrûht-ı incir bir kile on dört akçe almak üzere narh virilüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûd: Abdülkerîm b. Ahmed Bey ve Deniz b. Yusuf ve Ali b. Abdullah.

c) Gülşâh bt. Kademlü’nün Zeyneddîn Tofıl’a iki yüz elli akçeye sattığı bağın parasından, Zeyneddîn’in yüz akçesini ödemediğine yemin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Gülşâh bt. Kademlü bilesince Zeyneddîn b. Tofıl mahfil-i şer’e gelüb mezbûre Gülşâh tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Zeyneddîn’e iki yüz elli akçeye bir kıt’a bağ bey’ etdim yüz elli akçesini aldım kabz etdim bâkî yüz akçe hakkım kaldı deyücek vicâhen mezbûr Zeyneddîn tasdik idüb zikr olan yüz akçe (ÜSTÜ ÇİZİLİ) iki yüz akçe bi’t-tamâm edâ etdim deyücek iddi’âsına muvâfik beyyine taleb olundukda beyyineden ‘âciz olub şahidim yokdur deyücek mezbûre Gülşâh’a şer’an yemîn müteveccih teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûd: Emîr b. Musa ve Ali b. Abdullah, Bahşayış b. Bekir ve gayrum.

d) Zeyneddîn b. Tofıl’ın kendisine ait olduğunu iddia ettiği koz ağacının, Gülşâh bt. Kademlü’nün kendisinin olduğuna yemin etmesi

Kaziye-i koz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Zeyneddîn b. Tofil bilesince Gülşâh bt. Kademlü mezbûre Gülşâh takrîr-i merâm kılub dedi ki bir mülk koz ağacımı tasarruf idegelmiş idim işbu Zeyneddîn mâni' olur deyücek mezbûr Zeyneddîn dedi ki zikr olan koz ağacını bana ırs husûsiyçün temlik etdin deyücek vicâhen mezbûre Gülşâh inkârla cevâb vericek mezbûr Zeyneddîn beyyineden 'âciz olub mezbûre Gülşâh yemîn bilah idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûd: Emîr b. Musa ve Ali b. Abdullah, Bahşâyış b. Bekir ve Veli b. Ali ve gayruhum mine'l-hâzir.

Belge 48 / Sahife 95

a) Yörük Abdullah b. Hacı İbrâhim ve kardeşleri Ahmed, Hamza ve Lütfî'nin Sultan Murad Han vakfı raiyyetlerinden olduğunun ilgili vakfın defterine bakılarak doğrulanması

Kaziye-i merhûm Sultân Murâd Hân -aleyhi'r-rahman ve'l-gufrân- ra'iyet-i defteri bulunduğı

Vech-i tahrîr-i Söğüdüler cemâ'ati dimekle ma'rûf bârekende Yörüklerden Abdullah b. Hacı İbrahim ve karındaşı Ahmed ve bir karındaşı Hamza ve bir karındaşı dahî Lütfî bilesince Hasan Kethüdâ mahfil-i şer'e gelüb mezbûrûn Abdullah karındaşları ile takrîr-i merâm kılub dediler ki biz merhûm Sultân Murâd Hân evkâf-ı ra'iyetlerindenüz işbu Hasan Kethüdâ bizü ... hâl ider deyücek ellerinde olan merhûm Murâd Hân vakfı ra'iyetleri defterine nazar olundukda mezbûr Abdullah üç nefer karındaşları ile cedîd defter-i hâkânîde mastûr ve mukayyed bulunub talepleri ile sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Dâne ve Dîvâne Hıdır b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

b) Hasan b. Musa ve Dürzî Hasan b. Nasûh'un sığirtmaç İlyâs b. Abdullah'ın nefesine kefil olmaları

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa b. Dertlü karye-i Kurdlu sığirtmacı olan İlyâs b. Abdullah'ın nefesine kefil etdiği sebebden karye-i Velibâyezîd Hasan b. Musa ve karye-i Saruca'da Dürzî Hasan b. Nasûh sığircıya kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer b. Ömer ve Deniz Nâzır ve Karlu Nâzır ve Emîrşâh Doğancı.

c) Kâsım b. Nasûh Bey'in Murâd b. Saltık'ı elinden bıçaklayıp yaralamadığına yemin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Murâd b. Saltık bilesince Kâsım b. Nasûh Bey mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Murâd takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Kâsım elimden bıçakla urdı deyücek

vicâhen inkâr edicek beyyineden ‘âciz olub mezbûr Kâsım yemîn müteveccih olub yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûdü’l-hâl: İskender b. Mahmûd ve Ahmed Bey Doğancı ve Emîrşâh Doğancıbaşı ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine’l-hâzir.

Belge 49 / Sahife 96

a) Kâsım’ın kardeşi Dede b. Nasûh’un nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı’da Dede b. Nasûh’ın nefesine subaşı kefil talep ettiği sebebden karındaşı Kâsım kefil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Muharrem sene 936 / 15 – 24 Eylül 1529.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim b. Yörük Halîl ve Mustafa b. Dâne ve gayruhum.

b) Memi b. Ca’fer’in, İbrahim b. Abdullah karısı olan Hafize bt. Yusuf’u boşamak için İbrahim’in vekili olduğunun ispatlanması

Kaziye-i vekâlet-i Memi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Memi b. Ca’fer bilesince Hafize bt. Yusuf mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Memi takrîr-i da’va idüb dedi ki işbu Hafize’nin zevci İbrahim b. Abdullah mezbûre Hafize’ye talâk vermek için vekîl-i nâ’ib menâb (?) etdi deyücek iddi’âsına muvâfık ‘udûl-ı müslimînden Hacı Kemâl b. Mustafa ve Mehmed b. Bâyezid Halîfe şehâdet idüb dediler ki zikr olan İbrahim zikr olan menkûhesi Hafize’ye talâk vermek için mezbûr Memi’yi vekîl-i nâ’ib (...) etdi dediklerinde sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ İzzeddîn Dânişmend Hoca ve Ali b. Abdullah ve Memi b. Halîl Fakîh.

c) Memi b. Ca’fer’in müvekilli İbrahim’i Hafise bt. Yusuf’tan boşaması

Kaziye-i talâk-ı Hafise

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Memi b. Ca’fer bilesince Hafise bt. Yusuf mahfil-i şer’e hâzirân olub mezbûr Memi ikrâr ve i’tirâf idüb dedi ki mezbûre Hafise benim müvekkilim olan zevci İbrahim’den bâ’in talâk-ı mutlak olsun dedi mezbûre Hafise dahî ikrâr idüb dedi ki zikr olan zevcim İbrahim zımmetinde cemî’ hukukumdan ve nafaka ve mehrimden ve sâyir da’vamdan vazgeçüc zımmetini ibrâ ve ıskât etdim dediği ikrârları sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî’l-yevmi’l-‘ısrîn min şehr-i Muharremi’l-harâm sene 936 / 24 Eylül 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ İzzeddîn Halîfe ve Memi b. Halîl Fakîh ve diğeri Memi b. Yunus ve Mehmed b. Bâyezid Fakîh ve Ahmed b. Ya’kûb ve Ali b. Abdullah ve Hacı İsmail b. Mustafa ve gayruhum.

d) Mustafa b. Mehmed'e kefil olan Ahmed'in, Mustafa'ya teslim ederek kefaletten çıkması

Kaziye-i ihrâc-ı kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş'dan Mustafa b. Mehmed'in kefil olan Ahmed b. (...) Karamanî mezbûr Mustafa'ya (...) Mustafa'ya teslim idüb ihrâc olunduğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ [zâlike] fi Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 49 / Sahife 97

a) Siyahi kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, kethüda Bazarlu'ya teslimi, daha sonra müddet-i örfiyesi tamam olduğu için Cihân Bey b. Hasan'a satılması

'Abd-ı abık-ı siyâh Arab karye-i Kurdlu'da bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kurdlu kethüdâsı Bazarlu b. İnebeyi elinde bir siyâh Arab 'abd-ı abık arkasında bez kaftân giyer sâhib olmadığı sebebden hıfz ve nafakasıyçün günde iki akçe takdîr olunub zikr olan kethüdaya teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fi yevm-i ihdâ 'ısrîn min şehr-i Muharrem sene 936.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr 'abd-ı mevsûfin müddet-i 'örfiyesi tamâm olub sâhib bulunmadığı sebebden beyne'l-müslimîn münâdi olunub karye-i Çâvuş'dan Cihân Bey b. Hasan (...) bey' olunduğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fi gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 1 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş b. Murâd ve Durmuş b. Yusufhân, Mustafa b. Bâlî ve Abdullah Çelebi b. Ahmed ve Ömer b. Kablan.

b) Yeni pirincin kırk akçeden, eski pirincin otuz akçeden satılması üzere narh konulması

Kaziye-i narh-ı birinc

Vech-i tahrîr-i hurûf Akhisâr'dan gelen yeni birince bir kile kırk akçe ve eski birince otuz kezi akçe satma[y]a izn-i narh virilüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

c) Pîrî b. Osman'ın ölen kardeşinden kendisine kaldığını iddia ettiği at için Evrenos b. Dâvud'un kız kardeşinden altı yüz elli akçeye aldığını söylemesi

Kaziye-i at

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîrî b. Osman bilesince Evrenos b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Pîrî takrîr-i da'va idüb dedi ki karındaşım Musa fevt olub bana cihet-i irsle intikâl iden muhallefâtından bir at bahâsı yüz akçe mezbûr Evrenos zımmetinde --- --- kayd olmuş

taleb iderim deyücek mezbûr Evrenos dedi ki at kız karındaşım Başa'dan altı yüz elli akçeye satın aldım dediği Pîrî talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûd: İbrahim Sabancı ve Mehmed b. Turgud ve Mustafa b. Dâne.

d) Emîr b. Hacı İvaz'ın nefesine kefil olduğu İlyâs Kademlü b. Abdullah'ı yirmi beş güne kadar mahkemeye getirmesi gerektiği

Kaziye-i kefâlet-i Emîr (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Emîr b. Hacı 'İvaz kefil-i bi'n-nefs olduğu işbu ta'rîh-i kitâbdan yigirmi beş güne değin (...) b. İlyâs Kademlü b. Abdullah hâzır getüre.

Cerâ – zâlike fî 25 Muharremi'l-harâm sene 936 / 29 Eylül 1529.

Şuhûd: Mustafa b. Mehmedî, Ahmed b. Mustafa, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 50 / Sahife 98

a) Kademlü'nün alacağı teslim aldığı

Kaziye-i Kalafal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kalafal b. Esban (?) bilesince Kademlü b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kalafal takrîr-i merâm kılub dedi ki mezbûr Kademlü nakl-i şer'î ile benden talep etdiği üç bin akçeyi bundan sâbık Bursa'da kassâb olan Baba Ahmed ve müşterek olan ve Hacı Süle (?) nâm kassâblardan aldık deyücek vicâhen mezbûr Kademlü aldım dediği ikrâr Kademlü talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Halîl b. Mehmed, Ahmed b. Ali ve Hasan b. Ahmed ve Ali b. Abdullah.

b) Nasûh b. Musa'nın Hasan Çelebi b. Kâsım'ın anası 'Âişe'den beş sığır, üç düve, bir inek ve bir tosunu üç yüz otuz akçeye satın alması

Kaziye-i ikrâr-ı Nasûh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nasûh b. Musa mahfil-i şer'de ikrâr ve i'tirâf idüb Hasan Çelebi b. Kâsım'ın beş nefer kara sığır üç düğe ve bir inek ve bir tosun üç yüz otuz akçeye mezbûr Hasan'ın anası 'Âişe'den satın aldım deyücek Mahmûd b. Turgud talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi b. Zeyneddîn Hacı ve Turbeyi b. Ömer ve Erdoğdu b. Hasan Bey ve gayruhum mine'l-hâzır.

c) Subaşı Veli b. Ali'nin boş kalan altı dönümlük araziyi yirmi beş akçe resm-i tapu karşılığında ziraat etmesi için Ziyâ b. Hüseyin'e vermesi

Kaziye-i tapu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çavuş sipâhi subaşı olan Veli b. Ali bilesince Ziyâ b. Hüseyin mahfil-i şer'de mezbûr Veli ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Ahmedbey'de

Burnaz (?) nâm kimesne fevt olub karye-i Çâvuş toprağında tahmînen altı dönüm mikdâr mahlûl kalub hudûd ile tapuya virmek lâzım olduğı sebebden yigirmi beş akçe resm-i tapusını alub mezbûr Kaya'ya tapuya virdim zirâ't ide kimesne mâni' olmaya deyücek vicâhen Ziyâ kabûl idüb talebi ile sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Pîrî Kethüdâ b. (BOŞ) ve Eynehân b. Ali ve Akbaş b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzir.

d) Bayram b. Ramazân'a anası Hüsniye talebiyle günde bir buçuk akçe nafaka tayini
Kaziye-i nafaka takdîr olduğı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş'da Hasan b. İdris talebiyle Bayram b. Ramazân babasından ırsla intikâl iden mâlinden anası Hüsniye talebiyle nafakasıyla ve kendüsine günde bir buçuk akçe takdîr olundu idi kırk beş (?) (...) olur talebiyle sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fi Evâhir-i Muharrem / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 50 / Sahife 99

a) Akbaş b. İskender'in Ahmed b. Ali'den iki yüz on akçeye aldığı kırmızı kaftanı halen teslim almadığı

Kaziye-i Akbaş ma'a Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Akbaş b. İskender bilesince Ahmed b. Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr mezbûr Akbaş takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Ahmed iki yüz on akçeye kızıl pây-ı börk kaftân alıvirdim (...) virmedi deyücek vicâhen tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan b. Ali ve Veli Subaşı ve Pîrî Kethüdâ ve Kaya b. Hüseyin ve gayruhum mine'l-hâzir.

b)

Kaziye-i Timur ma'a Kara Mustafa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş'da Timur b. (...) bilesince Canbaz tâ'ifesinden Kara Mustafa b. Mahmûd mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Timur ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki işbu Kara Mustafa ile Hacı Ali'nin sirka olunan esbâb husûsı için Burusa'ya bile vardık karındaşı Kâsım hayli zamandan berü ma'rîz olmuş za'af üzere gördüm Burusa'dan geldük mezbûr Mustafa'nın bir (...) kazâ-i Kete'ye (?) tâbi' sürgün kâfirlerden ve bir (...) Edincik kazâsında karye-i (...) ve bir (...) nefsi Biga'da Kara Ali b. Pîr Hamîd evinde olub zikr olan üç (...) Durmuş b. Veli ile ele (?) bey' (...) gördük dediği ıkrâr Mustafa talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Satılmış mütevellî ve Ramazân b. Yozbeyi ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Ahmed b. Türk, Veli Subaşı ve gayruhum.

c) Bir kile kestanenin sekiz akçeden satılması üzerine narh konulduğu

Kaziye-i narh-ı kestâne

Vech-i tezkire oldur ki (...) Biga'da kestâne kilesi sekizer akçe narh verildiği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Aslıhan b. (BOŞ), Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 51 / Sahife 100

a) Koz ağaçlarını eskiden beri karye sipahilerinin tasarruf ettiği

Kaziye-i (...) karye-i Çâvuş

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş subaşı Veli b. Abdullah bilesince Çınarlık timârî mukâta'aya dutan Pîr Ali b. İbrahim mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Veli Subaşı takrîr-i merâm kılub dedi ki Debbâğlar civârında vâki' olan Kâdî köyü subaşından karye-i mezbûre giden tarîk-i 'ammın (...) canibinden olan koz ağaçları karye-i mezbûre (...) varınca kadîmden karye-i mezbûr sipâhîsi zabt idegelmişdir deyücek iddi'âsına muvâfık Timur b. Necîb ve Ramazân b. Yozbeyi ve Pîrî b. Bektâş ve Ayhan b. (...) şehâdet idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Ayhan b. Ali ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum mine'l-hâzir.

b) Şa'bân b. Elvan ve Yunus b. Canbaş'ın Kötekci'nin nefisine ve zararına kefil olmaları

Kaziye-i kefâlet-i Kötekci

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kalkanlu'da mütemekkin olan Kötekci nâm kimesnenin nefisine ve zararına Haydar nâm yörük kefil taleb ettiği sebebden subaşı elinde karye-i mezbûrede Şa'bân b. Elvan ve Yunus b. Canbaş kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl Fakîh ve diğeri Memi b. Yunus ve Dâvud b. Abdullah.

c) Gülbaşa bt. Balaban'ın, Balabab'ın öz kızı olduğu ve babası ölünce muhalledâtının Gülbaşa'ya kaldığı

Kaziye-i Ahmed ma'a Gülbâşa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Gülbaşa bt. Balaban bilesince Ahmed b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûre Gülbâşa takrîr-i merâm kılub dedi ki babam Balaban fevt olub muhalledât cihet-i irsle bana müntakil oldı ben babamın sulbî kızımın deyücek vicâhen mezbûr Ahmed tasdîk idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah, Hazret-i Dervîş b. Mehmed, Süleymân b. Hamza.

10+20+10+12+15+11+23+30=101.

Belge 51 / Sahife 101

- a) Mustafa'nın yakalayıp hapse koyduğu kaçak siyahi kölenin, on sekiz gün sonra haptisten kaçması; daha sonra Kethüda Bazarlu b. Eynebeyi'nin hapsinde bulunması**

'Arab kaziyesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Çan'da vâki' olan hâssa ze'âmet kethüdâsı olan Mustafa b. (...) bilesince kazâ-i Biga'da vâki olan merhûm Sultân Mahmûd vakfı Kurdlu nâm kethüdâsı olan Bazarlu b. İnebeyi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i merâm kılub dedi ki biz zabt etdüğim ze'âmetde bir 'abd-ı abık-ı siyâh orta boylu sol kulağı kaz enlü ve sol bileğinde bir mikdar temresi Abanoziyyü'l-asl 'arab arkasında ak kaftân ve gömlek ve don giyer zikr olan mevsûf 'arab dutulub on sekiz gün habs etdüğimden sonra habsimden ibâkat etdi mezbûr Bazarlu kethüdanın habsinde buldum benden ibâkat iden 'arab mezbûr Bazarlu'nun habsinde mahbûs olan 'arabdır deyücek mezbûr Mustafa'nın iddi'âsına muvâfık zikr olan Bazarlu'nun muvâcehesinde 'udûl-ı müslimînden Süleymân b. DurAli ve Yunus b. Bahşi şehâdet etdiklerinde mezbûr 'arab ihzâr olunub su'âl olundukda mezbûr Mustafa habsinden ibâkat etdim dedüği sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Muharremi'l-harâm sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed ve Veli b. Ali ve Ali b. Abdullah ve İsa b. İsmail ve Mustafa b. Dâne.

- b) Lütfi Koca'nın, Hasan b. Gemici Ali'den yund at ücreti yüz akçesini teslim alması**
Kaziye-i yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bağcılı'da mütemekkin olan Lütfi Koca'nın karye-i Gülaç'da mütemekkin olan Hasan b. Gemici Ali zımmetinde yund bahâsından yüz akçesi muhtesib Ali alub kabz etdi sâhibine teslîm itmek için.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûd: Durmuş Kethüdâ ve Hasan b. Ahmed.

- c) Emîr Mustafa b. Hasan'ın dört kile buğday karşılığında Veli Subaşı'dan bir at alması**

Kaziye-i At

Vech-i tezkire oldur ki nefsi-i Biga'dan Emîr Mustafa b. (---) Hasan ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Veli Subaşı'dan bir at aldım haftada dört kile buğday virmeğe (...) dediği sebt-i sicil oldı.
Cerâ – zâlîke fî Evâhir-i Muharrem sene 936 / 25 Eylül – 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî.

Belge 52 / Sahife 102

a) Dokuz adet mîrî doğanın bakımı için iki yüz akçenin Doğancıbaşı Ali Bey'e teslim edilmesi

Teslîm-i iki yüz akçe ta'am doğan-ı mîrî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e (...) yılından livâ-i Biga'da emîn olan Abdullah zamanından emîn-i mezbûr ma'rifetiyle Biga 'âmil olan 'Ali (?) Memi b. Halîl Fakîh elinden dokuz 'aded mîrî hâssa doğanlar ta'am-bahâsı içün iki yüz akçe Doğancıbaşı Ali Bey'e teslîm olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş b. Yusufhân, Kassâb Mustafa b. Timurtaş ve Memi b. Yunus.

b) Bâlî b. Devlethân'ın, Hamza b. Mücerred'in beş bin dört yüz akçelik koyun satışına kefil olan Kaymakçı'dan söz konusu akçeyi talep etmesi

Kefâlet akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kebe Bâlî b. Devlethân bilesince Kaymakçı nâmlı mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kebe Bâlî tahrîr-i merâm kılub dedi ki koyun eri tâ'ifesinden Pîr Hamza b. Mücerred beş bin dört yüz akçeye koyun satdım işbu mezbûr Kaymakçı meblağ-ı mezbûr beş bin dört yüz akçeye kefil oldu taleb iderim deyücek on ay va'de va'dim dahî tamâm oldu akçe kefiliden taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Kaymakçı beş kişi zikr olan akçeye kefil oldık amma akçe Mehmed Bey'in dediği ikrâr sebt-i sicil oldu Bâlî talebi ile.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûd: Receb ve Durmuş b. Yusufhân ve Mustafa el-kassâb Timurtaş ve gayruhum mine'l-hâzır.

c) Receb b. Mahmûd'un kefil olduğu beş bin dört yüz akçenin iki bin iki yüz akçesini ödeyip kefaletten kurtulması

Kefâletten beri olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Receb b. Mahmûd Kebe bâlî b. Hacı Devlethân ve Tokça Mehmed b. Kâdî Ali'nin Hamza b. Mehmed zımmetinde olan beş bin dört yüz akçe alaca[k]larının iki bin iki yüz akçesin virdim kefil idim kefaletten berî oldum deyücek vicâhen mezbûr Bâlî ve Mehmed tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah, İlyâs Fakîh ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum.

d) Osman b. Kâsım'ın Hacı Bekir b. İskender'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefalet-i Hacı Bekir

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Alibey'den Hacı Bekir b. İskender'in Osman b. Kâsım kefil-i bi'n-nefs 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ – zâlîke fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Nar Çiçeği 'İsa, Demirhan b. Çınar, Mustafa b. Dâne, Memi b. Yunus.

Belge 52 / Sahife 103

- a) Yetimlere babaları Mustafa b. Ahmed'den kalan üç bin dört yüz akçeye Yusufhân b. Nasûh, Ahmed b. Timurhân ve Dursan b. İbrahim'in kefil olmaları**

Kaziye-i Vesâyât

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Ahmed Hacı Mahallesi'nde maktûl olan Mustafa b. Ahmed'ün yetîmeleri (...) ve Fâtîma'nın mezbûr babaları olan Mustafa'dan cihet-i irsle müntakil olan üç bin dört yüz akçeye vasî olan İskender b. Abdullah vasîsinde ahar (...) olunub zikr olan yetîmlerin anası Hediye bt. Nasûh zimmetine virilüb meblağ-ı mezbûr üç bin dört yüz akçe[y]i mezbûr Hediye kabûl idüb (...) bâli' olub taleb edicek iddi'âsına iltizâm etdikden sonra meblağ-ı mezbûrun bin yüz otuz üç akçesine karye-i Tarlık'da mütemekkin olan Yusufhân b. Nasûh kefil oldı ve bin yüz otuz üç akçesine karye-i mezbûreden Ahmed b. Timurhân kefil oldı ve bin yüz otuz üç akçesine Akköpri'de mütemekkin olan Dursan b. İbrahim bin yüz otuz üç akçesine kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Muharrem sene 936 / 4 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf kassâb (...) ve Hamza b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzir.

- b) Pîrî b. Osman'ın altmış yedi akçe karşılığında Evrenos b. Dâvud ile sulh olması**

Kaziye-i sulh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîrî b. Osman bilesince Evrenos b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb takrîr-i merâm kılub dedi ki dedi ki karındaşım Musa fevt olub muhalledâtdan bana cihet-i irsle müntakil esbâbdan ba'zı esbâb kabz etdim bir at bahâsından yüz akçe bana hakkım olub mezbûr Evrenos zimmetinden (...) kayd olmuş bana vâsıl olmadı taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Evrenos inkârla cevâb virüb mâ-beynlerinde nizâ' ve husumet vâki' oldukda muslih-i mutavassitûn sulh itdürüb mezbûr Evrenos'dan altmış yedi akçe alıvirüb Pîrî'ye teslîm etdiklerinde mezbûr Pîrî meblağ-ı mezbûr altmış yedi akçe alub kabz idüb dedi ki zikr olan husûs-ı kaziye da'vasından ferâgat idüb mezbûr Evrenos'un zimmetini cemî' davamdan ibrâ-ı ıskât etdim deyücek vicâhen mezbûr Evrenos dahî tasdîk idüb ben dahî virdiğim bedelü's-sulh altmış yedi akçe da'vasından vazgeçtim sulh kabûl etdim da'vam yokdur dediklerinde talepleri sicil oldı.

Tahrîren fî gurre-i Saferi'l-muzaffer sene 936 / 5 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Hamza Fakîh ve İlyâs Kethüdâ ve Veli b. Ali ve Dâvud Fakîh b. Hacı ve Sâlih b. Ya'kûb.

Belge 53 / Sahife 104

a) Resûl b. Devlethân'ın Kaymakcı'nın nefesine ve borcuna bir ay süreyle kefil olması
Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki muhtesib Mustafa ve Ali Kaymakcının ta'rîh-i sicillâtdan bir ay va'de ile nefesine ve zımmetinde olan deyn kefil talep etdiği sebebden karye-i Bağcılı'da Resûl b. Devlethân nefesine kefil oldu bir ay va'd ile.

Tahrîren fî gurre-i Saferi'l-muzaffer sene 936 / 5 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah tavvâf ve Hasan b. Ahmed.

b) Hümâ b. Mustafa'nın ölen kardeşi Ramazân'ın muhallefâtından hissesine üç yüz otuz beş akçe düştüğünün anlaşılması

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Câmî' Mahallesi'nden Hümâ b. Mustafa karındaşı İlyâs ve anası Selçik Hatun ile meclis-i şer'e hâzirân olub mezbûr Hümâ da'va kılub eyitdi ki ben gâ'ib iken karındaşım Ramazân fevt olub metrukâtından borcundan bâkî sekiz yüz akçe kalub meblağ-ı mezbûre hisse talep iderin virmezler dedikde mezbûr İlyâs zikr olan akçeden yüz elli akçe virdik borcumuz yokdur deyücek defter görülüb üç yüz otuz beş akçe hissesi zâhir olduğu sebebden talebiyle sebt-i sicil olundu ki hissesini talep ide.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İlyâs b. Abdülazîz ve Ali b. Abdullah el-muhzır.

c) Gülbaşa bt. Balaban'ın bağ meselesinde Ahmed b. Abdullah ile iki yüz akçe karşılığında sulh olması

Kaziye-i bağ

Vech-i tezkire oldur ki karye-i Gülaç'dan Gülbaşa bt. Balaban meclis-i şer'-i şerîfde Ahmed b. Abdullah hâzır getirür tahrîr-i merâm kılub dedi ki senin mutasarrıf olduğın bağ bana ırsla karındaşım Durak b. Balaban intikâli deyücek mezbûr Ahmed b. Abdullah ba'de'l-ıkrâr mezbûre Gülbaşa iki yüz akçe virüb mâ-beynimizde ıslâh olduk sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali b. Ahmed, Bazarlu b. Ali, Nusret b. Mehmed, Süleymân b. Hasan, Ahmed b. Hasan.

Belge 53 / Sahife 105

a) Gönân halkının talebiyle Timur Fakîh vakfı mütevellisi olan Veli Sofî yerine İskender b. Mahmûd'un müteveli tayin edilmesi

Kaziye-i tevliyet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı'da Timur Fakîh kapusına mütevellî olan Veli Sofî hidmet-i tevliyetde ihmâl olub karye-i mezbûr halk ittifâkla İskender b. Mahmûd mahal

olduğı sebebden zıkr olan ve evkâfına mütevellî nasb olundı hidmet-i tevliyeti edâ idüb kimesne mâni' olmaya.

Tahrîren fî Evâ'il-i Saferi'l-muzaffer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Saltık ve Oruç b. (BOŞ) ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Hasan b. Ahmed.

b) Soy ispatı davası

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki koyun eri tâ'ifesinden (...) bt. Dânişmend Ali bilesince Mustafa b. Emîr mahfil-i şer'e gelüb mezbûre (...) takrîr-i da'va idüb dedi ki babamın mu'taka Halîl'in sulbî kızcağız olub işbu Mustafa'nın zabtında veli-i âher yokdur (...) taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Mustafa tasdîk idüb Zülfi nâm kızı zıkr olan (...) sulbî kızıdır mezbûre (...) kızıdır deyücek sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Abdurrahman ve Halîl Fakîh el-mu'arref ve gayruhum mine'l-hâzir.

c) Ahmed'in Dede b. Hamza ile yaptığı iş akdine aykırı hareket etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dede b. Hamza bilesince Ahmed e's-Sofi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Dede takrîr-i merâm kılub dedi ki Ahmed'e bir arba ve nadas vidim eküb hâsılını nısf benim ve nısf dahî Ahmed'ün olmak üzere biçüb harmana getürdükden sonra döğmeden ahere satub döğdüler harmana zâyi' oldı deyücek vicâhen mezbûr Ahmed tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936.

Şuhûd: Emîrşâh Doğancıbaşı ve Emîr b. Hamza ve Pîrî ve Küçük b. Hamza ve gayruhum.

Belge 54 / Sahife 106

a) Mal teslimi

Kaziye-i teslîm-i mâl

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Debbâğlar'da fevt olan Ali b. (...) cânibden Karesi b. Esanbeyi mahfil-i şer'e gelüb fevt olan Ali'nin muhalledfâtından beytü'l-mâl 'âmil olan İshâk elinden yüz nakid akçe ve bir gök köhne kaftân ve bir gömlek ve bir don ve gök göynek ve bir peştemâl ve gök asumânî Selanik köhne çuka alub kabz idüb mezbûr Karesi nefsi-i şehirde Ca'fer b. Aslıhan Bey kefil olub sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Fakîh b. Ahmed.

b) Subaşı Mustafa'nın muhalledfâtını toplamak için beytü'l-mâl amili İshâk'ın görevlendirilmesi

Kaziye-i Mustafa Bey'in karye-i Çâvuş'da vâki' olan muhalledfât

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş subaşı olan merhûm müteveffa Mustafa subaşının karye-i mezbûrede vâki' olan muhallefâtını ve evin cem' ü zabt idüb hıfz itmek için beytü'l-mâl 'âmil İshâk tefviz olunub talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

c) Dede b. İbrahim'in Musa b. İbrahim'e kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Yalacık'da mütemekkin olan Musa b. İbrahim'in Durmuş Kethüdâ kefil taleb etdiği sebebden Dede b. İbrahim kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûd: Ramazân b. Yozbeyi ve Ali b. Abdullah.

d) Vekalet tespiti

Kaziye-i vekâlet-i Derviş Ali

Vech-i tahrîr-i hurûf Derviş b. Ali Hoca müvekkilesi Mehdi bt. Abdullah'ın zevci Mahmûd'un vekil Hacı Mehmed b. Sâlih ile mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Derviş Ali takrîr-i merâm kılub dedi ki Mehdi bt. Abdullah'ın zevci Mahmûd'un vekili ile (...) için vekil-i mutlakım deyücek iddi'âsına muvâfık 'udûl-ı müslimînden Ahmed b. Nasûh ve Mustafa b. Ali şehâdet idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûd: Mevlânâ Abdurrahman b. (BOŞ) ve Hasa Halife b. Hamza Fakîh ve Ali b. Halîl Halife ve Ali b. İsmail ve Mehmed b. Hamza.

Belge 54 / Sahife 107

a) Muhterem bt. Abdullah'ın vekili Derviş Ali b. Ali Hoca'nın bazı esbabı Abdullah b. Mehmed'e teslim etmesi

Kaziye-i hal'

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Muhterem bt. Abdullah'ın vekili Derviş Ali b. Ali Hoca Abdullah b. Mehmed'le meclis-i şer'-i şerîfe hâzır gelüb mezbûr Abdullah b. Mehmed ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki mezkûre Muhterem bt. Abdullah vekili Derviş Ali'den beyne'n-nâs hal'-i şer'î için mişmâl olan esbâbı aldım kabz eyledim mezbûre Muhterem vekil Derviş Ali ile hal' eyledim dedikleri sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halife b. Kâsım, Hacı Yusuf b. Me'mûn, İbrahim b. Halîl, Durak (?) b. DurAli, Mustafa b. Ali ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Kara b. Hasan ve Mustafa b. Ali'nin Doğançı karyesi deştibanlığı ve bad-ı hevasını bir yıla iki yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Doğançı mukâta'aya verildiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kara b. Hasan ve Mustafa b. Ali mahfil-i şer’de ikrâr idüb dediler ki karye-i Doğancı’da vâki’ olan deştibânlığı ve cürm ü cinâyet ve yava ve sâyir bâd-ı hevâ ta’rîh-i sicillâtdan bir yıla iki yüz akçeye mukâta’aya kabûl etdik dediler ve mâle Kiçik b. Mustafa b. ve Ramazân b. Yusufhân kefil oldılar.

Tahrîren fi’l-yevmi’l-ihdâ ve ‘ışrîn min şehr-i Safer sene 936 / 25 Ekim 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed b. Fethi ve Ahmed Bey Doğancı ve Ayas b. Abdullah.

c) Nureddin evkafı cariyesi olan Gülbahâr’ın ölümünün ardından kocası İlyâs’a bir inek kalması

Kaziye-i İnek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Nüreddîn evkâfında Gülbahâr nâm câriye fevt olub zevci olan İlyâs mütevellî Hasan Halîfe muvâcehesinde bir buzağılu kara sığır ineği mülk ineğimidir deyücek talebü’ş-şer’ sâbit olub sicil oldı.

Tahrîren fi Evâ’il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Ömer Fakîh el-mü’ezzin ve Hasan b. Ahmed.

d) İş akdinin sona ermesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. (...) bilesince Memi b. Teke Bey mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Yusuf takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Memi’nin çiftliğinde (...) etdik zirâ’at idüb nısf-ı hâsıl bey’ ve nısf-ı hâsıl Memi’nin olub birer çiftle öküz döğüb mezbûr Memi zirâ’at etmekde emel ider (...) idülüb nısfı (...) idüb hâsılımı alduğumdan sonra ferâgat iderin yere dahlim yokdur deyücek vicâhen mezbûr Memi kabûl idüb sicil oldı.

Şuhûd: Memi b. Halîl ve Ali b. Abdullah ve İshâk b. Abdullah.

Belge 55 / Sahife 108

a) İş anlaşması

Kaziye-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çırakoğlu ve Bazar nâm zımmî bilesince İbrahim Bey vakf etdiği değirmenün mütevellîsi olan Emîr b. Arbacı mahfil-i şer’e gelüb mezbûrün Çırakoğlu ve Bazirlo ikrâr ü i’tirâf idüb dedi ki İbrahim Bey değirmenlerin ununu satmalarını (...) yerlü yerlerine satmasını iltizâm idüb kabûl etdik sâbıkda kavlimiz anın üzerinedir dedikleri ikrârları sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâ’il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Dâvud d. Turgud ve Abdurrahman b. Ömer Fakîh.

b) Dâvud b. Turgud’un Hacı’ya iki yüz elli akçeye sattığı attan iki yüz akçe alacağı kalması

Kaziye-i At

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dâvud b. Turgud bilesince Hacı mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Dâvud ikrâr idüb dedi ki işbu Hacı'ya iki yüz elli akçeye at satdım elli akçesini aldım bâkî iki yüz akçe kaldı deyücek vicâhen mezbûr Hacı tasdîk idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûd: Emîr b. Arbacı ve Mehmed b. Çıracık ve İbrahim Fakîh.

c) Hıdır Bâli'nin Kara Hasan'a miras kalan çiftliğe müdahale ettiği

Kaziye-i Müsellem

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kara Hasan (BOŞ) bilesince Hıdır Bâli mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hasan takrîr-i merâm kılub dedi ki benim müselleme çiftliği içinde bir neferi fevt olub evi ba'zı yerleri kaldı çiftliğimdir işbu Hıdır Bâli mâni' olur deyücek çiftlik-i mezbûr Hasan'a virilüb Hıdır Bâli dahl itmeye deyu sicil oldı.

Tahrîren fî Evâ'il-i Safer sene 936 / 5 – 14 Ekim 1529.

Şuhûd: Dâvud b. Turgud ve Hacı ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Kara Hasan'ın Hıdır Bâli'ye on beş kile buğday borçlu olduğu

Kaziye-i ikrâr-ı Hasan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hıdır Bâli bilesince Kara Hasan mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hıdır takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Hasan zımmetinde on beş kile buğdayım var taleb iderin deyücek vicâhen tasdîk idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûd: Resûl b. Aslıhan ve Dâvud b. Turgud ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 55 / Sahife 109

a) Hüseyin b. Saltık'ın Ali'den esir bahasından bin dört yüz akçe alacağı olması

Kaziye-i esir

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hüseyin b. Saltık bilesince (...) Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hüseyin takrîr-i merâm kılub dedi ki esir bahâsından işbu Ali zımmetinde bin dört yüz akçem deyücek vicâhen Ali tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

b) Ölen Gülbahâr bt. Abdullah'ın yetim kızı Şâli'ye Fâtıma bt. Ahmed'den nafaka tayin olması

Kaziye-i nafaka-i Şâli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nüreddîn Efendi'nin fevt olan Gülbahâr bt. Abdullah'ın Şâli nâm yetim kızı kalub nafaka ve kisveye muhtâc olduğu sebebden karye-i Alibey'den Fâtıma bt. Ahmed işbu ta'rîh-i kitâbdan ayda altı akçe nafakasıyla cemî' (...) irtikâb eylediği sebebden sebt-i sicil olundı.

Cerâ – zâlike fî 20 Safer sene 936 / 24 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mustafa, Ali Re'is b. Abdullah, Mustafa b. Bâlî, (...) b. Hamza.

c) Dîvâne b. Abdullah'ın Kara b. Abdullah'ı karısını ve evini rahatsız etmemesi konusunda defalarca uyarmasına rağmen önleyememesi sonucu öldürmesi

Kaziye-i Dîvâne Kara

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dîvâne b. Abdullah bilesince maktûli olan Dîvâne Kara b. Abdullah'ın menkûhesi (...) bt. Hüseyin mahfil-i şer'e gelüb mezbûrîn takrîr-i da'va idüb dedi ki bundan sâbık müteveffa Kara benim 'avretim Meram bt. Durmuş'un üzerine gelür gider deyu ehl-i karye mâ-beynlerinde müsavi (?) olıcak ben dahî defe'atiyle nizâ' idüb evim ve 'avretim üzerine gelüb gitme râzı değılim deyücek defe'atiyle ve Edremid kâdîları yanında ve müfettiş-i 'amm huzurunda varma deyu hüccet konulub tenbîh ve men' olunmuş idi hâliyâ ben aher maslahatımda iken evim üzerine gelüb 'avretim (...) ile (...) görüb (...) (BOŞ) vurdum deyücek mezbûr Kara mezbûr (...) evine varma deyu hüccet konulub men' olunduğına beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Bâlî b. Hacı Devlethân ve İlyâs Çelebi b. Ali Bey şehâdet idüb mezbûr Kara defe'atle mezbûr (...) evi üzerine varma deyu ma'rifet-i kâdî ile men' olundı deyu şehâdet etdiklerinde vicâhen mezbûr (...) dahî kabûl idüb tescîl olundı.

Tahrîren fî Ahir-i Safer sene 936 / 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Hamza b. Abdullah ve Memi b. Hamza ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve Mustafa b. Dâne ve Memi [b.] Halîl Fakîh.

Belge 56 / Sahife 110

a) Abdülkâdir b. İbrahim Bey'e tüfek emanet edilmesi

Kaziye-i tüfenk İbrahim Bey (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Alibey'den Abdülkâdir b. İbrahim Bey yanında bir tüfenk emânet konulduğı sebt-i sicil olundı.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (...) Nasûh, Mustafa b. Bâlî, Hıdır b. Bâlî.

b) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, daha sonra sahibi Hıdır b. Hacı İshâk'a teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık yaya yerinde bulundı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Piyâde beyi subaşı Ca'fer mahfil-i şer'e gelüb karye-i Çakırlar'da mütemekkin olan Karagöz b. Abdullah karye-i mezbûre civârında Durmuş Kethüdâ çiftliğı piyâde çiftliğıdir bir 'abd-ı abık yalın yüzlü açık kaşlu şehlâ gözlü (...) burunlu saruşın Bosneviyyü'l-asl başında kızıl (...) takye ve arkasında yakası kızıl deyme

‘abâ ve yelek ‘abâ ve ayağında babuc sâhib yokdır deyu deftere kayd etdirdi günde hıfz ve nafakası için ikişer akçe takdîr olunub sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-‘ısrîn min şehr-i Safer sene 936 / 29 Ekim 1529.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki ‘abd-ı mevsûfin kazâ-i Labseki’den karye-i Subaşı’dan Hıdır b. Hacı İshâk sâhib olub müstehak çıkdığı mezbûr Ca’fer kefil olduğu sebebden teslim olunduğı sebt-i sicil olundu.

c) Durmuş’un Evrenos b. Dâvud’dan beş yüz akçe borç alması

Kaziye-i yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çeltikçi Durmuş bilesince Evrenos b. Dâvud mahfil-i şer’e geüb mezbûr Durmuş takrîr-i da’va idüb işbu Evrenos’un zımmetinde karz-ı hasen beş yüz akçe aldım ve yüz akçe dahî mu’âmele-i şer’iyyeden hakkım var deyücek vicâhen mezbûr Evrenos tasdîk idüb sicil olundu.

Tahrîren fi Ahir-i Safer sene 936 / 2 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Muslihiddîn Halîfe el-Hatîb ve Memi b. İsa Bâlî ve Mustafa b. Bâlî.

d) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs’ın Sabuncu Çiftliği’ni elli akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer’e gelüb karye-i Karabörücek civârında olan Sabuncu çiftlik dimekle [ma’rûf] hissene müselleme çiftlikden (...) yıla elli akçe mukâta’aya kabûl etdim dediği ikrârı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûd: Aydoğdı b. Seydi ve Nasûh b. Abdullah.

Belge 56 / Sahife 111

a) Kasap Mustafa b. Hacı’nın, Ramazân b. Mahmûd’un sekiz yüz akçeye mukataaya aldığı sazlığı aynı fiyata mukataaya almak istediği yönündeki iddiasını reddetmesi

Kaziye-i saz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ramazân b. Mahmûd bilesince Kassâb Mustafa b. Hacı Ahmed mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Ramazân takrîr-i da’va idüb dedi ki karye-i Kâdî civârında vâki’ olan sazı bir yıla sekiz yüz akçeye benim zımmetimde iken mezbûr Mustafa sekiz yüz akçeye kabûl ider ben sazdan çıkdım deyücek vicâhen mezbûr Mustafa inkâr ile cevâb viricek mezbûr Ramazân’ın iddi’âsına muvâfık beyyine taleb olundukda ‘âciz olub mezbûr Mustafa’ya yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Muslihiddîn Halîfe el-Hatîb ve Sinân Halîfe el-Müe’zzin.

b) Cemşîd Bey’in nefesine kefil olduğu ırgatı Todoro veled-i Nikola’nın kefaletinden çıkması

Cemşîd kefaletden çıkdı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çavuş'da mütemekkin olan Cemşid Bey ırgadları olan Todoro veled-i Nikola'ya kefil-i bi'n-nefs olmuş idi hâliyâ mezbûr (...) sılaya gitdiği sebebden mezbûr Cemşid Bey kefâletden ihrâc olunduğı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Fethi ve gayruhum mine'l-hâzır.

c) Mehmed b. Fethi'nin bir yıla otuz akçe resm-i zemin vererek ziraat için çiftlik alması

Kaziye-i müselleme çiftliği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Börücek'de mütemekkin olan Mehmed b. Fethi mahfil-i şer'de karye-i mezbûrede benim evim civârında vâki' olan muvakkıf müselleme çiftliği ta'rîh-i sicillâtdan bir yıla ve zirâ'at idüb 'öşr-i şer'isi otuz akçe dahî resm-i zemîn virmeği kabûl etdim deyücek ıkrâr Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah, Ali b. Abdullah ve Cemşid Bey, Ali Bâlî b. 'Arab Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 57 / Sahife 112

a) Timetoka karyesi yakınlarındaki üç adet değirmenin kendisine ait olmadığına Musa'nın yemin etmesi

Kaziye-i ıkrâr-ı Musa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timeoka'da mütemekkin olan Musa b. (BOŞ) mahfil-i şer'de şöyle ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki merhûm Karagöz Paşa'nın karye-i mezbûre civârında vâki' olan üç 'aded vakıf karye değirmenleri hakkında benim müdhAlim yokdur min ba'd dahl ü tasarruf dahî itmezin harâb olmuş mu'attal değirmenlerdir kim dilerse ta'mîr idüb yürütsün dediği ıkrâr Bahş (...) talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Safer sene 936 / 25 Ekim – 2 Kasım 1529.

Şuhûd: Hamza b. Abdullah ve Musa b. Köse Veli ve Mustafa Edremüdlü ve Hasan b. Ahmed.

b) Kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Mustafa b. Mehmed'e teslimi, daha sonra sahibi Yusuf b. Cangülü'ye teslim edilmesi

Kaziye-i 'abd-ı abık sancâk yerinde

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Veli b. Balaban elinden bir uzun boylu kara sakallu açık kaşlı kızıl gözlü arkasında ak 'abâsı (...) başında keçe takyesi var sâhib olmadığı sebebden yevmî ikişer akçe nafakayla Mustafa b. Mehmed'e teslim olunduğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl, Hacı Hıdır b. İlyâs.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi kazâ-i Biga'ya tâbi' karye-i Kalfatlu'da mütemekkin olan Yusuf b. Cangülü'nün olub teslîm oldu.

Şuhûd: Hacı Bey b. İskender Bey ve Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Abdurrahman Halîfe.

c) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın Ya'kûb Bey evkafından Azadlu karyesindeki vakıf yerlerini üç yıla bin akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Ya'kûb Bey vakfı mukâta'aya verildiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer'de ikrâr ve i'tirâf idüb Ya'kûb Bey evkâfından karye-i Azâdlu civârında vâki' olan vakıf yerlerün hâsılını üç yıla bin akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği sebebden sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûd: Hacı Bey b. İskender Bey ve Abdurrahman Halîfe Yusuf b. Cangülü ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 57 / Sahife 113

a) Hâfize bt. Resûl'un sekiz aylık nafakasını Emîr b. Oruc'tan alınması için muhızır Mustafa'nın görevlendirilmesi

Kaziye-i nafaka

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülac'da Hâfize bt. Resûl'ün sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Receb guresinden sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e Safer ibtidâsına gelince günde bir akçe nafaka hesâbı üzere sekiz aylık iki yüz kırk akçe zevci (...) Emîr b. Oruc'un zimmetinde deyn olub alivir deyu muhızır Mustafa'ya havâle olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî gurre-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî, Hacı Derviş ve Mustafa b. Dâne.

b) Dâvud b. Turgud'un Ahmed b. Ahibaba'nın nefisine kefil olması

Kaziye-i Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf nefis-i şehirde Ahmed b. Ahibaba'nın nefisine subaşî elinden Ballu Mahallesi'nde Dâvud b. Turgud kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûd: Mustafa b. Dâne ve Hasan b. Ahmed.

c) Seyyid Mustafa b. Seyyid Hasan'ın Fâtıma bt. Nasûh ve oğlu Mustafa'nın nefislerine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Fâtıma

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Edincik'de nefis-i şehirde Çınar yanında sâkine olan Fâtıma bt. Nasûh sulbî ma'sûm oğlu Mustafa'ya kefil lâzım olduğu sebebden Seyyid Mustafa [b.] Seyyid Hasan nefislerine kefil oldu Tanburcı ihtiyâr gelüb taleb ettiği vakit bulur.

Tahrîren fî Evvel Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûd: Mustafa b. Dâne ve (...) Karadeniz.

d) Veli Subaşı'nın ikrarı

Kaziye-i ikrâr-ı Veli Subaşı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çavuş subaşı olan Veli b. Ali mahfil-i şer'de timâr dâhilinde İğdelü toprağında Alibey oğlu binâ ettiği yerde ta'rîh-i sicillâtdan dört ay dutulub andan sonra (...) otuz akçe mukâta'aya Mansûr b. Ahmed ve Osman Aydoğdu 2 ve dört ev dahî konuşu olavirdim deyücek mezbûr Mansûr ve Osman kabûl idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûd: Mahmûd Bey Dürzîbaşı.

Belge 58 / Sahife 114

a) Pîr Ali Fakîh b. Mehmed, Dâvud b. Turgud ve Mustafa b. Pîrî'nin Ahmed b. Ahibaba'nın nefesine kefil olmaları

Kaziye-i kefâlet-i Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi-i şehirde Yazır Mahallesi'nde Ahmed b. Ahibaba'nın nefesine subaşılar elinden Pîr Ali Fakîh b. Mehmed ve Dâvud b. Turgud ve Mustafa b. Pîrî kefil oldılar ne vakit taleb olunursa buldurular.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Dâvud b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Ahmed b. Ahibaba'nın Veli b. Hacı'nın nefesine kefil olması

Kefâlet-i Veli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Sahat'da mütemekkin olan Veli b. Hacı'nın nefesine subaşılar elinden nefsi-i şehirden Ahmed b. Ahibaba kefil oldu min taleb teslîm el-hâlû't-taleb.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Dâvud b. Abdullah ve diğêr Dâvud b. Turgud ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

c) Cariyenin azadsız olduğunun anlaşılması

Kaziye-i ikrâr-ı Yörük

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timetoka'da mütemekkin olan Koca Yörük bilesince Mihaliç hâsları emîn Kâsım Çelebi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yörük ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki benim menkûham müteveffa Bacide nâm (...) Hüdâvendigar cariyelerinden elli bir cariyeleridir azâdsuz câriyedir dediği ikrâr emîn-i mezbûr talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dâvud b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Ali kulu ve Hacı Hıdır b. İlyâs.

d) Mülkün Ramazân b. Hüseyin'e ait olması

Kaziye-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ramazân b. Hüseyin bilesince Mihaliç hâss-ı yava ve beytü'l-mâlin zabt iden Yusuf b. Ahmed mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ramazân da'va idüb dedi ki karye-i Kalafatlu'dan bir (...) mülkümdür deyücek iddi'âsına muvâfık Murâd Fakîh b. Yusuf ve Mustafa b. Musa şehâdet idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Ramazân b. Ali ve Ali b. Abdullah ve.

Belge 58 / Sahife 115

a) Süle b. Dâvud'un gece Gökçe b. Hacı Ahmed'in evini gözetlemediğine yemin etmesi

Kaziye-i Yemîn

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Gökçe b. Hacı Ahmed bilesince Süle b. Dâvud mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Gökçe takrîr-i merâm kılub dedi ki benim evime gice ile gelüb kapusın bakdılar deyücek vicâhen mezbûr Süle inkârla cevâb vericek mezbûr Gökçe'nin iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda beyyineden 'âciz olub mezbûr Süle'ye yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sicil oldu.

b) Veli'nin gece Gökçe b. Hacı Ahmed'in evini gözetlemediğine yemin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Gökçe [b.] Hacı Ahmed bilesince Veli b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb ben evimde yok iken gice ile işbu Veli evime gelüb kapum bakdı deyücek vicâhen mezbûr Veli inkârla cevâb vericek mezbûr Gökçe'den beyyine taleb olundukda 'âciz olub mezkûr Veli'ye yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Halîfe b. Bahtiyâr ve Memi b. Halîl ve diğeri Memi b. Yunus ve Ali b. Abdullah.

c) Süle b. Dâvud'un nefesine Bahşi b. Ahmed'in kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Süle

Vech-i tahrîr-i hurûf Gökçe b. Ahmed Süle b. Dâvud'un nefesine kefil taleb etdiği sebepten karye-i Kara (...) Bahşi b. Ahmed kefil oldu.

Şuhûd: Ömer Halîfe b. Bahtiyâr, Adamış Derviş ve İskender b. Mahmûd ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Kaçak hayvan yakalanması, daha sonra sahibi Yeniçeri Süleymân'a teslim edilmesi

Kaziye-i yava öküz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki iş eri olan Memi b. Yunus mahfil-i şer'de karye-i Kargu'da bir sığır kuyruğu ak sol yanında (...) tamgası var boz şekil vusta boynuzlu su sığırı öküzün sâhib yokdur deyu deftere yazdırdı Subaşı Memi b. Yunus teslîm aldı.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 8 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Seyyid Bey.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kâdî'dan Süleyman Yeniçeri sâhib olduğu sebebdan teslîm olduğu sebt-i sicil oldu.

Hacı İlyâs b. Abdullah.

Belge 59 / Sahife 116

a) Memi b. Ca'fer'in Ali b. Abdullah'tan, İnegölü karyesindeki kuyunun tamiri için iki yüz akçe teslim alması

Kaziye-i kuyu akçesi Memi aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. Abdullah Arnavud bilesince Memi b. Ca'fer mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Memi ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i İnegölü içinde olan kuyu pınarun ta'mîri için vakf olan iki yüz akçe[y]i mezbûr Ali zimmetinden ben aldım kabz etdim iki yüz benim deynimdir (...) için zikr olan kuyu harâbı ta'mîr idin dediği ikrâr mezbûr Ali talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Kethüdâ b. Mustafa ve Nasûh b. Hıdır ve Memi b. Yunus ve Hıdır b. (BOŞ).

b) Bâlî b. İlyâs'ın ibâkat-ı gaybet ettiğine yemin etmesi

Bâlî yemîn ettiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bâlî b. İlyâs mahfil-i şer'de Mihaliç emînden ibâkat-ı gaybet etdüğine yemîn billah edüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Muslihiddîn Halîfe el-Hatîb ve Murâd Halîfe ve Dâvud d. Turgud ve İsa b. İsmail ve Emîr b. Arbacı.

c) Şâhdâne Hatun'un bir yıllığına on beş akçeye Yusuf b. Zâde'ye kuyu kiralaması

Kaziye-i Şâhdâne Hatun'un kuyu akçesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Yusuf b. Zâde bilesince Şâhdâne Hatun mahfil-i şer'e gelüb mezbûre Şâhdâne takrîr idüb dedi ki Türkmen'de olan kuyunun vakf akçesinden yüz akçeye işbu Yusuf'un ocaklu (...) değin satun aldum ta'rîh-i sicillâtndan bir yıla zikr olan dükkânı mezbûr Yusuf'a on beş akçeye icâreye virdim deyücek vicâhen mezbûr Yusuf tasdik idüb sicil oldu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 9 Kasım 1529.

d) Şâhdâne Hatun'un satın aldığı kuyuyu bir yıla on beş akçeye Ahmed b. ---'ya kiralaması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Şâhdâne Hatun bilesince mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Ahmed b. (...) mahfil-i şer'e gelüb mezbûre Şâhdâne tahrîr idüb dedi ki Türkmen'de on kuyunun vakf akçesinden yüz akçeye mezbûr Ahmed'in (...) olan kıyu civârında olan bağunun (...) kuyuya muttasıldır satun aldım yılına on beş akçeye icâreye virdim dedi vicâhen mezbûr Ahmed tasdik idüb sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 9 Kasım 1529.

Şuhûd: (---) b. Mustafa, Hacı (---), Ramazân Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Muslihiddîn Halîfe el-Hatîb ve Sinân Halîfe el-Mü'ezzin ve gayruhum.

Belge 59 / Sahife 117

a) Dîvâne Nebi'nin Veli Kara b. Abdullah'ı evini ve karasını rahatsız ettiği için tırpanla vurarak öldürmesi

Kaziye-i Dîvâne Nebi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hacı Bahşi'de mütemekkin olan Dîvâne Nebi Abdullah mahfil-i şer'de bi-tav'ihî e'r-rızâ ve'l-ihitiyâr ikrâr-ı sahîh ve i'tirâf-ı sarîh kılub dedi ki Veli Kara b. Abdullah bundan sâbık defe'âtle evime ve 'avretim üzerine gelüb gitmez deyu hüccet konulmuş idi hâliyâ beş gündür çift sürerdim evime geldim mezbûr Veli Kara'yı 'avretimle söyleşirken gördüm ihtiyârım kalmadı evime niye geldin dedikde (...) bakarın dedü ben dahî tırpan sabıyla Veli Kara'yı başından bir kere urdum benim darbımdan Veli Kara dahî öldi benden gayrı kimesne idi deyu ikrâr edicek ehl olan Memi b. Halîl ve Mustafa b. Dâne ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve Memi b. Yunus'a teslîm olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Saferi'l-muzaffer sene 936 / 15 – 24 Ekim 1529.

Şuhûdü'l-hâl: İlyâs Çelebi b. Ali Bey ve Köse Veli b. Hacı Devlethân ve Memi b. Hamza ve Mustafa b. Bâlî ve Mustafa b. Oruc.

b) Ölen Gülbahâr bt. Abdullah'ın yetim kızı ---'ya nafaka tayin edilmesi

Kaziye-i nafaka-i ŞAli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki vakf-ı Nûreddîn Efendi'den fevt olan Gülbahâr bt. Abdullah'ın Şâli nâm yetime kızı kalub nafakaya muhtâc olduğu sebebden işbu ta'rîh-i kitâbdan karye-i Alibey'den Fâtıma bt. Ahmed bir yıla bir buzağıyla ineği buçuk müdd buğday ile iki kalub sabunla beslemeği (...) eylediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fi 7 Rebî'u'l-evvel sene 936 / 9 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım, Mehmed b. Ömer.

c) Tereyağının on iki akçeden satılacağı üzere narh konulması

Kaziye-i tereyağ

Vech-i tezkire oldur ki nefsi-i Biga'da tereyağ on iki akçe narh verildiği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fi Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Musa b. Ahmed, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 60 / Sahife 118

- a) Nüreddîn vakfı hamamını bir yıla altı bin akçeye mukataaya alan Pîrî b. Dâvud'un --- bin iki yüz akçeyi müteveli Hasan Halîfe'ye teslim etmesi**

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Nüreddin hammâmını sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Rebî'u'l-evvelin onuncı gününden bir yıla altı bin akçeye mukâta'aya dutan Pîrî b. Dâvud mukâta'a-i (...) bin iki yüz akçe vakf-ı mezbûr mütevellîsi Hasan Halîfe'ye teslim etdiği sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Ömer Halîfe el-Mü'ezzin ve Mevlânâ Abdurrahman ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah.

- b) Pîrî b. Dâvud'un Nüreddîn vakfı hamamını üç ayda bir --- vermek üzere bir yıla altın bin akçeye mukataaya alması**

İcârâ-i hammâm-ı Nüreddîn

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Pîrî b. Dâvud meclis-i şer'de nefis-i şehirde merhûm Nüreddîn hammâmını sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebî'u'l-evvelinin onuncı gününden bir yıla her üç ayda bir yevmü'l-kast virmek üzere altı bin akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi mâle mahalle-i mezbûrede Çizmecî Halîl Dâvud b. Turgud ve Mehmed b. Kablan kefil olub mütevellî Hasasn talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî yevmi'l- 'âşir min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936.

Şuhûd: Abdurrahman Halîfe ve Durmuş b. Yusufhân ve Pîrî (...) ve gayruhum mine'l-hâzır.

- c) Adı geçen hamamın İbrahim b. Halîl tarafından bir yıla altı bin üç yüz akçeye mukataaya alınması**

İcârâ-i hammâm-ı Nüreddîn

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan İbrahim b. Halîl nefis-i şehirde merhûm Nüreddîn hammâmını sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebî'u'l-evvelin onuncı gününde bir yıla her üç ayda bir yevmü'l-kast virmek üzere altı bin üç yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi mâle mahalle-i mezbûreden Mehmed b. Abdullah ve Yunus/Yusuf b. Halîl kefil oldu mütevellî Hasan talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-'âşir min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (BOŞ).

Belge 60 / Sahife 119

- a) Adı geçen hamamın Pîrî b. Dâvud tarafından bir yıla altı bin beş yüz akçeye mukataaya alınması**

İcâre-i hâmmâm

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Pîrî b. Dâvud meclis-i şer'de nefsi-i şehirden merhûm Nûreddîn hammâmını sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebî'u'l-evvelin onuncu gününde bir yıla her üç ayda bir yevmü'l-kast virmek üzere altı bin beş yüz akçe mukâta'aya kabûl etdim dedi mâle mahalle-i mezbûrede Dâvud b. Turgud kefil oldu mütevellî Hasan talebiyle sebt-i sicil oldu.

Cerâ – zâlîke fi'l-yevmi'l- 'âşir min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Kara Ali b. Pîr Ahmed, Mehmed b. Mu'arref, Ali Re'is b. Abdullah.

b) Adı geçen hamamın İbrahim b. Halîl tarafından bir yıla yedi bin akçeye mukataaya alınması

İcâriye-i hammâm

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i İbrahimbey'den İbrahim b. Halîl nefsi-i şehirde merhûm Nûreddîn hammâmını sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e yılında Rebî'u'l-evvelin onuncu gününde bir yıla her üç ayda bir yevmü'l-kast virmek üzere yedi bin akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi mâle mahalle-i mezbûrede Musa b. Halîl ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve Mehmed b. Kablan kefil olub mütevellî Hasan talebiyle sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fi'l-yevmi'- 'âşir min şehr-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dâvud b. Turgud, Mehmed b. Ömer, Kara Ali b. (...), Ali Re'is b. Abdullah.

c) Adı geçen hamamın Dâvud b. Turgud tarafından bir yıla yedi bin yüz akçeye mukataaya alınması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ballu Mahallesi'nden Dâvud b. Turgud yüz akçe ziyâde idüb bir yıla sitte yılının Rebî'u'l-evveli onuncu gününden yedi bin yüz akçeye kabûl etdim dedi Pîr Ali b. Mehmed b. ve Hasan b. İdris ve Ahmed b. Nasûh zarar-ı mâle kefil oldılar.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: İsa b. Kâdî Ali ve Mehmed b. İskender ve Turbeyi.

d) Adı geçen hamamın İbrahim b. Yörük Halîl tarafından bir yıla yedi bin üç yüz akçeye mukataaya alınması

Kaziye-i icâre-i hammâm

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İbrahim [b.] Yörük Halîl mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki zikr olan hammâm için ta'rih-i mezbûrdan bir yıla --- --- --- üzere iki yüz akçe dahî ziyâde yedi bin üç yüz akçeye hammâmı icâreye kabûl etdim dedi.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Aslıhan b. Satılmış Dürzi ve Hüseyin el-Hâc ve Ali b. Abdullah ve Dâvud b. Turgud ve Hacı Mehmed ve Mütevellî Hasan Halîfe.

a) Hacı Mehmed'in oğlu Abdullah Hasan'ın Ali Bâlî b. Arab Fakîh'in kızını kaçırması

Kaziye-i Ali Bâlî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Sâlih köyünde mütemekkin olan Ali Bâlî b. 'Arab Fakîh mahfil-i şer'de şöyle da'va idüb ded iki ben oğlancıklarım la sünnet düğünü hidmetinde iken Hacı Mehmed'ün oğlu Abdullah Hasan'ın kızın (...) vardığında benim haberüm yok iken aher birinden Abdullah bir atumu alub gitmiş yoldaşı celb virüb biman (?) etmiş dediği ehl-i örf talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Muslihiddîn Halîfe el-Hatîb ve Murâd Halîfe el-İmâm ve 'İzzeddîn Halîfe el-İmâm ve Hasan Halîfe mütevellî ve Abdurrahman Halîfe ve Hacı İlyâs Halîfe kâtib ve Alaaddîn Halîfe ve gayruhum.

b) Mütevellî Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh'in, eski mütevellî Murâd Halîfe'den vakfa borcu olan dört yüz akçeyi teslim alması

Kaziye-i Murâd Halîfe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Nûreddîn evkâfına mütevellî olan olan Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh bilesince vakf-ı mezbûra sâbıkâ mütevellî olan Murâd Halîfe mahfil-i şer'e gelüb mütevellî-i mezbûr Hasan Fakîh ıkrâr idüb dedi ki mezbûr Murâd Halîfe'nin zamân-ı tevliyetinde muhâsebe görölüb defe'âtiyle zabtından vakf akçeleri alınub dört yüz akçe zimmetinde bâkî kalmış idi hâliyâ dört yüz akçe dahî alub kabz etdim muhâsebe-i mâzide olan akçeden zimmetinde bâkî kalmadı dediği ıkrâr sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Muslihiddîn el-Hatîb ve Mevlânâ 'İzzeddîn Dânişmend Hoca ve Mevlânâ Abdurrahman b. Ömer Halîfe ve Mevlânâ Hacı İlyâs el-kâtib ve Alaaddin [b.] Hayreddîn ve Sâdik Fakîh el-İmâm ve Ömer el-Mu'arref (ÜSTÜ ÇİZİLİ).

c) Dâvud b. Turgud'un Ahmed b. Ahibaba'nın nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çâvuş Mahallesi'nde Ahmed b. Ahibaba'nın nefsine subaşı elinden Ballu Mahallesi'nden Dâvud b. Turgud kefil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

d) Satış tespiti

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye -i müsellemden Veli b. Rahman ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Kaya b. Nasûh'a kendi mülkim (...) yüz yigirmi akçeye bey' eyledim (...) teslim (...) eyledim dediği sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlike fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah, Murâd Halîfe b. Kâsım.

Belge 61 / Sahife 121

a) Süleymân b. Ali'nin, İvaz b. Hacı Mustafa'ya bin dört yüz elli akçeye sattığı köleden altı yüz akçe alacağı kalması

Kaziye-i ikrâr-ı 'İvaz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bekmezlü'den Süleymân b. Ali bilesince Velî Bâyezîd 'İvaz b. Hacı Mustafa mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Süleymân takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu 'İvaz'a bin dört yüz elli akçeye bir kul satdım bâkî akçesi bana vâsıl oldu alt yüz akçe alımım (?) kaldı deyücek mezbûr 'İvaz tasdîk idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

b) Hacı Mustafa Bey b. İskender Bey'in Cemşîd Bey b. Mehmed Bey'e dolap değirmenini bin dokuz yüz akçeye satması

Kaziye-i değirmen dolabı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Mustafa Bey b. İskender Bey bilesince karye-i Çâvuş'da mütemekkin olan Cemşîd Bey b. Mehmed Bey mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hacı Bey ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i mezbûre civârında vâki' olan vakf-ı evlâdlık olan dolap değirmeni vakf üzere harabe müteveccih olub zarar ve nakz için satmak câ'izdir elimde fetvâm olub fetvâ mucibince zikr olan değirmeni bin dokuz yüz akçeye mezbûr Cemşîd Bey'e bey' etdim deyücek vicâhen mezbûr Cemşîd Bey tasdîk idüb mezbûr değirmeni bin dokuz yüz akçeye işbu Hacı Bey'den satun aldım deyücek ikrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ca'fer Halîfe b. Hacı Süleymân Halîfe ve Süleymân b. Ali ve Ramazân Halîfe b. Deniz ve Timur b. Ali ve Hacı Mehmed b. Hacı Ali ve Hamza b. Hacı ve Osman b. Ömer Ali ve Sa'di b. Saruhan.

c) Karaca b. Abdullah'ın Hacı Eynes'ten iki yüz akçe alacağı olması

Kaziye-i Karaca ma'a Eynes

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Karaca b. Abdullah bilesince Hacı İnes mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Karaca da'va idüb dedi ki işbu Hacı zımmetinde koyun götürdüğüm ücretden iki yüz elli akçem vardır deyücek vicâhen mezbûr Hacı iki yüz akçeye ikrâr idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Ramazân b. Hasan ve Yusuf b. (...) ve gayruhum.

d) Yarım kalmış hüküm

Vech-i tahrîr Receb b. Yusuf (...) için Mustafa b. İskender vekîli (---).

e) Saltık b. Kademlü'nün Hüdâverdi b. Hamza'ya köle satışından altı yüz akçe borcu olması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hüdâverdi b. Hamza ve Saltık b. Kademlü mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kademlü kul bahâsından işbu Hüdâverdi'ye altı yüz akçe deyn borcum var deyücek ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Memi b. Yunus ve diğeri Memi b. Halîl ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 62 / Sahife 122

a) Tırak b. Durali'nin Biga kazası ihtisab mukataasını üç yıla bin sekiz yüz akçeye alması

Kaziye-i ihtisâb Tırak aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Tırak b. Durali mahfil-i şer'e gelüb kazâ-i Biga'da vâki' olan ihtisâb ve ihzâr kadîmden olageldiği üzere üç ayda bir yevmü'l-kast virmek ile sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebî'u'l-evvel guresinden bir yıla üç bin sekiz yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi zarar-ı mâle mahalle-i mezbûrede Mehmed b. Kablan ve Mustafa b. İskender kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûd: Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah.

b) Ali b. Arnavud'un adı geçen mukataayı bir yıla dört bin akçeye alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Ahmed Halîfe'de mütemekkin olan Ali b. Arnavud mahfil-i şer'de zikr olan ihtisaba iki yüz akçe ziyâde idüb Rebî'u'l-evvel guresinden bir yıla olıgeldiği üzere dört bin akçeye kabûl etdim dediği ve Mehmed b. Kablan ve Mustafa b. Bâlî mâle kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûd: Tırak b. DurAli ve Dânişmend Hoca ve Hacı İlyâs b. Abdülazîz.

c) Mustafa b. Bâlî'nin adı geçen mukataayı bir yıla üç bin sekiz yüz akçeye alması

Kaziye-i ihtisâb-ı Mustafa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da mütemekkin olan Mustafa b. Bâlî mahfil-i şer'e gelüb kazâ-i Biga'da vâki' olan ihtisâb ve ihzâr kadîmden olıgeldiği üzere üç ayda bir yevmü'l-kast virmek ile bir yıla üç bin sekiz yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği ve mâle kefil Ali Re'is b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan oldukları sebepten sebt-i sicil olundu.

Cerâ – zâlîke fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Tırak b. DurAli ve Dânişmend Hoca ve Hacı İlyâs b. Abdülazîz.

Belge 62 / Sahife 123

a) Biga muhtesibi İskender Bey'in Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Ali'den 935 senesi Biga ihtisab mukataasının bedeli üç bin altı yüz akçeyi teslim alması

Kaziye-i ıkrâr-ı İskender Bey

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan ihtisâb ve ihzârın muhtesibi ola İskender Bey bilesince zikr olan ihtisâb sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Rebî'u'l-evvelinin guresinden bir yıla üç bin altı yüz akçeye mukâta'aya Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî mahfil-i şer'de gelüb mezbûr İskender Bey ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki zikr [olan] üç bin altı yüz akçe[y]i defe'atle mezbûrlar ellerinden aldım kabz etdim bana vâsıl oldu (...) emînlerinde zikr ola üç bin altı yüz akçeden bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı ve zımmetlerini [ibrâ ve iskât] etdim da'vam yokdır dediği zikr olan Ali ve Mustafa talepleri ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûd: Tırak b. DurAli ve Ahmed b. (---) ve Mustafa b. İskender ve Mehmed b. Kablan.

b) Osmanlu karyesi kethüdası Ebu Sa'îd b. Ahmed'in Osmanlu karyesi yakınındaki kışlak için yörük tairesine üç yıla dokuz yüz akçeye mukataaya vermesi

Kaziye-i Osmanlar verildiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Osmanlar kethüdâsı olan Ebu Sa'îd b. Ahmed bilesince yörük tâ'ife (...) mahfil-i şer'e gelüb merhûm Sultân evkâfindan eski Osmanlu yerün bir cânibi ve bir (...) mâ-beynde (...) işbu (...) iki ev ile üç ev beş yüz mikdâr koyun ve sâyir hayvanları ile üç yıla kışlayub kaldığı mer'a edinmek için dokuz yüz akçeye mukâta'aya virdim bir yılda üç yüz vire deyücek vicâhen mezbûr (...) kabûl idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûd: Ahmed Bey Bâlî ve Mustafa b. Bâlî ve Ali muhtesib.

c) Hüseyin'in, gece kardeşi Çilingir Halîl'in evine geldiği

Kaziye-i ıkrâr-ı Halîl

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çilingir Halîl karındaşım Hüseyin gice gelüb evimde (...) dediği ıkrâr Turbeyi talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

d) Hasan'ın nefsine kardeşi Halîl'in kefil olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Murâd nâm kimesne oğlu husûsı için Hasan b. (BOŞ) nefsine kefil taleb etdiği sebebden karındaşı Halîl kefil olub sebt-i sicil oldu.

Şuhûd: Mustafa b. Bâlî ve Mehmed b. Kablan ve Ramazân b. Peykârî ve Mehmed b. Bâyezîd Fakîh.

Belge 63 / Sahife 124

a) Anlaşılmayan hüküm

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dîvâne b. Çelik Ali subaşı (...) mevlüd okurken gündüz (...) ‘avretleri istimâ’ etdiklerine İsa b. İsmail ve Ca’fer Subaşı şehâdet idüb kendü dahî ikrâr idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî’u’l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Ma’rûf Hoca ve Tavvâf ve gayruhum mine’l-hâzır.

b) Pirinç ve soğan narhı

Kaziye-i narh-ı pirinç

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İne pirinci bir kile otuz dört akçeye ve bir kile (...) soğana on dört akçeye satmağa narh virilüb sicil oldu.

c) Bahtiyâr b. Mehmed’in nefsine Hacı Hamza b. Mahmûd’un kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Bahtiyâr

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga’da vâki’ olan bâd-ı hevâ ve cürm ü cinâyeti mukâta’aya ‘âmil Memi b. Halîl ve Mustafa b. Dâne’nin habsinde olan Bahtiyâr b. Mehmed’ün nefsine nefs-i şehirde (...) Hacı Hamza b. Mahmûd zikr olan Mustafa talebi ile kefil oldu vakt-i hâcetde ihzâr ide.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî’u’l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülkerîm b. Ahmed Bey ve Aydoğdı b. Pîrî ve Ebu Sa’îd b. Ahmed ve Oruc b. Mahmûd ve Hümâ b. Seyfî ve Hacı b. Hıdır.

d) Bâlî İlyâs’ın otuz beş akçeye kovanlık ağacı sattığı Ramazân b. Peykâr’dan akçesini talep etmesi

Kaziye-i kovanluk

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Nacak Bâlî İlyâs bilesince Ramazân b. Peykâr mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Bâlî takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ramazân’a otuz beş akçeye kovanlık ağacı bey’ etdim kovanlık zabt etdi akçemi taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Ramazân tasdîk sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî’u’l-evvel sene 936 / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Derviş gayruhum mine’l-hâzır.

e) Muharrem b. Ahmed’in bir yıla on beş akçeye deştibanlığı mukataaya alması

Kaziye-i deştibân-ı karye-i Hisârlar

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hisâr’da Muharrem b. Ahmed mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Muharrem ikrâr ve i’tirâf idüb dedi ki karye-i mezbûr civârında Karesi sancâk beyi yayabaşı çiftlik ve deştibânlık bir yıla on beş akçeye kabûl etdim dediği ikrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî’u’l-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Kâtib Ali ve (...) b. Yusuf ve Mehmed b. Kablan ve Sarraç b. Seyyid.

Belge 63 / Sahife 125

a) Karısının, Ramazân'ın nafaka ödemediği halde ondan boşandığı

Kaziye-i Küçük ma'a

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki (...) bt. Hacı bilesince Ramazân b. Küçük mahfil-i şer'e gelüb mezbûre (...) takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu mezbûr Ramazân beni boşayub talâk virdi (...) nafakam iderin deyücek vicâhen mezbûr Ramazân mehr-i nafakasından ve (...) ve cemî' da'vasından vazgeçüb zımmetimi berî eyledikde ben dahî talâk virdim (...) deyücek mezbûr Ramazân'ın iddi'âsına muvâfık Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve İlyâs Bâlî şehâdet idüb mezbûre (...) mehr-i nafaka ve sâyir da'vasından min külli'l-vücûh vazgeçib Ramazân talâk virdim deyücek ba'de't-tezkiye ve't-ta'dîl hayyız-ı kabulde vâki' olub sicil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender Bey ve Kâtib Ali ve Seyyid Ali ve Kızıl Yusuf ve Ahmed b. (...) ve Mehmed b. Kablan ve Nasûh b. (BOŞ) Karahisâr ve Mu'arref Mehmed ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Bahşâyiş b. Yusuf'un Süle b. Ahmed'in nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Saruca'da mütemekkin olan Süle b. Ahmed'in nefesine subaşı elinden nefsi-i şehirde Bahşâyiş b. Yusuf kefil oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Hacı Bey ve Memi b. Halîl.

c) Bir akçelik malın ölçüldüğünde yirmi dirhem eksik çıktığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dede'nin bir akçelik (...) vezn olundukda yigirmi dirhem eksik bulunub sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Hacı Bey ve Hamza İsa ve Hacı Mehmed.

Ve (...) Mehmedî.

d) Yusuf b. İlyâs'ın istediği Hıdır b. Ahmed'in kızı Nurbaşa'yı vermemeleri, Nurbaşa ile Karakılıç'ın evliliğine Yusuf'un babası İlyâs'ın da karşı çıkmadığı

Kaziye-i ıkrâr-ı Yusuf

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dimetoka'da mütemekkin olan Yusuf b. İlyâs mahfil-i şer'de şöyle ıkrâr eyledi ki karye-i mezbûre mütemekkin olan Hıdır b. Ahmed'ün sulbî kızı Nurbaşa bundan sâbık (...) için istemiş idim bana virmediler Karakılıç b. İskender sana (...) zikr olan Nurbaşa ve Karakılıç da nikâh husûsunda ve gayride min ba'd da'vam ve nizâ'im yokdur dedi mezbûr Yusuf'un babası İlyâs dahî (...) da'vam ve nizâ'im yokdur dedikleri ıkrârı deftere kayd oldı.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender Bey ve Kara İsa b. Kâdî Ali ve Kâtib Ali ve Mehmed b. Kablan ve Memi b. Halîl ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 64 / Sahife 126

a) Vekalet tespiti

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ahmedbey'de olan Tofca Mehmedî b. Kâdî Ali mahfil-i şer'de takrîr kılub dedi ki karye-i Timetoka'da Hıdır b. Çelebi kızı Nurbaşa Karakılıç b. İskender Bey'i hilafa ve nikâhlığa beni vekîl nasb idüb benim vekâletimle müvekkilem Nurbaşa zikr olan Karakılıç nikâh oldu şâhidîn huzurunda deyücek mezbûre Nurbaşa mezbûr Mehmedî Karakılıç nikâhlanmak için vekîl etdim bana dahî Karakılıç menkûhesiyim dediği ikrârına 'udûl-ı müslimînden Hacı Bey b. İskender Bey ve İsa b. Kâdî Ali ve Ahmed b. Yörük ve Ca'fer Subaşı şehâdet idüb şehâdetleri sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Alaaddîn Fakîh el-İmâm karye-i Dimetoka ve Kâtib Ali ve Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan ve Memi b. Halîl ve diğeri Memi b. Yunus ve Mustafa b. Dâne ve Ali Bey Yeniçeri ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Subaşılardan Karakılıç ve kardeşi Mehmedî ile Nurbaşa'nın kardeşleri Ahmed ve Mustafa'yı Nurbaşa'nın nikahı hususunda iki günlüğüne hapsedmeleri

Kaziye-i ikrâr-ı Karakılıç ve Ahmed b. Hıdır ve Mustafa b. Hıdır

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dimetoka'da mütemekkin olan Karakılıç ve karındaşı Mehmedî b. İskender Bey ve Ahmed ve karındaşı Mustafa mahfil-i şer'de ikrâr idüb dediler ki kız karındaşımız Nurbaşa husûsı için iki gün bizi subaşılardan habs etmiş idi habs (...) ve ma'îşetimizi ve sâyir zararımızı yüz akçemiz harc olundukda ondan artık ziyâde akçemiz gitmedi dedikleri ikrârları subaşı olan Memi b. Halîl ve nâm şerîkleri talepleri ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Kâtib Ali ve Musa Bey ve Hacı Bey b. İskender ve Mehmed b. Kablan ve Kara İsa b. Kâdî Ali ve Mehmed b. Kâdî Ali ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

Ve Subaşılardan ve gayriden da'vamız ve nizâ'mız yokdur.

c) Kefil tespitleri

Kaziye-i kefâlet-i Yusuf

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timetoka'da Ahmed ve Mustafa b. Hıdır karye-i mezbûreden Yusuf b. İlyâs nefislerine kefil taleb ettiği sebepten karye-i mezbûrdan Murâd b. Yazırlu ve Kara Hasan b. Bahşi ve Hıdır b. (...) kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender ve Kara İsa b. Kâdî Ali ve Mehmed b. Kâdî Ali ve Kâtib Ali ve Musa Bey ve Nasûh b. Musa.

Belge 64 / Sahife 127

a) Üzüm, incir ve zeytin narhı

Kaziye-i narh-ı rızkı üzüm ve incir ve zeytün

(...) kile	275	kile	dirhem
18		350	350

b) Pirinç narhı

Kaziye-i narh-ı pırasa (...) pirinç Akhisar

Bir kile	Bir kile
30	32

c) Mahmûd b. Abdullah'ın Yusuf b. Abdullah'a dokuz adet sığır ücretinden kırk akçe borcunun kaldığını kabul etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. Abdullah bilesince Mahmûd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yusuf takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Mahmûd zımmetinde dokuz nefer kara sığır gütdüğümden elli akçe hakkım deyücek vicâhen mezbûr Mahmûd kırk akçe[y]e ıkrâr idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mütevellî Hasan Halîfe ve Aslıhan b. Satılmış ve Mehmed b. Kablan.

d) Küçük Hamza'nın, vefat eden Nasûh Veli'nin Peykâr için vakf ettiği iki yüz elli akçenin kendi borcu olduğunu kabul etmesi

Kaziye-i Küçük ıkrâr ettiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gönanlı'da mütemekkin olan Küçük Hamza mahfil-i şer'e gelüb şöyle ıkrâr idüb dedi ki karye-i Sarâyılı'da fevt [olan] Nasûh Veli'nin Peykâr (...) meremmetci için vakf etdüğü iki yüz elli benim borcumdur deyücek mütevellî Seyyid Ali talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Evâhir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Hüseyin b. (BOŞ) ve Timurhân Dürzî ve gayruhum.

e) Timur b. Yusuf'un Resûl b. Devlethân'ın kaz ve tavuğunu çalmadığına yemin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Acılı'da (?) Resûl b. Devlethân bilesince Timur b. Yusuf mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Resûl takrîr-i merâm kılub dedi ki evimden ba'zı kaz ve

tavuğumuz sirka olunur mazınnem işbu Timur'dur deyücek vicâhen mezbûr Timur inkâr ile cevâb vericek şer'an yemîn müteveccih olub teklîf olundukda mezbûr Timur yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı ve Timurhan Dürzî.

f) Saltık b. Hacı Yusufhân'ın Ali Bâlî b. --- Fakîh'in nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Ali Bâlî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi-i şehirden Saltık b. Hacı Yusufhan Ali Bâlî b. (...) Fakîh'in nefsine kefil oldu Memi b. Halîl ve diğêr Memi b. Yunus ve Mustafa b. Dâne ma'rifetleri ile 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ – zâlike fî Evâhir-i Rebî'u'l-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, Ali b. Abdullah, İsa b. İsmail ve Dede b. Hamza, Ramazân b. İsa Kethüdâ.

Belge 65 / Sahife 128

a) Ahmed b. Ya'kûb ve Ramazân b. Peykâr'ın pazar bacını bir yıla bin yüz akçeye mukataaya aldıkları

Kaziye-i bâc-ı bazar

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki muhtesib Ahmed b. Ya'kûb ve Ramazân b. Peykâr mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki nefsi-i şehirde vâki' bâc-ı bazar ta'rîh-i sicillâtdan bir yıla kadîmden olageldiği üzere bin yüz akçe mukâta'aya kabûl etdim dedi kefil Memi b. Helvacı Ali ve Boyacı İlyâs b. Bâlî mâle kefil olub Piyâde sancağı beyi subaşısı Ca'fer talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî gurre-i Rebî'ul-âhire sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah.

b) Ramazân b. Dede Fakîh'in Ali b. Veli'den seksen beş akçeye inek alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ramazân b. Dede Fakîh bilesince Ali b. Veli mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ramazân takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ali'den kara sığır inek seksen beş akçeye satun adı idi şimdiki hâlde bir aher bey' ederim ben ferâgat iderin deyücek sebt-i sicil oldu Ali talebi ile.

Şuhûd: İsa b. İsmail ve İsmihan b. Abdullah.

c) İlyâs b. Yusuf'un Yusuf'tan altmış akçe talep etmesi

Kaziye-i ıkrâr-ı Yusuf

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs b. Yusuf bilesince Yusuf b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İlyâs takrîr-i da'va idüb ded iki işbu Yusuf'a altmış beş beş buçuk ile altmış akçeye akçe talep iderin deyücek vicâhen mezbûr Yusuf tasdik idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ü'l-evvel sene 936 / 3 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Aslıhan Kethüdâ ve Ramazân b. Peykâr ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Fâtıma oğlu Mahmûd'a babasının malından günde bir akçe nafaka tayin olması

Kaziye-i nafaka takdîr olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Tâhir'den Mahmûd nâm ma'sûm oğlanın anası Fâtıma bt. Hamza talebi ile günde bir akçe nafaka takdîr olundu babası mâlinden alına.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Aslıhan Kethüdâ ve Hasan b. Ahmed ve Mehmed b. Kablan.

Belge 65 / Sahife 129

a) Nasûh b. Musa'nın nefisine Kâtib Alaaddîn Halife ve Musa Bey'in kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Dimetoka'da mütemekkin olan Nasûh b. Musa'nın nefisine karye-i mezbûreden Kâtib Alaaddîn Halife ve mezbûr Musa Bey kefil oldu ve Musa subaşı Ca'fer Bey huzûrunda sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Kalafal ve Amileddîn Fakîh ve Kara Hasan.

b) Musa Bey'in kölesi Yava'nın nefisine kefil olması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa Bey kölesi Yava'nın nefisine kefil olub sicil oldu subaşı Ca'fer talebi ile.

c) Timetoka karyesi halkına Kara b. Bahşi ve Dîvâne Halil b. Ahmed'in kefil olması

Kaziye-i cemâ'at-i Dimetoka

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timetoka halkına İshâk subaşı Ca'fer elinden Kara b. Bahşi ve Dîvâne Halil b. Ahmed kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Kâtib Ali ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Timetokalı kefillerin nefislerine Fakîh Seyyid b. --- ve Memi b. Yunus'un kefil olmaları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Timetoka'da mütemekkin olan vekîllerün nefislerine Ca'fer subaşı elinde Fakîh Seyyid b. Tomaç (?) ve Memi b. Yunus kefil olub sicil oldu.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve Kâtib Ali.

e) Üç akçelik tuzda elli dirhem eski/eksik çıkması

Kaziye-i tuz eski geldiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) mütemekkin olan Mehmed b. (...) üç akçelik bey' ettiği tuzda elli dirhem eski bulunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve gayruhum mine'l-hâzır.

f) İş anlaşması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Türk bilesince Şîrmerd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed takrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i Çâvuş civârında bir dolab değirmen mukâta'aya aldım işbu Şîrmerd'e meremmet itmek şartlı ile sümende (?) (...) ben suyun tamâm (...) eyledim değirmen meremmet etmedi üç ay (...) oldu zararın çeksün deyücek zarar mezbûr Şîrmerd'de olduğuna 'udûl-ı müslimînden Pîrî b. Hasan ve Ahmed b. Hamza şehâdet idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 23 Kasım – 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender Bey ve Cemşîd Bey ve Musa b. (BOŞ) ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 66 / Sahife 130

a) Hacı Bey'in vekili Musa Bey'in Yörük taifesinden Kayıklı bölgesini kışlamak ve otlak olarak kullanmaları için bir yıla üç yüz akçeye Turbey b. Ali ve oğlu İlyâs ile kardeşi Hacı Yusuf'a vermesi

Kaziye-i (...) satıldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Bahşi nâm karyenin sipâhîsi Hacı Bey'in vekîli olan Musa Bey (BOŞ) bilesince yörük tâ'ifesinden Turbey b. Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Musa Bey ikrâr idüb dedi ki karye-i mezbûr toprağında bir kıt'a yer ki Kabaklu dimekle ma'rûf mahdûddır eski yol Eğirdir'den Bağçelü'ye giden yol (...) yolu sancak beyi toprağında var zikr olan yerde kışlayub (...) alub içinde ağılı olub mer'a otlamak için oğlu İlyâs ve karındaşı Hacı Yusuf üç olmak ile bir yıla üç yüz akçeye bey' etdim deyücek vicâhen mezbûr Turabeyi tasdîk idüb üç yüz akçe virmeyi kabûl edicek sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Hacı Bey b. İskender Bey ve Cemşîd Bey b. Mehmed ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Hacı Bey b. İskender'in Ahmed b. Türk'ten dolap değirmeni mukataasından üç müdd dört kile buğday ile iki müdd dört kile arpa alacağı olması

Kaziye-i Hacı Bey ma'a Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Bey b. İskender bilesince Ahmed b. Türk mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hacı takrîr-i merâm kılub dedi ki karye-i Çâvuş civârında vâki' olan dolab değirmenimi sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Rebî'ul-evvelinin onuncı gününden dört buçuk müdd buğday ve iki buçuk müdd arba mukâta'aya virdim idi bir müdd altı kile buğday ve altı ile arba aldım kabz etdim bâkî üç müdd dört kile buğday ve iki müdd dört kile hakkım kaldı deyücek vicâhen mezbûr Ahmed tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Cemşîd Bey ve Hasan b. Ahmed ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum mine'l-hâzır.

c) Durmuş Kethüdâ b. Yusufhan'ın Nasûh b. Halîl ve kardeşi İbrahim Halîfe'ye Celeb çiftliğini bir yıla elli akçeye mukataaya vermesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Durmuş Kethüdâ ibn Yusufhan bilesince Nasûh b. Halîl ve karındaşı İbrahim Halîfe mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Durmuş ıkrâr idüb dedi ki Piyâde tâ'ifesinden Habîb Çiftliği dimekle ma'rûf yerden zirâ'ata kâbil olan yerin mahdûd nehr-i 'azîm ve koyun ve (...) 'İvaz nâm kimesne toprağına ve Habîb deresi ile mahdûddır zirâ'at ve hırâset itmek için elli akçe resm-i (...) alub tapuya virdim yılda elli akçe mukâta'aya vericek (...) deyücek vicâhen mezbûr Nasûh ve İbrahim tasdîk idüb yılda elli akçe mukâta'aya virib mültezim oldukları sebebden Durmuş talebi ile sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Hacı Bey b. İskender Bey ve Halîl el-Mü'ezzin ve İshâk b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 66 / Sahife 131

a) Osman b. İsa'nın Musa b. Köse Veli'nin evine girmediğine yemin etmesi

Kaziye-i Musa

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa b. Köse Veli bilesince Osman b. İsa mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Musa takrîr-i merâm kılub dedi ki mezbûr Osman Süle (?) nâm kimesne evine (...) ile girdi deyücek mezbûr Osman inkâr ile cevâb verdikde beyyineden 'âciz olub mezbûr Osman'a yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 2 Aralık 1529.

Şuhûd: Süleymân Fakîh ve Mehmed b. Kablan ve Memi b. Yunus.

b) Bâlî b. Mustafa'nın İsa b. Köse Veli'nin nefesine kefil olması

Kaziye-i İsa kefilliği

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Kâdî'da mütemekkin olan İsa b. Köse Veli'nin nefesine subaşî elinden Bâlî b. Mustafa kefil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'ul-evvel.

Şuhûd: İshâk b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan.

c) Köse Veli'nin oğlu Musa'nın nefesine kefil olması

Kaziye-i Musa kefâleti

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Kâdî'da Musa b. Köse Veli'nin nefesine babası Veli (...) kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fi Ahir-i Rebî'ul-evvel.

Şuhûd: Ramazân b. Peykâr ve Memi b. Yunus.

d) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın Ali Bâlî b. Arab Fakîh'in zimmetinde olan beş yüz akçeyi istemesi

Kaziye-i Ali Bâlî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs bilesince Ali Bâlî b. Arab Fakîh mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Seyyid Ali tahrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Ali Bâlî Abdullah b. Hacı Mehmed'in husûsiyçün varub arayub bilür ve bilmez Biga bazar yekşenbe gün gelüb Biga'ya gelmek için (...) beş yüz akçe nezr itmiş şart-ı vakf (?) itmeyüb akçe zimmetinde kaldı taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Ali Bâlî tasdik idüb vech-i meşrûh üzere nezr etdim ama Biga bazarına 'işâ vaktinde Biga'ya dediği ıkrârı Seyyid talebi ile sebt-i sicil oldu. Tahrîren fi Evvel-i Rebî'ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Mehmed b. Seyyid Sinân ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Abdurrahman b. Ömer ve Hacı Hüseyin b. Abdullah ve Mevlânâ Danişmend Hoca ve gayrihum mine'l-hâzır.

e) Seyyid Mehmed b. Seyyid Vakkâs'ın Ali Bâlî'den beş yüz akçeyi teslim alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr Seyyid Mehmed b. Seyyid Vakkâs ıkrâr idüb dedi ki mezbûr Ali Bâlî'den nezr etdiği beş yüz akçeyi aldım kabz etdim dediği ıkrârı Ali Bâlî talebi ile sicil oldu.

Tahrîren fi Evvel-i Rebî'ul-ahire sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (...).

Belge 67 / Sahife 132

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, yavacı Memi b. Halîl'e teslimi, daha sonra sahibi olan Diyarbakır Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın adamlarından Hüseyin Bey b. Mahmûd Bey'e teslim edilmesi

'Abd-ı abık nefsi-i şehirde bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki bir 'abd-ı abık orta boylu buğday enlü kaşı açuk köseyicü'ş-şekl nev' tıraşlı siyâh gözlü Bosneviyyü'l-asl arkasında siyâh (...) düğmelü yakalı çuka ve başında dülbend belinde ak ipek kuşak asumânî çuka çakşur ve kettân gömlek ve gök zıibun ve bir gök kır at ve eyer var (...) ve at çulı ve at torbası ve bir kebenk ve bir el nacağı var 'abd-ı abık olub sâhib olmadığı sebebden hıfz ve nafakasıyçün günde ikişer akçe kula ve iki akçe bâr-gîr nafakası ve hıfz için takdîr olunub yavacı olan Memi b. Halîl'e ve Mustafa b. Dâne'ye teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-isneyn min şehr-i Rebî'ul-ahir sene 936 / 4 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Dânişmend Hoca ve Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh, Seyyid Mustafa takyecî.

Bir köhne (...) kılıç dört ok kuburla ve yay bile bulundu.

Zikr olan ‘abd-ı mevsûfin mevlâsı Diyarbekir Beylerbeyisi Hüsrev Paşa ademlerinden Hüseyin Bey b. Mahmûd Bey müstehak çıkub Biga sancak beyisi ademlerinden emîr-i ahûr İskender b. Abdullah kefaletiyle zikr ola kul cemî’ esbabıyla teslîm olunub sebt-i sicil oldu. Şuhûdü’l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım ve Mehmed b. Abdullah ve Mustafa b. Dâne Mehmed ve kâtibü’l-mukayyed el-Hâc İlyâs.

b) Meyhânecinin Mustafa b. Dâne’nin evine girip kılıç ve bıçağını çalması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa b. Dâne bilesince meyhâneci zımmî mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i da’va idüb dedi ki işbu zımmî benim evime girüb bıçakla kılıcım çaldı deyücek vicâhen mezbûr zımmî tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî’ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Şuhûd: Hasan Halîfe el-mütevelli ve Seyyid Mehmed b. Seyyid Vakkâs ve Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali.

Belge 67 / Sahife 133

a) Anlaşılamayan hüküm

Kaziye-i Ahmed ma’a Hasan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Babaahi Hasan b. Kara mahfil-i şer’e gelüb mezbûr Ahmed (...) olan Nasûh mahfil-i şer’de zikr olan karındaşı Hasan’a (...) idüb sicil oldu.

Şuhûd: Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali ve Dânişmend Hoca.

b) Acem Sinân’ın Musa b. Hüseyin’e yılda yüz elli akçeye dükkan kiralaması (?)

Kaziye-i sekiz akçe ‘Acem Sinân

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mevlânâ ‘Acem Sinân bilesince Musa b. Hüseyin mahfil-i şer’e gelüb ‘avretim Fâtıma’nın bin akçesi işbu Musa zimmetindedir mülk dükkânımı meblağ-ı mezbûra satun alub yılda yüz elli akçeye icâreye virdim deyücek vicâhen mezbûr Musa tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî’ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: Murâd Halîfe ve Dânişmend Hoca ve Hacı İlyâs Fakîh ve Memi b. Hüseyin ve Pîrî b. Hüseyin ve Memi b. Halîl Fakîh ve Mustafa b. Dâne.

c) Hacı b. Hamza’nın ev hususunda Abdülkâdir Çelebi’nin vekili olduğu

Vekâlet-i Abdülkâdir

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı b. Hamza ev husûsunda olan hücceti alub kabz itmek için Abdülkâdir Çelebi vekil ettiği Durmuş b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah şehâdet idüb sebt-i sicil oldılar.

Şuhûd: Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali ve Ali b. Abdullah ve Murâd b. Mustafa.

d) Murâd b. Mustafa’nın Timetoka karyesinden Todoro’dan ve papaz Yorgi’den haraçlarını talep etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki yava zimmîler haracını mukâta'aya dutan Murâd b. Mustafa bilesince karye-i Timetoka'da yava (...) Todoro b. Abdullah (?) ve babas köylisi Yorgisi mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Murâd takrîr-i merâm kılub dedi ki zikr olan (...) ve Yorgi zimmîlerdir (...) olıgeldiği harâcların ben dahî taleb iderin deyücek vicâhen tasdîk idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: Emîrhân b. Satılmış ve Ali b. Abdullah.

e) Turgud'un bazarda satmak üzere getirdiği ketenin ağaçlı olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf Turgud nâm kimesnenin bazarda bey' itmek için getürdiği kettân (...) olmayub ağaçlı olduğu deftere kayd oldı Muhtesib Ali talebi ile.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ul-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali ve Emîrhân b. Satılmış.

Belge 68 / Sahife 134

a) Timur b. Şirmerd'in Aparcı ve Bekmezli karyeleri deştibanlığını bir yıla elli akçeye mukataaya alması

Kaziye-i deştibânlik 'an-karye-i Alibey

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Alibey 'âmili Dîvâne Hıdır mahfil-i şer'e gelüb dedi ki Aparcı ve Bekmezli nâm karyeler deştibânlığını bir yıla elli akçeye mukâta'aya karye-i mezbûre Timur b. Şirmerd'e virdim dediği ıkrâr sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ul-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

b) Yörük b. Dâvud'un muhallefatından borçlarının tahsisi için ayrılan mallar

(...) için verildi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çınarlı'da müteveffâ olan Yörük b. Dâvud harac ve sâyir borcu için muhallefâtdan üç yüz seksen (...) ve bir gök (?) inek buzağısıyla ta'ayyün olunub Mustafa talebi ile sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ul-ahire sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: Ali b. Abdullah ve Ali Bey b. Yeleksüz ve Seyyid Mehmed b. Seyyid Ali.

c) Yörük taifesinden Kemâl Fakîh b. İsa'nın bir yıla yüz doksan akçeye çiftliği mukataaya aldığı

Kaziye-i muvakkıf Katırcı Çiftliği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki yörük tâ'ifesinden Kemâl Fakîh b. İsa mahfil-i şer'e gelüb şöyle ıkrâr idüb dedi ki karye-i Karayavacık civârında Katırcı ve (...) ve Hacı Ahmed çiftliği dimekle ma'rûf muvakkıf piyâde çiftliğini bir yılda yüz doksan akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Rebî'ul-ahire sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: Seyyid Mehmed b. Seyyid Vakkâs ve Ali Bey b. Yeleksüz ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Satış ispatı

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. Mehmed mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki karye-i Çâvuş'da İskenderoğlu yürüğünü (?) sipahiden yigirmi sekiz akçeye tapusın aldım imdi ben aher yere intikâl itmeğle haracım alub Ayhan'a satdım dediği ıkrârı sebt-i sicil oldı Mehmed b. Turgûd talebi ile.

Şuhûd: Ali b. Abdullah ve gayruhum.

e) Hacı Muhammed b. Sâlih'in oğlu Abdullah'ın Hasan Bey'in kızı Melike'nin yolunu kesip kaçırması

Kaziye-i ıkrâr-ı Hâcî Muhammed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Sâlih'de mütemekkin olan Hacı Muhammed b. Sâlih mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki karye-i Alibey'de Hasan Bey kızı Melike karındaşı Aydoğdu ve Mahmûd Bey alub yolcu giderken oğlum Abdullah yollarına varub zikr olan Melike nâm kızı alub gitdi evvelden yavuklusudur yavuklusı kande alub gidersiz deyu çeküb alıb gitmişdir dediği ıkrâr sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Hacı Hüssâm ve Dâvud b. Turgûd ve Ahmed b. Ahi ve Memi b. Halîl Halîfe ve Mustafa b. Dâne gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 68 / Sahife 135

a) Sinân Ağa'nın dükkanlarının bir yıla bin iki yüz akçeye Mustafa b. İskender'e kiralandığı

Kaziye-i dekâkin mukâta'aya virildiği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahalle-i Ballu'da Mustafa b. İskender mahfil-i şer'e gelüb şöyle dedi ki merhûm Sinân Ağa dükkânlar sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Reb'û'l-ahir guresinden bir yıla bin iki yüz akçeye icâreye kabûl etdim dedi zarar-ı mâle Seyyid Mehmed b. Vakkâs kefil oldı dükkânlar kirâsını ve bir kirâsını cem' etdiler.

Tahrîren fî Evvel-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bey b. İskender ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah ve gayruhum.

b) Memi b. Ca'fer'in Nasûh Halîl'in karısını dövüp burnunu kanatması

Vech-i tahrîr-i oldur ki Memi b. Ca'fer bilesince Nasûh Halîl meclis-i şer'e gelüb mezbûr Memi takrîr-i merâm kılub dedi ki ma'sûm (...) işbu Nasûh'un 'avrete eleriyle urub burnun kanadı deyücek vicâhen mezbûr tasdik idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûd: (...).

c) Esirci Mehmedî'nin vekili olan Pîrî b. Musa'nın Hacı Yusuf b. Üveys'ten esir ücretinden bin dört yüz doksan akçesini alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Pîrî b. Musa, Hacı Yusuf b. Üveys mahfil-i şer'e ihzâr idüb mezbûr Pîrî takrîr-i merâm kılub dedi ki Esirci Mehmedî b. (...) vekîliyim işbu Hacı Yusuf'un zımmetinde olan esir bahâsından bin dört yüz doksan akçesini kabz-ı îsâline deyücek vicâhen mezbûr Hacı Yusuf tasdîk idib vekâlet-i mezbûr esirci kabûl idüb sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Reb'û'l-evvel sene 936 / 3 Kasım 1529.

Şuhûd: Mehmed b. Kablan ve Ali b. Abdullah ve Pîrî b. Musa ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Pîrî b. Musa'nın beş bin dört yüz doksan akçenin bin dört yüz doksan akçesini aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr mezbûr Hacı Yusuf'dan meblağ-ı mezbûr beş bin dört yüz doksan akçenin bin dört yüz akçesini aldım kabz etdim dediği ıkrârımı Hacı Yusuf talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

e) Anlaşılmayan hüküm

Kaziye-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi-i Biga'dan (...) bağının altı yüz dirheminin (...) sebt-i sicil oldı.

Cerâ- zâlike fî Evâ'il-i Reb'û'l-evvel sene 936 / 3 – 12 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. İsmail İbrahim b. Halîl Aslıhan Kethüdâ.

Belge 69 / Sahife 136

a) Bosna asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini ve Mustafa b. Dâne'ye teslimi

'Abd-ı abık sancâk yerinde hâss köyünde

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hâss'da mütemekkin olan Hümâ b. Ahmed Fakîh sancâk beyi toprağında koyun ağılında bir uzun boylu gök alagözlü çatik kaşlu sol kaşı üstünde bir mikdâr yara yeri var kösece saru kızıl benizlü Bosneviyyü'l-asl başında köhne kızıl şabka arkasında köhne ak yakası kızıl kete çuka ayağında çarık babuç giyer çakşur sâhib olmadığı sebebden hıfz ü nafakasıyçün günde ikişer akçe takdîr olunub mahbes zabt iden Mustafa b. Dâne'ye teslîm olunub sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehr-i Reb'û'l-evvel sene 936 / 1 Aralık 1529.

b) Ali b. Yusuf'un Seferşâh b. Ömer'i haksız yere dövdüğünü kabul etmesi

Kaziye-i Seferşâh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seferşâh b. Ömer bilesince Ali b. Yusuf mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Seferşâh tahrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Ali beni bi-gayri hakkın döğdü deyücek vicâhen mezbûr Ali elimle birkaç urdum dediği ikrârı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûd: Karlu b. (BOŞ) ve Bekir Kâtib b. Hıdır Ca'fer Kethüdâ ve Dîvâne Hıdır ve Memi b. Halil.

c) Kaymakcı'nın ikrarı

Kaziye-i Kaymakcı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kaymakcı nâm İskender Müsellem bilesince Yusuf b. Durali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kaymakcı da'va dedi ki işbu Yusuf benim müsellem çiftliği sâbıkla zabt iderin mu'attal ve yüz koyun bana nef' almadığı sebebden aldım kendüm zirâ'at iderin deyücek vicâhen mezbûr Yusuf tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî ve Ali el-muhtesib ve Karlu b. Yusuf ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Nafaka tayini

Kaziye-i nafaka-i Güllü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Hıdır b. İlyâs meclis-i şer'-i şerîfde tahrîr-i merâm kılub dedi ki anam Güllü bt. Ali gâ'ibe (...) olduğu sebebden beni kendi (...) ücrete (...) idin (?) dediği sebebden ben dahî ücretle (...) ettirmek istedim dediği müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Doğdı b. Seyyid şehâdetiyle ayda kırk akçe takdîr olunub sebt-i sicil olundu.

Cerâ-zâlike fî Evâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (---).

Belge 69 / Sahife 137

a) Alagöz b. Abdullah'ın Şirmerd b. Abdullah'a sattığı yund atın ücreti iki yüz akçeyi talep etmesi

Kaziye-i Alagöz ma'a

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Alagöz b. Abdullah bilesince (...) Şirmerd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Alagöz tahrîr-i da'va idüb dedi ki işbu Şirmerd'e iki yüz akçeye bir yund bey' etdim semen-i merkûm iki yüz akçeyi talep iderin deyücek vicâhen mezbûr Şirmerd'e tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Karlu b. Yusuf ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah.

b) Ali Bey'in Kalafal b. Esban'dan dokuz yüz akçe alacağı olması

Kaziye-i ikrâr-ı Kalafal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali Bey bilesince Kalafal b. Esban mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali Bey da'va idüb dedi ki işbu Kalafal zımmetinde dokuz yüz akçem vardır deyücek vicâhen mezbûr Kalafal tasdîk idüb sicil oldu.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Karlu b. Yusuf ve Cemşîd Bey ve Mehmed b. (BOŞ) ve Ali b. Abdullah.

c) Ali Bey'in Ferhâd'ın babası Kalafal'dan iki bin yetmiş akçeye bir köle satın aldığıın anlaşılması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali Bey b. (BOŞ) bilesince Ferhâd b. Kalafal mahfili şer'e gelüb mezbûr Ali Bey da'va idüb dedi ki işbu Ferhâd'ın babası Kalafal'dan iki bin yetmiş akçeye bir kul satın aldım işbu mezbûr Ferhâd kabûl etdi deyücek vicâhen mezbûr Ferhâd inkârla cevâb vericek mezbûr Ali Bey'in iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Bâlî b. Hacı ve ve (BOŞ) şehâdet idüb dediler ki mezbûr Kalafal zikr olan kulu Ali Bey'e satdı mezbûr Ferhâd dahî kabûl etdi deyücek şehâdetleri hayyiz-i kabulde vâki' olduğu sicil olundu.

Tahrîren fî Evvâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûd: Karlu b. Yusuf ve Ali b. Abdullah ve Yusuf b. Evrân ve gayrum.

d) Turbeyi b. Durmuş'un boşadığı karısı Cennet bt. Hoşkadem'e yüz akçe nafaka tayin olması

Kaziye-i nafaka

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefis-i Biga'da Turbeyi b. Durmuş 'avreti Cennet bt. Hoşkadem'i bâyin-i talâk verdiği sebebdan işbu ta'rîh-i kitâbdan yüz akçe nafaka hükm olub sebt-i sicil olundu.

Cerâ-zâlike fî 12 Reb'û'l-ahir sene 936 / 14 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Bâlî, Memi b. el-Hâc (---).

Belge 70 / Sahife 138

a) 'Avret'in Musa'dan yüz on akçeye bir öküz almadığına yemin etmesi

Kaziye-i Öküz

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Musa b. (BOŞ) bilesince 'Avret (?) b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Musa da'va idüb dedi ki yüz on akçeye bir öküz satdım akçe taleb iderin deyücek vicâhen inkâr idüb yemîn billah etdi.

Şuhûd: Ömer Halîfe ve Abdurrahman Halîfe.

b) Mehmed b. Abdullah'ın İbrahim b. Halîl'i Edremidlü Hacı Yusuf'tan köle satışından bin dört yüz doksan akçeyi almak için vekil tayin etmesi

Kaziye-i vekâlet-i İbrahim

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mehmed b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde İbrahim b. Halîl vekîl nasb eyledi Edremidlü Hacı Yusuf zımmetinde olan kul bahâsından bin dört yüz doksan akçeyi alub kabz eylemeği sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî Evâ'il-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 3 – 12 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Na'l-band b. Halîl, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, İskender b. Abdullah, Durmuş b. Turgûd, Mustafa b. Bâlî.

c) Bahşâyîş b. Yunus'un Veli b. Kara Hacı'nın nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Veli

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefis-i Biga'dan Bahşâyîş b. Yunus, Veli b. Kara Hacı'ya kefil-i bi'n-nefs olduğu ani'l-hâcet ihzâr ide mezbûr Bahşâyîş b. Ahmed kefil-i bi'n-nefs olduğu sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Halîfe, Mustafa b. Dâne.

d) Macar asıllı kaçak kölenin yakalanması, nafaka tayini, Mustafa'ya teslimi, daha sonra sahibi Murdas'a teslim edilmesi

'Abd-ı abık

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki nefis-i şehirde bir uzun boylu Macar asıllı genç (?) (...) kara gözlü buğday enlü 'abd-ı abık tutulub hıfzı ve nafakası için yevmî iki akçe takdîr olunub şehir emîn Mustafa'ya teslim olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî 13 şehr-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 15 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman b. Ömer Fakîh ve Mehmed b. Kablan ve Hamza b. Abdullah.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan 'abd-ı mevsûfin efendisi Timetoka nâm karyede sâkin olan Murdas nâm zımmî alub tahte'ş-şer' sâbit olub subaşı Mustafa elinden teslim olunub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûd: Murâd Halîfe ve Hasan Halîfe ve Sinân (---).

Belge 70 / Sahife 139

a) Karabiga karyesi amillerinin karye halkına zulmedip etmediklerinin soruşturulması

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Karabiga nâm karye halkı der-i devletden hükm-i şerîf irâd idüb mazmun-ı dürer-bârında zikr olan karye halkı dergâh-ı mu'allama gelüb Emîn Hüseyin tahvîlinde vâkî olan 'âmiller bize hayf ü zulm etmişlerdir ve Sevastos ve Deniz Baba ve Yusuf nâm 'âmiller (...) yığında iken ziyadeye tutub bize hayf ü zulm iderler deyu bildirdiler imdi buyurdum ki göresin hilâf-ı şer' ve'l-kânûn ziyâde nesnelere aldirmayasın ve eğer nesnelere hilâf ve'l-kânûn almışlar ise girü alıviresin fermân olunmağın imtisâli'l-emri'l-'alâ üzerine

varuldukda mezbûrûn ‘âmiller karye halkı ile meclis-i şer’ e ihzâr olunub teftîş olundukda zıkr olan karye halkı cevâb dediler ki çekürge olub asla tohumumuz hâzır çıkmadı mezbûrûn ‘ummâl tâ’ifesi zulmen öküzlerimizi satdırıb borcumuz için alub kudretimüz kalmadı dediklerinde ehl-i vukûfdan nâ-garez-i müslimînden istifsâr olundukda şehâdet etdikleri isneyn ve selase ve erbi’a senelerinde çekürge akını olub terkelerin yiyüb ve hamse ve selasîn ve tis’a-mi’e senesinde (...) ba’zılarının tohumları hâzır zâyi’ oldı deyu şehâdet etdiler ve mezbûrûn ‘âmiller (...) Sevastos ve Deniz Baba ve Yusuf ölçmeyüb üzerinden tutub ber-vech (...) taleb idüb zulm etdikleri sâbit ve zâhir olduğı sebebden sebt-i sicil olundı.

Şuhûdü’l-hâl: Nâ’ibü’ş-şer şehremîn ve Kâtib İlyâs ve Sünnetci İskender ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah ve Kâtib Hacı (---).

Mühür.

Belge 71 / Sahife 140

a) Marmara kadısının defteri ile Karabiga karyesi amilinin defterinin çeliştiğı, karye halkına zulm olup olmadığının araştırılması

Marmara kâdîsına muhâlefet zâhir olduğı

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Karabiga nâm karye halkına emîn ve ‘ummâl tâ’ifesi hayf ü zulm etdikleri sebebden teftîşine der-i devletden hükm-i şerîf vâcibü’l-kabûl îrâd idüb üzerinde varulub teftîşe şürû’ olundukda zıkr olan re’âyâ halkı Sevastos nâm ‘âmil ile meclis-i şer’ e hâzîrûn oldukda mezbûr Sevastos Marmara kâdîsı mevlânâ İbrahim’den imzâlu defter ibrâz idüb görüldükde seksen nefer re’âyâ zımmetlerinde buğdaydan ve arpadan ve şiradan bâkî kayd olundukda mezbûrûn re’âyâ cevâb virüb asla bu defterden haberimiz yokdur ahz-i mâl için kâdî-i mezbûr ve emîn-i ‘âmil ile müttefikdir deyu inkâr etdiklerinde mezbûr ‘âmil Sevastos Dimo Yani kâfirden on beş kile arpa taleb idüb kâdî defteri görüldükde on beş kile buğday kayd olunmuş ve bundan gayri (...) İslâv nâm kâfir eyitdi ki bende olan buğdaydan ve arpadan borcum var mıdır deyücek ‘âmil haklaşdım borcın kalmadı deyücek kâdî defterinde beş kile buğday kayd olunmuş ve bundan gayri Herkalyon nâm kâfirden mezbûr Sevastos on kile buğday taleb etdi kâdî defterinde on beş kile buğday mukayyed olub ekserinde kâdî defteri ile ‘âmil defteri muhâlif olub mirâren kâdî-i mezbûrun (...) tahte’ş-şer’ sâbit ve zâhir olduğı sebebden sebt-i sicil olundı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb’ü’l-evvel sene sitte ve selasîn ve tis’a-mi’e / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü’l-hâl: Nâ’ibü’ş-şer’-i şehremîn ve Kâtib Hasan ve Sünnetci İskender ve Ali b. Abdullah ve Bâlîoğlu Mustafa muhzır ve Kâtibü’l-mukayyed Hacı İlyâs.

b) Mustafa ibn Yusuf’un Çâvuş Hasan’ın çalınan mallarının bedelini ödeyeceğı

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Derelü nâm karye sâkinlerinden Mustafa ibn Yusuf mahfil-i şer'e gelüb ikrâr ve i'tirâf idüb didüki Oruçlu ve Murâd eğer gaybet idüb Çâvuş Hasan sirka olunan esbâbını gelüb tahte'ş-şer' isbât idüb edâsı lâzım olub ise biz ikimiz edâ eyleyelüm zimmetimden alınsun dedikleri ıkrârları Çâvuş Hasan talebi ile sebt-i sicil oldı.
Tahrîren fi (BOŞ).

Ali b. Yusuf, (...) b. Sinân, Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Mehmed, Mustafa b. Hasan.

Belge 71 / Sahife 141

a) Marmara kadısının Kupen isimli zımmiyi haksız yere dövdürdüğü

Kupen (?) kâfire Marmara kâdısı zulm etdüğü

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki, Karabiga nâm karye halkına emîn ve 'ummâl tâ'ifesi zulm etdikleri sebebden teftîşine hükm-i şerîf getürüb ber-mûceb-i hükm-i şerîf üzerine varulub ba'zı kaziyeleri görüldüğü hinde Marmara kâdısı mevlânâ İbrahim bu hükm-i şerîf getürüb Kupen (?) nâm ortakçıya nisbet idüb kimesneye garaz itmen deyu mirâren tenbîh ve te'kîd olunduktan sonra bu hüküm siz âher kâdıya yine getürdük deyu yüz çapraz çomak ayağına ve otuz çomak arkasına urduğına 'Ali b. Abdullah ve Azâdlu'dan Ahmed Kethüdâ ve Kâsım oğlu ve Hümâ b. (BOŞ) şehâdetleri ile tahte'ş-şer' sâbit ve zâhir olduğı sebebden sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Rebî'u'l-evvel sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 13 – 22 Kasım 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Sünnetci İskender ve Kâtibü'l-mukayyed el-Hâc İlyâs.

b) Ulaş b. İbrahim ve Emîr b. Musa'nın Çavuş Hasan'ın çalınan eşyalarının bedelini ödeyecekleri

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Karabörücek'de mütemekkin olan Ulaş b. İbrahim ve Emîr b. Musa mahfil-i şer'e gelüb ikrâr ve i'tirâf idüb dediler ki Oruçlu ve Murâd eğer gaybet idüb Çavuş Hasan sirka olunan esbâbın zuhûrî tahte'ş-şer' isbât idüb edâsı lâzım olur ise biz ikimiz edâ idelüm zimmetinden olsun biz (...) dedikleri ıkrârları Çâvuş Hasan talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fi (BOŞ).

Şuhûd: İshâk b. Abdullah (---).

c) Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa'nın nefislerine Emîr b. Musa ve Pîrî b. Köse Mustafa'nın olması, kefillerin nefislerine ise ---- b. Oruç'un kefil olduğu

Kaziye-i kefâlet-i Oruç

Vech-i tahrîr-i hurûf Hasan Çâvuş karye-i Karabörücek'de mütemekkin olan Oruç b. Ulaş'ın ve Murâd b. Musa'nın nefislerine kefil taleb etdüğü sebebden karye-i mezkûreden Emîr b. Musa ve Pîrî b. Köse Mustafa kefil oldular ve mezbûr Emîr'ün ve Pîrî'nün nefislerine karye-

i Çakırlar'da Sabâh b. Oruç kefil oldu eğer gaybet edicek olurlar ise müttehem olmak şartı ile ne vakit talep olunurlar ise buluvireler.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Kâtib Hacı İlyâs ve Mehmed b. Kablan ve Ali b. Abdullah ve Dâvud Fakîh el-İmâm ve Köse Veli karye-i Kâdı.

d) Mehmed b. Cüneyt'in Nasûh b. Bâyezid'in nefesine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülaç'da mütemekkin olan sığırtmaç Ahmed yörük tâ'ifesinden Nasûh b. Bâyezid'in nefesine kefil talep ettiği sebebden karye-i mezbûreden Mehmed b. Cüneyt kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Fakîh el-İmâm ve Hasan Mecîd Ali ve Mevlânâ Murâd Halîfe ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 72 / Sahife 142

a) Ali'nin nefesine Sabâh b. Yusuf, Emîr b. Musa ve Ulaş Derviş'in kefil olmaları

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf Çavuş Hasan'ın hizmetkârı olan Ali'nin nefesine karye-i Çakırlar'da Sabâh b. Yusuf ve Emîr b. Musa ve Ulaş Derviş kefil oldılar Hasan Bey talebi ile.

Şuhûd: Dânişmend Hoca ve Murâd Halîfe ve Mehmed b. Kablan ve Ali b. Abdullah.

b) Oruç b. Ulaş, Murâd b. Musa ve Çavuş Hasan'ın hizmetkârı olan Ali b. İskender'in Çavuş Hasan'ın eşyalarını gasp ettikleri

Kaziye-i Çavuş Hasan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çavuş Hasan b. Kara bilesince hizmetkârı olan Ali b. İskender ve karye-i Karabörücek'de Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa mahfil-i şer'e hâzirûn mezbûr Hasan Bey takrîr-i da'va idüb dedi ki sefer-i hümâyûndan gelürken Gelibolu'dan Çardak'a geçdüğümüzde (...) yakîn karbansarâyda konuştuğumuzda bir surma sanduğım içinden bir gümüş zincirli bıçak ve iki gümüşlü (...) ve bir gümüş (...) ve iki gümüş yüzük ve altı 'aded gümüş altın yalduzlu dökmeler (?) ve altı 'aded altınlu (...) dört yüz nakid akçe ile bir gök kise içinde mezbûr Ali alub zikr olan Oruç'a virmiş Murâd dahî bile imiş taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Ali tasdik idüb zikr olan esbâb sandukdan alub zikr olan Oruç'a virdim Murâd dahî bile idi deyücek vicâhen mezbûrân Oruç ve Murâd inkâr ettiklerinde mezbûr Çavuş dedi ki bu (?) şehâdet (?) etmiş (?) şer'an ve 'örfen sözim vardır dediği sebebden talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım ve Mehmed Fakîh b. Abdülkerim ve İbrahim b. Halîl ve Mehmed b. Kablan ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

c) İnek davası

Kaziye-i su sığır inek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Manol nâm zımmî bilesince Yani nâm zımmî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Manol takrîr-i da'va idüb işbu bir su sığır ineğimi elinde bulub ağıla koyub taleb idüb (...) ağıl inek oldu deyücek vicâhen mezbûr Yani tasdik idüb ağıldan inek oldu amma tenbîh etdik al deyu almadı inek zebun alub buzağılandı deyücek ıkrâr sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûd: Amiledîdîn Fakîh, Dîvâne Hıdır ve Ali b. Abdullah.

Belge 72 / Sahife 143

a) Todoş'un Ayarcı'daki meyhaneyi bir yıla üç yüz elli akçeye mukataaya aldığı

Meyhâne-i Ali Bey

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Lima'da mütemekkin olan Todoş nâm zımmî mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki karye-i Ayarcı'da vâki' olan meyhâne[y]i ta'rîh-i sicilâtdan bir yıla üç yüz elli akçeye kabûl etdim deyücek vicâhen mezbûr meyhânenin 'âmili İshâk b. Abdullah kabûl idüb talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Amiledîdîn el-İmâm ve İskender b. Mahmûd ve Ali b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Dîvâne Bayram'ın Bekmezlü ve Dânişmendlü karyelerinin deştibanlığını bir yıla yirmi akçeye mukataaya alması

Kaziye-i deştibânlık

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Piyâde sancâk beyi Kâsım Bey'in kâtib Bekir Fakîh b. Hıdır mahfil-i şer'de karye-i Bekmezlü ve Dânişmendlü'de vâki' olan deştibânlığı karye-i mezbûrede mütemekkin olan Dîvâne Bayram'a ta'rîh-i sicilâtdan yigirmi akçeye mukâta'aya virdim dediği ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Reb'û'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

c) Kaçak beygirin sahibinin müsellemlen Veli b. Rahman olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki bar-giri mevsûfın tâ'ife-i müsellemden Veli b. Rahman müstehak çıktığı sebebden sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî Evâhir-i Reb'û'l-ahire sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım (---).

d) Kaçak beygirin yakalanması, beytü'l-mâl âmili İshâk b. Abdullah'a teslimi

Yava bargir

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülaç'da Hacı İskender elinden demir kır samırlu bargir sâhib olmadığı sebebdan beytü'l-mâl 'âmil İshâk b. Abdullah'a teslîm olunub sebt-i sicil oldı. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşere min şehr-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 17 Aralık 1529.

e) Kaçak beygirde bulunan eşyaların İshâk'a teslim edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zıkr olan İskender b. Abdullah mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki zıkr olan bar-gir ile bir köhne göynek ve iki kızıl çuvâl kete ile bir köhne ak kilim vardır deyu İshâk'a teslîm idüb sicil oldı.

Tahrîren fi'l-yevmi'l- hâmis min şehr-i Reb'û'l-ahir sene 936.

f) Kaçak beygirdeki eşyaların Veli b. Rahman'a ait olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki esbâb-ı mevsûfın tâ'ife-i müsellemeden Veli b. Rahman müstehak çıkdığı sebebdan sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fi Evâhir-i Reb'û'l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs.

Belge 73 / Sahife 144

a) Müsellem Defteri Sureti

Sûret-i defter-i müselleman

Sefer-i hümâyûna (...)

Ve (...)

Livâ-i Biga ser-'asker Mürsel Bey ve Derviş Bey

Karye-i Ahi	Karye-i (...)	Karye-i Azâdlu	Karye-i Gülaç	Karye-i (...)
-------------	---------------	----------------	---------------	---------------

Mehmed veled	Safa veled	(...)	(...)	(...)
--------------	------------	-------	-------	-------

Yusuf	Hasan	Mustafa veled Mehmed	Nasûh veled (...)	(...)
-------	-------	----------------------	-------------------	-------

Karye-i Azâdlu	Karye-i İskender	Karye-i Dimetoka	Karye-i (...)	Karye-i (...)
----------------	------------------	------------------	---------------	---------------

Hacı Pîrî	Musa veled	Pîr Ali veled	Alaaddîn veled	Ferhâd veled
-----------	------------	---------------	----------------	--------------

Ali ve Pîr Ömer Fakîh	Yusuf	İlyâs	Ali	(...)
-----------------------	-------	-------	-----	-------

Karye-i Bekmezlü	Karye-i Azâdlu	Karye-i (...)	Karye-i Saruca	Karye-i Kozlu
------------------	----------------	---------------	----------------	---------------

(...) Ali (...)	Memi veled	Sâlih (...)	Yusuf (...)	Köse Veli (...)
-----------------	------------	-------------	-------------	-----------------

İsa veled Hamza	Yusuf	Ali	Veli	Şa'bân
-----------------	-------	-----	------	--------

Karye-i Azâdlu	Karye-i Saruca	Karye-i (...)	Karye-i Karabörücek	(...)
----------------	----------------	---------------	---------------------	-------

Ahmed (...)	(...)	(...) Bâlî	Koz (?) Mustafa (...)	(...)
-------------	-------	------------	-----------------------	-------

Mustafa Ahmed (...) Mehmed Süleymân

Karye-i Karabörücek Karye-i Gönanlu Karye-i Kemercik Karye-i Otaç
Resûl (...) (...) Bazarlu (...) Dede Ali
(...) Hasan Abdullah (...) Hasan

Müsellem sancağı beyi Mehmed Bey mühr olub defter olundu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'ü'l-ahir sene 936.

Belge 73 / Sahife 145

a) Çingene Kalafal b. Yörük'ün Şirmerd b. Abdullah'tan satın aldığı atın Piro b.

Don'un çalınan atı olduğunun anlaşılması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kalafal b. Yörük nâm çingene bilesince Şirmerd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Kalafal çingene takrîr-i merâm kılub dedi ki işbu Şirmerd'den yüz elli akçeye bir ak sakar yund satun alub yund ile Edincik'e varduğumda Bâyezid (...) nâm karyeden Piro b. Don nâm zimmi zikr olan yund benim mülkümdür sirka olundu idi tahte'ş-şer' isbât idüb elimden aldı deyücek vicâhen mezbûr Şirmerd dedi ki ben (...) bir al sakar yund satdım isbât olunub alınan yund ben satdığım yund olduğunu bilmezsin deyücek mezbûr Kalafal'ın alınan isbât ile alınan yund mezbûr Şirmerd satduğı yund idüğüne beyyine taleb olundukda İbrahim b. Saruca ve Hıdır b. Sarubâlî şehâdet idüb dediler ki mezbûr Kalafal'ın elinden mezbûr Piro isbât iüb aldığı yund mezbûr Şirmerd'in satduğı yunddır deyu şehâdetleri sebt-i sicil oldu.

b) Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa'nın Çavuş Hasan'ın mallarını çaldıkları iddiasını

reddetmeleri

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Çâvuş Hoca b. Kavak bilesince karye-i Börücek'de mütemekkin olan Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Çâvuş Hasan takrîr-i da'va idüb dedi ki Gelibolu'dan gemi ile geçüb Çardak'da karbansarâya geldüğümde hidmetkârım olan Ali b. İskender surma sanduğım içinden gümüş zincirlü bıçak ve iki gümüş zincirlü silâh ve iki yüzi gümüş (BOŞ) bir gök kise içinden alub mezbûr Oruç'a virdi zikr olan Oruç ve Murâd gemi ile bile geçüb kârbansarâya dahî bile gelüb zikr olan Ali'yi ben (...) ihlâl idüb ayardım zikr olan esbâb Ali'den almışlar deyücek vicâhen mezbûr Ali tasdik idüb ve mezbûrân Oruç ve Murâd vech-i meşrûh üzere olan kaziyeyi inkâr etdikleri Çâvuş Hasan talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'ü'l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve İshâk b. Abdullah ve Sabâh b. (BOŞ) ve Hamza b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 74/ Sahife 146

a) Müteveffa Hamîd'in vasiyetinde köprü inşası için vakfettiği beş yüz akçenin dört yüz elli akçesinin Ali b. Yeleksüz'e teslim edildiği

Kaziye-i Hamîd köprü için vakf ettiği beş yüz akçe

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan müteferrika evkâfın mütevellîsi olan Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs bilesince karye-i (...) mütemekkin olan Ali b. Yeleksüz mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Seyyid Ali ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Bakacık'da müteveffa Hamîd karye-i mezbûre civârında İlçık dimekle ma'rûf yerde köbrü binâ itmek için beş yüz akçe vasiyet ta'yîn idüb meblağ-ı merkûm beş yüz akçenin köbrüyi ta'mîr için dört yüz elli akçesini mezkûr Ali'ye teslîm etdim bâkî elli akçe kaldı deyücek vicâhen mezbûr Ali tasdik idüb dört yüz elli akçe aldım kabz etdim dediği ıkrâr sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-ahir sene 936 / 3 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ulaş b. İbrahim ve Murâd b. Musa ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum.

b) Sığır davası

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Hüseyin sığırını sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e Şa'bân'ından iki (...) günden her sığır ikişer akçe hesâb gaybet etdikleri beytü'l-mâl 'âmili İshâk talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

c) İshâk b. Abdullah'ın Dimetoka'daki meyhaneyi bir yıla sekiz yüz akçeye mukataaya aldığı

Meyhâne-i Dimetoka

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah mahfil-i şer'de ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Dimetoka'da vâki' olan meyhâne kadîmden olduğu üzere zabt itmek için sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Muharrem guresinden bir yıla sekiz yüz akçeye kabûl etdim dediği ıkrâr sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'u'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve Amileddîn Fakîh el-İmâm.

d) Yakalanan kaçak yundun Subaşı Kâsım Bey'e teslim edilmesi

Kaziye-i yava yund

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Eğirdir'den (...) yund geldiği subaşı Kâsım Bey'e teslîm olundu.

Cerâ-zâlike fî Evâhir-i Rebî'u'l-ahir / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mahmûd b. Musa, Şamlu b. Durdu, Bâlî Bekir b. Abdullah.

a) Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa'nın nefislerine Mehmed Fakîh b. Fethi'nin kefil olduğu

Kaziye-i kefâlet-i Oruç

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Karabörücek'de mütemekkin olan Oruç b. Ulaş ve Murâd b. Musa'nın nefislerine Kâsım Subaşı kefil talep ettiği sebebdan karye-i mezbûrede Mehmed Fakîh b. Fethi kefil oldu ne vakit talep olunur ise buluvire.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Kemâl Fakîh b. İsa Fakîh ve Nasûh el-Mü'ezzin ve Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh ve Mehmed b. Kablan ve Emîr b. Musa ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Eşekci Hasan'ın Ali b. İlyâs'ın eşeğini kaybedip ölümüne sebep olması

Kaziye-i eşek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ali b. İlyâs bilesince Eşekci Hasan b. (BOŞ) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ali tahrîr-i da'va idüb dedi ki odun getürüvirmek için ücret virüb yüz otuz akçeye satun aldığım eşeği mezbûr Hasan'a teslîm etdim eşeğim zâyi' oldu bana getürüb virmedi deyücek vicâhen mezbûr Hasan ıkrâr idüb zikr olan eşeği sabâh aldım kendi urub odun yükleyüb sürüb giderken önce gâyib oldu bulunmadı dediği ıkrâr sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Dâne ve Emîrhan b. Satılmış.

c) Anlaşılmayan hüküm

Kaziye-i (...) karye-i Cemşîd

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Cemşîd halkı (...) Bâlî b. Murâd'ın (...) sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Dânişmend Hoca b. Abdullah, Murâd Fakîh b. Kâsım, Mu'arref Hasan b. Ali.

Belge 75 / Sahife 148

a) Mahbeste olan Hüseyin b. Mustafa, Yunus, Hacı, Mehmed b. Sâlih ve ---- b. Abdullah'ın Mustafa b. Dâne'nin hapsinden, Sinân Bey'in emriyle Subaşı Kâsım b. Abdullah'ın hapsine nakledilmeleri

Kaziye-i mehâbis subaşı Kâsım aldığı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan bâd-ı hevâ ve cürm ü cinâyet mukâta'aya dutan Memi b. Halîl ve diğer Memi b. Yunus ve İshâk b. Abdullah ve Mustafa b. Dâne ve şerîkleri ile bundan sâbık Hüseyin b. Mustafa ve Yunus b. (BOŞ) ve Hacı ve Mehmed b. Sâlih ve Nebî b. Abdullah her birer husûs için hıfz ve habs olunmak için mezbûr 'âmillere teslîm olunub mezbûr 'âmiller ittifâk idüb habs ve zikr olan Mustafa 'uhde idüb Mustafa habs itmiş idi hâliyâ mefhârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sinân Bey -dâme 'ulvuhu- hazretleri talebi ile zikr olunan mahbûsları cemî' levâzımla mezbûr Mustafa elinden nefsi şehirde subaşı olan Kâsım b. Abdullah alub kabz ve zabt ettiği zikr olan 'âmiller talebi ile sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Rebî'ü'l-ahir sene 936 / 13 – 22 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: (BOŞ).

b) Mahfil Fakîh b. Dâvud'un Bâli ve Veli Nasûh'a biner akçe borçlu olduğu

Kaziye-i Mahfil Fakîh

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mahfil Fakîh b. Dâvud mahfil-i şer'de ıkrâr idüb dedi ki Bâli ve Velî (...) Nasûh'un bende bin akçeleri vardır deynimdir dediği ıkrâr dahî (...) Karlu b. Hıdır talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Şa'bân sene 936 / 31 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Nâ'ibü'ş-şer' Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs ve Hasan b. Ali yeniçeri ve Hasan b. Ahmed.

01000+00100+10001=11101

5000+0050+0100+1000+0200=6350

Belge 75 / Sahife 149

a) Güllükarı bt. Ali'nin terekesi

Metrukât-ı Güllükarı bt. Ali el-müteveffâ fî karye-i Koyuneri

Fî Evâhir-i Rebî'ü'l-ahir sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 23 – 31 Aralık 1529.

(...) köhne kilim 5 / (...) döşek köhne 10 / (...) ak terlik 20 / (...) 60

/ Tül (?) 25 / (...) Hasan b. (...) 100 / (...) İlyâs b. (...) an karz 70 / (...) İskender b. Abdullah 'an karz 50 / (...) Doğdu 40 / Yekûn 380 / (...) 15 / Ve (...) ma'a ıskât 130 / (...) / (...).

b) Kaçak buzağının yakalanması

Kaziye-i yava buzağı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dimetoka'da Mehmed b. İskender mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mehmed dedi ki Mihaliç'e tâbi' yerde bir su sığır erkek iki göz çakır buzağı sâhib yokdur deyu deftere yazdırdı.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis 'aşere min Rebî'ü'l-ahir sene 936 / 18 Aralık 1529.

c) Ahmed b. Hıdır'a tarlanın tasarrufunda mani olunmaması

Kaziye-i Pîr Ahmed

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Sekbân timârında kara enlü kenarında bir ben göz dibinde Hasan tarlası dimekle ma'rûf tarlanın hudûdı 'inde'l-cirân ma'lûmdır karye-i mezbûr sipâhisi Haydar ma'rifetiyle (...) resm-i tapusun alub Ahmed b. Hıdır'a teslim eyledi madam ki resmin ve 'öşrûn edâ eyledi ki nesne mâni.

Cerâ- zâlîke fî Evâhir-i Rebî'ü'l-ahir sene 936 / 23 – 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım, Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, Mehmed b. Kablan.

Belge 76 / Sahife 150

a) Pîr Mustafa, Turgud b. Mehmed ve Durmuş ----'nın Bâlî b. Murâd'ın atının kuyruğunu kesmediklerine yemin etmeleri

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bâlî b. Murâd bilesince karye-i Doğanca'da mütemekkin olan mütemekkin Pîr Mustafa ve Turgud b. Mehmed ve Durmuş (...) mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Bâlî da'va idüb dedi ki karye-i Cemşîd'de gice ile yaturken atumın (...) ve kuyruğunu kesmişler mazınnem bunlardır deyücek vicâhen mezbûrûn Mustafa ve Turgûd ve Durmuş inkâr ile cevâb verdiklerinde mezbûr Bâlî beyyineden 'âciz olub zikr olan üç nefer kimesne yemîn müteveccih olub tekîf olundukda yemîn billah idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey b. Doğan ve Dîvâne Hıdır b. Abdullah ve Kara Mustafa Kethüdâ ve Hamza b. Abdullah.

b) Kalafal'ın İlyâs'ın çiftliğinin bir kısmını yedi sekiz yıldır işgal etmesi

Kaziye-i yer sınırı

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İlyâs b. Mustafa bilesince Kalafal b. Eyne Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İlyâs da'va idüb dedi ki işbu Kalafal benim çiftliğimden bir mikdâr yer yedi sekiz yılda berü mezbûr tasarruf ider deyücek ıkrâr sicil oldı.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 31 Aralık 1529.

Şuhûd: Mevlânâ Muslih nâ'ib Durmuş Kethüdâ ve Bekir Kâtib.

c) Ali Köprüsü tamiratı akçesinin Mehmed b. Osman'a verildiği

Kaziye-i köprü akçesi Kargu'da Mehmed'e verildi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kargu deresinde vâki' Ali Köprüsi ma'rûf köprü bin üç yüz akçesi meremmetçün karye-i (...) mütemekkin olan İbrahim b. Seyyid zimmetinden alınıb karye-i Kargu'da mütemekkin olan Mehmed b. Osman'a verildi akçe[y]i isti'mâl idüb yılda köprüyi meremmet ide.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Karlu b. Hıdır ve Tırak b. Seydi ve Seyyid Vakkâs oğlu ve gayruhum mine'l-hâzır.

d) Toful b. Hüseyin'in nefesine Hıdır b. Hüseyin'in kefil olduğu

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Akköpri'den Hıdır b. Hüseyin Toful b. Hüseyin'e kefil-i bi'n-nefs oldı ki 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ- zâlîke fî Evâ'il-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs, İshâk b. Abdullah.

Belge 76 / Sahife 151

a) Yusuf b. Durmuş ve Ali b. Abdullah'ın ortak oldukları değirmeni onar gün üzere tasarruf edecekleri

Kaziye-i değirmen

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Yusuf b. Durmuş ve Ali b. Abdullah (...) müşterek oldukları Saruca köyü kurbunda olan karaca değirmeni hisselü hissesüz üzere onar gün bekleyüb onar günde düşen hâsılı bekleyen kişi almak üzere kabûl etdikleri sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Rebî'u'l-ahir sene 936 / 31 Aralık 1529.

Şuhûdü'l-hâl: Bekir (?) b. Hıdır ve Mehmed b. Kablan.

b) Kaçak beygirin yakalanması, nafaka tayini, daha sonra sahibi Mehmed b. Pîrî'ye teslimi

Kaziye-i yava bar-gir

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Doğançî'dan Mustafa b. Ahi elinden bir yava doru kestâne tüylü alına ak ve (...) ak sol yanında bir kırî var ve kış ayaklarında (...) var ve ön ayağı dırnağın sürür Pîrî b. Ali Bey'e teslim ve günde bir akçe ile sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 936 / 3 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Hıdır b. (...), İshâk b. Abdullah, Memi b. Halîl.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki zikr olan bar-girün sâhib karye-i Kürecî'de Mehmed b. Pîrî'nin idüğü tahte'ş-şer' sâbit olduğı karye-i Doğançî'da Pîrî b. Ali Bey kefil olub sicil oldu.

Şuhûd: Mehmed koyuneri ve Hacı ve Süleymân.

c) Receb b. Mahmûd'un Yusuf b. Koçi'nin vekili olduğı

Vekâlet-i sâbit (...) baba

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki piyâde tâ'ifesinden Receb b. Mahmûd ve Bahçelü nâm karyeden Re'is b. Aslıhan ile meclis-i şer'e hâzirân mezbûr Receb takrîr kılub eyitdi ki Balya kazâsında mütemekkin karye-i İne hanlardan Yusuf b. Koçi'nin işbu mezbûr Re'is'de emânet buğday bahâsından yüz altmış akçesi alub hıfz itmesine beni vekîl nasb etdi dedikte Seyyid Ahmed b. Yusuf ve Durmuş Kethüdâ şehadetleriyle Receb'in vekâleti sâbit olub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Cumâde'l-ulâ sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ b. Hasan ve Hasan b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan.

Belge 77 / Sahife 152

a) Dava konusu çiftliğin Ramazân b. Yancaklu'dan alınarak yetim Ramazân b. Hamza'ya verilmesi

Sicil-i tahrîr-i sicil oldur ki Ahmedbey nâm karyeden yetîm Ramazân b. Hamza Ramazân b. Yancaklu ile meclis-i şer'e hâzirân gelüb merkûm yetîm Ramazân da'va kılub eyitdi ki atam fevt olub çiftliğı irsla bana intikâl idüb işbu Ramazân bana çiftlüğüme mâni' olur zabt etdirmez

dedikde mezbûr Ramazân'dan su'âl olundukda eyitdi ki (...) çiftliğidir deyu ıkrâr itdüği sebebden zikr olan çiftlik yetîm Ramazân'a hükm olunub sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Cumâde'l-ulâ sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah ve Ahmed b. Hıdır ve Mehmed b. Kablan.

b) Mustafa b. Abdullah'ın Andorya ile Çavuş karyesi halkından alacaklarını sekiz akçe karşılığında Receb b. Mehmed'e devrettikleri

Sebeb-i tahrîr-i sicil Mustafa b. Abdullah Çâvuş nâm karyeden Receb b. Mehmed ile meclis-i şer'e hâzîrân gelüb mezbûr Mustafa da'va kılub eyitdi ki Çâvuş nâm karyenin sığırını Andorya nâm zımmî ile gütdük hâliyâ halkdan hakkımızı cem' itmeğe 'âciz olvechle hakkımızı işbu mezbûr Receb'e sekiz yüz râyicü'l-vakt akçeye satduk dedikde bi'l-mukâbele mezbûr Receb mezbûr üzerine satun aldım deyu ıkrâr etdüğü sebebden deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Cumâde'l-ulâ sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e. / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah ve Ahmed b. Hıdır ve Mehmed b. Kablan.

c) Dâvud b. Hacı Velî'nin, Mustafa b. Mehmed'de olan altı yüz kırk akçeye kefil olması Kaziye-i

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi Biga'dan Dâvud b. Hacı Velî Mustafa b. Mehmed zımmetinde olan Ballu mescidinin altı yüz kırk akçesine kefil-i bi'l-mâl oldu ki vakt-i hâcetde mu'âmelesin virüb ve hem kefil-i bi'l-mâl olduğu sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Derviş b. (...), Turgud Fakîh b. Seyyid Memi, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 77 / Sahife 153

a) Müddet-i örfiyesi tamam olan siyahi kölenin Cihân b. Abdullah'a altı yüz otuz akçeye satılması

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Çâvuş nâm karyeden Cihân b. Abdullah Kürelü nâm karyeden Bazarlu Kethüdâ ile meclis-i şer'e hâzîrân olub eyitdi ki bir siyâh kul müddet-i 'örfiyesi tamâm olub bey'-i men-yezîd oldukda altı [yüz] otuz akçeye karâr bulub meblağ-ı mezbûr işbu Bazarlu Kethüdâ'ya virdim deyücek mezbûr Bazarlu hâzır altı yüz otuz akçe[y]i aldım kabz etdim dedüğü sebebden ıkrârı deftere kayd olundu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Cumâde'l-ulâ sene 936 / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ ve Receb b. Hıdır.

b) Müddet-i örfiyesi tamam olan siyahi kölenin satılması, satış fiyatı altı yüz akçeden üç yüz elli beşi akçesinin Sultan Mahmûd vakfı kâtibi ve câbisi olan Ali b. Mustafa ve Mehmed b. Hacı İsa'ya teslim edilmesi

Bey'-i siyâh Arab

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Kürelü nâm karyeden bir ‘abd-ı abık siyâh kul habs olunub müddet-i ‘örfiyesi tamâm olub bey’-i men-yezîd olub beyne’t-tâlibûn ve’r-râgıbîn mâ-beyninde altı yüz akçeye bey’ olunub (...) vesâyir harcından bâkî Sultân Mahmûd -tâbe serâhu- vakfının kâtibi ve câbisi Ali b. Mustafa ve Mehmed b. Hacı İsa’ya üç yüz elli beş akçe teslim olunduğı sebebeden sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ’il-i Cumâde’l-ulâ sene sitte ve selasîn ve tis’a-mi’e / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü’l-hâl: Durmuş Kethüdâ ve Cihân b. Abdullah ve Receb b. Hıdır.

c) Beytü’l-mâl âmili İshâk b. Abdullah’a eşya emanet edilmesi

(...)

Emânete konulan bir selimî ayar ma’a esbaba ve (...) beytü’l-mâl ‘âmil İshâk b. Abdullah hıfz itmek için emânet konuldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cumâde’l-ulâ sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûd: Abdurrahman Halîfe ve Ömer Halîfe b. Yahya ve Mustafa Çelebi b. (...).

d) Yusuf b. Mehmedî’nin Calabvirdi b. Saruhan’ın nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Calabvirdi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çâvuş’da mütemekkin olan (...) Calabvirdi b. Saruhan nefsine karye-i Kürec’den Yusuf b. Mehmedî kefil olub Köse Velî talebi ile sebt-i sicil oldu.

Şuhûdü’l-hâl: Ömer Halîfe b. Yahya ve İshâk b. Abdullah.

Belge 78 / Sahife 154

a) Kaçak dananın yakalanması, Mustafa Ahi’ye teslimi

Kaziye-i yava dana

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Doğancı’da bir yava kara göbeği akça erkek bir buçuk yaşında sağ kulak kesik ve bir kulak delük dana geldiği (...) elinden Mustafa b. Ahi’ye teslim olunduğı sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlike fî 5 Cumâde’l-ulâ sene 936 / 5 Ocak 1530.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa b. Bâlî, Mehmed b. Kablan.

b) Boş hüküm

(BOŞ).

Şuhûdü’l-hâl: Hasan b. Abdullah ve Ahmed b. Hıdır ve Mehmed b. Kablan.

c) Dâvud b. Hacı Veli’nin, Mustafa b. Mehmed’de olan altı yüz kırk akçeye kefil olması

Kaziye-i (...) Dâvud

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefsi Biga’dan Dâvud b. Hacı Veli Mustafa b. Mehmed zîmmetinde olan Ballu mescidinin altı yüz kırk akçesine kefil-i bi’l-mâl olduğu vakt-i hâcetde mu’âmelesin virüb ve hem kefil-i bi’l-mâl olduğu sebt-i sicil olundu.

Cerâ-zâlike fî Evâsıt-ı Cemâziye’l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Derviş b. (...), Turgud Fakîh b. Seyyid Memi, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 78 / Sahife 155

a) Karye halkı kefaletleri

Kaziye-i kefâlet-i karye-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Mustafa Çelebi Ramazân b. Bayrâm ve (...) nefislerine kefil etdüği sebebdan Süleymân b. Abdullah kefil oldı.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Şamlu b. Ali karındaşı Alaaddin (...) nefislerine kefil oldılar subaşı Kâsım elinden.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hıdır b. Hacı İvaz karındaşı Yusuf'un nefisine kefil oldı.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ca'fer b. Hasan ve İbrahim b. Ali birbirinin nefislerine kefil oldı.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bâyezid b. Nasûh nefisine Habîb b. Eyyûb kefil oldı.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Bey b. Ali Bey ve Evrenos Çelebi b. Ali Bey ve Hıdır b. Abdullah.

b) Beytü'l-mâl âmili İshâk b. Abdullah'a emanet konulması

Kaziye-i Emânet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Gülaç'da mütemekkin olan Pîr Mehmedî elinde emânet konulan bir selîmî ayar ma'a esbaba (...) beytü'l-mâl 'âmili İshâk b. Abdullah'a hıfz etmek için emânet konuldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cumâde'l-ulâ sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Halîfe ve Ömer Halîfe b. Yahya ve Mustafa Çelebi b. (...).

c) Celebvirdi b. Saruhan'ın nefisine Yusuf b. Mehmed'in kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Celebvirdi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Çavuş'da mütemekkin olan Celebvirdi b. Saruhan nefisine karye-i Küreç'den Yusuf b. Mehmed kefil olub Köse Velî talebi ile sebt-i sicil oldı.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Halîfe b. Yahya ve İshâk b. Abdullah.

Belge 79 / Sahife 156

a) Kâtip Ali ve Hacı Mehmed'e Sultan Mahmûd vakfı icariyelerinden bin sekiz yirmi beş akçenin teslim olunduğu

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Kürelü nâm Sultân Mahmûd -tâbe serâhu- vakf icâriyesinin sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'ede mahsûl olan (...) yedi müdd altı kile buğday der-anbâr olunmuş bulub zikr olan buğday kâtibi olan Ali ve Hacı Mehmed gelüb bir kilesi beşer buçuk akçeye satub cümle buğday akçesi sekiz yüz üç akçe idüb sene-i mezbûrun beş müdd iki kile arpası olub beher müddi kırk beşer akçeden iki yüz otuz iki akçe idüb ve bir (...) 'alef hâzır kırk akçe ve beşer akçe burçak ve 'öşr-i ketândan iki yüz otuz akçe olub ve on beşer akçe resm-i küvvere ve üç akçe 'öşr emrud (?) ve üç akçe 'öşr-i soğan ve sarımsak ve beşer akçe resm-i

bostan ve elli akçe resm-i --- ---- ve altı akçe resm-i duhan ve altmış dört akçe ‘öşri-i bağat ve on akçe ot ‘öşri ve iki akçe nohud ve iki akçe mercimek virile araba harcından bâkî üç yüz elli beş akçe idüğü cem’an bin sekiz yüz yigirmi beş akçe olub meclis-i şer’de kâtib Ali ve Hacı Mehmed meblağ bize teslim oldu deyu ıkrâr etdikleri sebebden sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fî Evâ’il-i Cumâde’l-ulâ sene sitte ve selasîn ve tis’a-mi’e / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlânâ Hıdır Nâ’ibü’ş-şer’ ve kâtibü’l-mukayyed Hacı İlyâs.

b) Borç davası

Kaziye-i Mehmed (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki nefis-i şehirden Memi b. Gök Süle’nin deynleri için kıbel-i şer’den vasî nasb olan Timur b. Süle ile Mevlânâ Mehmed b. İsa meclis-i şer’e hâzirân olub mezbûr Timur takrîr-i merâm kılub eyitdi ki birâderim Memi’nin Hacı İvaz (...) olan deyn için müşârun ileyh mütevellî Mehmed gelib (...) olan virânesini yüz akçe deyn için virdi deyücek mezbûr Mehmed dahî bi’l-mukâbele mezbûrın kavlini tasdîk etdikde Timur b. Süle talebi ile kayd-ı defter olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Şevvâli’l-mükerrem sene sitte ve selasîn ve tis’a-mi’e / 17 – 26 Haziran 1530.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman Halife ve (...) ve Nasûh b. Monla Sinân ve (---) Hasan ve gayruhum.

Belge 79 / Sahife 157

a) Hamza b. Musa’nın Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh’ten dört bin dört yüz bağ akçesini teslim aldığı

İkrâr-ı Hamza bağ akçesini aldığı

Sebeb-i tahrîr-i sicil oldur ki Hasan Fakîh b. Hamza Fakîh bilesince Hamza b. Musa meclis-i şer’e hâzirân gelüb mezkûr Hamza takrîr kılub eyitdi ki İsa b. Dîvâne İlyâs’ın babası müteveffâ İlyâs’dan cihet-i ırsla müntakil olan metrukâtına kıbel-i şer’îden vasî nasb olunmuş idim hâliyâ kazâ-i Labseki’den Çardak nâm mevzi’de vâki’ olan bağımı mezbûr Hasan’a dört bin yüz elli akçeye bey’ etmiş idim şimdiki hâlde semen-i mezbûrun üç bin yüz elli akçesin dahî (?) iki yüz elli akçe hâzır çuka bahâsından merkûm Hasan’dan aldım bin akçesin hâzır kazâ-i mezkûrede Çam nâm karyede mütemekkin olan Mürsel nâm kimesneden havâle etmiş idi zikr olan bini hâzır mesfûr Mürsel’den alub kabz etdim cem’an dört bin dört yüz akçe[y] bî-kusûr aldım kabz etdim zikr olan bağ bahâsından mezbûr Hasan Fakîh zımmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı deyu ıkrâr-ı sahîh ve i’tirâf-ı sarîh etdükde vicâhen ve şifâhen (...) Hasan tasdîk etdüğü ecilden mukırr-ı mezkûrın ıkrârı makarun lehin tasdiki şer’an mu’teber görölüb mezkûr Hasan’ın berât-ı zimmetine hükm olunub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i şehr-i Cumâde'l-ulâ min şuhûr sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ömer Fakîh ve Ahi Mehmed b. Pîrî Ali ve Abdurrahman Fakîh b. Ömer ve Mustafa b. Mehmed ve Musa Bezzâz ve Hurdacı Yusuf ve Ramazân b. Peykârî ve Ali b. (BOŞ) ve kâtibü'l-mukayyed Hacı İlyâs.

b) Abdurrahman b. Ömer Fakîh'in gelirlerini yarı yarıya paylaşmak şartıyla, müteveffa Ali Çelebi'nin çiftliğini Bilâl b. ---'ya ziraat etmesi için vermesi

Kaziye-i Bilâl zirâ'at

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dânişmendlü'de müteveffâ olan Ali Çelebi b. Zeyneddîn kâdi (...) canibinden mevlânâ Abdurrahman b. Ömer Fakîh bilesince karye-i mezkûreden Bilâl b. Hurdacı mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Abdurrahman Halîfe takrîr idüb dedi ki zikr olan Bilâl'in çiftliği civârında olan mezbûr Ali Çelebi'nin çiftliğini (...) olub mezbûr Bilâl zirâ'at idüb cemî' (...) tahsîl ide nısf-ı hâsıl (...) ve nısf-ı hâsıl Bilâl'in olmak üzere müşterek zikr olan çiftliği Bilâl'e virdim deyücek vicâhen mezbûr Bilâl vech-i meşrûh üzere olan iştirâki kabûl idüb sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Halîfe b. Yahya ve Mehmed Mustafa b. Kabakulak.

Belge 80 / Sahife 158

a) Alacak davası

Kaziye-i Mustafa ma'a Memi b. Mehmedî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mustafa b. Abdullah bilesince karye-i Çâvuş'da Memi b. Mehmedî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mustafa takrîr-i da'va idüb dedi ki karye-i Çâvuş halkı sefer ben sekiz ay gidüb mahsûl-i semeni sekiz yüz akçeye işbu Memi'ye satmış idi ba'zı akçesi aldım ve ba'zı akçe dahî taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Memi (...) zimmîler üç ay gündün sonra gayib olub anların hisselerini bile sekiz yüz akçeye aldım idi zimmîler harâcların olan Murâd gâyib olan hissesini aldı deyücek mezbûr Memi'nin iddi'âsına muvâfik Cemşîd Bey ve Timur b. Abdullah şehâdet idüb gâyib olan zimmîler sığırların bile sekiz yüz akçeye kesüb aldılar deyücek hayyiz-i kabulde vâki olub sicil oldı.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Katırın Ali b. Hamza'da emanete konulması

Kaziye-i katır

Vech-i tahrîr-i hurûf karye-i Kargu'da Ali b. Hamza elinden (...) kancık katır (...) ile hıfz itmek beytü'l-mâl 'âmil İshâk talebi ile mezbûr Ali'de emânet verildi.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Emîrhân b. Satılmış ve Karagöz b. Abdullah ve Hasan Kethüdâ b. Musa ve gayruhum.

c) Temür b. Abdullah'ın Seferşâh b. İlyâs'ın nefisine kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i (...) Seferşâh b. İlyâs'ın nefisine Kâsım subaşı talebi ile Bekmezlü'den Temür b. Abdullah kefil olub sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Kethüdâ b. Musa ve Habîb Doğancı ve Durmuş Kethüdâ ve gayruhum.

Belge 80 / Sahife 159

a) Ayâs b. Abdullah'ın Bahşi b. Şirmerd'in düvesini çalıp kesmediğine yemin etmesi

Yemîn

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Dîvâne Bâyezîd Bahşi b. Şirmerd bilesince Ayâs b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Bahşi tahrîr-i da'va idüb dedi ki gice ile evim önünden düvem sirka olunub bir yaban yerde boğazlamışlar mazınnem işbu Ayas'dır deyücek vicâhen mezbûr Ayâs inkârla cevâb vericek zikr olan Bahşi'den beyyine taleb olundukda 'âciz olub mezbûr Ayâs şer'an yemîn müteveccih teklîf olundukda yemîn billah idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Durmuş Kethüdâ b. Yusufhân ve Habîb Doğancı ve Mehmed b. Kablan ve Hasan Kethüdâ b. Musa ve Emîrşâh b. Satılmış ve Karagöz b. Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Durmuş Fakîh'in koyun otlatmak içi ----yı üç yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i yer

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Bahşi nâm timârün sipâhisi olan Hacı b. Musa Bey bilesince Durmuş Fakîh b. Musa mahfil-i şer'de gelüb mezbûr Hacı Bey ıkrâr idüb dedi ki timârım dâhilinde hâssa kılıç yerde yatır yatak dimekle ma'rûf yerde olan çayırdaki koyun mer'ası içün ta'rîh-i sicilâtdan Hızırilyâs'a varınca korunmağa kâbil olunan yer (...) yerlerde (...) yürüye üç yüz akçeye mukâta'aya mezbûr Durmuş Fakîh ile Emîr nâm nâ-yörüğe virdim deyücek vicâhen mezbûr Durmuş Fakîh zikr olunan üzere üç yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûd: Ca'fer Bey ve Hasan b. Ahmed ve gayruhum.

c) Yusuf'un Hasan b. Deveci ve Durmuş'un nefislerine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Hasan Deveci

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Alibey'de Hasan b. Deveci ve Durmuş b. (BOŞ) nefislerine karye-i mezbûrede Yusuf el-mu'arref derici kefil oldu Abdülkâdir talebi ile sebt-i sicil oldu.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hamza b. Kara Hasan nefisine Amileddîn Bey b. Nasûh kefil oldu min taleb (...) tâlib.

Tahrîren fî Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 936 / 11 – 20 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve Hasan b. Ahmed.

Belge 81 / Sahife 160

a) Mustafa'nın nefisine babası Yusuf'un kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ahmedbey'de Mustafa b. Gökçe Yusuf'ın nefisine subaşî elinde babası Yusuf kefil oldu min taleb (...).

Tahrîren fî Evâ'il-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve Kâdı Bey Ramazân b. Dede Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Mezîd Çelebi b. Karabey'in Mehmed b. Ali'ye kefil olması

Kaziye-i kefâlet

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Ahmedbey'de Mehmed b. Ali'ye Mezîd Çelebi b. Karabey kefil-i bi'n-nefs oldu ki 'inde'l-hâcet ihzâr ide.

Cerâ- zâlike fî Evâ'il-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 1 – 10 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Fakîh b. Kâsım, Mehmed b. Kablan, Mustafa b. Bâlî.

c) Yemin ettikten sonra Pîr Ali'ye mushaf atan Hediye b. İsa'nın tedip edilmesi

Kaziye-i te'dîb

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hediye (?) b. İsa mahfil-i şer'de yemîn müteveccih olub teklîf olundukda yemîn billah etdikden sonra mushaf alub müdde'î olan Pîr Ali'ye atub mushaf tahkir idüb (...) verdiği için ciîb olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

Şuhûd: İbrahim b. Yörük Halîl.

d) Bâlî b. İlyâs'ın değirmen mukataasından üç yüz akçe borcu olduğu

Kaziye-i ikrâr-ı Bâlî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İbrahim Bey değirmenlerin mukâta'aya dutan Bâlî b. İlyâs mahfil-i şer'de ikrâr idüb dedi ki zikr olan değirmen mukâta'asından vakf için üç yüz akçe deynimdir deyücek mütevellî Emîr b. Arpacı talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl ve Mevlânâ Hasan b. Hamza Fakîh ve Dâvud b. Abdullah ve Dânişmend Hoca ve gayruhum.

Belge 81 / Sahife 161

a) Sipahi Bahşi'nin Kaymakçı, Hoca Ahmed ve Kara Ali Çiftliği deştibaniliklerini bir yıla yirmi beş akçeye mukataaya alması

Kaziye-i deştibânlik

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Bağcılı'da sipâhi Bahşi mahfil-i şer'de dedi ki karye-i mezbûr civârında vâki' olan üç kıt'a müselleme çiftlik birisi Kaymakçı ve birisi Hoca Ahmed'de ve birisi Kara Ali Çiftliği deştibânlığı bir yıla yigirmi beş akçeye mukâta'aya kabûl etdim dedi.

Tahrîren fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: (...) b. Aslıhan ve Hacı İlyâs b. Abdülazîz ve Ali b. Abdullah.

b) Sipahi Bahşi'nin Receb ve Altınbey Çiftlikleri deştibaniliklerini bir yıla on akçeye mukataaya alması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki mezbûr Bahşi timârında piyâde olan Receb çiftliği ve Altınbey nâm Piyâde çiftliğin bir yıla on on akçe mukâta'aya kabûl etdim deştibânlığı dediği ikrâr deftere kayd olundu.

Şuhûd: (BOŞ).

c) Dava konusu atın İlyâs'ın satın alınmış malı olduğunun anlaşılması

Kaziye-i İlyâs'ın at

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mihaliç hâssları yavacısıolan Yusuf b. Ahibâlî bilesince İlyâs b. Karagöz mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yusuf da'va idüb dedi ki yavamız sefer tahvîlinde işbu İlyâs elinde emânet bir at konulmuş taleb ider deyücek sâhibinden on akçeye satun aldığına Abdülkerim b. Ahmed Bey ve Nasûh b. Musa şehâdet idüb sicil olundu.

Tahrîren fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Hacı b. İlyâs ve Dâvud b. Abdullah.

d) İshâk b. Abdullah'ın Mavrodi'den dört yüz akçe alacağı olduğunun anlaşılması

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki İshâk b. Abdullah'ın Mavrodi nâm zımmî zimmetinde dört yüz akçe alacağı (?) olduğu Abdülkerim b. Ahmed Bey ve İlyâs b. Karagöz şehâdetleriyle sâbit olub sicil oldı.

Şuhûd: Dâvud b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

e) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i Kalafal

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bâlî Çelebi Kalafal b. Esban zimmetinde olan bin ta'rîh-i sicilâtdan üç yüz ay va'de ile kefil-i bi'l-mâl ettiği sebebden şehirde Emîr b. Arpacı (...) ve

Musa b. Veli ve Mehmed b. Süle kefil oldılar Ramazân ibtidâsından meblağ-ı mezbûra (...) verildi.

Tahrîren fi Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey b. (BOŞ) ve Cemşîd Bey ve Pîrî Bey ve Memi b. Halîl ve Mehmed b. Kablan ve gayruhum.

Belge 82 / Sahife 162

a) Memi b. Sabâh'ın terekesi

Metrukât-ı Memi b. Sabâh fi mahalle-i Hacı Sa'îd (...) zevce (...) fi Evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 935.

(...) 500 / Boyahane (?) esbâb kazganiyle 800 / Üç 'aded (...) dükkân (?) 500 / Hammâm yeri 200 / Yeni (...) 200 / Köhne (...) 250 / Köhne (...) 20 / Şarabhane 20 / (...) 50 / Ayar esbâbiyle 80 / On tahta 10 / Güğüm bakır 15 / (...) 15 / (...) 8 / Tas 15 / Büyük tepsi 10 / Küçük bakraç 8 / Nemçe kılıç (?) 40 / Köhne (...) kılıç 40 / El değirmeni 13 / Yeşil köhne çuka (...) 30 / Ak (...) 40 / Don 10 / Gömlek 15 / Def'a don 5 / Def'a don 1 / Köhne dolama (?) 10 / Nacak 5 / Nakid akçe 52 / Üç küp 15 / Kızıl zıbusun 10 / Asumânî (...) çuka 20 / Dört köhne desti 5 / Bazar yerinde esbâb (?) ve dükkân 30 / Yekûn 3030.

(...) beş yüz akçe (...) sâbit olduğu tahte'ş-şer

Memi b. Hacı Sa'dî'ye 5 deyn 200

Murâd Çelebi'ye deyn 200

Fâtıma'ya deyn 1.

Belge 82 / Sahife 163

a) Ayşe bt. Yusuf'un terekesi

Metrukât-ı Âişe bt. Yusuf fi mahalle-i İbrahimbey ve tereketü (...) fi Evâ'il-i Ramazân sene 935.

Yeşil pâ-yı bürk kaftan 150 / Ak terlik 25 / Gök terlik 18 / Köhne makrama 6 / Def'a köhne makrama 4 / Sarı bürüncek 12 / Köhne pâ-yı bürk kuşak 10 / Köhne ve yeni döşek yüzü 15 / Def'a ve yeni döşek köhne 15 / Def'a ve yeni köhne döşek 15 / Köhne beledi yorgan 25 / İki (...) yasdık 20 / Köhne kilim 70 / Tepsi (?) 8 / Def'a tepsi 8 / Tas köhne 4 / Köhne hereri 8 / İki (...) küpe 20 / Örgi ketân ipliği 30 / Sac ayak 3 / Def'a köhne sac ayak 2 / Desti 4 / Küp 2.

b) Mustafa'nın terekesi

(...) oldur ki

Maktûl olan Mustafa'nın (...) zâhir olan esbâb bunlardır.

Üç nacak 16 / Buçuk müdd buğday 70 / Buçuk müdd arpa 30 / İki ketân gömlek 20 / Yigirmi üç (...) 3 / Nakid akçe 250 / Kara Ali zimmetinde 40 / Durmuş zimmetinde 40 / Karamanlu

zımmetinde 55 / Kazâ-i Çan'da 30 / Murâd Halîfe 8 / Hacı Eyne zımmetinde 10 / Kara Hümâ zımmetinde 8 / Câbe (?) 9 / Bir buçuk (...) Timur 2 / Bir çift çuval 12 / Bir (...) 10.

Belge 83 / Sahife 164 - 165

a) Mustafa b. Ahmed'in terekesi

Metrukât-ı Mustafa b. Ahmed fi mahalle-i Hacı Ahmed Halîfe ve tereke ve zevceti ve binti (...) fi Evâhir-i Şevvâl sene 935.

Yeni kilim 40 / Kıl çul 25 / Kızıl sahtiyân 8 / Aklu (...) 20 / Asumânî çuka kaftân 220 / Ümm dülben 25 / (...) otuz beş (...) yaşmak 324 / Otuz dört Şirvan yaşmak 238 / İki yarım gûne (?) 30 / İki (...) 8 / Bakır sini 60 / (...) 25 / Büyük tas 20 / Çekme çuka çakşur 25 / Beledi döşeklik 25 / Altı arşun gök bez 30 / Dört arşun gök bez 15 / Dört arşun (...) bez 10 / Alaca kuşak 10 / İki arşun yeşil astar 8 / Siyâh astar 12 / Gök bez astar 3 / Küçük akça terlik 10 / (...) 5 / Bakraç 20 / (...) 7 / Kulplu tava (?) 6 / (...) 10 / Büyük tava (?) 50 / Def'a iki kilim 25 / Köhne (...) 5 / Sekiz örgi ketân 64 / İki köhne kızıl çuval 10 / Def'a köhne iki çuval 8 / Köhne (...) çuval 8 / Esbâb yaşmakçılık 60 / (...) küçük (...) 40 / Def'a tava (?) 40 / Def'a çuval (...) 15 / (...) kılıç 10 / (...) 5 / Ala yasdık 40 / Küçük tepsi 10 / On iki yaba 30 / Küp kab (?) 10 / İki çan 10 / (...) 3 / (...) 5 / Yigirmi bir ok (...) 6 / Def'a tas / Küçük nacak 6 / Don ma'a uçkur 15 / Ak kebe 30 / Def'a köhne kebe 10 / Beş toprak ibrilik (?) 15 / Dört bardak 6 / Altı (...) 18 / Otuz (...) 15 / Şarabhane 50 / Yigirmi beş (...) 50 / Bir (...) / Üç köhne 25 / On desti 50 / Def'a bir çift ala çuval 20 / (...) toprak çanak 50 / Anbar iki gözlü 60 / (...) 30 / Sekiz kile un 72 / Ala ketân 30 / Ak (...) / Altı çift (...) 12 / Bağ 800 / Dört yük (---) 8 / At (...) 150 / Ev 'ulvi suflî hudûdiyla 1250 / Camlu (---) 1 / Dört müdd buğday 640 / Beş (...) sapağı / Def'a üç (...) sapağı 36 / (---) / Nakid dört yüz yigirmi dokuz buçuk akçe 429,5 / Dört müdd arpa 240 / (...) çarşusunda dükkân 200 / Kalbur 3 / (...) 'abâ 20 / Ahmed zımmetinde 80 / Ak köhne (...) 150 / Büyük topal katır 400 / Küçük siyâh katır 300.

Belge 84 / Sahife 166

a) Vesayet tayini

Kaziye-i (---) olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki müteveffa olan Mustafa b. Ahmed'ün (---) oldukları sebebe İskender b. Abdullah (---) vasî nasb olunub vesâyeti zikr olan (---) kabûl idüb sebt-i sicil olundu.

Tahrîren fi Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 20 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: (---) ve Ali b. Abdullah.

b) Saru Yusuf'un terekesi

(---) oldur ki (---) fevt olan Saru Yusuf'un muhallefâtını beyân ider.

(---)

İki müdd arpa 120 / Pîr dorı yund 200 / Bir öküz 160 / Bir kıt'a bağçe 30 / (---) / Demür tas 50 / (...) 25 / (...) 9 / Bir (...) 5 / Nısf kilim 15 / (---) 7 / Nacak 8 / Köhne küçük kazgan 30 / Revkân 15 / Üç kile (...) 30.

Belge 84 / Sahife 167

a) Oğlu kız kaçırın Hacı Mehmed b. ----'nın oğlunun hapse konulması, Hacı Mehmed'in olayla alakasının olmadığı

Kaziye

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Sâlihli'den Hacı Mehmed b. (---) bilesince mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm livâ-i Biga sancak Sinân Bey hazretlerinin subaşısı Kâsım Bey mahfil-i şer'e hâzirân olub mezbûr Hacı Mehmed ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki bundan sâbık oğlum Abdullah karye-i Ayarcı'da Melike bt. Hasan Bey yoluna varub çeküb alub gidüb gaybet etdüğü husûsı bul deyu subaşılar haber etmişleridi hâliyâ şimdi habsden koyuvirildi zıkr olan Sinân Bey hazretlerine ve mezbûr Kâsım subaşıya ve ademlerine bir akçe ve bir habbe virmedim üzerlerinde hakkım yokdur min ba'd bey hazretlerinden ve subaşıdan ve ademlerinden hak talep ve da'va ider isem 'inde'l-hükkâm mesmû' olmaya deyücek mezbûr Kâsım subaşı talebi ile sebt-i sicil oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Seyfî ve Murâd Halîfe b. Kâsım ve Mehmed b. Kâsım ve İzzeddîn Halîfe b. Abdüllatîf ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî ve Mustafa b. Murâd.

b) Melike bt. Hasan Bey'in Hacı Mehmed'in oğlu Abdullah tarafından kaçırılması, kurtulduktan sonra anası Hüsniye'ye teslim edilmesi

Kaziye-i Melike bt. Hasan Bey

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Melike bt. Hasan Bey karye-i Sâlih'de mütemekkin olan Hacı Mehmed b. Sâlih muvâcehesinde şöyle şikâyet idüb dedi ki karındaşım Erdoğdı ve akrabamdan Mahmûd Bey b. Abdullah ile ikindi vaktinde giderken mezbûr Hacı Mehmed'ün oğlu Abdullah bir kölesiyele ve Calabvirdi b. Hızırilyâs yolumuz basub (...) beni ve esbâbımla atımla çeküb alub gitdi deyücek sebt-i sicil olunub mezbûr Melike anas Hüsniye'ye cem'-i kesîr huzûrunda teslîm olunub deftere kayd oldı.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe b. Kâsım ve İzzeddîn Halîfe b. Abdüllatîf ve Hasan Halîfe b. Hamza Fakîh ve Sâdık Halîfe b. İsfendiyâr ve Velî Halîfe el-İmâm ve Nasûh b. Ali ve Hamza b. Abdullah ve Ramazân b. (BOŞ) ve Dâvud b. Turgud ve Süleymân b. Mehmed ve Ahmed b. Doğan ve İsa b. İsmail ve Memi b. Halîl Fakîh ve diğeri Memi b. Yusuf.

Belge 85 / Sahife 168

a) Alacak davası

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki (---) bilesince Hasan b. Köse İbrahim mahfil-i şer'e gelüb mezbûr (---) da'va idüb dedi ki mezbûr Hasan'ın babası İbrahim zımmetinde koyun bahâsından iki yüz akçe hakkım vardır deyücek vicâhen mezbûr Hasan tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâ'il-i Receb sene 936 / 1 – 10 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Emîr b. Arpacı ve Mehmed b. Kablan ve Zekeriya Fakîh ve gayruhum mine'l-hâzır.

b) Kefalet davası

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Calabvirdi Mustafa bilesince diğeri Mustafa b. Deveci mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Calabvirdi tahrîr-i da'va idüb dedi ki mezbûr Mustafa'ya sekiz yüz akçe üzere kefil olub (...) yüz akçesini ba'd edâ etdik kefaletden iki yüz akçesini benden aldı deyücek vicâhen mezbûr Mustafa tasdik idüb mezbûr müdde'î Mustafa dahî yetmiş akçe deyn zâhir olub yetmiş akçe (...) olunub ve doksan akçe dahî mezbûr müdde'aya Mustafa'dan bitârîki's-sulh alıvirüb mâ-beynlerinde fasl-ı husûmât olduğu sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Receb sene 936 / 21 – 30 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Hayreddîn Fakîh b. Hacı İnebeyi ve Zekeriya Fakîh b. Ali ve (...) b. Hamza.

c) Mihal b. Abdullah'ın Hacı b. Uçbeyi'nin kendisine kesmek için verdiği koçu helak etmesi

Kaziye-i koç

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı b. Uçbeyi bilesince Mihal b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Hacı da'va idüb dedi ki kesmek için mezbûr Mihal'e bir koç virdim koçumu zâyî' etmiş deyücek vicâhen mezbûr Mustafa tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Receb sene 936.

Şuhûd: Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed / 21 – 30 Mart 1530.

d) İshâk b. Abdullah'ın, sahibi kayıp durumda olan kişinin atını, Mahmûd b. Abdullah'a yüz seksen akçeye satması

Kaziye-i yund

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki beytü'l-mâl 'âmil olan İshâk b. Abdullah bilesince Mahmûd b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk ıkrâr idüb karye-i Beyobası'nda gâyib (---) b. Abdullah'ın bir al yundını yüz seksen akçeye mezbûr Mahmûd'a bey' etdim deyücek vicâhen mezbûr Mahmûd tasdik idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Receb sene 936 / 21 – 30 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Sinân b. Abdullah ve Hasan b. Musa ve Korucu Nasûh.

Belge 85 / Sahife 169

a) Gemiler için kesilmesi istenen direkler yerine akçe teklif edilmesi

Kaziye-i mirîye müte'allik olan gemilerün direkleri ve seranları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki hükm-i şerîfle kazâ-i Biga'ya kesilmesi teklîf olunan et gemilerinin ve sâbık gelen gadırgaların seranları ve direklerinin dört gadırgaların direkleri seranları ile ve iki kıt'a baccarda direkleri ve seranları ve iki büyük at gemisinin direkleri ve seranları ve iki kıt'a teperangede at gemilerinin direkleri ve seranları ve (...) ve (...) kesilmesi dahî kazâ-i mezbûreye hükm-i şerîf mucibince teklîf olundukda kazâ-i mezbûre re'âyâsı zikr olan direklerin ve seranları ve sâyir levâzımın kesmesini ihtiyâr itmeyüb her birisini bahâsıyla satun alub mîrîçün teslim itmeği re'âyâ kabûl idüb re'âyâ ittifâk idüb direk ve seran bahâsı için şehirden tevâbi'le iki bin dokuz yüz on ve beş tevâbi'le iki bin dokuz yüz altmış yedi ve karye-i Bekmezli tevâbi' iki bin beş yüz yigirmi akçe cem'an sekiz bin üç yüz doksan yedi akçe bir yere cem' idüb zikr olan meblağ direkler ve seranlar bahâsı için eyledüb teslim eylemeği ahâli-i vilâyet ihtiyâr ile mevlânâ Halîl b. Ali ve Temür b. Habîb ve şehir kethüdâsı Asilhân b. Ali ve Ramazân Fakîh hizmet-i mezbûresi varub edâ idüb geldüklerinde şöyle ikrâr idüb dediler ki iki kadırganın direklerine ve seranlarına meblâğ-ı mezbûrdan bahâ (?) dokuz yüz akçeden bin sekiz yüz akçe ve baccardaların direklerin ve seranlarına bin sekiz yüz akçe ve iki büyük at gemilerin direklerine ve seranlarına ve teperangedelerine ve (...) bahâsı için iki bin altı yüz otuz akçe ve iki meyân (?) at gemilerinin direklerine ve seranlarına ve teperangedelerine ve (...) bahâsı için iki bin virdüğü bâkî harc-ı ma'kûl karye-i Şâhin'de (...) sarf-ı ağac bâkîsinden yüz akçe ve (...) için kâtib (...) verdiği zikr olan meblağ sekiz bin üç yüz doksan yedi akçenin masrafından harac-ı ma'kûlünden bâkî sekiz yüz altmış akçe kalub mezbûr bakiye şehir kethüdâsı Aslıhan'a mühürlenüb teslim oldu.

Tahrîren fi Evâsıt-ı Receb sene 936 / 10 – 20 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Murâd Halîfe b. Kâsım ve Sinân Halîfe el-'Acem ve İzzeddîn Halîfe ve (...) Temür b. Habîb ve gayruhum mine'l-hâzır.

Belge 86 / Sahife 170

a) Hasan Kethüdâ'nın Söğüdlü cemaatinden Balaban b. Abdullah'ın nefsine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Balaban

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Söğüdlü cemâ'atinden Balaban b. Abdullah'ın nefsine ta'rîh-i i'lâmdan on beş güne Hasan Kethüdâ kefil oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Receb sene 936 / 7 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: İshâk b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed ve Karlu ve Mehmed b. Kablan.

b) Eyne'nin, Hasan Kethüdâ b. Musa ve Mehmed'in Söğüdlü ve Sarraclar cemaatleri bad-ı hevasını üç yıla bin altı yüz akçeye mukataaya almaları

Kaziye-i Söğüdlü cemâ'ati mukâta'aya aldıkları

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Dîvâne Bâyezîd'den ve Eyne b. (...) mahfil-i şer'e gelüb şöyle ıkrâr ve i'tirâf idüb livâ-i Biga'da vâki' olan hâssa müte'allik olan yörük tâ'ifesinden Söğüdü ve Sarraclar dimekle ma'rûf bârekende yörüklerin sene hamse ve selasîn ve tis'amî'e Zi'l-hiccesi'nin yigirmi yedinci gününden bin beş yüz akçeye bâd-ı hevâsını ve cürm-i cinâyet ve yava ve beytü'l-mâl ve mâl-i gâybini Hasan Kethüdâ b. Musa ve Gemici Mehmed üç yıla dutmuşlar hâliyâ zikr olan yörüklerün cürm-i cinayetlerine ve yava ve 'abd-ı abık ve beytü'l-mâl ve mâl-i gâyb ve bi'l-cümle bâd-ı hevâlarına ta'rîh-i mezbûrdan üç yıla yüz (?) akçe dahî ziyâde idüb bin altı yüz akçe mukâta'aya kabûl etdim dediler ve zarâr-ı mâle karye-i Dîvâne Bâyezîd'den Hasan Kethüdâ b. İsa kefil olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Receb sene 936 / 20 – 30 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Kablan ve Hasan Fakîh b. Ahmed ve Mustafa b. Bâlî ve Ali b. Abdullah.

c) Nefise bt. Hıdır'ın yüz akçe borca karşılık ineğini verdiği anlaşılması

Kaziye-i inek

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki livâ-i Biga'nın beytü'l-mâl ve mâl-i gâ'ib mukâta'aya dutan İshâk b. Abdullah bilesince Eynebey b. Ali mahfil-i şer'e gelüb mezbûr İshâk takrîr-i da'va idüb dedi ki karye-i Dîvâne Bâyezîd'de gâyb olan Yusuf b. Müstecâb (?) bir boynuzlu (?) inek var (?) (...) taleb iderin deyücek vicâhen mezbûr Ali takrîr-i da'va idüb dedi ki zir olan Yusuf'ın 'avreti Nefise bt. Hıdır yüz akçe deyn için virdi mezbûr inek mezbûre Nefise'nin mülk ineğidir deyücek iddi'âsına muvâfik 'udûl-i müslimînden Memi b. Hıdır Bayramlı b. (...) şehâdet idüb idüb dediler ki mezbûr Yusuf 'avreti Nefise yüz akçe deyn için mezbûr su sığır inek virdi inek tevâbi' fûrû'la mezbûr Nefise'nin mülküdür dedikleri sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Şa'bân sene 936 / 31 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Nâ'ibü'ş-şer ve Ali b. Abdullah ve Karlu b. (BOŞ) ve Bayram b. Mezîd ve Hasan b. İsa.

Belge 86 / Sahife 171

a) Alagöz b. Abdullah ve sahibi Ahmed b. Timurhan arasındaki azatlık sözleşmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Ahmed b. Timurhan 'abd-ı mülûk olan Alagöz b. Abdullah ile mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Ahmed ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki zikr olan Alagöz kulumu bin beş yüz akçeye kitâbete kesdim bin beş yüz akçeyi bana edâ idüb benden azâde olsun ve mâle kefil virsün deyücek Frenk 'abdla Timurhan kefil olub mezbûr Alagöz dahî zikr olan kitâbeti kabûl idüb meblağ-ı mezbûr bin beş yüz akçeyi edâ itmeği kabûl edicek sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan.

b) Kaçak dana yakalanması

Kaziye-i yava dana Bekmezlü'de bulundu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki piyâde sancağı beyi subaşısı Ca'fer (---) karye-i Bekmez'de iki yaşında saruca dana var sâhib yokdur deyücek sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

c) Kaçak sığırın sahibinin Ferruh b. Abdullah olduğu

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mihaliç hâssları yavasını zabt iden Yusuf b. Ahi bilesince Ferruh b. Abdullah mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Yusuf takrîr-i da'va idüb dedi ki bundan sâbık bir yaşında kara sığır danayı yava yazdırmış sâhib işbu Ferruh imiş deyicek zıkr olan dananın sâhibi Ferruh'un idüğü tahte'ş-şer' sâbit olub sicil oldu.

Şuhûd: Kâtib Ali ve Ali b. Abdullah ve Mehmed b. Kablan.

d) Kefalet davası

Kaziye-i kefâlet-i (...)

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Sâlih'de mütemekkin olan (...) b. Mahmûd nefesine Kâsım subaşı kefil talep etdiği sebebden şehirden Bahşayış Yusuf kefil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

Şuhûd: Hacı İlyâs Kâtib ve Mürsel b. Kara Derviş ve Hacı Hıdır b. İlyâs ve Hacı Mahmûd ve İsa b. İsmail ve Mustafa b. Bâlî ve (---).

Belge 87 / Sahife 172

a) Halîl Çelebi b. Sinân Bey'in mukataa bedeli olan üç bin otuz dört akçeyi Hacı Hıdır b. İlyâs'tan teslim aldığı

Kaziye-i Ayarcı ve Bekmezlü mukâta'asından havâle gelen Halîl Bey'e teslim

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki kazâ-i Biga'da vâki' olan hâssa müte'allik Ayarcı ve Bekmezlü nâm mukâta'asıyçün havâliye gelen Halîl Çelebi b. Sinân Bey bilesince zıkr olan karyeler hâsılını sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e-i Muharrem guresinden üç yıla on üç bin altı yüz akçeye mukâta'aya dutan Hacı Hıdır b. İlyâs mahfil-i şer'e gelüb mezbûr gulâmı Şahin Halîl Çelebi ıkrâr ve i'itrâf idüb dedi ki mezbûr Hacı Hıdır'ın mukâta'a-i mezbûrun sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e tahvilinden yevmi'l-kastından üç bin otuz dört akçe Hacı Hıdır elinden aldım kabz etdim didi vicâhen mezbûr Hacı Hıdır tasdik idüb talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e / 21 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Memi b. Halîl Fakîh ve Dâvud b. Abdullah, Halîl Halîfe b. el-Mü'ezzin ve Ali b. Abdullah ve Mustafa b. Bâlî ve Nasûh b. Koyun ve Mürsel b. Re'is, Seyyid Ali Akhisarlu ve Sâdık b. Hacı Yusufhân ve Hacı İlyâs kâtib.

b) Yusuf b. Mustafa'ya Türkmen çiftliğinin koyun otlatmak üzere sekiz akçeye

Kaziye-i çayır-ı Türkmen

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Türkmen çiftliği dimekle ma'rûf çiftlik Söğüder dimekle ma'rûf (...) kassâb Yusuf b. Mustafa'ya sene sitte ve selasîn ve tis'a-mi'e yılında koyun (...) için sekiz akçe bey' olduğu sebt-i sicil olundu.

Cerâ- zâlîke fî gurre-i Şa'bâni'l-mu'azzam sene 936 / 31 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Emîr b. Arpacı Evrân (?) b. Mustafa, Ali Re'is b. Abdullah.

Belge 87 / Sahife 173

a) Derviş b. Dede İbrahim'in Hıyarlık tımarı deştibaniliğini bir yıla elli akçeye mukataaya alması

Kaziye-i deştibân Alibey Köyü

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Alibey'de mütemekkin olan Derviş b. Dede İbrahim mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Dede ıkrâr idüb dedi ki Malkoç Bey'in Hıyarlık nâm timârı deştibânlığı ta'rîhden bir yıla elli akçe mukâta'aya kabûl etdim dediği sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene sene 936 / 1 – 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ali b. Seyyid Mehmed ve Hacı Bey b. İskender Bey ve Ali b. Abdullah ve Malkoç Çelebi ve Hasan b. Deveci.

b) Hakaret davası

Kaziye-i Hacı Hasan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Hasan b. Memi Kassâb çobanı olan Yorgi nâm zımmî mahfil-i şer'e gelüb mezbûr mezbûr Hasan takrîr-i da'va idüb dedi ki işbu mezbûr Yorgi bana seni sikerim deyu şetm etdi deyücek vicâhen mezbûr Yorgi inkârla cevâb virdikde mezbûr Hasan'ın iddi'asına muvâfık Mehmed abâcı ve Ali b. Mustafa şehâdet idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Ahir-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 30 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Hacı Mehmed ve Mehmed b. Kablan ve Ali b. Abdullah.

c) Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs'ın Hisareri Çiftliği'ni beş yüz akçeye mukataaya alması

Kaziye-i Hisârerî Çiftliği

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Seyyid Ali b. Seyyid Vakkâs mahfil-i şer'de şöyle ıkrâr ve i'tirâf idüb dedi ki karye-i Azâdlu civârında vâki' olan Hisârerî çiftliği hâsılını sene hamse ve selasîn ve tis'a-mi'e tahvilinden beş yüz akçeye mukâta'aya kabûl etdim dediği ıkrâr sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 1 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Halîfe b. (...) ve İshâk b. Abdullah ve Çeribaşı Sipâhi (...).

d) Murâd b. Yusuf'un Memi b. Yusuf'un nefisine kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Müsellem

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Azâdlu'da Murâd b. Yusuf Memi b. Yusuf'a kefil-i bi'n-nefs oldu ki vakt-i hâcetde ihzâr ide.

Hurrîre fî Evâsıt-ı Recebi'l-mübârek sene 936 / 11 – 20 Mart 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Re'is b. Abdullah, Mustafa b. Bâlî, Mehmed b. Kablan.

Belge 88/ Sahife 174

a) Mahremiyet ihlali davası

Kaziye-i Toros

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur karye-i Saruca'da mütemekkin olan Toros b. Velî bilesince Pîrî b. İsmail mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Toros da'va idüb dedi ki işbu Pîrî evle 'avretiyle avlum içinde karındaşım evinde durur evinde ba'zı (...) ider deyücek dahî (...) avlumda kesüb deyücek mezbûr Velî çıkub gitmesi kabûl idüb sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Muslihiddîn Fakîh ve Ali b. Abdullah ve Hasan b. Ahmed.

b) Şa'bân b. Ahmed'de emanete konulan atın Evrenos Bey tarafından teslim alınması

Kaziye-i Evrenos Bey

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki karye-i Tâhir'de Şa'bân b. Ahmed bilesince karye-i Timetoka'da mütemekkin olan Evrenos Bey mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Şa'bân şöyle da'va idüb dedi ki bir yıldan artıktır ki (?) Kâsım Bey nâm sipâhi bende bir al at emânet kuduğı atı mezbûr Evrenos Bey mezbûr Kâsım'ın vekîliyim deyu benden aldı deyücek vicâhen mezbûr Evrenos Bey zikr olan atı alıb deyücek ıkrârı sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Halîfe b. Hıdır ve Ali b. Abdullah ve Çâvuş Bey ve gayrum.

c) Hacı İskender b. Abdullah'ın Nasûh b. Cüneyt'teki üç yüz akçeye kefil olması

Kaziye-i kefâlet-i Bâlî

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Hacı Ahmed Halîfe mescid-i mütevellî olan Köçük (?) b. Yusuf karye-i Güleç'de mütemekkin olan Nasûh b. Cüneyt (?) zımmetinde olan üç yüz vakf akçeye kefil taleb etdiğı sebebden karye-i mezbûrdan olan Hacı İskender b. Abdullah kefil-i bi'l-mâl olub sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-evvel sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddîn Muhzır ve Mehmed b. Kablan ve Evrenos Çelebi.

d) Mehmed b. Ömer'in Sultan Murâd Han vakfı raiyyetlerinden olduğunun anlaşılması

Kaziye-i müderris

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki merhûm Sultân Murâd Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân 'imâreti evkâfının 'âmil olan Mehmed b. Ömer bilesince Mevlânâ Alaaddîn b. Müderris mahfil-i şer'e gelüb mezbûr Mehmed takrîr-i da'va idüb dedi ki Mevlânâ (---) zikr olan evkâf ra'iyetlerindedir vakf-ı mezbûr defterlerinde mastûrdır deyücek defter ismi mukayyed olub mezbûr Alaaddîn Halîfe dahî tasdîk idüb Mehmed mezbûr talebi ile sebt-i sicil oldu.

Tahrîren fî Evvel-i Cemâziye'l-ahir sene 936 / 31 Ocak 1530.

Şuhûd: (---) ve Evrenos Çelebi ve Muslihiddîn muhızır ve Ali b. Abdullah ve gayruhum.

Sonuç

1529-1530 yıllarını kapsayan 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicilinin esas alındığı bu çalışmada şer'iyye sicillerinin birbirinden çok farklı konuları tek bir arşiv malzemesinde ele almamızı sağlayan yegâne kaynak olduğu bir kez daha görülmüştür. Fakat defterde var olan yüzlerce hükmü tek tek ele almak mümkün olmayacağından çeşitli başlıklara göre tasniflere gidilmiş ve bu kapsamda yapılan araştırmalarla belgeler yorumlanmaya çalışılarak bir değerlendirme gerçekleştirilmiştir.

Belgelerin transkripsiyonu yapılırken beklenen ilk husus zeytin üretimi ve onun bir nevi yan üretim kolları olan zeytin yağı ve kısmen sabun üretimine dair ipuçları yakalamaktı. Fakat transkripsiyon nihayete erdiğinde, Edremit'le adı özdeşleşen bu ürünün en azından XVI. yüzyılın ilk yarısında tarımsal açıdan büyük bir pay kaplamadığı anlaşıldı. Bu yolculukta ulaştığımız duraklardan ilki, hiç beklemediğimiz bu durak oldu.

Bununla beraber şaşırtıcı meselelerden bir diğeri ise Edremit'in kaçak kölelerin muhtemelen ülkelerini hedefledikleri güzergahta önemli bir aşama olduğunun meydana çıkması oldu. Aslında Edremit'in bulunduğu coğrafi konum nedeniyle böyle bir rotanın durakları arasında yer alması gayet doğal, fakat kaçak köleleri ve onların anılmaya değer gayretlerinin Edremit'te nihayete ermelerine dair hükümlerin ayrı bir tez konusu olacak kadar fazlalığı oldukça dikkat çekicidir. Nitekim, bugün haberlere de konu olan göçmen krizlerinin yaşandığı yerlerden biri olan Edremit için, geçmişte de tam olarak aynı olmasa da bir umut yolculuğunun sonlandığı yer olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Sicil kayıtları, Osmanlı ülkesinde insanların birbirleriyle olan ilişkilerinin dini ve hukuki boyutlarını da görmemize imkân sağladı. Özellikle toplumun bir ölçüde birbirinden sorumlu olmasının devletçe de benimsendiği ve önemsendiği anlaşıldı, örf görevlilerinin bölgeyi idare usulleri görüldü ve çeşitli olaylar karşısında aldıkları aksiyonlar ve tavırlar hükümler sayesinde ortaya konuldu. Yine erken modern dönem

insanın yaşayışında dini inanışların ve de özellikle yemin etmenin ya da edememenin etkisi ve sonuçları da açıkça görülmüş oldu.

Çalışmaya esas teşkil eden sicil kayıtlarında anılan kadar anılmayanın da olabileceği, *siyah sayıların* her zaman akılda tutulması gerektiği üzerinde durulması gereken bir diğer husus diyebiliriz. Bunu özellikle bölgenin idarecileri ve reayası arasında yaşanan sıkıntıların bir noktada patlak vermesi ve bunların yetkili ve etkili kimseler tarafından her yerde üstünün kapatılmaya ya da farklı aksettirmeye çalışılabileceği göz önünde bulundurulması gereken son ve önemli hususlardan biri olduğu belirtilebilir.

Kaynakça

I. Arşiv Kaynakları

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA.)

1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicili

64 No'lu Mühimme Defteri

II. Kaynak Eserler

Aşıkpaşaoğlu, **Aşıkpaşaoğlu Tarihi**, haz. Nihal Atsız, Milli Eğitim Basımevi, 1. Baskı, İstanbul, 1970.

Mehmed Neşri, **Kitâb-ı Cihan-Nümâ**, C. 1, haz. Faik Reşit Unat, Mehmed A. Köymen, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1949.

III. Araştırma ve İncelemeler

Abacı, Nurcan, "Oturduğu Ahır Sekisi, Söylediği Saray Türküsü: Kostaklanma Biçimi Olarak At Sahipliği Üzerine", **İmparatorluğun Öteki Yüzleri: Toplumsal Hiyerarşi ve Düzen Karşısında Sıradan Hayatlar**, der. Fırat Yaşa, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2020, s. 53-68.

Acar, H. İbrahim, "Talâk", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 39, İstanbul, 2010, s. 496-500.

Afyoncu, Erhan, "Sokullu Mehmed Paşa", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 37, İstanbul, 2009, s. 354-357.

Ahışhalı, Recep, "Muhzır", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 31, Ankara, 2020, s. 85-86.

Akgündüz, Ahmed, **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, C. 1, Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fâtih Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul, 1990.

-----, **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, C. 4, Kanunî Sultan Süleyman Devri Kanunnâmeleri, FEY Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992.

Aktan, Hamza, "Miras", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 30, Ankara, 2020, s. 143-145.

Altundağ, Şinasi, "Osmanlılarda Kadıların Salâhiyet ve Vazifeleri Hakkında", **VI. TTK Kongresi Zabıtları**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1967, 342-354.

Apaydın, H. Yunus, "Kefalet", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 25, Ankara, 2022, s. 168-177.

- Aydın, Mehmet Âkif, “Aile”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 2, İstanbul, 1989, s. 196-200.
- Büyükcan, Şeyda, **17. Yüzyılın İkinci Yarısında Edremit Kazası**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Cin, Halil, Gül Akyılmaz, **Türk Hukuk Tarihi**, Seyram Yayınları, 9. Baskı, Konya, 2017.
- Çelik, Bülent, “Osmanlı Seferleri’nde Orduca Esnafı’nın Fonksiyonları”, **Vakanüvis**, Y. 3, S. 1, 2018, s. 136-147.
- Düzdağ, M. Ertuğrul, **Şeyhülislâm Ebussud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı**, Enderun Kitabevi, 1972.
- Emecen, Feridun M., **İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası**, Timaş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2012.
- , **Osmanlı Klasik Çağında Hanedan-Devlet-Toplum**, Timaş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2011.
- , **Osmanlı Klasik Çağında Savaş**, Timaş Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2014.
- Erdem, Y. Hakan, **Osmanlı’da Köleliğin Sonu 1800-1909**, çev. Bahar Tırnakçı, Kitap Yayınevi, 1. Basım, İstanbul, 2004.
- Ergenç, Özer, “Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlevleri ve Nitelikleri Üzerine”, **Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Toplum, Devlet**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2013, s. 75-84.
- Faroqhi, Suraiya, **Devletle Başa Çıkmak: Osmanlı İmparatorluğu’nda Siyasal Çatışmalar ve Suç**, çev. Hamide Koyukan Bejsovec, Alfa Yayın, 1. Basım, İstanbul, 2016.
- , **Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir**, çev. Zeynep Altok, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2003.
- Gibbons, Herbert Adams, **Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu**, çev. Ragıp Hulusi, Devlet Matbaası, İstanbul, 1928.
- Günel Öden, Zerrin, **Karası Beyliği**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.
- Günay, Hacı Mehmet, “Vakıf”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 42, İstanbul, 2012, s. 475-479.

Hacıgökmen, Mehmet Ali, “Türklerde Yas Âdeti Temelleri ve Sonuçları”, **Tarihçiliğe Adanmış Bir Ömür: Prof. Dr. Nejat Göyünç Armağanı**, ed. Hasan Bahar, Selçuk Üniversitesi Matbaası, Konya, 2013, s. 393-422.

Işık, Hasan, “Türkiye’de Yerel Tarihçilik ve Mustafa Çağatay Uluçay”, **Türk Tarihçileri**, ed. Ahmet Şimşek, Pegem Akademi, 1. Baskı, Ankara, 2016, s. 309-323.

İnalcık, Halil, “XV. Asır Türkiye İktisadî ve İçtimaî Tarihi Kaynakları”, **Osmanlı İmparatorluğu 1 – Toplum ve Ekonomi**, Kronik Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2018, s. 188-201.

-----, “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfî-Sultanî Hukuk ve Fâtih’in Kanûnları”, **Osmanlı İmparatorluğu 1 – Toplum ve Ekonomi**, Kronik Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2018, s. 311-332.

-----, **Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi – I 1300-1600**, çev. Halil Berktaş, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2017.

-----, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, çev. Ruşen Sezer, Yapı Kredi Yayınları, 24. Baskı, İstanbul, 2017.

Kafadar, Cemal, **Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken**, Metis Yayınları, 6. Basım, İstanbul, 2017.

Karaca, Mustafa, **Roma ve Bizans Döneminde Edremit (Adramytteion) Yöresi Tarihi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2022.

Karlangıç, Osman, **73 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili (H. 1264-1264/M. 1847-1848) Transkripsiyon ve Değerlendirme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa, 2007.

Kazıcı, Ziya, “Hisbe”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 18, İstanbul, 1998, s. 143-145.

Kıran, Batuhan İsmail, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Doğancılık”, **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, C. 2, S. 5, 2015, s. 148-163.

Kuban, Doğan, **Osmanlı Mimarisi**, YEM Yayınları, İstanbul, 2017.

Kurat, Akdes Nimet, **Çaka Bey**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1966.

Kütükoğlu, Mübahat, **Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri**, Enderun Yayınları, İstanbul, 1983.

-----, “Temessük”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 40, İstanbul, 2011, s. 413-414.

Mumcu, Ahmet, **Osmanlı Devleti’nde Siyaseten Katl**, Phoenix Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2017.

Orbay, Kayhan, “Gazi Süleyman Paşa Vakfı’nın Mali Tarihi ve 17. Yüzyılda Trakya Tarımsal Ekonomisi”, **Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. 30, 2011, s. 145-181.

Ortaylı, İlber, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”, **Amme İdaresi Dergisi**, C.9, S.1, 1976, s. 95-107.

Ostrogorsky, Georg, **Bizans Devleti Tarihi**, çev. Fikret Işıltan, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 6. Baskı, Ankara, 2006.

Öz, Mustafa, “Dürzîlik”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 10, İstanbul, 1994, s. 39-48.

Öztürk, Nazif, “Osmanlı Döneminde Vakıflar”, **Türkler Ansiklopedisi**, C. 10, Ankara, 2002, s. 433-446.

Pakalın, Mehmet Zeki, “Mekkâreci”, **Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. II, MEB Yayınları, İstanbul, 1993.

Pierce, Leslie, **Ahlak Oyunları 1540-1541 Osmanlı’da Ayntab Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet**, çev. Ülkün Tansel, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2005.

Sahillioğlu, Halil, “XV. Yüzyıl Sonunda Bursa’da Dokumacı Köleler”, **Atatürk Konferansları**, C. 8, Y. 1975-1976, s.: 217-230.

Sevim, Ali, Erdoğan Merçil, **Selçuklu Devletleri Tarihi Siyaset, Teşkilât ve Kültür**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2014.

Sevim, Sezai, **XV. Yüzyılda Karasi Sancağı (Tahrir Defterlerine Göre)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993.

Tarus, İlhan, **Var Olmak**, H₂O Kitap, 1. Baskı, İstanbul, 2019.

Taş, Hülya, “Osmanlı Kadı Mahkemesindeki “Şühûdü’l-Hâl” Nasıl Değerlendirilebilir?”, **Bilig**, Y. 2008, S: 44, s. 25-42.

Tekin, Oğuz, **Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş**, İletişim Yayınları, 10. Baskı, İstanbul, 2016.

Toledano, Ehud R., **Osmanlı Köle Ticareti 1840-1890**, çev. Y. Hakan Erdem, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1994.

Uğur, Yunus, “Şer’iyye Sicilleri”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 39, İstanbul, 2010, s. 8-11.

Umar, Bilge, **Türkiye’deki Tarihsel Adlar**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1993.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1988.

-----, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1937.

Yağcı, Zübeyde Güneş, “İstanbul Esir Pazarı”, **Osmanlı Devleti’nde Kölelik**, ed. Zübeyde Güneş Yağcı, Fırat Yaşa, Tezkire Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2017, s. 57-90.

Yağcı, Zübeyde Güneş, Emre Ataş, “Osmanlı Devleti’nde Kaçak Köleler: Abd-ı Abık”, **Osmanlı Devleti’nde Kölelik**, ed. Zübeyde Güneş Yağcı, Fırat Yaşa, Tezkire Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 297-323.

Yazıcı, Muhammed, **XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Anadolu’da Kamu Düzeni ve Subaşılık Kurumu**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.

Yıldırım, Sema, **Sofya’nın Bir Yılı: (1721-1722 Tarihli) 312-1 Numaralı Şeriyye Siciline Göre Sofya’da Yaşam**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2019.

Yıldırım, Yıldray, **Tanzimat Döneminde Ayntab’ın (Gaziantep) Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1839-1876)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2017.

Yılmaz, Fikret, **XVI. Yüzyılda Edremit Kazası**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1995.

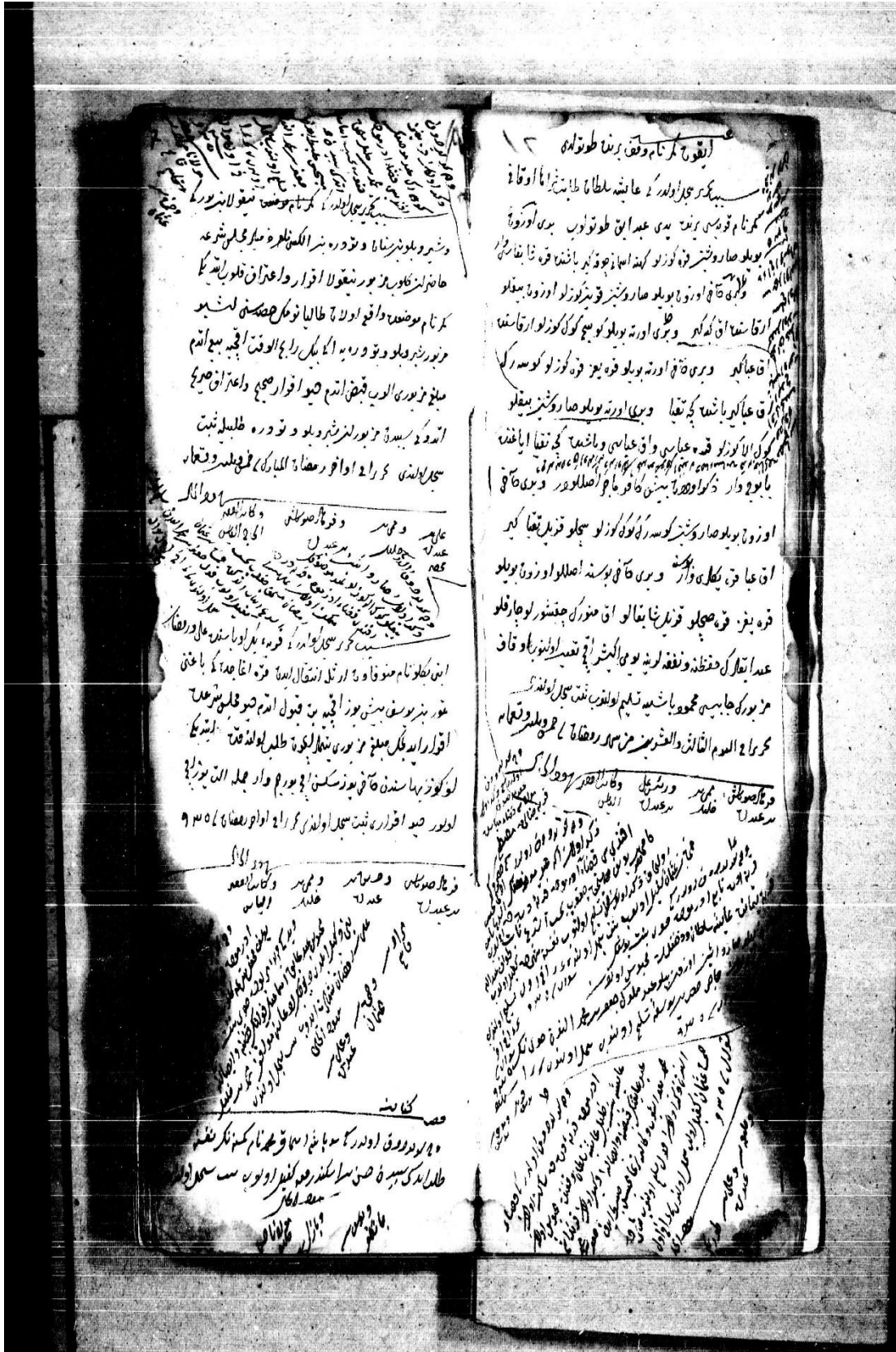
-----, “XVI. Yüzyılda Osmanlı Toplumunda Mahremiyetin Sınırlarına Dair”, **Toplum ve Bilim**, Y. 2000, S. 83, s. 92-110.

-----, “Boş Vaktiniz Var Mı veya 16. Yüzyılda Anadolu’da Şarap, Eğlence ve Suç”, **Tarih ve Toplum**, S. 1, 2005, s. 11-49.

Zilfi, Madeline C., **Osmanlı İmparatorluğu’nda Kölelik ve Kadınlar (1700-1800)**, çev. Ebru Kılıç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2018.

IV. İnternet Kaynakları

<https://www.haberler.com/guncel/edremit-te-11-duzensiz-gocmen-yakalandi-2-gocmen-kacakcilig-i-suphelisi-gozaltina-alindi-16655214-haberi/> Son erişim tarihi: 01.05.2024 13:48.

مع ادرك ما اقر بالارشد باه لاس فاهل حق الجوس وملوك
 العر المحوس من مرسدنا الحار باه طبر القاه اصغر اللوس
 مناه العيز جاجه الا لعل على صرد من اعوان لاله كرسط
 كس لوان اوان او سر قري عا لفا كنه كرسيم جنون من اجل
 الحاس لاله بر قان من علق وطان يدس من الملو للماصح
 لاه لاله لاه صا عد اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ
 سوال الحكم ٥ سم ٩

عيسر
 عدرك
 رصعنا
 سطر
 عيسر
 عدرك
 رصعنا
 سطر

صدا اكر بكنر بوز اذ

وم يردون اولدرك كنه شامه علم اذ اذ
 للس لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 اسكنر و كنه خلفا نذره ذكره لاله لاله لاله لاله لاله
 بداهه لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 سابعا ايضا فاضل اولدرك اسكنر لاله لاله لاله لاله لاله
 امانت قوسنا لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 مبلغ لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 ملكعب ارسال بوز عيش مكنو بوز و اسطيسيل مبلغ
 مزبور اذ بكنر بوز اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ
 مكنو اولدرك اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ
 مزبور صام من لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 اولدرك لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 سوال ٥ سم ٩

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

وم يردون اولدرك كنه شامه علم اذ اذ
 للس لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 اسكنر و كنه خلفا نذره ذكره لاله لاله لاله لاله لاله
 بداهه لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 سابعا ايضا فاضل اولدرك اسكنر لاله لاله لاله لاله لاله
 امانت قوسنا لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 مبلغ لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 ملكعب ارسال بوز عيش مكنو بوز و اسطيسيل مبلغ
 مزبور اذ بكنر بوز اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ
 مكنو اولدرك اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ اذ
 مزبور صام من لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 اولدرك لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله لاله
 سوال ٥ سم ٩

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

عيسر وعيسر و عيسر
 عدرك عدرك عدرك
 رصعنا رصعنا رصعنا
 سطر سطر سطر

Özet

Osmanlı Devleti'nin son yıllarına kadar varlığını sürdüren şer'i mahkemelerde kadı veya naib tarafından tutulan defterlere şer'iyye sicili ya da kadı sicili adı verilmektedir. Bu defterlerde merkezi hükümetin emirlerini barındıran fermanlar, beratlar, mektûblar vb. bulunduğu gibi kadı tarafından verilen hüccet, ilam vb. belgeler de bulunmaktadır.

Bu çalışmanın esasını oluşturan 1182 No'lu Edremit Şer'iyye Sicili ise 1529-1530 yılları arasına tarihlenmekte ve çeşitli meselelere dair hükümler içermektedir.

Transkripsiyonu yapılan belgeler muhteviyatına göre idari, sosyal, iktisadi ve hukuki bakımdan ele alınmış ve bu başlıklar altında değerlendirilmiş ve anılan başlıklar doğrultusunda Edremit hakkında bazı genel yargılara varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Şer'iyye Sicilleri, Kadı, Edremit, Toplum, Hüküm.

Summary

The books kept by the kadı or naib in the sharia courts, which continued to exist until the last years of the Ottoman Empire, are called *şer'iyye sicili* or *kadı sicili*. In these books, there are documents such as edicts, certificates, letters, etc. containing the orders of the central government, as well as documents such as judgements, decrees, etc. as well as documents of proof, judicial decree etc. issued by the qadi.

The Edremit Shar'iyye Registry No. 1182, which constitutes the basis of this study, is dated between 1529-1530 and contains judgements on various issues.

The transcribed documents were analysed in terms of administrative, social, economic, and legal aspects according to their content and evaluated under these headings and some general judgements were made about Edremit in line with the aforementioned headings.

Key words: Şer'iyye Sicilleri, Kadı, Edremit, Society, Judgement.